

ΒΙΚΤΟΡΟΣ Δ. ΚΡΗΤΙΚΟΥ — ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ ΤΣΕΛΙΟΥ

ΑΡΧΑΙΟΙ
ΕΛΛΗΝΕΣ
ΛΥΡΙΚΟΙ
ΕΚΛΟΓΑΙ

Μανιάτη Σίρινη
χώρας ΣΤ' 2
Γυμνασίου Θ. Αιγαλεων
· Αθήναι.

ΑΡΧΑΙΟΙ
ΕΛΛΗΝΕΣ
ΛΥΡΙΚΟΙ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ν. Παπασπύρος

Σπύρος Ι. Παπασπύρου
Ζωγράφος
Καθηγητής Εφαρμογών ΤΕΙ/ΗΠ.

17813

ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΒΙΚΤΩΡΟΣ Δ. ΚΡΗΤΙΚΟΥ
ΜΙΛΤΙΑΔΟΥ Γ. ΤΣΕΛΙΟΥ

ΑΡΧΑΙΟΙ
ΕΛΛΗΝΕΣ
ΛΥΡΙΚΟΙ
(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ — ΑΘΗΝΑΙ 1968

Ε Ι Σ Α Γ Η Γ Η

Ο ΓΡΑΠΤΟΣ ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι ἀρχαῖοι μας πρόγονοι ἐκαλλιέργησαν θαυμασίως ὅλα τὰ εἴδη τοῦ γραπτοῦ λόγου. Τὰ ἀθάνατα ἔργα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων δεικνύουν, ὅτι καὶ ὁ ποίησις καὶ ὁ πεζὸς λόγος ἔφθασαν εἰς ὑψηστον βαθμὸν ἀναπτύξεως.

Καὶ ἡ μὲν ποίησις γενικῶς προηγήθη τοῦ πεζοῦ λόγου,

διότι αὕτη εἶναι προϊὸν φαντασίας, τὴν δποίαν εἶχε πλουσίαν ὁ ἐλληνικὸς λαός, ἐνῷ ὁ πεζὸς λόγος ἀπαιτεῖ ώριμότητα σκέψεως καὶ ἀκρίβειαν ἐκφράσεων.

Εἰδικώτερον δὲ ἡ ἐπική ποίησις εἶναι τὸ ἀρχαιότερον εἶδος, ἀναπτυχθὲν πρὸ τῆς λυρικῆς καὶ τῆς δραματικῆς, διότι οἱ "Ἐλληνες, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπεκράτουν ἀκόμη αἱ παλαιαὶ βασιλεῖαι, ἐτέρποντο ἀκούοντες τὰς μυθικὰς παραδόσεις περὶ τῶν πράξεων καὶ τῶν κατορθωμάτων τῶν ἥρωων, εἰς τοὺς δποίους ἀνῆγον τὸ γένος των οἱ ἀνακτεῖς.

Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΣ ΤΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

'Η λυρικὴ ποίησις ἀνεπτύχθη βραδύτερον τῆς ἐπικῆς. Καὶ εἶχε μὲν καὶ αὐτὴ τὴν ἀρχὴν παλαιότατα εἰς τὰ ἄσματα τοῦ λαοῦ ἐν ἀτέχνῳ ἢ δημώσει ποιήσει (ἰδίως εἰς θρησκευτικὰ ἄσματα πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν καὶ ἴδιαιτέρως τοῦ Ἀπόλλωνος), ἀλλ' ὡς ἔντεχνον εἶδος ἢ λυρικὴ ποίησις ἤρχισεν ἀναφαινομένη ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ Η' π.Χ. αἰῶνος, ἦτοι πολὺ μετὰ τὴν ἐπικήν.

'Η ἐκδήλωσις καὶ αὐτῆς ἔγινεν εἰς προσήκοντα τόπον καὶ χρόνον. Κάτω ἀπὸ τὸν λαμπρὸν οὐρανὸν τῆς Ἰωνίας «μὲ τὸ γλυκύτερον κλῖμα τοῦ κόσμου» οἱ "Ἐλληνες εἶχον ἴδρυσει μεγάλας καὶ πλουσίας πόλεις. Εἰς ἐλευθέρας καὶ ἀκμαζόσας πολιτείας οἱ ποιητικοὶ "Ιωνες ἐπληγμαρίζοντο ἀπὸ συναισθήματα, τὰ δποῖα ἔζήτουν νὰ ἔξωτερικευθοῦν. 'Ησθάνοντο βαθύτατα τὴν ἀνάγκην καὶ εἶχον πλήρη τὴν ἐλεύθερίαν τῆς ἐκδήλωσεως τοῦ πλουσίου ψυχικοῦ των κόσμου.

Κατὰ τὴν μεγάλην αὐτὴν δημιουργικὴν ἐποχὴν εύρεθησαν ἀνδρες ἔχοντες τὴν ἴκανότητα ν' ἀνταποκριθοῦν εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτὴν καὶ ἤρχισαν οὕτω τὴν πρώτην ἔντεχνον λυρικὴν δημιουργίαν. 'Απὸ τότε βαθμηδὸν ἢ λυρικὴ ποίησις προήχθη μέχρι τῶν μέσων τοῦ Ε' αἰῶνος, ὅτε ἔφθασεν εἰς ὑψίστην ἀκμὴν, διαδοθεῖσα εἰς δλας τὰς μεγάλας πόλεις τῆς Ἐλλάδος.

ΕΙΔΗ ΤΗΣ ΛΥΡΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ

‘Ο ἐσωτερικὸς ψυχικὸς κόσμος, τὸν ὁποῖον ἐκφράζει ἡ λυρικὴ ποίησις, εἶναι ποικίλος. Σκέψεις, ἴδεαι, συναισθήματα καὶ πάθη διάφορα (χαρά, λύπη, ἐνθουσιασμός, ἀπογοήτευσις, δρμὴ πρὸς δρᾶσιν, ἀπελπισία, θαυμασμός, ἀγάπη, ἔχθρα, τόλμη, φόβος καὶ τόσα ἄλλα) πλημμυρίζουν τὴν ψυχὴν τοῦ ποιητοῦ καὶ ἐξωτερικεύονται διὰ τῶν προϊόντων τῆς ποιήσεώς του.’ Επειτα καὶ οἱ τρόποι τῆς ἐξωτερικεύσεως ποικίλουν. Τὰ μέτρα, οἱ δυθμοί, ἡ γλώσσα, ἡ ἀπαγγελία ἢ ἡ μετὰ μουσικῆς ἐκφρασις τῶν λυρικῶν ποιημάτων ποικίλουν ἐπίσης.

Τοιουτοτρόπως ἡ λυρικὴ ποίησις, ἀναλόγως τοῦ περιεχομένου καὶ τῆς μορφῆς διὰ τῆς ὁποίας ἐκφράζεται, διαχρίνεται εἰς τέσσαρα κύρια εἴδη: εἰς τὴν ἐλεγειακήν, τὴν ιαμβικήν, τὴν μελικήν καὶ τὴν χορικήν. Τὰ εἴδη ταῦτα διεμορφώθησαν καὶ ἀνεπτύχθησαν ἀλληλοιαδόχως, ἐκαστον δ’ ἐξ αὐτῶν προηῆθεν ἐκ τοῦ προηγουμένου κατὰ φυσικὴν καὶ κανονικὴν πρόσδομν μὲ τὴν ἐπέκτασιν καὶ τοῦ νοήματος καὶ ἰδίως τοῦ μέτρου. Διότι τὸ μέτρον, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ κυριώτερον στοιχεῖον εἰς τὴν ἐλληνικὴν ποίησιν, διαδοχικῶς μεταβαλλόμενον καὶ πλατυνόμενον ἔφθασεν ἀπὸ τὸν ἀπλούστατον ἐλεγειακὸν τύπον εἰς τὰ τεχνικώτατα καὶ ποικιλώτατα συστήματα τῆς χορικῆς ποιήσεως.

Α'. ΕΛΕΓΕΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Τὸ πρῶτον προϊὸν τῆς λυρικῆς ποιήσεως εἶναι ἡ ἐλεγεία, ἐξ ἣς καὶ ἡ ποίησις λέγεται ἐλεγειακή.

‘Η ἐλεγεία εἶναι δημιούργημα τῶν Ἰώνων καὶ ἐμφανίζεται κατὰ τὸ 700 - 600 π.Χ. Ἐλαβε δὲ τὸ ὄνομά της ἐκ τῆς λέξεως ἐλεγος, ἡ ὁποία ἐσήμαινεν ἄσμα θρηνῶδες, ἀδόμενον πρὸς αὐλόν. Ἐπομένως ὁ ἀρχικὸς χαρακτὴρ τῆς ποιήσεως ταύτης ἦτο μᾶλλον θρηνῶδης. Βραδύτερον δὲ τοῦτο τὸν λαχούσα τῆς ἐλεγείας ἐπεξετάθη καὶ δὲν ἐξέφραζεν αὕτη μόνον

θρῆνον, ἀλλὰ καὶ οἰανδήποτε σφοδρὰν ψυχικὴν συγκίνησιν, ἥτοι χαράν, λύπην, ἔρωτα, ἐνθουσιασμὸν καὶ ἄλλα.

Εἰς τὴν ἐλεγείαν ὑπάγεται καὶ τὸ ἐπίγραμμα, τὸ δόποιον εἶναι σύντομος ἐλεγεία, ἀποτελουμένη ἀπὸ ἓν ἢ δύο δίστιχα, σπανίως δὲ ἀπὸ περισσότερα.

Γλῶσσα τῆς ἐλεγείας εἶναι ἡ **ἰωνικὴ διάλεκτος**, ὅπως καὶ τοῦ ἔπους, μὲ πολλοὺς αἰολισμούς καὶ δωρισμούς. Κυριώτεροι δὲ ἀντιπρόσωποι τῆς ἐλεγειακῆς ποιήσεως εἶναι δ *Καλλῖνος*, δ *Τυροταῖος*, δ *Μίμνερμος*, δ *Σόλων*, δ *Ξενοφάνης*, δ *Θεόγνις*, εἰδικῶς δὲ τοῦ ἐπιγράμματος δ *Σιμωνίδης* δ *Κεῖος*. (Περὶ τοῦ βίου αὐτῶν βλέπε εἰς τὰς ἑρμηνευτικὰς σημειώσεις).

B'. IAMBΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Συγχρόνως πρὸς τὴν ἐλεγειακὴν διεμορφώθη εἰς χωρὶς τὸν εἶδος καὶ ἡ **ἰαμβικὴ ποίησις**, δνομασθεῖσα ἀπὸ τὸν **ἴαμβον**, δόποιος ἐσήμανε σκῶμμα καὶ σκωπτικὸν στίχον. "Ωστε ἀρχικῶς ἡ **ἰαμβικὴ ποίησις** ἦτο καθαρῶς σκωπτική, χλευαστικὴ καὶ εἰρωνική, προελθοῦσα ἀπὸ παλαιότατα δημώδη σκωπτικὰ φύματα, ἀνταλλασσόμενα μεταξὺ τῶν ἑορταστῶν τῆς Δήμητρος καὶ τοῦ Διονύσου, οἱ δόποιοι ἐπετρέπετο νὰ σκώπτουν ἐλευθέρως ἀλλήλους.

Βραδύτερον ὅμως προσέλαβε μεγαλυτέραν εὐρύτητα. Καὶ εἶχε μὲν ὡς βάσιν τὸ σκῶμμα, διὰ τοῦ δόποίου ἀπέβλεπεν εἰς τὴν διόρθωσιν ἀτομικῶν ἐλαττωμάτων, ἡσχολεῖτο ὅμως καὶ μὲ κοινωνικὰ ἡ πολιτικὰ θέματα, λαμβάνοντα σφορμὴν ἀπὸ τὰς ταραχὰς καὶ τὰς ἔριδας, ἀπὸ τὸν σάλον καὶ τὴν τρικυμίαν τῆς κοινωνικῆς ζωῆς.

Καὶ ἡ **ἰαμβικὴ ποίησις**, ὅπως καὶ ἡ ἐλεγεία, ἀνεπτύχθη εἰς τὴν **Ίωνίαν**. 'Ἐνῷ ὅμως ἡ ἐλεγεία, ὅπως προηγουμένως τὸ ἔπος, διεδόθη καὶ εἰς τὰ ἄλλα ἐλληνικὰ φῦλα καὶ μετερρυθμίσθη κατὰ τὴν ἴδιοφυΐαν ἑκάστου τούτων, ἡ **ἰαμβικὴ ποίησις** παρέμεινεν ὡς τὸ κυρίως χαρακτηριστικὸν ἰωνικὸν εἶδος, μὴ δυνάμενον ν' ἀναπτυχθῆ παρὰ μόνον εἰς τοὺς ἐλευθεριάζοντας **Ίωνας**.

Γλῶσσα καὶ τῆς ἴαμβικῆς ποιήσεως εἶναι ἡ Ἰωνικὴ διάλεκτος, διάφορος ὅμως τῆς ἐπικῆς καὶ τῆς ἐλεγειακῆς, ὡς μᾶλλον ἐγγυτέρα πρὸς τὴν ἀττικὴν διάλεκτον. Σπουδαιότεροι δὲ ἀντιπρόσωποι τῆς ἴαμβικῆς ποιήσεως εἶναι δὲ Ἀρχίλοχος καὶ δὲ Σημωνίδης δὲ Ἀμοργῖνος. (Περὶ τοῦ βίου αὐτῶν βλέπε εἰς τὰς ἑρμηνευτικὰς σημειώσεις).

Γ'. ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ ἐλεγειακὴ καὶ ἡ ἴαμβικὴ ποίησις προπαρεσκεύασσαν τὴν ἐμφάνισιν τῆς μελικῆς ποιήσεως, ἡ δποία μετὰ τῆς χορικῆς ἀποτελεῖ τὴν κυρίως λυρικὴν ποίησιν. Σὺν τῷ χρόνῳ δηλαδὴ συνεδυάσθη ἡ ποίησις μετὰ τῆς ὀλονὲν προαγομένης μουσικῆς καὶ τοιουτοτρόπως ἐδημιουργήθη ποίησις συνοδευομένη ὑπὸ τῆς λύρας ἢ ἄλλου μουσικοῦ ὁργάνου.

Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως ἔκαλλιεργήθη ὑπὸ τῶν ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ Αἰολέων, δι' ὃ καὶ καλεῖται **αἰολικὴ μελικὴ ποίησις** (ἢ **αἰολικὸν μέλος**). Μὲ τὸ νέον τοῦτο εἶδος ἡ ποίησις ἀνυψώθη πολύ, ηύρυνθη ἔτι περισσότερον ὁ κύκλος τῶν θεμάτων τῆς καὶ τὸ μέτρον ἔλαβε μεγάλην ποικιλίαν.

Γλῶσσα τῆς μελικῆς ποιήσεως εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον ἡ **αἰολικὴ διάλεκτος**. Ἐπιφανέστεροι δὲ ἀντιπρόσωποι αὐτῆς εἶναι δὲ Ἀλκαῖος καὶ ἡ Σαπφώ, γράψαντες εἰς Αἰολικὴν διάλεκτον, καὶ δὲ Ἀνακρέων, εἰς Ἰωνικήν.

Δ'. ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

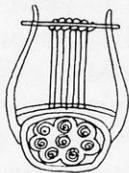
Παραλλήλως πρὸς τὴν μελικὴν ποίησιν ἀνεπτύχθη καὶ ἡ λεγομένη **χορικὴ ποίησις**, εἰς τὴν δποίαν τὸ ἄσμα ἥδετο συνοδείᾳ καὶ μουσικοῦ ὁργάνου καὶ χοροῦ ὁρχουμένου. Ἀποτελεῖ δηλαδὴ αὕτη συνδυασμὸν ποιήσεως, μουσικῆς καὶ ὁρχήσεως. Εἶναι ἐπομένως ἔτι τελειότερον εἶδος τῶν προηγουμένων καὶ ἔκφράζει συνθετώτερα συναισθήματα.

Ἡ συνοδείᾳ τοῦ χοροῦ προσδίδει εἰς τὴν ποίησιν ὄμαδικώτερον χαρακτῆρα. "Ωστε, ἐνῷ ἡ μελικὴ ποίησις ἔξωτερικεύει τὸ περιεχόμενον τῆς ψυχῆς ἐνὸς ἀτόμου, τοῦ ποιη-

τοῦ, ἡ χορικὴ ποίησις ἐκφράζει σκέψεις, συναισθήματα, πάθη καὶ πόθους τοῦ πλήθους, λαμβάνοντα κυρίως ὡς θέματα τὴν ἔξυμνησιν θεῶν, ἥρώων, νικητῶν καὶ ἐπισήμων ἀνδρῶν, εἰς ἕορτὰς καὶ πανηγυρικὰς ἐκδηλώσεις.

Τὸ εἶδος τοῦτο τῆς ποιήσεως, προελθὸν ἀπὸ ἕορτὰς καὶ πανηγύρεις πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν, ἐκαλλιεργήθη τὸ πρῶτον ὑπὸ τῶν Δωριέων, οἱ ὄποιοι ἐκ χαρακτῆρος ὑπέτασσον τὸ ἀτομον εἰς τὴν ὀλότητα. Ἐκ τοῦ λόγου δὲ τούτου ὀνομάσθη καὶ **δωρικὴ μελικὴ ποίησις** ἢ **δωρικὸν μέλος**.

Γλῶσσα τῆς χορικῆς ποιήσεως εἶναι κυρίως ἡ **δωρικὴ διάλεκτος**, ὁνομαστότεροι δὲ ἐκπρόσωποι ταύτης εἶναι δ **Σιμωνίδης** (δ **Κεῖος**), δ **Βακχυλίδης** καὶ δ **Πίνδαρος**.

ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΑΙ ΔΙΑΦΟΡΑΙ

‘Ο ἀναγνώστης τῶν περιεχομένων εἰς τὴν συλλογὴν ταύτην ποιημάτων θὰ προσκόψῃ ἐκ πρώτης ὅψεως εἰς τὰς ποικίλας διαφοράς, τὰς ὄποιας παρουσιάζουν αἱ ἄλλαι διάλεκτοι ἀπὸ τὴν ἀττικήν. Δύναται δὲ μως νὰ ἔξουσιειωθῇ εἰς αὐτάς, ἐὰν λάβῃ ὡς βάσιν τὴν ἀττικὴν διάλεκτον καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τῶν ἐρμηνευτικῶν σημειώσεων προσέξῃ τὰ σημεῖα, εἰς τὰ ὄποια παρουσιάζονται αἱ διαφοραὶ αὗται. Πρὸς διευκόλυνσίν του σημειώνομεν κατωτέρω τὰς σπουδαιοτέρας τῶν διαφορῶν τούτων ὡς πρὸς τὴν ἀττικήν.

‘**Η ιωνική διάλεκτος α)** τρέπει τὸ μακρὸν α εἰς η: ἡμέρη (ἀντὶ ἡμέρα), λίγην (ἀντὶ λίαν), πενίη (ἀντὶ πενία) κλπ.—β) συναιρεῖ συχνὰ τὸ εο εἰς ευ καὶ ὅχι εἰς ου: μέχρι τεῦ (ἀντὶ μέχρι τοῦ, δηλ. μέχρι τίνος), ἐποίευν (ἀντὶ ἐποίουν) κλπ.—γ) ἀφήνει πολλάκις ἀσυναίρετα τὰ φωνήντα : φάος (ἀντὶ φῶς), νόον (ἀντὶ νοῦν), τῶν δυσμενέων (ἀντὶ τῶν δυσμενῶν) κλπ.—δ) προτιμᾶς τὰ ψιλὰ σύμφωνα : ἀπίκετο (ἀντὶ ἀφίκετο), δέκομαι (ἀντὶ δέχομαι) κλπ. ε) ὀλλάσσει τὸ π διὰ τοῦ κ εἰς τὰς ἀντωνυμίας καὶ τὰ ἀντών. ἐπιρ : κόσος, ὄκως, κῶς (ἀντὶ πόσος, ὅπως, πῶς), κότε, ὄκότε (ἀντὶ πότε, ὄπότε) κλπ.

‘**Η αἰολικὴ διάλεκτος α)** ἔχει ψιλὴν εἰς ὅλα τὰ φωνήντα : ὁ, ḡ, ὕδωρ, ὑπὸ κτλ.—β) ἀναβιβάζει τὸν τόνον ὑπεράνω τῆς ληγούσης : χείμων, μέγαλαι, ἄσπιδες, θύμος.—γ) σχηματίζει τὰ συνηρημένα ρήματα εἰς—μι: ὅρημι (ἀντὶ ὁρῶ), φίλημι (ἀντὶ φιλῶ) κλπ.—δ) διατηρεῖ συχνὰ τὸ δίγαμμα : Φέργον, Φίδω, Φέαγε κλπ.—ε) ἐναλλάσσει τὰ φωνήντα : κρέτος (ἀντὶ κράτος), ὥρανος καὶ δρανος (ἀντὶ οὐρανὸς), κῆνος (ἀντὶ ἔκεινος) καὶ ἐπίσης τὰ ὀδοντικὰ σύμφωνα μὲ τὰ χειλικά : πέσσυρα (ἀντὶ τέσσαρα), πέμπε (ἀντὶ πέντε), φήρ (ἀντὶ θήρ) κλπ.

‘**Η δωρικὴ διάλεκτος α)** ἔχει τὸ α ἀντὶ τοῦ η: ἀμέρα, σελάνα, (ἀντὶ ἡμέρα, σελήνη).—β) συναιρεῖ τὸ αω εἰς α: πολιτᾶν, μωσᾶν (ἀντὶ πολιτῶν, μουσῶν).—γ) ἔχει ρήματικὰς καταλήξεις παρηλλαγμένας, ὥστε σχηματίζει τύπους : λέγομες (ἀντὶ λέγομεν), τίθητι (ἀντὶ τίθησι), φατὶ (ἀντὶ φησί), φαντὶ (ἀντὶ φασί), διδόμεν (ἀντὶ διδόναι) κλπ. δ) ἔχει πολλοὺς συνηρημένους μέλλοντας : δωσῶ, θεραπευσῶ, ἵξοῦμαι (ἀντὶ δώσω, θεραπεύσω, ἵξομαι) κλπ. ε) διατηρεῖ τοὺς ἀρχαιοπρεπεῖς τύπους τοῦ ἀρθρου : τοί, ταὶ (ἀντὶ οἱ, αἱ).

Μή ευηδίνει ποτέ ηώς μηδομώ νά γεχαισω
τιν γρυντια τιν μοργιν την, την άγινη κα γόρα.

"Οβαι χρόνια και ού διατον θεες μενόρει και
ού Σά μι λερού πι γρυντια νοσεαγγια και πι
πόρο πικρό πάρε δε τα δυράμου ποσο ποζύ ε'γριω

Σ' αγριώ σαν τιν Σπριντά ~~κάκκα~~ ετα πίεργα την ρόδω
ε'γριω σοι τι πανίκη ποι προσκαίνων σαν ξ'ηρη καν βρύση
μια μαριά άγινη βυριόντας νά τάρον, μια μενούρη
χαρι σαν γρυχι κους νι βαζων.

Μ Ε Ρ ο ξ Π Ρ - ρ Τ ο Ν

κ ε | μ ε ν ο ν

Δ'

Ε λ ε Γ ε | Δ κ Η Π ο | Η ζ | ξ

1. Η ΕΛΕΓΕΙΑ

Κ ΔΛΛΙΝΟΣ

1. ΠΟΛΕΜΙΚΟΝ ΣΑΛΠΙΣΜΑ

Μέχρις τεῦ κατάκεισθε; κότ' ἄλκιμον ἔξετε θυμόν,
ῶ νέοι; οὐδ' αἰδεῖσθ' ἀμφιπερικτίονας
ῶδε λίγην μεθιέντες; ἐν εἰρήνῃ δὲ δοκεῖτε
ῆσθαι, ἀτάρ πόλεμος γαῖαν ἅπασαν ἔχει.

καὶ τις ἀποθνήσκων ὑστατ' ἀκοντισάτω.

5

τιμῆν τε γάρ ἐστι καὶ ἀγλαὸν ἀνδρὶ μάχεσθαι
γῆς πέρι καὶ παίδων κουριδίης τ' ἀλόχου
δυσμένεσιν. Θάνατος δὲ τότ' ἔσσεται, ὁκκότε κεν δὴ
Μοῖραι ἐπικλώσωσ· ἀλλὰ τις ίθὺς ἵτω
ἔγγος ἀνασχόμενος καὶ ὑπ' ἀσπίδος ἄλκιμον ἥτορ
ἔλσας, τὸ πρῶτον μειγνυμένου πολέμου.

10

οὐ γάρ κως θάνατόν γε φυγεῖν είμαρμένον ἐστὶν
ἄνδρ', οὐδ' εὶ προγόνων ἦ γένος ἀθανάτων.
πολλάκι δηιστῆτα φυγῶν καὶ δοῦπον ἀκόντων
ἔρχεται, ἐν δ' οἴκῳ μοῖρα κίχεν θανάτου.

15

ἀλλ' δὲ οὐκ ἔμπης δήμω φίλος οὐδὲ ποθεινός,
τὸν δ' ὀλίγος στενάχει καὶ μέγας, ἦν τι πάθη.

λαῷ γάρ σύμπαντι πόθος κρατερόφρονος ἀνδρὸς
 θηγήσκοντος, ζώων δ' ἄξιος ἡμιθέων.
 20 ὥσπερ γάρ μιν πύργον ἐν δοφθαλμοῖσιν ὁρῶσιν.
 ἔρδει γάρ πολλῶν ἄξια μοῦνος ἐών.

ΤΥΡΤΑΙΟΣ

2 (1). ΥΠΟΘΗΚΗ

Τεθνάμεναι γάρ καλὸν ἐνὶ προμάχοισι πεσόντα
 ἀνδρ' ἀγαθὸν περὶ ἣ πατρίδι μαρνάμενον.
 τὴν δ' αὐτοῦ προλιπόντα πόλιν καὶ πίονας ἀγροὺς
 πτωχεύειν πάντων ἔστ' ἀνιηρότατον,
 5 πλαζόμενον σὺν μητρὶ φίλῃ καὶ πατρὶ γέροντι
 παισί τε σὺν μικροῖς κουριδίῃ τ' ἀλόχῳ.
 ἔχθρὸς μὲν γάρ τοῖσι μετέσσεται, οὓς κεν ἵκηται
 χρησμοσύνῃ τ' εἰκων καὶ στυγερῇ πενίῃ,
 αἰσχύνει τε γένος, κατὰ τ' ἀγλαὸν εἴδος ἐλέγχει,
 10 πᾶσα δ' ἀτιμίη καὶ κακότης ἔπεται.
 εἰ δ' οὗτως ἀνδρός τοι ἀλωμένου οὐδεμί' ὥρη
 γίγνεται, οὕτ' αἰδὼς οὕτ' ὅπις οὕτ' ἔλεος,
 θυμῷ γῆς πέρι τῆσδε μαχώμεθα καὶ περὶ παίδων

θυήσκωμεν ψυχέων μηκέτι φειδόμενοι.
ῶ νέοι, ἀλλὰ μάχεσθε παρ' ἀλλήλοισι μένοντες,
μηδὲ φυγῆς αἰσχρῆς ἄρχετε μηδὲ φόβου,
ἀλλὰ μέγαν ποιεῖσθε καὶ ἀλκιμὸν ἐν φρεσὶ θυμόν,
μηδὲ φιλοψυχεῖτ' ἀνδράσι μαρνάμενοι·
τοὺς δὲ παλαιοτέρους, ὃν οὐκέτι γούνατ' ἔλαφρά,
μὴ καταλείποντες φεύγετε, τοὺς γεραιούς.

15

20

αἰσχρὸν γὰρ δὴ τοῦτο, μετὰ προμάχοισι πεσόντα
κεῖσθαι πρόσθε νέων ἀνδρα παλαιότερον,
ἥδη λευκὸν ἔχοντα κάρη πολιόν τε γένειον,
θυμὸν ἀποπνείοντ' ἀλκιμὸν ἐν κονίῃ,
καὶ χρόα γυμνωθέντα· νέοισι δὲ πάντ' ἐπέοικεν,
ὅφρ' ἐρατῆς ἀγλαὸν ἄνθος ἔχη·
ἀνδράσι μὲν θηητὸς ἴδεῖν, ἐρατὸς δὲ γυναιξίν,
ζωὸς ἐών, καλὸς δ' ἐν προμάχοισι πεσών.

25

30

ἀλλά τις εὗ διαβάς μενέτω ποσὶν ἀμφοτέροισιν
στηριχθεὶς ἐπὶ γῆς, χεῖλος ὁδοῦσι δακών.

3 (2). ΓΠΟΘΗΚΗ

Οὕτ' ᾧν μνησαίμην οὔτ' ἐν λόγῳ ἀνδρα τιθείμην
οὔτε ποδῶν ἀρετῆς οὔτε παλαισμοσύνης,
οὐδ' εἰ Κυκλώπων μὲν ἔχοι μέγεθός τε βίην τε,
νικώη δὲ θέων Θρηήκιον Βορέην,
οὐδ' εἰ Τιθωνοῦ φυὴν χαριέστερος εἴη,
πλουτοίη δὲ Μίδεω καὶ Κινύρεω μάλιον,
οὐδ' εἰ Τανταλίδεω Πέλοπος βασιλεύτερος εἴη,
γλῶσσαν δ' Ἄδρήστου μειλιχόγηρυν ἔχοι,

5

ούδ' εὶ πᾶσαν ἔχοι δόξαν, πλὴν θούριδος ἀλκῆς.
10 οὐ γάρ ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ,
εὶ μὴ τετλαίη μὲν ὄρῶν φόνον αἰματόεντα
καὶ δηίων ὀρέγοιτ' ἐγγύθεν ἴστάμενος.

ἥδ' ἀρετή, τόδ' ἀεθλὸν ἐν ἀνθρώποισιν ἀριστὸν
κάλλιστόν τε φέρειν γίγνεται ἀνδρὶ νέῳ.
15 ξυνὸν δ' ἐσθλὸν τοῦτο πόλην τε παντὶ τε δήμῳ,
ὅστις ἀνὴρ διαβάς ἐν προμάχοισι μένη
νωλεμέως, αἰσχρῆς δὲ φυγῆς ἐπὶ πάγχυ λάθηται,
ψυχὴν καὶ θυμὸν τλήμονα παρθέμενος,
θαρσύνῃ δ' ἔπεσιν τὸν πλησίον ἄνδρα παρεστώς.
20 οὗτος ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνεται ἐν πολέμῳ·
αἴψα δὲ δυσμενέων ἀνδρῶν ἔτρεψε φάλαγγας
τρηχείας, σπουδῇ τ' ἔσχεθε κῦμα μάχης·
αὐτὸς δ' ἐν προμάχοισι πεσὼν φίλον ὄλεσε θυμόν,
ὅστι τε καὶ λαοὺς καὶ πατέρ' εὔκλετος,
25 πολλὰ διὰ στέρνοιο καὶ ἀσπίδος ὀμφαλοέσσης
καὶ διὰ θώρηκος πρόσθεν ἐληλαμένος,
τὸν δ' ὀλοφύρονται μὲν ὅμῶς νέοι ἡδὲ γέροντες,
ἀργαλέω τε πόθῳ πᾶσα κέκηδε πόλις·
καὶ τύμβος καὶ παῖδες ἐν ἀνθρώποισ' ἀρίστημοι
30 καὶ παίδων παῖδες καὶ γένος ἔξοπίσω,
οὐδέ ποτε ακέοις ἐσθλὸν ἀπόλλυται οὐδ' ὄνομ' αὐτοῦ,
ἀλλ' ὑπὸ γῆς περ ἐών γίγνεται ἀθάνατος,
ὄντιν' ἀριστεύοντα μένοντά τε μαρνάμενόν τε
γῆς πέρι καὶ παίδων θοῦρος "Αρης ὀλέσῃ.
35 εὶ δὲ φύγῃ μὲν κῆρα τανηλεγέος θανάτοιο,
νικήσας δ' αἰχμῆς ἀγλαὸν εῦχος ἔλη,

πάντες μὲν τιμῶσιν ὁμῶς νέοι ἡδὲ παλαιοί,
 πολλὰ δὲ τερπνὰ παθὼν ἔρχεται εἰς Ἀίδην·
 γηράσκων ἀστοῖσι μεταπρέπει, οὐδέ τις αὐτὸν
 βλάπτειν οὔτ' αἰδοῦς οὔτε δίκης ἐθέλει,40
 πάντες δ' ἐν Θώκοισιν ὁμῶς νέοι οἵ τε κατ' αὐτὸν
 εἴκουσιν χώρης οἵ τε παλαιότεροι.
 ταύτης νύν τις ἀνήρ ἀρετῆς εἰς ἄκρον ἵκεσθαι
 πειράσθω θυμῷ, μὴ μεθιεὶς πολέμου.

4 (3). EMBATHPION

"Αγετ", ὅ Σπάρτας εὐάνδρω
 κῶροι πατέρων πολιατᾶν,
 λαιφὶ μὲν ἵτυν προβάλεσθε,
 δόρυ δ' εὐτόλμως ἀνσχεσθε
 μὴ φειδόμενοι τὰς ζωᾶς·5
 οὐ γὰρ πάτριον τῷ Σπάρτᾳ.

Δ Ρ Χ | Λ Ο Χ Ο Σ

5 (1). Η ΑΠΟΛΕΣΘΕΙΣΑ ΑΣΠΙΣ

'Ασπίδι μὲν Σαῖων τις ἀγάλλεται, ἦν παρὰ θάμνῳ
 ἔντος ἀμώμητον κάλλιπον οὐκ ἐθέλων·

αύτὸς δ' ἐξέφυγον θανάτου τέλος· ἀσπὶς ἔκείνη
ἔρρετω· ἐξαῦτις κτήσομαι οὐ κακίω.

6 (2). ΔΕΝ ΩΦΕΛΟΥΝ ΟΙ ΘΡΗΝΟΙ

Κήδεα μὲν στονόεντα, Περίκλεες, οὕτε τις ἀστῶν
μεμφόμενος θαλίης τέρψεται οὐδὲ πόλις·
τοίους γὰρ κατὰ κῦμα πολυνφλοίσβοιο θαλάσσης
ἐκλυσεν· οἰδαλέους δ' ἀμφ' ὁδύνησ' ἔχομεν
5 πνεύμονας· ἀλλὰ θεοὶ γὰρ ἀνηκέστοισι κακοῖσιν,
ώ φίλ', ἐπὶ κρατερὴν τλημοσύνην ἔθεσαν
φάρμακον· ἀλλοτε δ' ἄλλος ἔχει τάδε· νῦν μὲν ἐς ἡμέας
ἐτράπεθ', αίματόν δ' ἔλκος ἀναστένομεν,
ἐξαῦτις δ' ἐτέρους ἐπαμείψεται· ἀλλὰ τάχιστα
10 τλῆτε γυναικεῖον πένθος ἀπωσάμενοι.

M I M N E P M O S

7 (1). Η ΝΕΟΤΗΣ

'Ημεῖς δ' οἴα τε φύλλα φύει πολυάνθεμος ὥρη
ἔαρος, ὅτ' αἰψ' αὐγῆσ' αὔξεται ἡελίου,
τοῖσ' ἵκελοι πήγυιον ἐπὶ χρόνον ἀνθεσιν ἥβης

τερπόμεθα, πρὸς θεῶν εἰδότες οὕτε κακὸν
οὕτ' ἀγαθόν. Κῆρες δὲ παρεστήκασι μέλαιναι,
ἢ μὲν ἔχουσα τέλος γήρατος ἀργαλέου,
ἢ δ' ἐτέρη θανάτοιο· μίνυνθα δὲ γίγνεται ἥβης
καρπός, ὃσον τ' ἐπὶ γῆν κίδναται ἡέλιος.

5

αὐτὰρ ἐπὴν δὴ τοῦτο τέλος παραμείψεται ὄρης,
αὐτίκα τεθνάμεναι βέλτιον ἢ βίοτος·
πολλὰ γάρ ἐν θυμῷ κακὰ γίγνεται· ἀλλοτε οἶκος
τρυχοῦται, πενίης δ' ἔργ' ὁδυνηρὰ πέλει·
ἀλλος δ' αὖ παίδων ἐπιδεύται, ὃν τε μάλιστα
ἱμείρων κατὰ γῆς ἔρχεται εἰς Ἀίδην·
ἀλλος νοῦσον ἔχει θυμοφθόρον· οὐδέ τις ἔστιν
ἀνθρώπων, φεύγει Ζεὺς μὴ κακὰ πολλὰ διδοῖ.

10

15

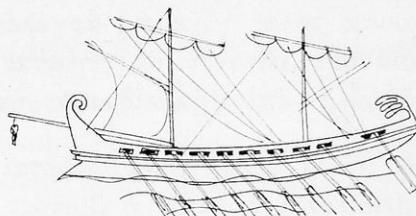
8 (2). ΤΟ ΓΗΡΑΣ

Αὐτίκα μοι κατὰ μὲν χροιὴν ῥέει ἀσπετος ἴδρως,
πτοιῶμαι δ' ἐσορῶν ἀνθος ὁμηλικίης
τερπνὸν ὅμῶς καὶ καλόν, ἐπεὶ πλέον ὕφελεν εῖναι·
ἀλλ' ὀλιγοχρόνιον γίγνεται ὕσπερ ὄναρ
ἥβη τιμήεσσα· τὸ δ' ἀργαλέον καὶ ἀμορφον
γῆρας ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτίχ' ὑπερκρέμαται,
ἐχθρὸν ὅμῶς καὶ ἀτιμον, ὃ τ' ἄγνωστον τιθεῖ ἀνδρα,
βλάπτει δ' ὀφθαλμοὺς καὶ νόον ἀμφιχυθέν.

5

Σ ο Α Ο Ν

9 (1). ΣΑΛΑΜΙΣ

Αύτὸς κήρυξ ἥλθον ἀφ' ἵμερτῆς Σαλαμῖνος
κόσμου ἐπέων ὡδὴν ἀντ' ἀγορῆς θέμενος.

εἶην δὴ τότ' ἐγώ Φοιλεγάνδριος ἢ Σικινήτης
ἀντὶ γ' Ἀθηναίου πατρίδ' ἀμειψάμενος·
5 αἴψα γάρ ἀν φάτις ἥδε μετ' ἀνθρώποισι γένοιτο·
“Ἄττικὸς οὗτος ἀνὴρ τῶν Σαλαμιναφετῶν!».

ἴομεν ἐς Σαλαμῖνα μαχησόμενοι περὶ νήσου
ἵμερτῆς, χαλεπὸν τ' αἰσχος ἀπωσόμενοι.

10 (2). ΥΠΟΘΗΚΗ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥΣ

‘Ημετέρη δὲ πόλις κατὰ μὲν Διὸς οὕ ποτ' ὀλεῖται
αἴσαν καὶ μακάρων θεῶν φρένας ἀθανάτων·
τοίη γάρ μεγάθυμος ἐπίσκοπος ὁ βριμοπάτρη
Παλλὰς Ἀθηναίη χεῖρας ὑπερθεν ἔχει·

5 αὐτοὶ δὲ φθείρειν μεγάλην πόλιν ἀφραδίησιν
ἀστοὶ βούλονται χρήμασι πειθόμενοι,
δήμου θ' ἡγεμόνων ἄδικος νόος, οἷσιν ἔτοιμον

βύθριος ἐκ μεγάλης ἄλγεα πολλὰ παθεῖν·
οὐ γὰρ ἐπίστανται κατέχειν κόρον οὐδὲ παρούσας
εὐφροσύνας κοσμεῖν δαιτὸς ἐν ἡσυχίῃ.

10

πλουτοῦσιν δ' ἀδίκοισ' ἔργμασι πειθόμενοι.

οὕθ' ἵερῶν κτεάνων οὔτε τι δημοσίων
φειδόμενοι κλέπτουσιν ἐφ' ἀρπαγῇ ἄλλοθεν ἄλλος,
οὐδὲ φυλάσσονται σεμνὰ θέμεθλα Δίκης,
ἢ σιγῶσα σύνοιδε τὰ γιγνόμενα πρὸ τ' ἐόντα,
τῷ δὲ χρόνῳ πάντως ἥλθ' ἀποτεισομένη.

15

τοῦτ' ἥδη πάσῃ πόλει ἔρχεται ἔλκος ἀφυκτον·
ἐς δὲ κακὴν ταχέως ἥλυθε δουλοσύνην,
ἢ στάσιν ἔμφυλον πόλεμόν θ' εῦδοντ' ἐπεγείρει,
ὅς πολλῶν ἐρατήν ὠλεσεν ἥλικίην·
ἐκ γὰρ δυσμενέων ταχέως πολυήρατον ἄστυ
τρύχεται ἐν συνόδοις τοῖσ' ἀδικοῦσι φίλαις. /

20

ταῦτα μὲν ἐν δήμῳ στρέφεται κακά· τῶν δὲ πενιχρῶν
ἴκνοῦνται πολλοὶ γαῖαν ἐς ἄλλοδαπήν
πραθέντες δεσμοῖσί τ' ἀεικελίοισι δεθέντες,

25

καὶ κακὰ δουλοσύνης στυγνὰ φέρουσι βίᾳ.
οὕτω δημόσιον κακὸν ἔρχεται οἰκαδ' ἐκάστῳ,
αὐλεῖοι δ' ἐπ' ἔχειν οὐκ ἐθέλουσι θύραι,
ὑψηλὸν δ' ὑπὲρ ἔρκος ὑπέρθορεν, εὗρε δὲ πάντως,
εἰ καὶ τις φεύγων ἐν μυχῷ ἦ θαλάμου.

30

ταῦτα διδάξαι θυμὸς Ἀθηναίους με κελεύει,
ώς κακὰ πλεῖστα πόλει δυσνομίη παρέχει,
εὐνομίη δ' εὔκοσμα καὶ ἄρτια πάντ' ἀποφαίνει
καὶ θ' ἄμα τοῖσ' ἀδίκοισ' ἀμφιτίθησι πέδας.

- 35 τραχέα λειαίνει, παύει κόρον, ὕβριν ἀμαυροῦ,
 αὐλίνει ἄτης ἄνθεα φυόμενα,
 εὐθύνει δὲ δίκας σκολιὰς ὑπερήφανά τ' ἔργα
 πραύνει, παύει δ' ἔργα διχοστασίης,
 παύει δ' ἀργαλέης ἔριδος χόλον, ἔστι δ' ὑπ' αὐτῆς
 40 πάντα κατ' ἄνθρωπους ἄρτια καὶ πινυτά.

11 (3). ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΕΑΥΤΟΝ

- Μνημοσύνης καὶ Ζηνὸς Ὀλυμπίου ἀγλαὰ τέκνα,
 Μοῦσαι Πιερίδες, κλῦτέ μοι εὔχομένῳ.
 ὅλβον μοι πρὸς θεῶν μακάρων δότε καὶ πρὸς ἀπάντων
 ἄνθρωπων αἰεὶ δόξαν ἔχειν ἀγαθήν.
 5 εἶναι δὲ γλυκὺν ὄδε φίλοισ', ἐχθροῖσι δὲ πικρόν,
 τοῖσι μὲν αἰδοῖον, τοῖσι δὲ δεινὸν ἴδεῖν.

 χρήματα δ' ἴμείρω μὲν ἔχειν, ἀδίκως δὲ πεπᾶσθαι
 οὐκ ἐθέλω· πάντως ὕστερον ἥλθε δίκη.
 πλοῦτον δ' ὃν μὲν δῶσι θεοί, παραγίγνεται ἀνδρὶ
 10 ἐμπεδοῖς ἐκ νεάτου πυθμένος ἐς κορυφήν.
 ὃν δ' ἄνδρες μετίωσιν ὑφ' ὕβριος, οὐ κατὰ κόσμον
 ἔρχεται, ἀλλ' ἀδίκοισ' ἔργμασι πειθόμενος
 οὐκ ἐθέλων ἔπεται, ταχέως δ' ἀναμίσγεται ἄτῃ·
 ἀρχὴ δ' ἐξ ὀλίγου γίγνεται ὥστε πυρός,
 15 φλαύρη μὲν τὸ πρῶτον, ἀνιηρὴ δὲ τελευτᾶ.
 οὐ γάρ δὴν θνητοῖσ' ὕβριος ἔργα πέλει·

 ἀλλὰ Ζεὺς πάντων ἐφορᾷ τέλος, ἐξαπίνης δὲ
 ὥστ' ἄνεμος νεφέλας αἴψα διεσκέδασεν

ἡρινός, δις πόντου πολυκύμονος ἀτρυγέτοιο
 πυθμένα κινήσας, γῆν κάτα πυροφόρου
 δηγώσας καλὰ ἔργα, θεῶν ἔδος αἰπὺν ἵκάνει
 οὐρανόν, αἰθρίην δ' αὔτις ἔθηκεν ἴδεῖν·
 λάμπει δ' ἡελίοιο μένος κατὰ πίονα γαῖαν
 καλόν, ἀτὰρ νεφέων οὐδὲν ἔτ' ἐστὶν ἴδεῖν·
 τοιαύτη Ζηνὸς πέλεται τίσις, οὐδ' ἐφ' ἑκάστῳ,
 ὥσπερ θητὸς ἀνήρ, γίγνεται ὁξύχολος·
 αἱεὶ δ' οὐ ἐ λέληθε διαμπερές, ὅστις ἀλιτρὸν
 θυμὸν ἔχει, πάντως δ' ἐς τέλος ἔξεφάνη·
 ἀλλ' ὃ μὲν αὐτίκ' ἔτεισεν, ὃ δ' ὕστερον· οἵ δὲ φύγωσιν
 αὐτοὶ μηδὲ θεῶν μοῖρ' ἐπιοῦσα κίχη,
 ἥλυθε πάντως αὔτις· ἀναίτιοι ἔργα τίνουσιν,
 ἢ παῖδες τούτων ἢ γένος ἔξοπίσω.

20

25

30

ΞΕΝΟΠΑΝΗΣ

12. ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

Νῦν γὰρ δὴ ζάπεδον καθαρὸν καὶ χεῖρες ἀπάντων
 καὶ κύλικες· πλεκτοὺς δ' ἀμφιτιθεῖ στεφάνους

25

- ἄλλος· δ' δ' εὐώδεις μύρον ἐν φιάλῃ παρατείνει
 κρητήρ δ' ἔστηκεν μεστὸς ἐυφροσύνης
- 5 ἄλλος δ' οἶνος ἑτοῖμος, δις οὖ ποτε φησὶ προδώσειν,
 μείλιχος ἐν κεράμοισ', ἀνθεος ὀσδόμενος·
 ἐν δὲ μέσοισ' ἀγνήν ὀδμὴν λιβανωτὸς ἔησιν·
 ψυχρὸν δ' ἔστιν ὕδωρ καὶ γλυκὺ καὶ καθαρόν.
 πάρκεινται δ' ἄρτοι ζανθοὶ γεραρή τε τράπεζα
 τυροῦ καὶ μέλιτος πίονος ἀχθομένη·
 βωμὸς δ' ἀνθεσιν ἀν τὸ μέσον πάντη πεπύκασται,
 μολπὴ δ' ἀμφὶς ἔχει δώματα καὶ θαλίη.
- χρὴ δή πρῶτον μὲν θεὸν ὑμνεῖν εὔφρονας ἄνδρας·
 εὐφήμους μύθοις καὶ καθαροῖσι λόγοις·
- 15 σπείσαντας δὲ καὶ εὐξαμένους τὰ δίκαια δύνασθαι
 πρήσσειν — ταῦτα γάρ ὅν ἔστι προχειρότερον —
 οὐχ ὕβρις πίνειν δόπσον κεν ἔχων ἀφίκοιο
 οἴκαδ' ἄνευ προπόλου, μὴ πάνυ γηραλέος·
 ἀνδρῶν δ' αἰνεῖν τοῦτον, δις ἐσθλὰ πιῶν ἀναφαίνει,
 20 ὡς οἱ μνημοσύνη καὶ πόνος ἀμφ' ἀρετῆς·
 οὔτι μάχας διέπειν Τιτήνων οὐδὲ Γιγάντων,
 οὐδ' αὖ Κενταύρων, πλάσματα τῶν προτέρων,
 ἢ στάσιας σφεδανάς· τοῖσ' οὐδὲν χρηστὸν ἔνεστιν·
 θεῶν δὲ προμηθείην αἰὲν ἔχειν ἀγαθόν.

Θ Ε Ο Γ Ν Ι Σ

13. (1). ΕΙΣ ΑΠΟΛΛΩΝΑ

“Ω ἄνα, Λητοῦς νίέ, Διὸς τέκος, οὐποτε σεῖο
λήσομαι ἀρχόμενος, οὐδ’ ἀποπαυόμενος,
ἀλλ’ αἰεὶ πρῶτον σὲ καὶ ὑστάτον ἐν τε μέσοισιν
ἀείσω· σὺ δέ μοι κλῦθι καὶ ἐσθλὰ δίδου.

Φοῖβε ἄναξ, ὅτε μέν σε θεὰ τέκε πότνια Λητώ,
φοίνικος ῥαδινῆς χερσὶν ἐφαψαμένη,
ἀθανάτων κάλλιστον, ἐπὶ τροχοειδέι λίμνῃ,
πᾶσα μὲν ἐπλήσθη Δῆλος ἀπειρεσίη
ὁδμῆς ἀμβροσίης, ἐγέλασσε δὲ γαῖα πελώρη,
γήθησεν δὲ βαθὺς πόντος ἀλὸς πολιῆς.

5

10

ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΚΥΡΝΟΝ

I

14 (2). ΟΥΔΕΝ ΦΙΛΤΕΡΟΝ ΠΑΤΡΗΣ

Ἡλθον μὲν γὰρ ἔγωγε καὶ ἐς Σικελήν ποτε γαῖαν,
ἥλθον δ’ Εύβοίης ἀμπελόνεν πεδίον
Σπάρτην τ’ Εύρωτα δονακοτρόφου ἀγλαὸν ἄστυ

καὶ μ' ἐφίλευν προφρόνως πάντες ἐπερχόμενον·
5 ἀλλ' οὕτις μοι τέρψις ἐπὶ φρένας ἥλθεν ἐκείνων.
οὕτως οὐδὲν ἄρ' ἦν φίλτερον ἄλλο πάτρης.

II

15 (3). ΗΝ ΔΕ ΚΑΚΟΙΣΙΝ ΣΥΜΜΙΣΓΗΣ ...

Ταῦτα μὲν οὕτως ἔσθι· κακοῖσι δὲ μὴ προσομίλει
ἀνδράσιν, ἀλλ' αἰεὶ τῶν ἀγαθῶν ἔχεο·
ἔσθλῶν μὲν γάρ ἀπ' ἐσθλὰ μαθήσεαι· ἢν δὲ κακοῖσιν
συμμίσγης, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἔοντα νόον.
5 τοὶ κακοὶ οὐ πάντως κακοὶ ἐκ γαστρὸς γεγόνασιν,
ἀλλ' ἀνδρεσσι κακοῖς συνθέμενοι φιλήνη
ἔργα τε δείλ' ἔμαθον καὶ ἐπη δύσφημα καὶ ὕβριν,
ἐλπόμενοι κείνους πάντα λέγειν ἔτυμα.

III

16 (4). Ο ΔΙΠΡΟΣΩΠΟΣ ΦΙΛΟΣ

Εἴ τις ἐπαινήσῃ σε τόσον χρόνον, ὅσσον ὁρώῃς,
νοσφισθεὶς δ' ἄλλῃ γλῶσσαν ιῆσι κακήν,
τοιοῦτος τοι ἑταῖρος ἀνήρ φίλος οὕτι μάλ' ἐσθλός,
ὅς κ' εἴπη γλώσσῃ λώια, φρονῇ δ' ἔτερα.
5 ἀλλ' εἴη τοιοῦτος ἔμοι φίλος, δις τὸν ἑταῖρον
γινώσκων δργὴν καὶ βαρὺν ὅντα φέρει
ἀντὶ κασιγνήτου· σὺ δέ μοι, φίλε, ταῦτ' ἐνὶ θυμῷ
φράζεο, καὶ ποτέ μεν μνήσεαι ἔξοπίσω.

IV

17 (5). ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΑ

Μὴ μ' ἐπεσιν μὲν στέργε, νόον δ' ἔχε καὶ φρένας ἄλλας,
εἴ με φιλεῖς καὶ σοι πιστὸς ἔνεστι νόος,

ἀλλὰ φίλει καθαρὸν θέμενος νόον, ἢ μ' ἀποειπὼν
ἔχθαιρ', ἀμφαδίην νεῖκος ἀειράμενος.

δις δὲ μιῇ γλώσσῃ δίχ' ἔχει νόον, οὗτος ἐταῖρος
δειλός, Κύρον', ἔχθρὸς βέλτερος ἢ φίλος ὁν.

5

V

18 (6). ΣΠΑΝΙΟΣ Ο ΠΙΣΤΟΣ ΦΙΛΟΣ

Παύρους δ' εὐρήσεις, Πολυπατίδη, ἀνδρας ἐταίρους
πιστοὺς ἐν χαλεποῖς πρήγμασι γιγνομένους,
οἵτινες ἀν τολμῶν, δόμοφρονα θυμὸν ἔχοντες,
ἴσον τῶν ἀγαθῶν τῶν τε κακῶν μετέχειν.

τόσσους δ' οὐ χ' εὔροις διζήμενος οὐδ' ἐπὶ πάντας
ἀνθρώπους, οὓς ναῦς μὴ μία πάντας ἄγοι,
οἷσιν ἐπὶ γλώσσῃ τε καὶ δοφθαλμοῖσιν ἔπεστιν
αἰδώς, οὐδ' αἰσχρὸν χρῆμ' ἐπὶ κέρδος ἄγει.

5

VI

19 (7). Η ΠΕΝΙΑ

Μήποτέ τοι πενίην θυμοφθόρον ἀνδρὶ χολωθεὶς
μηδ' ἀχρημοσύνην οὐλομένην πρόφερε·
Ζεὺς γάρ τοι τὸ τάλαντον ἐπιρρέπει ἄλλοτε ἄλλως,
ἄλλοτε μὲν πλουτεῖν, ἄλλοτε μηδὲν ἔχειν.

VII

20 (8). Η ΕΛΠΙΣ

Ἐλπὶς ἐν ἀνθρώποις μούνη θεὸς ἐσθλὴ ἔνεστιν,
ἄλλοι δ' Οὐλυμπόνδ' ἐκπρολιπόντες ἔβαν.
ῷχετο μὲν Πίστις, μεγάλη θεός, ὥχετο δ' ἀνδρῶν

Σωφροσύνη· Χάριτες τ', ὡ φίλε, γῆν ἔλιπον.
 5 εὔσεβέων δ' ἀνδρῶν γένος ἔφθιτο, οὐδὲ θέμιστας
 οὐκέτι γιγνώσκουσ', οὐδὲ μὲν εὔνομίας.
 ἀλλ' ὅφρα τις ζώει καὶ ὁρᾶ φάος ἡελίοιο,
 εὔσεβέων περὶ θεοὺς Ἐλπίδα προσμενέτω,
 εὐχόμενος δὲ θεοῖσι καὶ ἀγλαὰ μηρία καίων
 10 'Ελπίδι τε πρώτῃ καὶ πυμάτῃ θυέτω.

Σ | Μ Ω Ν | Δ Η Σ
 (Ο Κ Ε | Ο Σ)

21. ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ NEON

Οὐδὲν ἐν ἀνθρώποισι μένει χρῆμ' ἔμπεδον αἰεί·
 ἐν δέ, τὸ κάλλιστον, Ξειος ἔειπεν ἀνήρ·
 «οἵη περ φύλλων γενεή, τοίη δὲ καὶ ἀνδρῶν».
 παῦροι μὲν θητῶν οὕσαι δεξάμενοι
 5 στέρνοισ' ἐγκατέθεντο· πάρεστι γάρ ἐλπὶς ἐκάστῳ
 ἀνδρῶν, ἣ τε νέων στήθεσιν ἐμφύεται.

Θητῶν δ' ὅφρα τις ἄνθος ἔχη πολυηράτου ἥβης,
 κοῦφον ἔχων θυμὸν πόλλα ἀτέλεστα νοεῖ.

ούτε γάρ ἐλπίδ' ἔχει γηρασέμεν οὐδὲ θανεῖσθαι,
οὕθ', οὐγιὴς ὅταν ἦ, φροντίδ' ἔχει καμάτου. 10

νήπιοι, οἵς ταῦτη κεῖται νόος, οὐδὲ ἵσασιν
ώς χρόνος ἔσθ' ἥβης καὶ βιότοι' ὀλίγος
θυητοῖς· ἀλλὰ σὺ ταῦτα μαθὼν βιότου ποτὶ τέρμα
ψυχῆς τῶν ἀγαθῶν τλῆθι χαριζόμενος.

2. ΤΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ

22 (1). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΜΑΡΑΘΩΝΟΜΑΧΟΥΣ ΑΘΗΝΑΙΟΥΣ

Ἐλλήνων προμαχοῦντες Ἀθηναῖοι Μαραθῶνι
χρυσοφόρων Μήδων ἐστόρεσαν δύναμιν.

23 (2). ΕΙΣ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΣ

Μυριάσιν ποτὲ τῆδε τριακοσίαις ἐμάχοντο
ἐκ Πελοποννάσου χιλιάδες τέτορες.

24 (3). ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ ΕΝ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΙΣ

“Ω ξεῖν”, ἀγγέλλειν Λακεδαιμονίοις, ὅτι τῆδε
κείμεθα τοῖς κείνων ῥήμασι πειθόμενοι.

25 (4). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
ΜΕΤΑ ΛΕΩΝΙΔΟΥ

Εύκλεας αῖα κέκευθε, Λεωνίδα, οἴ μετὰ σεῖο
τῆδ' ἔθανον, Σπάρτης εύρυχόρου βασιλεῦ,
πλείστων δὴ τόξων τε καὶ ὀκυπόδων σθένος ἵππων
Μηδείων τ' ἀνδρῶν δεξάμενοι πολέμῳ.

26 (5). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
ΕΝ ΣΑΛΑΜΙΝΙ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ

“Ω ξεῖν’, εὔνδρόν ποτ’ ἐναίομεν ἄστυ Κορίνθου,
νῦν δ’ ἂμ’ Αἰαντος νᾶσος ἔχει Σαλαμίς·
ἐνθάδε Φοινίσσας νῆσος καὶ Πέρσας ἐλόντες
καὶ Μήδους ἱερὰν ‘Ελλάδα ρυσάμεθα.

27 (6). ΕΙΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ ΗΡΩΑΣ

“Ασβεστον κλέος οἴδε φίλη περὶ πατρίδι θέντες
κυάνεον θανάτου ἀμφεβάλοντο νέφος·
οὐδὲ τεθνᾶσι θανόντες, ἐπεὶ σφ’ ἀρετὴ καθύπερθεν
κυδαίνουσ’ ἀνάγει δώματος ἐξ Ἀΐδεω.

28 (7). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΜΗΔΙΚΩΝ
ΠΕΣΟΝΤΑΣ ΗΡΩΑΣ

Εἰ τὸ καλῶς θηγήσκειν ἀρετῆς μέρος ἐστὶ μέγιστον,

ἡμῖν ἐκ πάντων τοῦτ' ἀπέμεινε τύχη·
Ἐλλάδι γὰρ σπεύδοντες ἐλευθερίην περιθεῖναι
κείμεθ' ἀγηράντῳ χρώμενοι εὐλογίη.

29 (8). ΣΚΩΠΤΙΚΟΝ
ΕΙΣ ΤΙΜΟΚΡΕΟΝΤΑ ΡΟΔΙΟΝ

Πολλὰ φαγῶν καὶ πολλὰ πιῶν καὶ πολλὰ κάκ' εἰπῶν
ἀνθρώπους κεῖμαι Τιμοκρέων 'Ρόδιος.

30 (9). ΕΥΤΡΑΠΕΛΟΝ ΑΦΙΕΡΩΜΑ

Σῶσος καὶ Σωσώ, Σῶτερ, σοὶ τόνδ' ἀνέθηκαν,
Σῶσος μὲν σωθείς, Σωσώ δ' ὅτι Σῶσος ἐσώθη.

Π Λ Α Τ Ζ Ν

31 (1). ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΜΑΚΡΑΝ
ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΑΠΑΧΘΕΝΤΑΣ
ΕΡΕΤΡΙΕΣ

Εύβοίης γένος ἐσμὲν 'Ερετρικόν, ἄγχι δὲ Σούσων
κείμεθα, φεῦ, γαίης ὁσσον ἀφ' ἡμετέρης!

32 (2). ΕΙΣ ΦΙΛΟΝ ΤΟΥ ΟΥΡΑΝΟΔΙΦΗΝ
ΜΕΤΑ ΘΑΝΑΤΟΝ

Ἄστηρ πρὸν μὲν ἔλαμπες ἐνὶ ζωοῖσιν Ἐῶος,
νῦν δὲ θανῶν λάμπεις "Ἐσπερος ἐν φθιμένοις.

33 (3). ΕΙΣ ΣΑΠΦΩ

Ἐννέα τὰς Μούσας φασίν τινες· ὡς ὀλιγώρως!
ἡνίδε καὶ Σαπφὼ Λεσβόθεν ἢ δεκάτη.

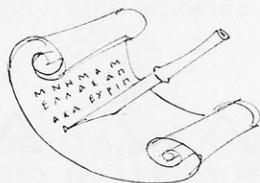

34 (4). ΕΙΣ ΑΠΟΛΕΣΑΝΤΑ ΧΡΥΣΟΝ
ΚΑΙ ΕΥΡΟΝΤΑ ΒΡΟΧΟΝ

Χρυσὸν ἀνὴρ εὔρων, ἔλιπε βρόχον· αὐτὰρ ὁ χρυσόν
δν λίπεν οὐχ' εὔρων, ἦψεν δν εὔρε βρόχον.

Θ ο γ κ γ δ ι δ η ξ

35. ΕΙΣ ΕΥΡΙΠΙΔΗΝ

Μνῆμα μὲν 'Ἐλλὰς ἄπασ' Εὔριπίδου, δστέα δ' ἵσχει
γῇ Μακεδών· τῇ γάρ δέξατο τέρμα βίου.

πατρὶς δ' Ἐλλάδος Ἐλλάς, Ἀθῆναι πλεῖστα δὲ μούσαις
τέρψας, ἐκ πολλῶν καὶ τὸν ἔπαινον ἔχει.

ΑΝΑΚΡΕΩΝ

36. Η ΜΥΚΩΜΕΝΗ ΒΟΥΣ

Βουκόλε, τὰν ἀγέλαν πόρρω νέμε, μὴ τὸ Μύρωνος
βούδιον ώς ἔμπνουν βουσὶ συνεξελάσης.

φ | ά | η | π π ο ξ

37. ΕΙΣ ΦΕΙΔΙΑΝ ΠΟΙΗΣΑΝΤΑ ΤΟΝ ΟΛΥΜΠΙΟΝ ΔΙΑ

"Η θεὸς ἥλθ' ἐπὶ γῆν ἐξ οὐρανοῦ εἰκόνα δείξων,
Φειδία, ἡ σὺ γ' ἔβης τὸν θεὸν ὁψόμενος.

π α ά η ά α δ α ξ

38. ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΠΡΟΣ ΥΠΟΜΟΝΗΝ

Εἰ τὸ φέρον σε φέρει, φέρε καὶ φέρου· εἰ δ' ἀγανακτεῖς,
καὶ σ' αὐτὸν λυπεῖς καὶ τὸ φέρον σὲ φέρει.

Δ Δ Ε Σ Γ Ο Τ Α

39. ΕΙΣ ΝΕΑΡΑΝ ΠΑΡΘΕΝΟΝ

Παρθένος οῦσα τέθνηκα Λεοντώ ώς νέον ἄνθος
ώρης παντοθάλοῦς πρωτοφανῆς καλύκων·
καὶ μέλλουσα γάμῳ δεκαπενταετής μείγνυσθαι
ἐν φθιμένοις κεῖμαι ὑπνον ἔχουσα μακρόν.

40. ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΑΚΡΟΒΙΟΝ ΚΑΙ ΠΟΛΥΤΕΚΝΟΝ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΕΙΑΝ

Εἴκοσι Καλλικράτεια καὶ ἐννέα τέκνα τεκοῦσα
οὐδ' ἐνδὲ οὐδὲ μιῆς ἐδρακόμην θάνατον,
ἀλλ' ἐκατὸν καὶ πέντε διηνυσάμην ἐνιαυτούς,
σκίπωνι τρομερὰν οὐκ ἐπιθεῖσα χέρα.

41. ΕΙΣ ΑΓΑΛΜΑ ΝΙΟΒΗΣ ΥΠΟ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ ΠΟΙΗΘΕΝ

Ἐκ ζωῆς με θεοὶ τεῦξαν λίθον· ἐκ δὲ λίθοιο
ζωὴν Πραξιτέλης ἔμπαλιν ἡργάσατο.

42. ΕΙΣ ΑΓΑΛΜΑ ΣΑΤΥΡΟΥ
ΥΠΟ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ
ΠΟΙΗΘΕΝ

"Η Σάτυρος τὸν χαλκὸν ὑπέδραμεν ἡ διὰ τέχνης
χαλκὸς ἀναγκασθεὶς ἀμφεχύθη Σατύρῳ.

43. ΕΠΙ ΑΝΔΡΙΑΝΤΟΣ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

Εἶπερ ἵσην γνώμη δώμην, Δημόσθενες, εῖχες,
οὐ ποτ' ἀν 'Ελλήνων ἥρξεν "Αρης Μακεδών.

Β'

Ι Δ Μ Β Ι Κ Η Π ο Ι Η ζ Ι ξ

"Ο προστάτης της θεωρεί μου
χρονία, σένας γενίν, τας νοστραφήν.
"Είς γένετε πά σήμενά να γριγάτε τις
πά σήμενά πονού μου. Νό ζωαγκίσε
τις ωραιότερες χαρές της γρίγης μου
τις πά ενευχηγήσεις ωρεζ.

Μά γριγάτε ο προστάτης μου χρόνια, γριγάτε
γρίγηρα δίχως μαν να νοσώσει, νά
ευνιδητούντων οτε γούδα καί ζέβροιας
τά ενευχεστέρες χρόνιες μου.

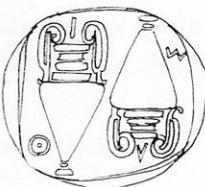
Γριγάτε μαι πι γριγάτε πόνη μου, γέ
εγκαραγγάτε δίχως μανέραν σήμενά σήμενά
μου δίχως μανέρα αγανάκτερο χαρόπριγο.

"Όταν τον θηράπευτή μεν χαρές μου μαι
μηδομίνες μου, αγανάκτερα προσώπα, πορο-
αγανάκτερες γενειογριγκίες, Αγρυχά πρίσθατα
χωρίς μαρδιά χωρίς γυχή, χωρίς μαλεμάτα ευκλών.

Γριγάτε μου αγανάκτερα εχογινά μου χρονία
και τη δινή θαδίνα να γεναργίγατε μαι τά μου
ζεναγέρνατα το ζέβροιαστο χαμόργερό μου, την
ατινίν χαρά στη μάτια μου, την παδίν μου σεγεύ.

Μά εδίνα σού παρικάρη αδίνα ματσουστάτω
οσο μαι δινή γριγκίν μου σεραχγαρί

ΔΡΧΙΑΟΞΟΣ

Α'. ΤΡΙΜΕΤΡΑ ΙΑΜΒΙΚΑ

44 (1). ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΘΑΣΟΥ

...ἥδε δ' ὥστ' ὅνου ῥάχις
ἔστηκεν ὕλης ἀγρίης ἐπιστεφής·
οὐ γάρ τι καλὸς χῶρος οὐδ' ἐφίμερος
οὐδ' ἐρατός, οἷος ἀμφὶ Σίριος ῥοάς.

45 (2). ΑΔΙΑΦΟΡΙΑ ΔΙΑ ΤΑ ΕΓΚΟΣΜΙΑ

Οὕ μοι τὰ Γύγεω τοῦ πολυχρούσου μέλει,
οὐδ' εἶλέ πώ με ζῆλος, οὐδ' ἀγαίομαι
θεῶν ἔργα, μεγάλης δ' οὐκ ἐρέω τυραννίδος·
ἀπόπροθεν γάρ ἐστιν ὁφθαλμῶν ἐμῶν.

Β'. ΤΕΤΡΑΜΕΤΡΑ ΤΡΟΧΑΪΚΑ

46 (3). Η ΜΕΓΑΛΑΥΧΙΑ

Οὐ φιλέω μέγαν στρατηγὸν οὐδὲ διαπεπλιγμένον
οὐδὲ βιστρύχοισι γαῦρον οὐδ' ὑπεξυρημένον,
ἀλλά μοι σμικρός τις εἴη καὶ περὶ κνήμας ἵδεῖν
ροικός, ἀσφαλέως βεβηκώς ποσσί, καρδίης πλέως.

47 (4). ΕΚ ΘΕΩΝ ΤΑ ΠΑΝΤΑ

Τοῖς θεοῖς τίθει τὰ πάντα· πολλάκις μὲν ἐκ κακῶν
ἀνδρας ὀρθοῦσιν μελαίη κειμένους ἐπὶ χθονί,
πολλάκις δ' ἀνατρέπουσι καὶ μάλ' εὗ βεβηκότας
5 οὐπτίους κλίνουσ'. ἔπειτα πολλὰ γίγνεται κακὰ
καὶ βίου χρήματα πλανᾶται καὶ νόου παρήροος.

48 (5). ΘΑΡΡΟΣ ΕΙΣ ΤΑΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ

Θυμέ, θύμ', ἀμηχάνοισι κήδεσιν κυκώμενε,
ἀνάδυ, δυσμενῶν δ' ἀλέξευ προσβαλῶν ἐναντίον
στέρνον, ἐν δοκοῖσιν ἐχθρῶν πλησίον κατασταθεὶς
ἀσφαλέως· καὶ μήτε νικῶν ἀμφάδην ἀγάλλεο,
5 μήτε νικηθεὶς ἐν οἴκῳ καταπεσὼν ὀδύρεο,
ἀλλὰ χαρτοῖσίν τε χαῖρε καὶ κακοῖσιν ἀσχάλα
μὴ λίην· γίνωσκε δ' οἶος ῥυσμὸς ἀνθρώπους ἔχει.

49 (6). ΤΑ ΠΑΝΤΑ ΠΙΘΑΝΑ

Χρημάτων ἀελπτον οὐδὲν ἐστιν οὐδ' ἀπώμοτον,
οὐδὲ θαυμάσιον, ἐπειδὴ Ζεὺς πατήρ Ὀλυμπίων
ἐκ μεσημβρίης ἔθηκε νύκτ' ἀποκρύψας φάος
ἡλίου λάμποντος· λυγρὸν δ' ἡλθ' ἐπ' ἀνθρώπους δέος.
5 ἐκ δὲ τοῦ καὶ πιστὰ πάντα κάπιελπτα γίγνεται
ἀνδράσιν· μηδεὶς ἔθ' ὑμέων εἰσορῶν θαυμαζέτω,
μηδ' ὅταν δελφῖσι θῆρες ἀνταμείψωνται νομὸν
ἐνάλιον καὶ σφιν θαλάσσης ἡγέεντα κύματα
φίλτερ' ἡπείρου γένηται, τοῖσι δ' ἡδὺς ἦν ὄρος.

Ξ ο Λ Ω Ν

A'. ΤΡΙΜΕΤΡΑ ΙΑΜΒΙΚΑ

50 (1). Ο ΣΚΟΠΟΣ
ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΟΥ

'Εγώ δέ, τῶν μὲν οὕνεκα ξυνήγαγον
δῆμον, τί τούτων πρὶν τυχεῖν ἐπαυσάμην;
συμμαρτυροίη ταῦτ' ἀν ἐν δίκῃ χρόνου
μήτηρ μεγίστη δαιμόνων Ὁλυμπίων
ἄριστα, Γῆ μέλαινα, τῆς ἐγώ ποτε
ὅρους ἀνεῖλον πολλαχῇ πεπηγότας·
πρόσθεν δὲ δουλεύουσα νῦν ἐλευθέρα·
πολλοὺς δ' Ἀθήνας πατρίδ' εἰς θεόκτιτον
ἀνήγαγον πραθέντας, ἄλλον ἐκδίκως,
ἄλλον δικαίως, τοὺς δ' ἀναγκαίης ὑπὸ⁵
χρειοῦς φυγόντας, γλῶσσαν οὐκέτ' Ἀττικὴν
ιέντας, ὡς ἀν πολλαχῇ πλανωμένους.
τοὺς δ' ἐνθάδ' αὐτοῦ δουλίην ἀεικέα
ἔχοντας, ἥθη δεσποτῶν τρομευμένους,
ἐλευθέρους ἔθηκα. ταῦτα μὲν κράτει
νόμου, βίην τε καὶ δίκην συναρμόσας,
ἔρεξα καὶ διῆλθον, ὡς ὑπεσχόμην.¹⁰
θεσμοὺς δ' ὁμοίως τῷ κακῷ τε κάγαθῷ,

15

εύθειαν εἰς ἔκαστον ἀρμόσας δίκην,
20 ἔγραψα. κέντρον δ' ἄλλος ως ἐγὼ λαβών,
κακοφραδής τε καὶ φιλοκτήμων ἀνήρ,
οὐκ ἀν κατέσχε δῆμον· εἰ γάρ ήθελον
ἀ τοῖς ἐναντίοισιν ἤνδανεν τότε,
αὐθις δ' ἀ τοῖσιν οὔτεροι φρασαίατο,
25 πολλῶν ἀν ἀνδρῶν ήδ' ἐχηρώθη πόλις.
τῶν οὕνεκ' ἀλκὴν πάντοθεν ποιεύμενος
ώς ἐν κυσὶν πολλῆσιν ἐστράφην λύκος.

B'. ΤΕΤΡΑΜΕΤΡΑ ΤΡΟΧΑΪΚΑ

51 (2). ΑΦΙΛΟΚΕΡΔΕΙΑ

(Κερδοσκόπος)

«Οὐκ ἔφυ Σόλων βαθύφρων οὐδὲ βουλήεις ἀνήρ·
έσθιλα γάρ θεοῦ διδόντος αὐτὸς οὐκ ἐδέξατο·
περιβαλῶν δ' ἄγραν, ἀγασθεὶς οὐκ ἐπέσπασε μέγα
δίκτυον, θυμοῦ θ' ἀμαρτῇ καὶ φρενῶν ἀποσφαλεῖς·
5 ήθελον γάρ κεν κρατήσας, πλοῦτον ἀφθονον λαβῶν
καὶ τυραννεύσας 'Αθηνῶν μοῦνον ἡμέραν μίαν,
ἀσκὸς ὕστερον δεδάρθαι καπιτετρῆφθαι γένος».·
(Σόλων) ... Εἰ δὲ γῆς ἐφεισάμην
πατρίδος, τυραννίδος δὲ καὶ βίης ἀμειλίχου
10 οὐ καθηψάμην μιάνας καὶ καταισχύνας κλέος,
οὐδὲν αἰδεῦματι πλέον γάρ ὅδε νικήσειν δοκέω
πάντας ἀνθρώπους...»

Σ Η Μ ο Ν Ι Δ Η Σ
 (A M O R G I N O S)

52 (1). ΜΑΤΑΙΟΤΗΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ

“Ω παῖ, τέλος μὲν Ζεὺς ἔχει βαρύκτυπος
 πάντων, ὅσ’ ἔστι, καὶ τίθησ’ ὅκη θέλει·
 νοῦς δ’ οὐκ ἐπ’ ἀνθρώποισιν ἀλλ’ ἐπήμεροι
 ἀ δὴ βοτὰ ζώουσιν, οὐδὲν εἰδότες,
 ὅκως ἔκαστον ἐκτελευτήσει θεός.

5

ἔλπις δὲ πάντας κάπιπειθείη τρέφει
 ἀπρηκτον δρμαίνοντας· οἴ μὲν ἡμέρην
 μένουσιν ἐλθεῖν, οἴ δ’ ἐτέων περιτροπάς·
 νέωτα δ’ οὐδεὶς ὄστις οὐ δοκεῖ βροτῶν
 πλούτῳ τε κάγαθοῖσιν ἵξεσθαι φλύων.

10

φθάνει δὲ τὸν μὲν γῆρας ἀζηλὸν λαβόν,
 πρὶν τέρμ’ ἵκηται· τοὺς δὲ δύστηνοι νόσοι
 φθείρουσι θυητῶν· τοὺς δ’ “Ἄρει δεδμημένους
 πέμπει μελαίνης Ἀίδης ὑπὸ χθονός·
 οἵ δ’ ἐν θαλάσσῃ λαίλαπι αλονεύμενοι
 καὶ κύμασιν πολλοῖσι πορφυρέης ἀλός
 θυητούσιν, εὗτ’ ἂν ἥδυ νώσωνται ζόειν·
 οἵ δ’ ἀγχόνην ἀψαντο δυστήνῳ μόρῳ

15

καύταγρετοι λείπουσιν ἡλίου φάος.

20

Οὕτω κακῶν ἀπ' οὐδέν· ἀλλὰ μυρίαι
βροτοῖσι κῆρες κάνεπιφραστοι δύαι
καὶ πήματ' ἐστίν· εἰ δ' ἔμοι πιθοίατο,
οὐκ ἀν κακῶν ἐρῶμεν οὐδ' π' ἀλγεσιν
κακοῖσ' ἔχοντες θυμὸν αἰκιζοίμεθα.

53 (2). ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

5

Χωρὶς γυναικὸς θεός ἐποίησεν νόον
τὰ πρῶτα· τὴν μὲν ἔξ οὐδὲ τανύτριχος,
τῇ πάντ' ἀν οἶκον βορβόρῳ πεφυρμένα
ἄκοσμα κεῖται καὶ κυλινδεῖται χαμαί·
αὐτὴ δ' ἄλουτος ἀπλύτοις τ' ἐν εὔμασιν
ἐν κοπρίησιν ἥμένη πιαίνεται.

10

τὴν δ' ἔξ ἀλιτρῆς θεός ἔθηκ' ἀλώπεκος
γυναικα, πάντων ἴδριν· οὐδέ μιν κακῶν
λέληθεν οὐδέν, οὐδὲ τῶν ἀμεινόνων.
τὸ μὲν γάρ αὐτῶν εἰπε πολλάκις κακόν,
τὸ δ' ἐσθλόν· ὅργὴν δ' ἄλλοτ' ἀλλοίην ἔχει.

15

τὴν δ' ἐκ θαλάσσης, ἣ δύ' ἐν φρεσὶν νοεῖ.
τὴν μὲν γελᾷ τε καὶ γέγηθεν ἥμέρην·
ἐπαινέσει μιν ξεῖνος ἐν δόμοισ' ιδών·
« Οὐκ ἔστιν ἄλλη τῆσδε λωίων γυνὴ
ἐν πᾶσιν ἀνθρώποισιν οὐδὲ καλλίων ».
τὴν δ' οὐκ ἀνεκτὸς οὕτ' ἐν ὁφθαλμοῖσ' ιδεῖν
οὕτ' ἄσσον ἐλθεῖν, ἀλλὰ μαίνεται τότε
ἀπλητον, ὕσπερ ἀμφὶ τέκνοισιν κύων.

ἀμείλιχος δὲ πᾶσι κάποθυμή
έχθροῖσιν ἵσα καὶ φίλοισι γίγνεται·
ώσπερ θάλασσα πολλάκις μὲν ἀτρεμῆς
ἔστηκ', ἀπήμων, χάρμα ναύτησιν μέγα,
θέρεος ἐν ὥρῃ, πολλάκις δὲ μαίνεται
βαρυκτύποισι κύμασιν φορευμένη·
ταύτη μάλιστ' ἔοικε τοιαύτη γυνή.

20

τὴν δ' ἵππος ἀβρὴ χαιτέεσσ' ἐγείνατο
ἢ δούλι' ἔργα καὶ δύην περιτρέπει·
κοῦτ' ἂν μύλης ψαύσειεν, οὔτε κόσκινον
ἄρειεν, οὔτε κόπρον ἐξ οἴκου βάλοι . . .
λοῦται δὲ πάσης ἡμέρας ἀπὸ ῥύπου
δίς, ἄλλοτε τρίς, καὶ μύροισ' ἀλείφεται·
ἀεὶ δὲ χαίτην ἔκτενισμένην φορεῖ
βαθεῖαν, ἀνθέμοισιν ἐσκιασμένην.
καλὸν μὲν ὃν θέημα τοιαύτη γυνὴ
ἄλλοισι, τῷ δ' ἔχοντι γίγνεται κακόν,
ἥν μή τις ἢ τύραννος ἢ σκηπτοῦχος ἢ,
ὅστις τοιούτοις θυμὸν ἀγλαΐζεται.

30

τὴν δ' ἐκ μελίσσης τὴν τις εύτυχεῖ λαβών·
κείνη γὰρ οἴη μῶμος οὐ προσιζάνει,
θάλλει δ' ἀπ' αὐτῆς κάπαέξεται βίος·
φίλη δὲ σὺν φιλεῦντι γηράσκει πόσι,
τεκοῦσα καλὸν κούνομάκλυτον γένος·
χάριπρεπής μὲν ἐν γυναιξὶ γίγνεται
πάσησι, θείη δ' ἀμφιδέδρομεν χάρις.

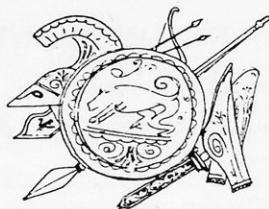
35

40

45

Δ Λ Κ Δ Ι Ο Σ

54 (1). Η ΑΙΘΟΥΣΑ ΤΩΝ ΟΠΛΩΝ

Μαρμαίρει δὲ μέγας δόμος χάλκω· παῖσα δ' "Αρη κεκόσμηται στέγα λάμπραισιν κυνίαισι, κατ' τὰν λεῦκοι κατύπερθεν ἵππιοι λόφοι νεύοισιν, κεφάλαισιν ἄνδρων ἀγάλματα· χάλκιαι δὲ πασσάλοις κρύπτοισιν περικείμεναι λάμπραι κνάμιδες, ἄρκος ἴσχύρω βέλευς, θώρακές τε νέω λίνω κούιλαί τε κατ' ἀσπιδες βεβλήμεναι· 5 πάρ δὲ Χαλκίδικαι σπάθαι, πάρ δὲ ζώματα πόλλα καὶ κυπάσσιδες. τῶν οὐκ ἔστι λάσθεσθ', ἐπειδὴ πρώτιστ' ὑπὸ Φέργον ἔσταμεν τόδε.

55 (2). Η ΠΟΛΙΣ ΕΝ ΤΡΙΚΥΜΙΑ

'Ασυνέτημι τῶν ἀνέμων στάσιν·
τὸ μὲν γάρ ἔνθεν κῦμα κυλίνδεται,
τὸ δ' ἔνθεν· ἄμμες δ' ὃν τὸ μέσσον
νᾶι φορήμεθα σὺν μελαίνᾳ,
χείμωνι μοχθεῦντες μεγάλω μάλα·
πέρ μὲν γάρ ἄντλος ἴστοπέδαν ἔχει,
λαῖφος δὲ πάν ζάδηλον ἥδη
καὶ λάκιδες μέγαλαι κατ' αὗτο·
χόλαισι δ' ἄγκυλαι... .

56 (3). ΧΑΙΡΕΚΑΚΙΑ

Νῦν χρὴ μεθύσθην καὶ τινα πρὸς βίαν
πώνην, ἐπειδὴ κάτθανε Μύρσιλος.

57 (4). ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΙΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΟΣ

"Γει μὲν ὁ Ζεύς, ἐκ δ' ὀράνω μέγας
χείμων, πεπάγαισιν δ' ὑδάτων ρόαι.

κάββαλε τὸν χείμων', ἐπὶ μὲν τίθεις
πῦρ, ἐν δὲ κέρναις οἶνον ἀφειδέως
5 μέλιχρον, αὐτὰρ ἀμφὶ κόρσα
μάλθακον ἀμφιβαλῶν γνόφαλλον.

58 (5). ΣΥΜΠΟΣΙΑΚΟΝ ΑΣΜΑ

Πίνωμεν· τί τὰ λύχν' ὀμμένομεν; δάκτυλος ἀμέρα.
καδ δ' ἀερρε κυλίγναις μεγάλαις, ἀίτα, ποικίλαις
οἶνον γάρ Σεμέλας καὶ Δίος υἱος λαθικάδεα
ἀνθρώποισιν ἔδωκ'. ἔγχει κέρναις ἔνα καὶ δύο
5 πλέαις κὰκ κεφάλας, ἀ δ' ἐτέρα τὰν ἐτέραν κύλιξ
ώθήτω...

Σ Α Π Φ Ω

59 (1). ΩΔΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΦΡΟΔΙΤΗΝ

Ποικιλόθρον' ἀθάνατ' Ἀφρόδιτα,
παῖ Δίος, δολόπλοκε, λίσσομαί σε,

-υ-υ -υυ -υ-υ Επανγγέλτος

μὴ μ' ἄσαισι μηδ' ὀνίαισι δάμνα,
πότνια, θῦμον·

ἀλλὰ τυῖδ' ἔλθ', αἱ ποτα κάτερωτα
τᾶς ἔμας αὔδως ἀίοισα πήλυι
ἔκλυες, πάτρος δὲ δόμον λίποισα
χρύσιον ἥλθες

5

ἄρμ' ὑπασδεύξαισα· κάλοι δὲ σ' ἄγον
ῶκεες στροῦθοι περὶ γᾶς μελαίνας
πύκνα δίννεντες πτέρ' ἀπ' ὡράνω αἴθε-
ρος διὰ μέσσω.

10

αἴψα δ' ἔξικοντο· τὸ δ', ὁ μάκαρα,
μειδιάσαισ' ἀθανάτῳ προσώπῳ
ἥρε', ὅττι δηῦτε πέπονθα κώττι

15

δηῦτε κάλημι,
κώττι ἔμω μάλιστα θέλω γένεσθαι
μαινόλα θύμῳ· «Τίνα δηῦτε Πείθω
μαῖσ' ἄγην ἐς σὰν φιλότατα; τίς σ', ὁ

20

Ψάπφ', ἀδικήει;
καὶ γὰρ αἱ φεύγει, ταχέως διώξει,
αἱ δὲ δῶρα μὴ δέκετ', ἀλλὰ δώσει,
αἱ δὲ μὴ φίλει, ταχέως φιλήσει
κωύκ ἐθέλοισαν».

ἔλθε μοι καὶ νῦν, χαλεπᾶν δὲ λῦσον
ἐκ μεριμνᾶν, ὅσσα δέ μοι τέλεσσαι
θῦμος ἴμέρρει, τέλεσον· σὺ δ' αὕτα
σύμμαχος ἔσσο.

25

60 (2). Η ΞΕΝΙΤΕΜΕΝΗ ΦΙΛΗ

· · · · ·

— — ἄπου Σαρδίων
 — — πόλλακι τυῖδε νῶν ἔχοισα
 ὡς πεδεζώμεν, βεβάως ἔχεν.
 σὲ θέα ίκέλαν 'Αρι-
 5 γνωτα, σᾶ δὲ μάλιστ' ἔχαιρε μόλπα.
 νῦν δὲ Λύδαισιν ἐμπρέπεται γυναί-
 κεσσιν, ὡς ποτ' ἀελίω
 δύντος ἢ βροδιοδάκτυλος σελάννα
 πάντα περρέχοισ' ἄστρα, φάος δ' ἐπί-
 10 σχει θάλασσαν ἐπ' ἀλμύραν
 ἵσως καὶ πολυναθέμοις ἀρούραις.
 ἢ δ' ἐέρσα κάλα κέχυται, τεθά-
 λαισι δὲ βρόδα κάπαλ' ἄν-
 θρυσκα καὶ μελίλωτος ἀνθεμώδης.
 15 πόλλα δὲ ζαφοίταισ' ἀγάνας ἐπι-
 μάσθεισ' "Ἄτθιδος, ίμέρω
 λέπταν ποι φρένα, κῆρ δ' ἄσα βόρηται.
 κῆθι δ' ἔλθην ἄμμ' ὅξυ βοῷ· τὰ δ' οὐ
 νῶν τάπυστα νὺξ πολύως
 20 γαρύει δι' ἄλος . . .

61 (3). ΕΙΣ ΓΥΝΑΙΚΑ ΑΜΟΥΣΟΝ

Κατθάνοισα δὲ κείσεαι οὐδέ ποτα μναμοσύνα σέθεν
 ἔσσετ' οὐδ' ἔρος εἰς ὕστερον· οὐ γάρ πεδέχεις βρόδων

τῶν ἐκ Πιερίας· ἀλλ' ἀφάνης κὴν 'Αΐδα δόμοις
φοιτάσεις πεδ' ἀμαύρων νεκύων ἐκπεποταμένα.

62 (4). ΕΙΣ ΩΡΑΙΑΝ ΚΟΡΗΝ,
ΑΚΟΜΗ ΑΝΥΠΑΝΔΡΟΝ

Οἶον τὸ γλυκύμαλον ἔρεύθεται ἄκρῳ ἐπ' ὕσδῳ,
ἄκρον ἐπ' ἀκροτάτῳ, λελάθοντο δὲ μαλοδρόπητες,
οὐ μὰν ἐκλελάθοντ', ἀλλ' οὐκ ἐδύναντ' ἐπίκεσθαι.

63 (5). « ΥΠΕΡΟΧΗ »

"Αστερες μὲν ἀμφὶ κάλαν σελάνναν
ἀψ ἀπυκρύπτοισι φάεννον εἰδος,
ὅπποτα πλήθοισα μάλιστα λάμπῃ
γᾶν ἐπὶ παῖσαν
ἀργυρέα..."

64 (6). ΡΕΜΒΗ

.. .ἀμφὶ δ' ὕδωρ
ἴψιθεν ψῦχρον κελάδει δι' ὕσδων
μαλίνων, αἱθυσσομένων δὲ φύλλων
κῶμα καταρρεῖ.

ΕΠΙΘΑΛΑΜΙΑ
65 (7). ΓΑΜΒΡΟΣ

"Τύψοι δὴ τὸ μέλαθρον
— 'Τυμήναον —
ἀέρετε τέκτονες ἄνδρες·
— 'Τυμήναον —
γάμβρος ἐσέρχεται ἵσσος "Αρευι,
— 'Τυμήναον —
ἄνδρος μεγάλω πόλυ μείζων.

66 (8). Ο ΘΥΡΩΡΟΣ

Θυρώρω πόδες ἐπτορόγυιοι,
τὰ δὲ σάμβαλα πεμπεβόηα,
πίσυγγοι δὲ δέκ' ἐξεπόνασαν.

ΑΝΑΚΡΕΩΝ

67 (1). ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΙ
ΔΙΑ ΤΟ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ

"Αγε δὴ φέρ' ἡμίν, ὡ παῖ,
κελέβην, ὅκως ἄμυστιν
προπίω, τὰ μὲν δέκ' ἐγγέας

ῦδατος, τὰ πέντε δ' οἴνου
κυάθους, ὡς ἀνυβρίστως
ἀνὰ δηῦτε βασσαρήσω.

5

ἄγε δηῦτε μηκέθ' οὔτω
πατάγῳ τε κάλαλητῷ
Σκυθικὴν πόσιν παρ' οἴνῳ
μελετῶμεν, ἀλλὰ καλοῖς
ὑποπίνοντες ἐν ὕμνοις.

10

68 (2). ΣΤΕΝΑΓΜΟΙ ΓΗΡΑΤΟΣ

Πολιοὶ μὲν ἡμὸν ἥδη κρόταφοι κάρη τε λευκόν,
χαρίεσσα δ' οὐκέθ' ἥβη πάρα, γηραλέοι δ' ὁδόντες.
γλυκεροῦ δ' οὐκέτι πολλὸς βιότου χρόνος λέλειπται.
διὰ ταῦτ' ἀνασταλύζω θαμὰ Τάρταρον δεδοικώς.
'Αίδεω γάρ ἔστι δεινὸς μυχός, ἀργαλέη δ' ἐς αὐτὸν
κάθιδος· καὶ γάρ ἔτοιμον καταβάντι μὴ ἀναβῆναι.

5

69 (3). ΓΕΡΟΝΤΙΚΑ ΠΑΡΑΠΟΝΑ

Σφαίρῃ δηῦτε με πορφυρέῃ
βάλλων χρυσοκόμης "Ἐρως
νήνι ποικιλοσαμβάλω
συμπαίζειν προκαλεῖται·
ἢ δ', ἔστιν γάρ ἀπ' εὐχτίου
Λέσβου, τὴν μὲν ἐμὴν κόμην,
λευκὴ γάρ, καταμέμφεται,
πρὸς δ' ἄλλην τινὰ χάσκει.

5

ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ
Δ'

ΤΕΡΠΑΝΔΡΟΣ

70. ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ

’Απ. 1.

Ζεῦ, πάντων ἀρχά, πάντων ἀγήτωρ,
Ζεῦ, σοὶ πέμπω ταύταν ὕμνων ἀρχάν.

’Απ. 2.

Ἐνθ' αἰχμά τε νέων θάλλει καὶ μῶσα λίγεια
καὶ δίκα εὐρυάγυια, καλῶν ἐπιτάρροθος ἔργων.

’Απ. 3.

Σοὶ δ' ἡμεῖς τετράγηρυν ἀποστέρξαντες ἀοιδὰν
ἐπτατόνῳ φόρμιγγι νέους κελαδήσομεν ὕμνους.

Δ Λ Κ Μ Δ Ν

71 (1). ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΗΡΕΜΙΑ

Εὔδουσιν δ' ὀρέων κορυφαί τε καὶ φάραγγες
πρώονές τε καὶ χαράδραι,

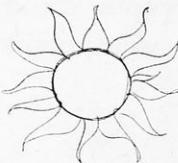
φῦλά θ' ἐρπετά, τόσσα τρέφει μέλαινα γαῖα,
θῆρές τ' ὀρεσκῶι καὶ γένος μελισσᾶν
5 καὶ κνώδαλ' ἐν βένθεσι πορφυρέας ἀλός·
εῦδουσιν δ' οἰωνῶν
φῦλα ταχυπτερύγων.

72 (2). ΤΟ ΓΗΡΑΣ

Οὐ μ' ἔτι, παρθενικαὶ μελιγάρυες ἴμερόφωνοι,
γυῖα φέρειν δύναται· βάλε δὴ βάλε κηρύλος εἴην,
ὅστ' ἐπὶ κύματος ἄνθος ἅμ' ἀλκυόνεσσι ποτῆται
νηδεὲς ἥτορ ἔχων, ἀλιπόρφυρος εἴαρος ὄρνις.

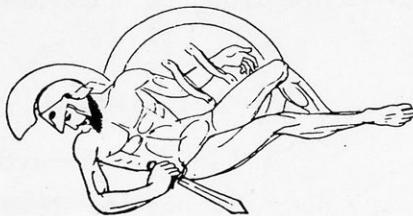
Σ Τ Η Σ | Χ Ο Ρ Ο Σ

73. ΝΥΚΤΕΡΙΝΗ ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ

‘Αέλιος δ’ ‘Υπεριονίδας δέπας ἐσκατέβαινεν
χρύσεον, δόφρα δι’ Ὁκεανοῦ περάσας
ἀφίκοιθ’ ιερᾶς ποτὶ βένθεα νυκτὸς ἐρεμνᾶς,
ποτὶ ματέρα κουριδίην τ’ ἀλοχον πάιδάς τε φίλους.
δ δ’ ἐς ἄλσος ἔβα δάφναισι κατάσκιον
ποσσὶ πάις Διός.

Σ | ΜΩΝΙΔΗΣ
 (ο κειοξ)

74 (1). ΕΓΚΩΜΙΟΝ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΑΣ
 ΕΝ ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΙΣ

Τῶν ἐν Θερμοπύλαισι θανόντων
 εὐκλεής μὲν ἀ τύχα, καλὸς δ' ὁ πότμος,
 βωμὸς δ' ὁ τάφος, πρὸ γόων δὲ μνᾶστις, ὁ δ' οἰκτος
 ἐντάφιον δὲ τοιοῦτον οὕτ' εὔρως (ἔπαινος·
 οὕθ' ὁ πανδαμάτωρ ἀμαυρώσει χρόνος·
 ἀνδρῶν ἀγαθῶν ὅδε σακὸς οἰκέταν εύδοξίαν
 Ἑλλάδος εἴλετο· μαρτυρεῖ δὲ καὶ Λεωνίδας,
 ὁ Σπάρτας βασιλεύς, ἀρετᾶς μέγαν λελοιπτώς
 κόσμου ἀέναόν τε κλέος.

5

75 (2). ΑΣΤΑΘΗ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ

"Ανθρωπος ἐών μὴ ποτε φάσης ὅτι γίνεται αὔριον
 μηδ' ἄνδρα ιδών ὅλβιον, ὅσσον χρόνον ἔσσεται·
 ὡκεῖα γάρ οὐδὲ τανυπτερύγου μυίας
 οὕτως ἀ μετάστασις.

76 (3). Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

’Ανθρώπων δλίγον μὲν κάρτος, ἀπρακτοι δὲ μεληδόνες,
αἰῶνι δὲ παύρῳ πόνος ἀμφὶ πόνῳ.
ὅ δ’ ἀφυκτος δμῶς ἐπικρέμαται θάνατος·
κείνου γάρ οἴσπον λάχον μέρος οἵ τ’ ἀγαθοὶ
5 δστις τε κακός.

77 (4). Η ΑΡΕΤΗ

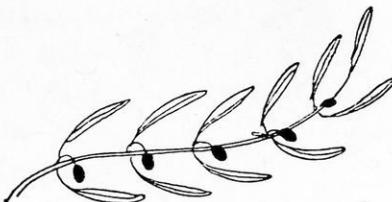
”Εστι τις λόγος
τὸν Ἀρετὰν ναίειν δυσαμβάτοις ἐπὶ πέτραις·
ἀγνὸν δέ μιν θεὰν χῶρον ἀγνὸν ἀμφέπειν.
οὐδὲ πάντων βλεφάροις θνατῶν ἔσοπτος,
5 ὃ μὴ δακέθυμος ἴδρως ἐνδοθεν μόλη
ἴκη τ’ ἐς ἄκρον ἀνδρείας.

78 (5). ΕΠΙΚΡΙΣΙΣ ΕΠΙΤΥΜΒΙΟΥ
ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Τίς κεν αἰνήσειε νόφ πίσυνος Λίνδου ναέταν Κλεόβουλον
ἀενάοις ποταμοῖσιν ἀνθεσί τ’ εἰαρινοῖς
ἀελίου τε φλογὶ χρυσέας τε σελάνας
καὶ θαλασσαίαισι δίναις ἀντία θέντα μένος στάλας;
6 ἀπαντα γάρ ἐστι θεῶν ἥσσω· λίθον δὲ
καὶ βρότεοι παλάμαι θραύοντι· μωροῦ φωτὸς ἀδε βουλά.

Β Α Κ Χ Υ Λ Ι Δ Η Σ

79 (1). ΠΑΙΑΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΙΡΗΝΗΝ

Τίκτει δέ τε θνατοῖσιν εἰρήνα μεγάλα
πλοῦτον καὶ μελιγλώσσων ἀοιδᾶν ἄνθεα,
δαιδαλέων τ' ἐπὶ βωμῶν θεοῖσιν αἴθεσθαι βοῶν
ξανθᾶ φλοιγὴ μῆρα τανυτρίχων τε μήλων,
γυμνασίων τε νέοις αὐλῶν τε καὶ κώμων μέλειν. 5

ἐν δὲ σιδαροδέτοις πόρπαξιν αἴθᾶν
ἀραχνᾶν ἴστοι πέλονται·
ἔγχεά τε λογχωτὰ ἔιφεά τ' ἀμφάκεα δάμναται εύρώς·
χαλκεᾶν δ' οὐκ ἔστι σαλπίγγων κτύπος· 10
οὐδὲ συλᾶται μελίφρων ὑπνοῖς ἀπὸ βλεφάρων,
ἄφοις δέ θάλπει κέαρ.
συμποσίων δ' ἔρατῶν
βρίθοντ' ἀγυιαί, παιδικοί θ' ὕμνοι φλέγονται.

80 (2). ΠΡΟΣΟΔΙΟΝ ΜΙΑ Η ΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ

Εἰς ὄρος, μία βροτοῖσίν ἔστιν εὔτυχίας ὁδός,
θυμὸν εἴ τις ἔχων ἀπενθῆ διατελεῖν δύναται βίον·
ὅς δὲ μυρία μὲν ἀμφιπολεῖ φρενί,
τὸ δὲ παρ' ἄμάρ τε καὶ νύκτα μελλόντων χάριν
ἔὸν ίάπτεται κέαρ, ἄχαρπον ἔχει πόνον. 5

Στρ. α'. Χορός.

Βασιλεῦ τῶν Ἱερᾶν Ἀθανᾶν,
 τῶν ἀβροβίων ἄναξ Ἰώνων,
 τί νέον ἔκλαγε χαλκοκάδων
 σάλπιγξ πολεμήιαν ἀοιδάν ;
 5 ἢ τις ἀμετέρας χθονὸς
 δυσμενῆς ὅρι' ἀμφιβάλλει
 στραταγέτας ἀνήρ ;
 ἢ λησταὶ κακομάχανοι
 ποιμένων ἀέκατι μήλων
 σεύοντ' ἀγέλας βίᾳ ;
 10 ἢ τί τοι κραδίαν ἀμύσσει ;
 φθέγγευ· δοκέω γάρ εἴ τινι βροτῶν
 ἀλκίμων ἐπικουρίαν
 καὶ τὸν ἔμμεναι νέων,
 15 ὁ Πανδίονος υἱὲ καὶ Κρεούσας.

Στρ. β'. Κορυφαῖος.

Νέον ἥλθεν δολιχὰν ἀμείψας
 κάρυξ ποσὶν Ἰσθμίαν κέλευθον·

ἄφατα δ' ἔργα λέγει κραταιοῦ
φωτός· τὸν ὑπέρβιόν τ' ἔπειφνεν
Σίνιν, δις ἵσχυι φέρτατος 20
θνατῶν ἦν, Κρονίδα Λυταίου
σεισίγθονος τέκος·
σὺν τ' ἀνδροκτόνον ἐν νάπαις
Κρεμμυδῶνος, ἀτάσθαλόν τε
Σκίρωνα κατέκτανεν,
τάν τε Κερκυρόνος παλαιόστρων 25
ἔσχεν, Πολυπήμονός τε καρτεράν
σφῦραν ἐξέβαλεν Προκό-
πτας, ἀρείονος τυχῶν
φωτός· ταῦτα δέδοιχ' ὅπα τελεῖται. 30

Στρ. γ'. Χορός.

Τίνα δ' ἔμμεν, πόθεν ἄνδρα τοῦτον
λέγει, τίνα τε στολὰν ἔχοντα;
πότερα σὺν πολεμήσιοις ὅ-
πλοισι στρατιὰν ἄγοντα πολλάν;
ἢ μοῦνον σὺν ὀπάσιν 35
στείχειν ἔμπορον οἵ τ' ἀλάταν
ἐπ' ἀλλοδαμίαν,
ἱσχυρόν τε καὶ ἄλκιμον
ῶδε καὶ θρασύν, δις τοσούτων
ἀνδρῶν κρατερὸν σθένος 40
ἔσχεν; ἢ θεὸς αὐτὸν ὅρμᾶ,
δίκας ἀδίκοισιν ὄφρα μῆσεται.
οὐ γάρ ἔργοιν αἰὲν ἔρ-
δοντα μή 'ντυχεῖν κακῷ.
πάντ' ἐν τῷ δολιχῷ χρόνῳ τελεῖται. 45

Στρ. δ'. Κορυφαῖος.

Δύο Φοι φῶτε μόνους ὁμαρτεῖν
λέγει, περὶ φαιδίμοισι δ' ὥμοις
ξίφος ἔχει ἐλεφαντόκωπον·
ξεστοὺς δὲ δύ' ἐν χέρεσσ' ἀκοντας
κηῆτυκτον κυνέαν Λάκαι-
ναν κρατὸς πέρι πυρσογάίτου·
χιτῶνα πορφύρεον
στέρνοις τ' ἀμφί, καὶ οὐλιον
Θεσσαλὸν γλαμύδ' ὁμμάτων δὲ
55 στίλβειν ἄπο Λαμνίαν
φοίνισσαν φλόγα· παῖδα δ' ἔμμεν
πρώθηβον, ἀρηίων δ' ἀθυρμάτων
μεμνᾶσθαι πολέμου τε καὶ
χαλκεοκτύπου μάχας.
60 δίζησθαι δὲ φιλαγλάους Ἀθάνας.

82 (4). ΕΠΙΝΙΚΟΣ ΑΡΓΕΙΩ ΚΕΙΩ ΠΑΙΔΙ
ΠΥΚΤΗ ΙΣΘΜΙΑ

Στροφή. "Αἰξον, ὡ σεμνοδότειρα Φήμα,
ἐς Κέον ἱεράν, χαριτώ-

νυμον φέρουσ' ἀγγελίαν,
ὅτι μάχας θρασύχειρος Ἀρ-
γεῖος ἄρατο νίκαν.

5

Ἀντιστρ. καλῶν δ' ἀνέμνασεν, ὅσ' ἐν κλεενῷ
αὐχένι Φισθμοῦ ζαθέαν
λιπόντες Εὔξαντίδα νᾶ-
σον ἐπεδείξαμεν ἑβδομή-
κοντα σὺν στεφάνοισιν.

10

Ἐπωδός. καλεῖ δὲ Μοῦσ' αὐθιγενῆς
γλυκεῖαν αὐλῶν καναχάν,
γεραίρουσ' ἐπινικίοις
Πανθείδα φίλον υἱόν.

Π Ι Ν Δ Δ Ρ Ο Σ

83 (1). ΠΡΟΣΟΔΙΟΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΝΑΟΝ ΤΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ

Στροφή. Χαῖρ', ὡ θεοδμάτα, λιπαροπλοκάμου παί-
δεσσι Λατοῦς ἴμεροέστατον ἔρνος,
πόντου θύγατερ, χθονὸς εύρείας ἀκί-
νητον τέρας, ἀν τε βροτοὶ

5 Δᾶλον κικλήσκοισιν, μάκαρες δ' ἐν Ὀλύμπῳ
τηλέφαντον κυανέας χθονὸς ἄστρον...

Ἄντιστρο. ...ἡν γὰρ τὸ πάροιθε φορητὰ κυμάτεσ-
σιν παντοδαπῶν τ' ἀνέμων
βιπαῖσιν. ἀλλ' ἡ Κοιογενῆς ὅπότ' ὡδί-
10 νεσσι θυίοισ' ἀγχιτόκοις ἐπέβα νιν,
δὴ τότε τέσσαρες δρθαὶ
πρέμνων ἀπώρουσαν χθονίων,
ἄν δ' ἐπικράνοις σχέθον πέτραν ἀδαμαντοπέδιλοι
κίονες· ἔνθα τεκοῖσ' εὐδαίμον' ἐπόψατο γένναν.

84 (2). ΔΙΘΥΡΑΜΒΟΣ
(ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ ΔΙΟΝΥΣΟΥ)

5 "Ιδετ' ἐν χορόν, Ὀλύμπιοι,
ἐπὶ τε κλυτὰν πέμπετε χάριν, θεοί,
πολύβατον οἴ τ' ἄστεος ὄμφαλὸν θυόεντα
ἐν ταῖς ἱεραῖς Ἀθάναις
οἰχεῖτε πανδαίδαλόν τ' εὔκλέ' ἀγοράν.

ἰοδέτων λάχετε στεφάνων τὰν ἐαρίδρεπτον
λοιβάν. Διόθεν τέ με σὺν ἀγλαῖα
ἰδετε πορευθέντ' ἀοιδᾶν

δεύτερον ἐπὶ κισσοδέταν θεόν,
Βρόμιον δὲ τὸν Ἑριβόν τε βροτοὶ καλέομεν,
γύνον ὑπάτων μὲν πατέρων μελπέμεν
γυναικῶν τε Καδμεῖαν.

Ἐναργέα τελέων σάματ' οὐ λανθάνει,
φοινικοεάνων δπότ' οἰχθέντος Ὁρᾶν θαλάμου
εὔοδμον ἐπάγησιν ἔαρ· φυτὰ νεκτάρεα
τότε βάλλεται, τότε ἐπ' ἀμβρόταν χθόν' ἐραται
ἴων φόβαι ρόδα τε κόμαισι μείγνυται.
ἀχεῖτ', δύμφαι μελέων σὺν αὐλοῖς,
ἀχεῖτε Σεμέλαν ἐλικάμπυκα, χοροί.

85 (3). ΔΙΘΥΡΑΜΒΟΣ
(ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ)

Ω ταὶ λιπαραὶ καὶ ιοστέφανοι καὶ ἀοίδιμοι,
Ἐλλάδος ἔρεισμα, κλειναὶ Ἀθᾶναι,
δαιμόνιον πτολίερθον ...
... ὅθι παῖδες Ἀθανάτιων ἐβάλοντο φαεννάν
κρηπῖδ' ἐλευθερίας.

86 (4). ΠΑΙΑΝ
(ΕΠΙ ΤΗ ΕΚΛΕΙΨΕΙ ΤΟΥ ΗΛΙΟΥ)

Στρ. Ἀκτὶς ἀελίου, τί, πολύσκοπε, μήσεαι,
ῶ μᾶτερ δύματων, ἀστρον ὑπέρτατον,

ἐν ἀμέρᾳ κλεπτόμενον ; τί δ' ἔθηκας ἀμάχανον
ἰσχὺν τ' ἀνδράσιν καὶ σοφίας ὁδόν,
5 ἐπίσκοπον ἀτραπὸν ἐσσυμένα ;
ἔλαύνεις τι νεώτερον ἢ πάρος ;
ἀλλά σε, πρὸς Διός, ἵπποσόν θοάς,
ἴκετεύω, ἀπήμονα
εἰς ὅλβον τινὰ τράποιο Θήβαις,
10 ὡς πότνια, πάγκοινον τέρας.

Αντιστρ. ἦρ ἀτασθαλίαισι κοτεσσαμένα βροτῶν
πάμπαν μὲν οὐ θέλεις ἐξελέμεν φάρος
αιῶνος ἀγνόν, πολέμοιο δὲ σᾶμα φέρεις τινός,
ἢ καρποῦ φθίσιν, ἢ νιφετοῦ σθένος
15 ὑπέρφατον, ἢ στάσιν οὐλομέναν,
ἢ πόντου κενέωσιν ἀρ' ἀμ πέδον,
ἢ παγετὸν χθονός, ἢ νότιον θέρος
ὑδατὶ ζακότῳ ῥέον ;
ἢ γαῖαν κατακλύσαισα θήσεις
20 ἀνδρῶν νέον ἐξ ἀργῆς γένος ;
όλοφύρομαι οὐδέν, ὃ τι πάντων μέτα πείσομαι.

87 (5). ΕΠΙΝΙΚΟΣ ΕΙΣ ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΗΝ
ΑΣΩΠΙΧΩ, ΟΡΧΟΜΕΝΙΩ ΠΑΙΔΙ
ΣΤΑΔΙΕΙ (476 π.Χ.)

Στρ. α'. Καφισίων ὑδάτων λαχοῖσαι
ταὶ τε ναίετε καλλίπωλον ἔδραν,
ὡς λιπαρᾶς ἀοίδιμοι βασίλεικι

Χάριτες Ἐρχομενοῦ, παλαιγόνων Μινυᾶν ἐπίσκοποι, 5
κλῆτ', ἐπεὶ εὔχομαι· σὺν γὰρ ὑμμιν τὰ τερπνά τε
καὶ γλυκέ' ἀνεται πάντα βροτοῖς,
εἰ σοφός, εἰ καλός, εἴ τις ἀγλαὸς ἀνήρ. 10
οὐδὲ γὰρ θεοὶ σεμνᾶν Χαρίτων ἄτερ
κοιρανέοντι χορούς οὕτε δαῖτας· ἀλλὰ πάντων ταμίαι
ἔργων ἐν οὐρανῷ, χρυσότοξον θέμεναι πάρα 15
Πύθιον Ἀπόλλωνα θρόνους,
αιέναν σέβοντι πατρὸς Ὄλυμπίοιο τιμάν.

Στρ. β'. Ὡ πότνι' Ἀγλαῖα φιλησί-
μολπέ τ' Εὐφροσύνα, θεῶν κρατίστου 20
παῖδες, ἐπακοοῖτέ νυν, Θαλία τε
ἐρασιμολπε, Φιδοῖσα τόνδε κῶμον ἐπ' εὔμενεῖ τύχα,
κοῦφα βιβῶντα· Λυδῷ γὰρ Ἀσώπιχον τρόπῳ 25
ἐν μελέταις τ' ἀείδων ἔμολον,
οὗνεκ' Ὄλυμπιόνικος ἢ Μινύεια
σεῦ Φέκατι. Μελαντειχέα νῦν δόμον
Φερσεφόνας ἵθι, Φαχοῦ, πατρὶ κλυτὰν φέροισ' ἀγγελίαν, 30
Κλεόδαμον ὅφρ' ἴδοῖσ' υἱὸν εἴπης, ὅτι Φοι νέαν
κόλποις παρ' εὐδόξοις Πίσας
ἐστεφάνωσε κυδίμων ἀέλθων πτεροῖσι χαίταν. 35

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ
ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

(α = γλωσσικαὶ καὶ σημασιολογικαὶ παρατηρήσεις·
 β = πραγματικαὶ παρατηρήσεις).

A.' ΕΛΕΓΕΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

1. ΕΛΕΓΕΙΑ ΚΑΛΛΙΝΟΣ

'Ο Καλλίνος εἶναι ὁ ἀρχαιότερος τῶν σωζομένων ἐλεγειακῶν ποιητῶν καὶ λέγεται διὰ τοῦτο πατὴρ τῆς ἐλεγειακῆς ποιήσεως, ὅπως ὁ "Ομηρος πατὴρ τῆς ἐπικῆς. Πατρὶς αὐτοῦ οὗτος ἡ μεγάλη ἐμπορικὴ πόλις τῆς Ἰωνίας" Ἐφεσος. "Ηκμασε περὶ τὸ 650 π.χ." Αλλα στοιχεῖα τοῦ βίου του εἶναι ἄγνωστα.

'Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ ποιητοῦ ἡ πατρίς του ἡπειρόθιη σοβαρῶς ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν βαρβάρων Κιμμερίων. Οὗτοι κατέψκουν ἀρχικῶς εἰς τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον (Κριμαίαν), διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς ἀπέναντι ἀκτῆς πορθμὸς λέγεται Κιμμέριος Βόσπορος. 'Εξωσθέντες δύμας οἱ Κιμμέριοι ὑπὸ τῶν ἀλλων Σκυθῶν ἐπέδραμον εἰς τὴν Μικράν 'Ασίαν λεηλατοῦντες καὶ ἐρημοῦντες τὰ πάντα. "Ἐπειτα ἐστράφησαν καὶ ἐναντίον τῆς πλουσίας Ἐφέσου, ἡ δοιά τότε διέτρεξε μέγαν κίνδυνον. Εἰς τὴν κρίσιμον αὐτὴν περίστασιν τῆς πατρίδος του ὁ ποιητὴς ἔγραψε πολεμικὴν ἐλεγείαν, διὰ τῆς δοιάς παρώρμα τοὺς συμπατριώτας του εἰς ἀντίστασιν κατὰ τῶν εἰσβολέων.

Τῆς ἐλεγείας ταύτης ἐσώθη μόνον τὸ παρατιθέμενον ἐδῶ ἀπόσπασμα. "Αλλα ποιήματα τοῦ Καλλίνου δὲν ἔχομεν.

1. Πολεμικὸν σάλπισμα.

α) Στ. 1-5. μέχρις τεῦ ἔως πότε (τεῦ = τοῦ, τίνος ἐκ τοῦ τέο κατὰ ἴων. συναίρ.).—κατάκειμαι μένω κάτακοιτος, ἀδρανῶ.—κότε (ἴων.) πότε.—ἀμφιπερικτίονες = ἀμφικτίονες, περίοικοι, γείτονες (ρίζα: κτι-, κτίζω).—μεθίημι (ἐμαυτὸν) ἀφήνομαι ἀδρανῆς, ἀμελῶ. — ώδε λίην (= λίαν) τόσον πολύ.—ἡμαι κάθημαι, εὑρίσκομαι.—ἀτάρ (ἴων.) ἀλλά, ἀλλ' δύμας.— ὕστατ(α) διὰ τελευταίαν φοράν, πρὶν ἐκπνεύσῃ.

Στ. 6 - 11. ἀγλαὸς λαμπρός, ὡραῖος. — πέρι (=περὶ) ὑπὲρ. — ἀλοχος σύζυγος. — κουρίδιος νόμιμος, ἐκείνη τὴν ὁποίαν κόρην οὖσαν νυμφεύεται τις· (τὸ ἐπίθετον συνοδεύει κανονικῶς τὸ ἀλοχος καὶ συναποτελεῖ μετ' αὐτοῦ μίαν ἔννοιαν, ὡστε κατὰ τὴν ἐρμηνείαν δύναται νὰ παραλειφθῇ· προσῆλθεν ἐκ τοῦ κούρη - κόρη). — δυσμενέσιν, εἰς τὸ μάχεσθαι· δυσμενής ἔχθρος. — ὀκχότε (ἰων.) = ὁπότε (τὸ διπλοῦν καὶ χάριν τοῦ μέτρου). — ἐπικλώθω ὁρίζω, προκαθορίζω μεταφορὰ ἀ ἐκ τοῦ: κλώθω (τὸ νῆμα τῆς ζωῆς) ἐπί τινος, ἐξ οὗ καὶ **Κλωθώ** μία τῶν Μοιρῶν. — ἀλλὰ (παρακελ.) ἐμπρὸς λοιπόν. — θίνες (ἐδῶ εἶναι ἐπίρρ.). — ἔγχος δόρυ. — ἀνέχομαι οὐψώνω. — ὑπ’ ἀσπίδος = ὑπ’ ἀσπίδα. — ἥτορ καρδία. — ἔλσας, τοῦ ρ. εἴλω συνθλίβω, σφίγγω (πρβλ. «σφίγγω τὴν καρδιά μου» = κατασιγάζω τὸν φόβον, τὴν ἀνησυχίαν ἢ οἰονδήποτε ὅλο συναίσθημα, διὰ νὰ συγκεντρώσω ὅλην τὴν ψυχικήν μου δύναμιν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν σοβαροῦ καθήκοντος). — μείγνυται πόλεμος γίνεται πολεμικὴ μεῖξις, ἀρχίζει πολεμικὴ σύρραξις.

Στ. 12 - 15. οὐ κως = οὐ πως κατ’ οὐδένα τρόπον. — οὐδ’ εἰ ή, ποιητ. ἀντὶ οὐδ’ ἔὰν ή. — δηιοτής (γεν. -ῆτος) σφαγή, μάχη. — φυγῶν (ὑποκυμ. ἐνν. ἀνήρ) ἐγκαταλείψας (ἐκ δειλίας). — δοῦπος λέξις πεποιημένη. — οἱ ἄκοντες τὰ ἀκόντια. — ἔρχεται ἐπανέρχεται (εἰς τὸν οἰκόν του). — κιχάνω συναντῶ, εύρισκω (κίχεν, γνωμ. ἀρό.).

Στ. 16 - 21. ἔμπης ὅμως, μ’ ὅλη ταῦτα (ἐν καὶ ἐσώθη). — τὸν δὲ ἐνῷ τοῦτον (τὸν «καρτερόφρονα» στ. 18). — στενάχω (μιτβτ.) θρηνῶ κάποιον. — δλίγος καὶ μέγας μικροὶ καὶ μεγάλοι. — ζώω ζῶ (ἢ μτγ. χρον.). — μὶν αὐτόν. — ἔρδω πράττω. — μοῦνος ἔών (μτχ. ἐναντ.) μόνος του. — ἄξια πολλῶν ὅσα πολλοὶ μαζεῖ.

β) **Στ. 2.** οὐδ’ αἰδεῖσθ’ ἀμφιπερικτίονας · πρβλ. ’Οδύσσ. β, 65 «ἄλλους τ’ αἰδεῖσθητε περικτίονας ἀνθρώπους».

Στ. 5. ὁ στ. οὗτος δὲν ἔχει ἀμεσον συνοχὴν πρὸς τὰ προηγούμενα, διότι ἔξελιπον ἐν τῷ μεταξὺ πολλοὶ στίχοι.

Στ. 7. γῆς πέρι καὶ παίδων κτλ. πρβλ. τὸ τοῦ Αἰσχύλου :

ὭΩ παῖδες Ἐλλήνων ἵτε,
ἔλευθεροῦτε πατρίδα, ἔλευθεροῦτε δὲ

παῖδας, γυναικας, θεῶν τε πατρῷων ἔδη
θήκας τε προγόνων· νῦν ὑπέρ πάντων ἀγών.

(Πέρσαι, στίχ. 401 - 4)

Στ. 9. Μοῖραι. Κυρίως διὰ τῆς λέξεως **Μοῖρα** ἐκφράζεται ἡ ἀφηρημένη ίδεα τῆς εἰμαρμένης καὶ δηλοῦται δι’ αὐτῆς τὸ ἀναπόφευκτον μερίδιον ἐκάστου ἀνθρώπου εἰς τὸν κόσμον. Ἡ ίδεα τῆς **Μοῖρας** ἀντὶ νὰ παρασταθῇ διὰ μιᾶς θεότητος, ἀποσυνετέθη σὺν τῷ χρόνῳ ἐν τῇ φαντασίᾳ τῶν ἀρχαίων εἰς τρία πρόσωπα, σχηματίσαντα οὕτω σύμπλεγμα τριῶν ἀδελφῶν. Αὗται ἦσαν ἡ *Κλωθώ*, ἡ *Λάχεσις* καὶ ἡ *Ἄτροπος*.

Ἡ *Κλωθώ* (ἢ κλάθουσα) ἐκφράζει τὴν πλοκὴν τῶν γεγονότων τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς· ἡ *Λάχεσις* τὸν λαχύνον, δόποιος προορίζεται δι’ ἔκαστον ἄνθρωπον· ἡ *Ἄτροπος* τὴν ἀδυσάπητον ἀνάγκην τοῦ πεπρωμένου θαινάτου. Ἐπειδὴ τοιουτοτρόπως προσωπαποιοῦν τὴν ίδεαν τῆς τάξεως καὶ τοῦ νόμου ἐν τῷ κόσμῳ, ἐταυτίσθη ἡ βούλησις αὐτῶν μὲ τὴν βούλησιν τοῦ ὑπερτάτου τῶν θεῶν καὶ ἐθεωρήθησαν αὗται ἀφ’ ἐνὸς μὲν θυγατέρες τοῦ Διός, δόποιος ὠνομάσθη «*Μοῖραγέτης*», ἀφ’ ἐτέρου δὲ ἀδελφαὶ τῆς *Εὐνομίας*, τῆς *Δίκης* καὶ τῆς *Εἰρήνης*.

Αἱ τρεῖς Μοῖραι ἐπὶ τῶν μνημείων τῆς ἐλληνικῆς τέχνης σχηματίζουν σύμπλεγμα τριῶν ἀδελφῶν καὶ εἰκονίζονται ἀλλοτε μὲν ὑπὸ μορφὴν γραιῶν, ἀλλοτε δὲ ὡς ὄριμοι γυναῖκες μὲ σοβαρὰν καὶ αὐστηρὰν φυσιογνωμίαν.

Στ. 12 - 13. Καὶ ἐδῶ δηλοῦται ἡ παναρχαία πίστις εἰς τὴν δύναμιν τοῦ πεπρωμένου· βλέπε ἀνωτέρω.

Στ. 14. δοῦπος ἀκόντων· ποιητικὴ παράστασις τῆς μάχης· πρβλ. τὴν εἰκόνα τῆς μάχης δύπως τὴν παριστᾶ ὁ Σολωμός: «ἀκούω κούφια τὰ τουφέκια,—ἀκούω σμίξιμο σπαθιῶν,—ἀκούω ξύλα, ἀκούω πελέκια,—ἀκούω τρίξιμο δοντιῶν».

Στ. 19. ἄξιος ἡμίθεων· πρβλ. Ἡσιόδου "Ἐργ. 158. «ἀνδρῶν ἥρωών θεῖον γένος, οἵ καλέονται ἡμίθεοι».

— Διατὶ αἱ τρεῖς συνεχεῖς ἐρωτήσεις ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ ποιήματος; Ποῖα συναισθήματα διεγείρει δὲ ποιητής; Ποῖος ὁ χαρακτήρας τῆς ποιήσεώς του;

ΤΥΡΤΑΙΟΣ

Κατὰ τὴν περάδοσιν ὁ Τυρταῖος κατήγετο ἐξ Ἀφιδνῶν τῆς Ἀττικῆς, ἥτο δὲ χωλὸς γραμματοδιδάσκαλος, τὸν ὄποῖον οἱ Ἀθηναῖοι ἔστειλαν εἰς τὴν Σπάρτην, δταν οἱ Σπαρτιάται τῇ συμβουλῇ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν ἐξήτουν στρατηγόν. Κατ’ ἄλλην παράδοσιν κατήγετο ἐξ Ἀφιδνῶν τῆς Λακωνικῆς. Πιθανώτατα ὅμως ἥτο Μιλήσιος, μετοικήσας εἰς τὴν Σπάρτην καὶ ζῶν ἐπὶ τοῦ δευτέρου Μεσσηνιακοῦ πολέμου (685 - 667).

Οὗτος ἐποίησεν ἐλεγείαν γνωστὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «*Ἐννομία*». Διὰ ταύτης παρεῖχεν εἰκόνα τοῦ λαμπροῦ πολιτεύματος τοῦ Λυκούργου καὶ συνίστα τὴν ἀποκατάστασιν τοῦ πολιτεύματος τούτου καὶ τὴν κατάπαυσιν τῆς δεινῆς ἐσωτερικῆς ταράχης, ἡ ὁποία τότε συνεκλόνιζε τὴν Σπάρτην. Τῆς ἐλεγείας ταύτης ἔχομεν μόνον διάλιγα ἀποδιπάσματα. Πλὴν αὐτῆς ἔγραψε καὶ ἄλλας, τὰς λεγομένας «*Ὑποθήκας*» (= συμβουλάς), διὰ τῶν ὁποίων παρώρμα τοὺς Σπαρτιάτας εἰς ἀνένδοτον ἀγῶνα κατὰ τῶν Μεσσηνίων. Τῶν «*Ὑποθηκῶν*» τούτων ἐσώθησαν τρεῖς μόνον. Ἐπίσης συνέθεσε καὶ ἐμβατήρια εἰς δωρικὴν διάλεκτον καὶ ἀναπαιστικὸν μέτρον.

(Ἐδῶ περιελήφθησαν δύο ἐκ τῶν «*Ὑποθηκῶν*» του καὶ τὸ μόνον περισωθὲν ἐμβατήριον).

2 (1). *Ὑποθήκη*.

α) **Στ. 1 - 10.** γὰρ ὄντως, ἀληθῶς.—τεθνάμεναι, ἐνν. ὑποκ. **τινά.**—μαρνάμενον, μτχ. χρον. εἰς τὸ πεσόντα (μάρναμαι = μάχομαι).—ἄνδρ' ἀγαθόν, κτυρμ.—περὶ = ὑπέρ.—ἥ = ἔῃ.—πίων (θ. πίειρα, οὐ. πίον) παχύς, εὐφορος.—πτωχεύω ἐπαιτῶ.—κουριδίη τ' ἀλόχῳ· βλ. σελ. 78 στ. 1.—ἐχθρὸς μισητός, ἐπαχθής· ἐχθρὸς μὲν γὰρ, αἵτιολογεῖ τὸ ἐν στ. 4 τὸ μὲν ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ τε στ. 9.—τοῖσι μετέσσεται = ἐσσεται μετὰ τοῖσι θάζῃ μεταξὺ αὐτῶν.—οὖς = πρὸς οὖς.—χρησμοσύνη στέρησις, ἀνάγκη· (**χρή**, **χρεία**).—εἶκω ὑπείκω, κύπτω ὑπὸ τὸ βάρος.—στυγερὸς μισητός.—αἰσχύνω καταισχύνω, ἐντροπιάζω· (τοῦ αἰσχύνει ὑποκ. ὁ προλιπών ἀνήρ).—κατελέγχω ἀσχημίζω, ἐξετελίζω. —ἀγλαὸς, λαμπρός, ὡραῖος.—εἶδος μορφὴ (έαυτοῦ).

Στ. 11 - 20. ὥρη φροντὶς («*ὁλίγωρος* — *ὁλιγωρῶ*, *τιμωρός*, *θυρωρός*»).—ἄνδρὸς ἀλωμένου, γεν. ἀντικ. εἰς τὸ *ὥρη*: κανεὶς δὲν φρον-

τιζει δι' ἀνδρα τοιουτοτρόπως περιπλανώμενον ἐδῶ καὶ ἔκει· τὸ ρ. ἀλῶμαι=περιπλανῶμαι («ἀλήτης»).—**ὅπις** (γεν. **ὅπιδος**) προσοχή, σεβασμὸς (θ. δπ: **ὅπωπα**).—**θυμῷ** ἐκθύμως, θαρραλέως.—**ψυχὴ ζωὴ**.—**ἀλλὰ μάχεσθε·** τὸ ἀλλὰ παρακελ. = ἐμπρὸς λοιπόν. —**φιλοψυχῶς** γίνομαι φίλος τῆς ψυχῆς (**ζωῆς**) μου, φιλοσώματος. —**μαρνάμενοι**, μτχ. χρον.

Στ. 21 - 28. **κεῖσθαι**, ἐπεξήγησις τοῦ **τοῦτο**.—τὸ κάρη ἢ τὸ κάρα (γεν. **κάρητος** καὶ **καρήτας**) ἢ κεφαλή· ἐδῶ = ἡ κόμη, τὰ μαλλιά (μετωνυμία).—**πολιὸς** ὑπόλευκος, ψαρός.—**χρόα**, αἰτ. τοῦ κατά τι = κατὰ τὸ σῶμα· (ὁ **χρώς**, τοῦ **χρωτὸς** καὶ **χρόσ**, τῷ **χρωτὶ** καὶ **χροῖ**, τὸν **χρῶτα** καὶ **χρόα**· ἀρχικὴ σημ. = δέρμα).—**ἐπέοικε** ἀρμόζουν. —**ὅφρα** (κεν) **ἔχη** = ἔως ἂν **ἔχῃ** ἐφ' ὅσον κατέχει (αὐτούς, τοὺς νέους).—**ἔρατὸς** ἀξιέραστος, ποθητός.—**θηητὸς** θεατός. —**θηητὸς** **ἰδεῖν**, ἀξιοθέατος, ἀξιοθαύμαστος (ὑποκ. ὁ **νέος**).

Στ. 29 - 30. **ἀλλά**, ὅπως εἰς στ. 15. —**διαβαίνω**, διασκελίζω, ἀνοίγω τὰ πόδια μου (διὰ νὰ στηριχθῶ καλά).

β) Ἡ ἐλεγεία μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ Κοραῆ καὶ τοῦ Σπυρίδωνος Τρικούπη. Ἡ μετάφρασις τοῦ τελευταίου εἶναι ἀρκετὰ γνωστὴ καὶ ἀρχίζει μὲ τοὺς στίχους «Τί τιμὴ στὸ παλληκάρι, δταν πρῶτο στὴ φωτιὰ — σκοτωθῇ γιὰ τὴν πατρίδα μὲ τὴν σπάθα στὴ δεξιά».

Στ. 3. **τὴν δ'** αὐτοῦ προλιπόντα πόλιν· ἀντίθεσις πρὸς τὸν **ἀνδρ'** **ἄγαθὸν** περὶ ἣ πατρίδι μαρνάμενον· οἱ ἐγκαταλείποντες τὴν πόλιν, οἱ ἀποφεύγοντες τὴν ὑπεράσπισιν αὐτῆς (οἱ «τρέσαντες» καὶ «διψάσπιδες») εἶναι ἐπαίσχυντοι, θέμεωροῦντο δὲ ὑπὸ τῶν Σπαρτιατῶν ἄξιοι περιφρονήσεως· διὰ τοὺς τοιούτους οἱ στίχοι 3 - 10.

Στ. 20. μὴ καταλείποντες φεύγετε, τοὺς γεραιούς· ἐκδηλοῦται ὁ βαθύτατος σεβασμὸς τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς τοὺς γέροντας· τὸ νόημα ἐκφράζεται ἐντονώτερον εἰς τοὺς ἀκολουθοῦντας στ. 20 - 28.

Στ. 29 - 30. Εἰ καὶ ν τοῦ ἀποφασιστικοῦ μαχητοῦ, ὁ ὅποιος μὲ τὸ ἀνοίγμα τῶν ποδῶν ἀποκτᾷ σταθερωτέραν βάσιν καὶ καταβάλλει μείζονα δύναμιν· μὲ τὸ δάγκωμα τῶν χειλέων ἐκφράζει τὴν ἄκαμπτον θέλησίν του καὶ τὴν καρτερίαν του.

— Συγκρίνατε τοὺς στ. 3 - 10 τοῦ **Τυρταίου** περὶ τοῦ ἐγκαταλείπον-

τος τὴν πόλιν πρὸς τοὺς στ. 16-17 τοῦ Καλλίνου. Ἐπίσης τοὺς στ. 27-30 τοῦ Τυρταίου περὶ τοῦ γενναίου ἀνδρὸς πρὸς τοὺς στ. 18-21 τοῦ Καλλίνου.

3 (2). ‘Υποθήκη.

α) **Στ. 1 - 12. οὗτ’ ἀν μνησαίμην** (προτασσομένη ἀπόδοσις εἰς τὴν ὑπόθεσιν στ. 3). μιμηνήσκομαι θεωρῶ ἄξιον μνείας. — ἐν λόγῳ τίθεμαι λογαριάζω (συνών. τοῦ προηγουμένου). — ἀρετῆς, παλαισμοσύνης, γεν. τῆς αἰτίας παλαισμοσύνη παλαιστικὴ δεξιότης (μυϊκὴ δύναμις). — οὐδ’ εἰ, ἐνδοτ. προτάσεις. — βίη δύναμις. — φυὴ σωματικὴ διάπλασις. — **Μίδεω**, γεν. τοῦ. **Μίδης (-ας)**. — **Κινύρεω** γεν. τοῦ. **Κινύρης (-ας)**. — βασιλεύτερος ἴσχυρότερος βασιλεύς. — μειλιχόγηρυς γλυκύφωνος (ἐκ τοῦ μείλιχος = γλυκὺς καὶ γῆρας, γεν. γῆρας = φωνὴ ὁ καὶ ἡ μειλιχόγηρυς, τὸ μειλιχόγηρυ). — **Θοῦρος** (θηλ. θοῦρις) ὁρμητικός, πολεμικός («θούριον»). — **τετλαίη** τοῦ τέτληκα (μὲ σημα. ἐνεστ.). ὑπομένω. — μέν, ἀπόδοσις ὁ κατωτέρω καί. — ὀρέγομαι τινος ἐκτείνομαι, πίπτω ἐπάνω εἰς κάποιον ὁρμᾶ ἐπάνω του. — δήιος ἐχθρός.

Στ. 13 - 22. ἥδε, καθ’ ἔλξιν ἀντὶ τάδε (τὸ ἀνωτέρω). — **ἄεθλον** ἄθλον, βραβεῖον. — **φέρειν** (ἀπαρ. τῆς ἀναφορᾶς) εἰς τὸ νὰ φέρῃ (αὐτό). — **κάλλιστον** φέρειν γίγνεται ἀξίζει πρωτίστως νὰ τὸ ἔχῃ. — **ξυνὸς** κοινὸς (ἐκ τῆς προθ. ξύν, σύν). — **ἔσθλὸν** (οὐσ.) κόσμημα. — **ὅστις** (ἀν) μένη = ἔάν τις μένη (ἐπεξήγησις τοῦ τοῦτο). — **διαβαίνω**, βλ. ἀνωτέρω «ὑποθήκη 2», στ. 29. — **νωλεμέως** διαρκῶς, σταθερῶς. — **ἐπί**, μετὰ τοῦ λάθηται (τμῆσις). — **πάγχυ** = **πάνυ** ἐντελῶς. — **τλήμων** καρτερικός. — **θυμὸς** καρδία. — **παρατίθεμαι** διακυβεύω, ριψοκινδυνεύω. — **αἴψα** ταχέως. — **ἔτρεψε** γνωμ. ἀόρ. — **σπουδῇ** τάχιστα. — **ἔσχεθε** (παρατεταμένος τύπος τοῦ **ἔσχε**, γνωμ. ἀόρ.) ἀναχαιτίζω.

Στ. 23 - 34. φίλον θυμὸν τὴν ζωὴν του (τὸ ἐπίθ. φίλος τίθεται συνήθως ἀντὶ τῆς κτητ. ἀντων. γ' προσ., διότι τὸ ἀνηκόν εἰς τινὰ εἶναι προσφιλές εἰς αὐτόν). — **δμφαλόεις** δμφαλωτός, κωνοειδής. — **ἔληλαμένος** τρυπημένος (τοῦ ἔλαιαύνομαι διαπερῶμαι). — **δμῶς** ὁμοίως. — **κέκηδα** (πρκ. μὲ σημ. ἐνεστ. τοῦ κήδομαι) φροντίζω (διὰ τὸν νεκρὸν), κηδεύω. — **ἀργαλέω** πόθω, δοτ. τοῦ αἰτίου. — **ἀργαλέος**

ὑπερβολικός. — ἀρίσημος περίβλεπτος. — γένος ἔξοπίσω ἢ μέλλουσα γενεά, οἱ ἀπόγονοι (τοῦ πεσόντος). — θοῦρος, βλ. στ. 9.

Στ. 35 - 42. εἰ φύγη, ποιητ. σύνταξις ἀντὶ ἔὰν φύγη. — κήρ (γεν. κηρὸς) ἢ μοῖρα. — τανηλεγῆς πικρότατος (ἐκ τοῦ τείνω + ἄλγος). — εὔχος καύχημα, δόξα: εὐχος αἰχμῆς πολεμική δόξα. — μεταπρέπω διαπρέπω. — βλάπτω τινά τινος ἀποκλείω, στερῶ κάποιον ἀπὸ κάτι. — αἰδώς σεβασμός. — δίκη δίκαιον, δικαίωμα. — θῶκος ἔδρα, κάθισμα: ἐν θώκοισιν (ὄντες) καθήμενοι. — οἱ κατ' αὐτὸν οἱ ὄμηλικες. — εἴκω χώρης παραγωρῶ τὴν θέσιν μου.

Στ. 43 - 45. ταύτης... ἀρετῆς τῆς τοιαύτης ἀνδρείας. — νὺν λοιπόν. — τις πᾶς τις, ὅλοι. — θυμῷ (δοτ. τρόπ.) θαρραλέως. — μεθίημι ἀποχωρῶ.

β) **Στ. 2.** ποδῶν - παλαισμοσύνης· ἐννοοῦνται αἱ ἀθλητικαὶ ἴκανότητες τῶν δρομέων καὶ τῶν παλαιστῶν.

Στ. 3. Κύκλωπες. κατὰ τὸν "Ομηρον ἄγριος ποιμενικὸς λαὸς (ἐν Σικελίᾳ)" οὗτοι ἡσαν πελώριοι μονόφθαλμοι καὶ ἀκαταβλήτου δυνάμεως (πρβλ. Ὀδυσσ. i, 106 - 115, 187 - 192).

Στ. 4. Θρηίκιος Βορέης (-ας). ὁ ἐκ Θράκης πνέων βορρᾶς (ἐδῶ προσωποποιούμενος) ἔχει τὸ χαρακτηριστικὸν τῆς ὁρμητικῆς ταχύτητος καὶ δυνάμεως: συχνὰ δὲ εἰς τὴν ποίησιν λαμβάνεται ὡς μέτρον παρομοιώσεως τῆς πολεμικῆς ὁρμῆς (πρβλ. Παλαμᾶς: «ἀνάξιος δόπιος τὰ φτερά του — φτερὰ ἀπὸ σκέψη ἢ ἀπὸ πράξη — δὲ γοργανοίγει τα, χαρά του, — γιὰ τὰ πετάξῃ — βοριάς θρακιάς, μὲ τοὺς ἀρέμους, — πρὸς τοὺς πολέμους», «Παράκυρα»).

Στ. 5. Τιθωνός, οὐδὲς τοῦ βασιλέως τῆς Τροίας Λαομέδοντος, περίφημος διὰ τὴν ὀρατότητά του.

Στ. 6. Μίδας, ὁ περίφημος διὰ τὰ πλούτη του βασιλεὺς τῆς Φρυγίας. — **Κινύρας,** μυθικὸς βασιλεὺς τῆς Κύπρου· τοῦτον ἡγάπησεν ὁ Ἀπόλλων καὶ κατέστησε πάχυπλουτον.

Στ. 7. Πέλοψ, ὁ οὐδὲς τοῦ Ταντάλου. Οὗτος μυθολογεῖται ὅτι σφαγεῖς ἀνοσίως ὑπὸ τοῦ πατρός του καὶ ἀναστηθεὶς ὑπὸ τῶν θεῶν κατέφυγεν εἰς Πίσαν τῆς Ἡλείας, ὅπου ἐνίκησε ἐν ἀρματοδρομίᾳ τὸν βασι-

λέα αὐτῆς Οἰνόμαον καὶ συνεζεύχθη τὴν κόρην του 'Ιπποδάμειαν· λαβών δὲ τὸν θρόνον ἔξετεινε τὴν ἀρχὴν εἰς ἀπασαν τὴν χερσόνησον, κληθεῖσαν ἀπ' αὐτοῦ Πελοπόννησον· ἐγέννησε τὸν Ἀτρέα (πατέρα τοῦ Ἀγαμέμνονος καὶ Μενελάου), τὸν Θυέστην (πατέρα τοῦ Αίγισθου) καὶ τὸν Χρύσιππον· κατέστη παροιμιώδης διὰ τὸ μέγα κράτος του.

Στ. 8. "Αδραστος· βασιλεὺς τοῦ "Αργους, ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας τῶν Ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας, πενθερὸς δὲ τοῦ Πολυνείκους· ἐφημίζετο διὰ τὴν φυσικὴν εὐγλωττίαν του.

Στ. 24. διὰ στέρνοιο καὶ ἀσπίδος... καὶ διὰ θώρηκος· πρωθυπότερος — **δομφαλόεσσα·** ἡ ἀσπίς ἔφερεν εἰς τὸ κέντρον τῆς ἐξωτερικῆς ἐπιφανείας της ἔξοχήν, καλούμενην **δομφαλόν.**

Στ. 26. πρόσθεν ἐληλαμένος· τούτῳ ἦτο τιμητικὴ ἔνδειξις ἀνδρείας· τούναντίον τραύματα εἰς τὰ νῶτα ἤσαν δείγματα δειλίας, ὁ δὲ φέρων αὐτὰ ἐθάπτετο κατησχυμένος ἐν σιγῇ.

Στ. 29. τύμβος· οἱ τάφοι τῶν ἡρωϊκῶν πεσόντων ἤσαν ἐν Σπάρτῃ εἰς περίβλεπτον μέρος («ἀρίστημοι») καὶ ἔφερον ἐπιτυμβίους πλάκας μὲ τὰ ὄνόματά των.

Στ. 41 - 42. Καὶ οἱ γέροντες ἀκόμη ἡγείροντο πρὸ τῶν ἡρώων καὶ παρεχώρουν τὴν θέσιν των κατὰ τὰς συνεδρίας τῆς ἐκκλησίας, τῆς γερουσίας κλπ.

— Ποίας ἀνθρωπίνας ἀρετὰς ἀναφέρει εἰς τοὺς στ. 2-12 καὶ ποία ἡ ὑπεροτάτη τούτων;

4 (3). Ἐμβατήριον.

α) ἄγετε (προστκ. παρακελ.) ἐμπρός. — **Σπάρτας** (δωρ. τύπ.) Σπάρτης.—**κῶροι (κοῦροι)** τέκνα.—**πολιάτας** δωρ., **πολιήτης** ἴων. = **πολίτης**, (πολιατᾶν γεν. πληθ.) τὸ **πολιτῶν** μετ' ἐμφάσεως κατ' ἀντιδιαστολὴν πρὸς τοὺς περιοίκους.—**λαιῆ** (ἐνν. χειρὶ) μὲ τὴν ἀριστεράν.—**ἴτυς-υος** ἡ περιφέρεια τῆς ἀσπίδος, ἡ ἀσπίς.—**ἄνσχεσθε, ἄνάσχεσθε** ἀνυψώσατε ἀναλάβατε (ἐνν. τῇ δεξιᾷ).—**πάτριος** πατροπαράδοτος.

β) Τὸ ἐμβατήριον ἦτο ἄσμα πολεμικὸν ἀδόμενον τῇ συνοδείᾳ αὐλοῦ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν πρὸ τῆς μάχης ὁ ρυθμός του ἦτο ἀναπαιστικὸς (↔↔), κατάλληλος νὰ ρυθμίζῃ τὸ βῆμα ἐν πορείᾳ.

— Ποίας δόμοιότητας ἔχει ἡ ποίησις τοῦ *Τυρταίου* πρὸς τὴν τοῦ *Καλλίνου*;

ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ

(Περὶ τοῦ βίου τοῦ Ἀρχιλόχου βλέπε εἰς τὸ τμῆμα τῆς
ιαμβικῆς ποιήσεως, σελ. 110.).

5 (1). Ή απολεσθεῖσα ἀσπίς.

α) ἀγάλλομαι εὐφραίνομαι, καυχῶμαι, κομπάζω.— **Σάιοι** ἔθνος θρακικὸν κατοικοῦν παρὰ τὸν Νέστον ποταμόν.— **ἔντος (τὸ)** ὅπλον.— **ἀμώμητος** ἄμεμπτος, ἄψιγος.— **κάλλιπον (κάτ-λιπον)** κατέλιπον.— **αὐτὸς δὲ ἐγὼ ὅμως, ὅπως κι' ἂν** ἔχῃ.— **ἔρρετω** (προστκτ. τοῦ ρ. ἔρρω) ἀς πάη στὸ καλό, στ' ἀνάθεμα.— **ἔξαυτις** αὐθίς, πάλιν.

β) Εἰς τοὺς στίχους τούτους δὲ Ἀρχίλοχος μετὰ μεγάλης ἀφελείας ἀστεῖζεται διὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἀσπίδος του.— Ἐκ τούτου ὅμως δὲν δυνάμεθα νὰ τοῦ καταλογίσωμεν ἀνανδρίαν, διότι, ἀν πράγματι ἦτο ἄνανδρος, θὰ προσεπάθει νὰ ἀποκρύψῃ τὸ ἀτύχημά του, ἀντὶ νὰ τὸ τιμήσῃ μὲ ἄσμα. Ἄλλὰ καὶ ἀξιοκατάκριτος ἀν θεωρηθῇ, πρέπει νὰ ληφθοῦν ὑπὸ δψιν τὸ ἐλαφρυντικὰ ὅτι, ὅταν ἀπώλεσε τὴν ἀσπίδα του, ἦτο μισθοφόρος, ὅτι δὲ ἀγών ἐγίνετο μεταξὺ μισθοφόρων καὶ βαρβάρων καὶ ὅτι διὰ τὴν πατρίδα του ὅχι μόνον δὲν ἔγινε φυγάς, ἀλλ' ἡγωνίσθη ἡρωϊκῶς καὶ ἐθυσίασε καὶ τὴν ζωήν του. Πάντως διὰ τὸν ἀστεῖσμόν του αὐτὸν ἀπεπέμφθη ἐκ Σπάρτης, ὅτε κάποτε μετέβη ἐκεῖ.

6 (2). Δὲν ὠφελοῦν οἱ θρῆνοι.

α) **κήδεα** θλίψεις, πένθη (τὸ κῆδος), ἀντικ. εἰς τὸ μεμφόμενος.— **στονόεντα** συνοδεύομενα μὲ γόους, μὲ θρήνους.— **μεμφόμενος** κατακρίνων, ἀποδοκιμάζων (μὲ τὸ νὰ ἀποδοκιμάζῃ).— **θαλίη** συμπόσιον, εὐχία.— **θαλίης = θαλίαις**, δοτ. τοπικὴ ἡ καὶ δργαν.— **τοίους** τόσον σπουδαίους (ἄνδρας).— **κατά... ἔκλυσεν, κατέκλυσεν** (τμῆσις) κατεκάλυψεν — **οἰδαλέος** ἔξωγκωμένος, πρησμένος.— **ἀνήκεστος** ἀθεράπευτος, δλέθριος, (ἀφόρητος).— **τλημοσύνη** καρτερίχ, ὑπομονή.— **ἐπί... ἔθεσαν, ἐπέθεσαν** (τμῆσις).— **φάρμακον**, κατηγρ. — **ἔτράπεθ**, **ἔτράπετο** ὑποκ. τάδε, δηλ. αἱ ὀδύναι, τὰ κακά.— **ἀναστένω** στενάζω γοερῶς, θρηνῶ.— **αίματόν** **ἔλκος** αίματωμένη πληγή, μεταφ. μεγάλη καταστροφή.— **ἔξαυτις δ'** ἐτέρους ἐπαμείψεται (ὑποκ. τὰ κακά) = μὲ τὴν σειράν των δὲ ἄλλους θὰ ἐπισκεφθοῦν.— **τλῆτε** (ἔξ

ἀχρήστου ἐνεστ. τλάω) = κάμετε ὑπομονήν, παρηγορηθῆτε. — γυναικείον πένθος, ἔξωτερίκευσις πένθους τοιαύτη, ὅποια ἀρμόζει εἰς γυναικίας.

β) Τὴν ἐλεγείαν ταύτην ἔγραψεν ὁ Ἀρχίλοχος, ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ νὰ θρηνήσῃ τὸν πνιγμὸν συμπολιτῶν του εἰς τι ναυάγιον, εἰς τὸ ὅποιον ἐπινύγη καὶ ὁ ἐπ' ἀδελφῷ γαμβρός του, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ νὰ παρηγορήσῃ τὸν ἐν ἀρχῇ τοῦ ποιήματος ἀναφερόμενον φίλον του Περικλῆν, συνιστῶν εἰς αὐτὸν ἐγκαρπέρησιν.

ΜΙΜΝΕΡΜΟΣ

Μίμνερμος ὁ Κοιλοφώνιος ἔζησε περὶ τὰ τέλη τοῦ Ζ' αἰῶνος π.Χ. Μέγα μέρος τῆς Ιωνίας καὶ ἡ πατρίς του Κοιλοφῶν ὑπέκυψαν εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Λυδῶν, οἱ ὅποιοι διὰ τοῦ βασιλέως των Ἀλυάττου εἶχον ἀποκτήσει μεγάλην δύναμιν. Ο Μίμνερμος προσεπάθησε τότε διὰ πολεμικῶν ἐλεγειῶν νὰ ἐμψυχώσῃ τοὺς συμπατριώτας του ὑπενθυμίζων εἰς αὐτοὺς τὴν παλαιὰν δόξαν τῆς πατρίδος του. Ἀπὸ τὰς πολεμικάς του ἐλεγείας ὅμως ἐλάχιστα ἀποσπάσματα ἔχομεν.

Αἱ περισσεῖσαι ἐλεγεῖαι του (ἀνήκουσαι εἰς τὴν συλλογὴν αὐτοῦ, ἡ ὅποια ἐκαλεῖτο «Νανὸν») ἔξυμνοιν τὴν ὥραιότητα τῆς νεανικῆς ἡλικίας, παριστάνουν τὸ φευγαλέον αὐτῆς, ἐκφράζουν τὴν λύπην διὰ τὸ γῆρας καὶ τὸν πόνον διὰ τὸν θάνατον.

Ἡ ποίησίς του εἶναι καθαρῶς ὑποκειμενική, ἀντικατοπτρίζει ὅμως τὴν ἐποχήν του, καθ' ἣν οἱ συμπατριώται του ἔζήτουν ν' ἀναπληρώσουν τὴν ἀπολεσθεῖσαν πολιτικὴν ἐλευθερίαν μὲ τὴν ἀπόλαυσιν καὶ τὴν χαράν τῆς ζωῆς.

7 (1). Η νεότης.

α) Στ. 1 - 8. οιά τε ὅπως.— αἰψα εὐθὺς.— αὐγῆσις(ι) δοτ. ὄργαν.— αύγαλ ἀκτῖνες.— ἵκελος ὅμοιος.— πήχυιος μικρὸς (ὅσον ὁ πῆχυς τῆς χειρός).— εἰδότες οὕτε... μὴ γνωρίζοντες, μὴ δοκιμάσαντες (ἀκόμη), ἀπειροι.— Κῆρες Μοῖραι.— τέλος γῆραος, περίφρασις= γῆρας, τὸ βαθὺ γῆρας.— ἀργαλέος, πολύμοχθος, φρικτός,— μίνυνθα (ἐπίρρο.) ἐπ' ὀλίγον. ἔχει θέσιν κατηγραμ. εἰς τὸ καρπὸς ἥβης, ἀντὶ μινυνθάδιος, ὀλιγοχρόνιος.— κίδναμαι, σκεδάννυμαι, ἔξαπλοῦμαι.

Στ. 9 - 16. αὐτὰρ ἐπήν δὴ ἀλλ' ὅταν πλέον.— τέλος ὥρης,

περίφρασις = ὥρα, ἡ ἡλικία.— παραμείθομαι παρέρχομαι. — τρυ-
χοῦμαι κατατρύχομαι, ὑποφέρω.— ἔργα ἀποτελέσματα. — ἐπιδεύ-
μαι (ἰων.) = ἐπιδέόμαι στεροῦμαι. — ἴμείρω ποθῶ.

β) Στ. 1. οἴλα τε φύλλα σὰν τὰ φύλλα, σὰν τὰ ἄνθη· πρβλ. καὶ
Ιλ. Z., 146 - 149 «οἵη περ φύλλων γενεὴ τουήδε κοὶ ἀνδρῶν». κτλ.

Στ. 5. Κῆρες μέλαιναι (οἱ μαῦρες Μοῖρες), πρβλ. Καλλίνου σελ. 79.

Στ. 6. τέλος γήραος ἀργαλέου· ἡ μαύρη μοῖρα τοῦ γήρατος
παραστέκει πλησίον τῶν νέων ὡς φρική ἀπειλή· πρβλ. τὴν εἰκόνα τῆς
ώραίας νέας, ἡ ὁποία, ὅπως τὴν παριστάνει ὁ Γρυπάρης, εὑχεται νὰ
ἔλθῃ ὁ θάνατος «σὲ ξανθοὺς κι ἀζάρωτους κροτάφους... γιατὶ μὲ πόνο
στὰ βαριὰ τὰ χορνια, δίχως πόθο, δίχως ἀγάπη, ἀσπρόμαλλη ὁ νοῦς
γοιὰ μὲ βλέπει...» («Φλώρα Μιράμπιλις»).

Στ. 7. ἡ δ' ἐτέρη θανάτοιο· ἐννοεῖ τὸν πρόωρον θάνατον, ἐν
ἀντιθέσει πρὸς τὸ τέλος γήραος.

Στ. 14. παίδων ἴμείρων κατὰ γῆς ἔρχεται εἰς Ἀίδην· οἱ
ἄτεκνοι φεύγουν ἀπὸ τὸν κόσμον μὲ πικρίαν διὰ τὸν ἀνεκπλήρωτὸν πό-
θον τοῦ νὰ ἔδουν καὶ νὰ χαροῦν τὰ παιδιά των: «”Ἄν οι μαῦροι νὰ
ζοῦμε ἄτεκνοι γέροι — ἐπρόσταξε αὐστηρὸ δέλημα θεῖο — τὸ χέρι ἐνὸς
τ' ἄλλον ἀς βαστάῃ τὸ χέρι—ώς νὰ τ' ἀκούσῃ ἀναίσθητο καὶ κρόνο». Μαρκορᾶς.

—Ποῖαι αἱ παρομοιώσεις, μεταφοραί, προσωποποίαι εἰς τὸ ποίημα; Πῶς ἐξηγεῖται ἡ ἀπαισιοδοξία τοῦ ποιητοῦ;

8 (2). Τὸ γῆρας.

α) Στ. 1 - 8. χροιή, τὸ δέρμα· κατ' ἐπέκτασιν = τὸ σῶμα.—
ἀσπετος ἀνέκφραστος (ἀνείπωτος), ἐδῶ: ἀφθονος (ἀπεριγράπτως
πολὺς).— **πτοιῶμαι** (ἰων.) = πτοοῦμαι, τρέμω. — **όμηλικίης** τῶν
όμηλίκων μου (δηλ. δλων τῶν νέων, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὴν ἡλικίαν μου).—
— **όμως** ὅμοιώς. — **πλέον ὥφελεν** εἶναι ἐπρεπε νὰ ἦτο μακροτέρας
διαρκείας.—**τιμήσσα** πολύτιμος.— **ἀργαλέος**, βλ. ἀνωτέρω στ. 6.
— **ἄτιμον** ἀποκρουστικόν.— **ὅ τε** (ὅ τε) τὸ ὁποῖον (ἐκτὸς τῶν ἄλ-
λων κακῶν, τὰ ὁποῖα φέρει).— **ἄγνωστος** ἀγνώριστος.— **ἀμφιχύ-
νομαι** ξεχειλίζω, ἀπλώνομαι.

β) Οἱ ἔξι πρῶτοι στίχοι τοῦ ἀποσπάσματος ἀποδίδονται ὑπό τινων ἐκδοτῶν εἰς τὸν Θέογνιν, μεταγενέστερον τοῦ Μιμνέρμου.

Στ. 6. ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτίχ' ὑπερκρέμαται· ἀπειλητικὸν τὸ γῆρας κρέμαται ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τῶν νέων ὡς ἄλλη δαμόκλειος σπάθη.

Στ. 8. ἀμφιχυθέν, μεταφορὰ φορὰ ἀπὸ τὸ γέμισμα τῆς ὑδρίας ὅπως βαθμιαίως τὸ νερὸ χυνόμενον ἐντὸς αὐτῆς ἀνέρχεται, ἔως ὅτου ἔχειλίζει καὶ περιχύνεται, ὁμοίως καὶ τὸ γῆρας ἕρχεται σιγὰ σιγά, ἔως ὅτου ἀπλώνεται τελείως ἐπάνω μας.

—Ποίᾳ ἡ διαφορὰ τῆς ποιήσεως τοῦ Μιμνέρμου ἀπὸ τῆς τῶν Τυρταίον καὶ Καλλίνου;

Σ Ο Λ Ω Ν

‘Ο μέγας νομοθέτης τῶν Ἀθηνῶν (639 - 559 π.Χ.), ὁ καταλεγόμενος μεταξὺ τῶν ἐπτὰ σοφῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, πλὴν τῆς μεγάλης πολιτικῆς δράσεώς του, ἡσχολήθη καὶ εἰς τὴν ποίησιν. Οἱ Ἀθηναῖοι ἔψαλλον τὰ ποιήματά του, ὅπως οἱ Σπαρτιάται τοὺς στίχους τοῦ Τυρταίου. ‘Ο Πλάτων, ὁ ὄποιος εἶχε προγόνους συγγενεῖς τοῦ Σόλωνος, τὸν ἐγκωμιάζει ὡς ποιητήν.

Ἐκ τῶν ἐλεγειῶν τοῦ Σόλωνος περίφημος εἶναι ἡ «Σαλαμίς», διὰ τῆς ὃποιας ἔξήγειρε τοὺς Ἀθηναίους εἰς ἀνάκτησιν τῆς «ἰμερτῆς» νήσου. Ἀτυχῶς ἐκ τῆς ἐλεγείας ταύτης μόνον ὀκτὼ στίχοι σώζονται. Μακρότερα ἀποσπάσματα ἔχομεν ἀπὸ τὰς «Υποθήκας εἰς Ἀθηναίους» καὶ τὰς «Υποθήκας εἰς ἑαυτόν», αἱ ὃποῖαι εἶναι πολιτικαὶ ἐλεγεῖαι, ἐκφράζουσαι τὴν φιλοπατρίαν τοῦ ποιητοῦ καὶ τὴν ἀγάπην του πρὸς τὴν δικαιοσύνην. Ἐπὶ πλέον σώζονται καὶ ἀποσπάσματα ἄλλων ποιημάτων του.

9 (1). Σαλαμίς.

α) Στ. 1 - 2. ἴμερτὸς περιπόθητος (ἴμείρω). — κόσμον ἐπέων (= ἔπων) κόσμημα ἐκ λόγων, ποιητικούς λόγους. — ὂδηγή, ἐπεξήγησις τοῦ κόσμου ἐπέων δηλαδὴ ἄσμα, ποίημα. — ἀγορὴ ἀγόρευσις. — τίθεμαι θέτω ἐνώπιον σας, προσφέρω.

Στ. 3 - 6. τότε ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει (ἐὰν δὲν ἀνακτηθῇ ἡ

Σαλαμίς). — **φάτις** φήμη. — **Σαλαμιναφέτης** (λέξις πεπλασμένη) ἀφέτης, προδότης τῆς Σαλαμῖνος.

Στ. 7 - 8. περὶ ὑπέρ. — **ἴομεν**, ὑποτ. βουλητικὴ = **ἴωμεν**. — **ἀπωθοῦμαι**, ἀπομακρύνω ἀπ' ἐμαυτοῦ, ἀποβάλλω, ἀποπλύνω.

β) Σχετικῶς μὲ τὸ ποίημα τοῦτο ὁ Πλούταρχος (Σόλων, 8) λέγει: «Ἐλεγεῖα δὲ κρύφα συνθεῖς καὶ μελετήσας (Σόλων), ὥστε λέγειν ἀπὸ στόματος, ἔξεπήδησεν εἰς τὴν ἀγορὰν ἀφνω πιλίδιον περιθέμενος· ὅχλου δὲ πολοῦ συνδραμόντος ἀναβάξει πὸ τὸν τοῦ κήρυκος λίθον ἐν ὕδῃ διεξῆλθε τὴν ἐλέγειαν, ἡς ἐστιν ἀρχὴ «αὐτὸς κήρυξ κτλ.» (παραθέτει τοὺς δύο πρώτους στίχους καὶ συνεχίζει): «Τοῦτο τὸ ποίημα **Σαλαμίς** ἐπιγέγραπται καὶ στίχων ἑκατόν ἐστιν, χαριέντως πάνυ πεποιημένον». Πλὴν τῶν δύο πρώτων στίχων, τοὺς ὄποιούς ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος, διέσωσεν δὲ Διογένης ὁ Λαέρτιος (I, 46) τοὺς στ. 3 - 8.

Στ. 2. κόσμον ἐπέων. ἀντὶ πεζῆς ἀγορεύσεως ἥλθον νὰ σᾶς ἀπαγγείλω περίκοσμον διμιλίαν (δηλ. ποίημα). οἱ ἀρχαῖοι τὴν ποίησιν ἔθεωρουν ὡς λόγον μετὰ κόσμου πεποιημένον ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν ἀπέριττον πεζὸν λόγον· σχετικῶς δὲ Ἰσοκράτης λέγει: «τοῖς μὲν γὰρ ποιηταῖς πολλοὶ δέδονται κόσμοι».

Στ. 3. Φολέγανδρος καὶ Σίκινος. δύο μικραὶ καὶ ἀσημοὶ νῆσοι τῶν νοτίων Κυκλαδῶν, τὰς ὄποιας θὰ προετίμα ὡς πατρίδα του, λέγει δὲ ποιητής, ἀντὶ τῶν Ἀθηνῶν, ἐὰν δὲν ἀνέκτων τὴν Σαλαμῖνα.

Στ. 6. Σαλαμιναφέτης, Σαλαμινοπροδότης. Ἡ δημιουργία νέων λέξεων διὰ τῆς παραγωγῆς καὶ ἴδιᾳ διὰ τῆς συνθέσεως εἶναι προνόμιον τῆς ἐλληνικῆς ποιήσεως, ἀποδεικνύει δὲ τὸ εὔπλαστον καὶ τὴν ζωτικότητα τῆς γλώσσης μας ἀπὸ τοῦ Ὁμήρου μέχρι σήμερον. Σχετικῶς δὲ ἀσχοληθεῖς μὲ τὴν ἀρχαῖαν (ἄλλα καὶ μὲ τὴν νέαν) ἐλληνικὴν ποίησιν Σ. Μενάρδος παρατηρεῖ: «τὸ θαυμασιώτερον εἶναι ἡ διὰ τῶν Ἐλλήνων ποιητῶν πάντων τῶν αἰώνων, ἐνδόξων καὶ ἀδόξων, μεγαλωνύμων καὶ ἀνωνύμων, διατήρησις τοῦ συνθετικοῦ χαρίσματος, τοῦ προνομίου τούτου τῆς μητρικῆς μας γλώσσης».

Στ. 6. χαλεπόν τ' αἰσχος ἀπωσόμενοι. οἱ δύο τελευταῖοι στίχοι συνοψίζοντες τὸ ὅλον νόημα εἶναι πιθανώτατα τὸ τέλος τῆς ἐλεγίας, ἡ ὄποια συνεκίνησε τοὺς Ἀθηναίους, τοὺς ἡνάγκασε νὰ ἄρουν

τὸν περὶ Σαλαμῖνος περιοριστικὸν νόμον, ν' ἀναλάβουν τὴν ἐκστρατείαν καὶ ν' ἀποπλύνουν τὸ «χαλεπὸν αἰσχος» (600 π.Χ.).

10 (2). Ὑποθῆκαι εἰς Ἀθηναίους.

α) Στ. 1 - 4. κατὰ... αἴσαν καὶ... φρένας· αἴσα μοῖρα, θεία θέλησις.—τοίη μεγάθυμος τόσον μεγαλόψυχος.—ἐπίσκοπος προστάτις.—διδριμοπάτρη ἴσχυροῦ πατρὸς θυγάτηρ.—ὕπερθεν, δηλ. τῆς πόλεως.

Στ. 5 - 16 αὐτοὶ δὲ ἀλλ' αὐτοὶ (οἱ πολῖται): ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν θείαν θέλησιν.—ἀφραδίησιν (**ἀφραδέω**) ἀπερισκεψίᾳ, ἀνοησίᾳ (δοτ. δργ.).—χρήμασι ὑπὸ τῆς ἀγάπης πρὸς τὸ χρῆμα, ὑπὸ πλεονεξίας.—ἡγεμόνες τοῦ δῆμου οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ δημοκρ. κόμματος, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἀστούς.—οἶσιν, ἀναφέρεται εἰς τοὺς ἀστούς καὶ εἰς τοὺς ἡγεμόνας.—ἔτοιμον (**ἔστιν**) εἶναι ἀναπότρεπτον.—ὕβρις ἀλαζονεία, ἀδιαλλαξία.—κατέχω συγκρατῶ.—κόρος ἡ μέχρι κόρου ἱκανοποίησις, ἀκόρεστοι ἀξιώσεις.—κοσμῶ διεξάγω κοσμίως.—δαιτὸς εὑφροσύναι εὐφρόσυνα συμπόσια.—ἀδίκοισ' ἔργμασι πειθόμενοι κινούμενοι, παρασυρόμενοι εἰς ἄδικα ἔργα.—κτέανον κτῆμα (κτάομαι).—ἔφ' ἀρπαγῇ μὲ ἀρπακτικὰς διαθέσεις, ἀπλήστως.—φυλάσσομαι φοβοῦμαι, σέβομαι.—θέμεθλα θεμέλια, βάσεις; θεσμοί.—τῷ χρόνῳ μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου.—πάντως ἐξ ἀπαντος' (**τῷ** χρόνῳ πάντως = βραδέως, ἀλλ' ἀσφαλῶς).—ἡλθε, γνωμ. ἀδρ.—ἀποτίνομαι ἀκδικοῦμαι, τιμωρῶ.

Στ. 17 - 22. τοῦτο, δηλ. τὸ ἀνωτέρω ἐκτεθέν, ἡ διαγωγή μας.—ἔρχεται ἐπέρχεται.—**ἔλκος** (κτυρμ.) ὡς πληγή, ὡς συμφορά.—**ἀφυκτος** ἀφευκτος, ἀναπόφευκτος.—**ἡλυθε** (γνωμ. ἀδρ.) = συνήθως μία τοιαύτη πόλις περιπίπτει.—**εύδοντα** ἐν λανθανούσῃ καταστάσει ὅντα, ἀποκοιμισμένον.—ἔπειγείρω ἀφυπνίζω, προκαλῶ.—**ῶλεσεν**, γνωμ. ἀδρ.—**πολλῶν** ἔρατὴν ἡλικίαν πολλοὺς εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας των.—ἐκ δυσμενέων, ποητ. αἴτιον δυσμενέες οἱ παλαίοντες πρὸς ἀλλήλους ἐσωτερικοὶ ἀντίπαλοι.—**πολυήρατος** πολυπόθητος.—**τρύχομαι** κατατρύχομαι, φθείρομαι.—ἐν συνόδοις, ἐμπροθ. δοτ. δργαν. (**σύνοδος** = πολιτικὸς σύλλογος).—**φίλαις**, παράθεσις εἰς τὸ συνόδοις, αἱ ὁποῖαι εἶναι ἀγαπηταί.—**τοῖς' ἀδικοῦσι** = **τοῖς φαύλοις**.

Στ. 23 - 30. ἐν δήμῳ = ἐν τῇ πόλει.—στρέφομαι στροβιλίζομαι.—πενιχρὸς πένης, πτωχός,—πραθέντες, τοῦ πιπράσκω, πωλῶ (πωληθέντες ὡς δούλοι ἔνεκα χρεῶν).—ἀεικέλιος (α (στερ.) + εἴκελος) ἀνάρμοστος, ἐπονείδιστος.—στυγνὸς μισητός.—δημόσιον κακὸν τὸ γενικὸν κακὸν τῆς πόλεως.—ἔρχεται οἰκαδε ἑκάστῳ (δοτ. ἀντιχαρ.) εἰσχωρεῖ ἀπειλητικὸν εἰς τὴν οἰκίαν ἑκάστου πολίτου.—αὐλειοι θύραι αἱ πρὸς τὴν αὐλὴν θύραι, ἡ ἔξωθυρα.—οὐκ ἔθελουσι δὲν δύνανται.—ἔχω συγκρατῶ, ἐμποδιζω.—ύπερθορεν, γνωμ. ἀδρ. τοῦ ὑπερθρώσκω ὑπερπηδῶ.—ἔρκος φράκτης.—εῦρε (γνωμ. ἀδρ.) τὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ.—εἰ καὶ... ή = καὶ ἐὰν ή.—φεύγων προσπαθῶν νὰ ἀποφύγῃ τὸ κακόν, δηλ. νὰ κρυφθῇ.—μυχὸς τὸ ἐνδότατον, τὸ βάθος.

Στ. 31 - 40. δυσνομίη κακὴ διοίκησις.—ἄρτιος ἀρμονικός.—πέδαι δεσμὸς περὶ τοὺς πόδας.—τραχέα τὰς τραχύτητας.—κόρος, βλ. στ. 9.—ἀμαυρῶ ταπεινώνω.—αὐσίνω ἔηραίνω.—ἀτη ἀπάτη, ἀμάρτημα.—φυσόμενα (μετχ. χρον.) μόλις φυτρώνουν.—εύθύνω ἴσαζω, ἐπανορθώνων.—δίκας σκολιάς τὰς στρεψοδικίας (σκολιὸς = στραβός, λοξός· ἀντίθ. τοῦ εύθυνος).—ὑπερήφανα ἔργα ὑπεροπτικαὶ ἑκδηλώσεις.—ἀργαλέος ὀλέθριος.—χόλος ὄργη.—ύπ' αὐτῆς, δηλ. τῆς εὐνομίας.—πινυτός (πνέω) συνετός.

β) Ἡ ἐλεγεία αὕτη ἐποιήθη εἰς ἐποχὴν δεινῶν στάσεων, καθ' ᾧ οἱ μὲν εὐπατρίδαι ἔζητον νὰ κρατήσουν τὴν ἀπόλυτον κυριότητα τῆς γῆς καὶ τῆς πολιτείας, οἱ δὲ δημαρχαγοὶ μὲ ἀπατηλὰς ὑποσχέσεις ἐχρησιμοποίουν τὸν καταθλιβόμενον δῆμον, διὰ νὰ γίνουν τύραννοι.

Πιθανῶς τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο δὲν εἶναι ἡ ἀρχὴ τοῦ ποιήματος, διότι ἡ πρώτη πρότασις ἔχει τὸν σύνδεσμον δέ.

Στ. 4. Παλλὰς Ἀθηναίη χεῖρας ὑπερθεν ἔχει· τὰς χεῖράς της κρατεῖ ὑπεράνω τῆς πόλεως, σκέπει καὶ προστατεύει τὴν πόλιν. Αἱ Ἀθῆναι εἶχον τεθῆ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀθηνᾶς, ἡ ὁποία ἐλατρεύετο ὡς Πολιάς καὶ Πολιούχος, ἀφ' οὗ ἐνίκησε τὸν Ποσειδῶνα εἰς τὴν περὶ τῆς πόλεως ἔριν.

Στ. 14. σεμνὰ θέμεθλα Δίκης τὰ σεβαστὰ θεμέλια τῆς Δικαιοσύνης, αἱ ἀρχαὶ τοῦ Δικαίου. Ἡ Δίκη εἶναι προστατεύει τὴν ποιητική της δικαιοσύνης καὶ μαζὶ μὲ τὴν Εὐνομίαν καὶ τὴν Εἰρήνην ἐσχημάτιζον

ἀδελφικὴν τριάδα, ἐνῷ αἱ ἄλλαι ἀδελφαὶ τῶν, αἱ Μοῖραι, ἀπετέλουν ἄλλο ἀδελφικὸν σύμπλεγμα.

Στ. 15. ἡ σιγῶσα σύνοιδε «ἔστι Δίκης ὀφθαλμός, δις τὰ πάνθ' ὁρᾶ».

Στ. 25. πραθέντες· πολλοὶ πένητες μὴ δυνάμενοι νὰ πληρώσουν τὰ χρέη των πρὸς τοὺς εὐπατρίδας ἐπωλοῦντο μετὰ τῶν οἰκογενειῶν των ὡς δοῦλοι, διότι εἶχον δανεισθῆ «ἐπὶ σώματι». τοῦτο τὸ κακὸν ἔθε-ράπευσεν ὁ Σόλων μὲ τὴν **σεισάχθειαν**.

Ποῖος δὲ χαρακτήρα τῆς παρούσης ἐλεγείας; Συγκρίνατε τὰ ὀλέθρια ἀποτελέσματα τῆς «δυνομίας», στ. 17-30, πρὸς τὰ ἀγαθὰ τῆς «εὐνομίας» στ. 33-40.

11 (3). ‘Υποθῆκαι εἰς ἑαυτόν.

α) Στ. 1-2. ἀγλαδός λαμπρὸς (ἐκ τοῦ ἀγάλλω, ἄγαλμα).—**αλύω** ἀκούω, εἰσακούω.

Στ. 3-6. ὄλβιος πλοῦτος.—πρός τινος ἐκ μέρους κάποιου.—**δόξα** ὑπόληψις.—**εἶναι** (ἐνν. ὑποκ. μέ), ἐκ τοῦ **δότε**.— γλυκὺν ὥδε, τόσον γλυκύν, πολὺ γλυκύν.—**αἰδοῖος**, σεβαστός.

Στ. 7-16. ἴμείρω ποθῶ.—πεπᾶσθαι, τοῦ πάσιμαι κτῶμαι.—**ῆλθε**, γνωμ. ἀόρ.—**πλοῦτον**, καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ ἀναφορ. **ὅν**, ἀντὶ πλοῦτος.—**παραγίγνεται** παραμένει.—**ἔμπεδος** σταθερός.—**νέατος** νεώτατος, κατώτατος «ἐκ νεάτου πυθμένος ἐς κορυφὴν» (παροιμιακὴ φρ.), ἀπὸ κάτω ἕως ἐπάνω, ὄλοκληρος.—**μετίωσιν**, τοῦ μετέρχομαι ἐπιδιώκω.—**ὑφ' ὕβριος** (τροπ.) ὕβριστικῶς, ἀδίκως.—**οὐ κατὰ κόσμον** ἀκόσμως, ὅχι ὅπως πρέπει.—**ἀδίκοιος** ἔργμασι πειθόμενος, βλ. ἀνωτέρω στ. 11.—**οὐκ ἐθέλων** (κατὰ προσωποπ.) βιαίως.—**ἀναμίσγεται** ἔρχεται ἀνάμεσα, ἐκ-σπᾶ.—**ἄτη** συμφορά.—**ἀρχὴ δέ**, δηλ. τῆς ἄτης.—**ἔξ ὄλίγου** ἀπὸ κάτι μικρόν.—**φλαῦρος** ἀσήμαντος.—**ἀνιηρὴ τελευτὴ** λαμβάνει δυνηρὸν τέλος.—**δῆν** ἐπὶ μακρὸν (diu).—**ὕβριος** ἔργα· **ὕβρις** ἀδικία.

Στ. 17-32. ἐφορᾶς τέλος ἐπαγρυπνεῖ ἐπὶ τῆς ἐκτελέσεως ὄλων τῶν πραγμάτων, ρυθμίζει τὰ πάντα.—**ώστε** ὅπως (ἡ ἀπόδοσις τῆς παρομοιώσεως εὑρίσκεται εἰς στ. 25).—**ἔξαπίνης**, εἰς τὸ **διεσκέδασε** (γνωμ. ἀόρ.).—**ἥρινδος** ἐαρινός.—**ἀτρύγετος** ἀκαταπόνητος.—**γῆν**

κάτα, ἀναστροφή, ἀνὰ τὴν γῆν.—**δηγώσας** ἐρημώσας.—**πυροφόρος** σι-
τοφόρος (ἡ φέρουσα πυρούς = σίτους).—**ἔδοις** ἔδρα.—**αἰπὺς** ύψη-
λὸς (αἴπùν οὐρανόν, παράθεσις εἰς τὸ ἔδοις).—**ἔθηκεν** ιδεῖν ἔκαμε
νὰ ἴδωμεν.—**ἥελιοιο μένοις** (περίφρασις) = ἥλιος.—**πίων** εὔφορος.—
ἀτάρ = δέ.—**τοιαύτη,** ἐδῶ ἡ ἀπόδοσις τῆς παρομοιώσεως.—
τίσις τιμωρία, ἐκδίκησις.—**οὐδὲ = ἀλλ' οὐ.**—**ἐφ'** ἔκαστω (οὐδ.).
διὰ κάθε (κακὸν) ἔργον.—**δξύχολος** δξύθυμος.—**διαμπερές** (ἐκ
τοῦ δια - ἀνὰ - πέρας) πέρα ἔως πέρα, ἔως τὸ τέλος· ἐδῶ ἐπιτείνει τὸ
αἱεὶ.—**ἀλιτρὸς** ἀμαρτωλός, ἀδικος (ἐκ τοῦ ἀλιταίνω = ἀμαρτάνω).—
ἔξεφάνη, γνωμ. ἀδρό.—**αὐτοὶ** (κτηγμ. προσδ.) αὐτοὶ οἱ ἴδιοι.—**κίχη,**
τοῦ κιχάνω καταφθάνω.—**μοῖρα θεῶν** ἡ ἐκ τῶν θεῶν θεῶν τιμωρία.—**ἥλυ-**
θεν αὗτις ἐπανέρχεται (ἡ μοῖρα τῶν θεῶν).—**ἀναίτιος** ἀθῷος.—**γένος**
ἔξοπίσω οἱ ἀπόγονοι.

β) Στ. 1. Μνημοσύνη. Θεὰ τῆς μνήμης, μήτηρ τῶν Μουσῶν
(πρβλ. Ἡσιόδ. Θεογ. 52). ‘Η Μνημοσύνη ἐκπροσωπεῖ τὴν μνήμην,
ἀπαραίτητον ὄργανον τῆς ποιήσεως καὶ τοῦ φραγμοῦ πρὸ τῆς εὑρέσεως
τῆς γραφῆς.

Στ. 2. Μοῦσαι. ‘Η ἐπίκλησις τῶν Μουσῶν ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ποιη-
μάτων ἦτο συνήθης, διότι παρ' αὐτῶν ἐζήτουν οἱ ποιηταὶ τὴν ἔμπνευσιν
(πρβλ. τοὺς πρώτους στίχους τῆς ’Οδυσσείας καὶ τῆς ’Ιλιάδος).

Κατὰ τὴν «Θεογονίαν» αἱ Μοῦσαι ἦσαν 9 τὸν ἀριθμὸν καὶ ὠνομά-
ζοντο: **Κλειώ**, **Ἐντέρση**, **Θάλεια**, **Μελπομένη**, **Τερψιχόρη**, **Ἐρατώ**, **Πο-
λύμυτια**, **Οὐρανία**, **Καλλιόπη**. ‘Εκάστη τούτων ἐξεπροσώπει μίαν πνευ-
ματικὴν ἡ καλλιτεχνικὴν ἐκδήλωσιν, σχέσιν ἔχουσαν μὲ τὴν ἐτυμολο-
γίαν τοῦ δνόματός της. — **Πιερίδες**. ὠνομάσθησαν οὕτω ἐκ τῆς Πιε-
ρίας (χώρας πρὸς Β. τοῦ Ολύμπου), δύπου ίδιαιτέρως ἐλατρεύοντο.

Στ. 5. Κατὰ τὴν αρατοῦσαν τότε ἡθικὴν ἀντίληψιν, ὁ ἀνθρωπος
ἐπρεπε νὰ εἶναι καλὸς πρὸς τοὺς φίλους καὶ κακὸς πρὸς τοὺς ἔχθρούς.
(Ποίαν γνώμην εἶχεν δ Σωκράτης περὶ τοῦ ἀνταδικεῖν, διως γνωρίζο-
μεν ἀπὸ τὸν «Κοίτωνα»; **Tί** ἐδίδαξεν δ ’Ι. Χριστός περὶ τῆς συμπε-
φορᾶς μας πρὸς τοὺς ἔχθρούς;)

Στ. 18 - 25. Εἰς τοὺς στίχους τούτους παρομοιοῦται ἡ ἐκ τοῦ θεοῦ
προερχομένη τιμωρία τῶν ἀδίκων πρὸς ἔαρινὴν θύελλαν. Αὕτη συνήθως
εἶναι δρμητικὴ καὶ αἰφνιδία, ἐπέρχεται δὲ ἀνυπόπτως εἰς ἐποχὴν ἀν-

θήσεως καὶ εύτυχίας τοῦ φυσικοῦ κόσμου. (Ποῖαι αἱ δόμοιότητες μὲ τὰ συμβαίνοντα εἰς τὸν ἡθικὸν κόσμον;)

Στ. 27. αἰεὶ δ' οὐ ἐλέγθε διαμπερές· καὶ ἡμεῖς λέγομεν: «Ο Θεὸς ἀργεῖ, ἀλλὰ δὲν λησμονεῖ».

Στ. 31. ἀναίτιοι ἔργα τίνουσιν ἢ παῖδες τούτων ἢ γένος ἔξοπίσω, δηλ. «ἄμαρτίαι γονέων παιδεύουσι τέκνα». Ἡ ἀντίληψις αὐτὴ περὶ τῆς τιμωρίας τῶν ἀπογόνων δι' ἀμαρτήματα, διὰ τὰ δποῖα οὗτοι εἶναι «ἀναίτιοι», ητο γενικὴ εἰς τοὺς ἀρχαίους λαούς· δἰλωστε ἡ ἐπιστήμη καὶ σήμερον παραδέχεται τὴν λεγομένην αληρονομικὴν ἐπιβάρυνσιν τῶν ἀπογόνων· (ἡ εὐθύνη ἀρα τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὰς πράξεις του ἐπεκτείνεται οὕτω σοβαρῶς, διότι αὗται βαρύνουν ὅχι μόνον ἑαυτόν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπογόνους).

— Ποῖος ὁ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Σόλωνος;

ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ

‘Ο Ξενοφάνης ἐγεννήθη περὶ τὸ 580 π.Χ. εἰς τὴν Κοιλοφῶνα. Ἐφημίσθη διὰ τὴν μεγάλην πολυμάθειάν του. Ἡτο φιλόσοφος καὶ ποιητής. Περιερχόμενος τὴν Ἑλλάδα ἔψαλε τὰ ποιήματά του, διὰ τῶν ὁποίων ἐκήρυττε θαρραλέως νέας ἰδέας καὶ κατεφέρετο ἐνσυντίον τῆς πολυθεῖας. Τέλος ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Ἐλέαν τῆς κάτω Ἰταλίας, ὅπου ἴδρυσε τὴν περίφημον Ἐλεστικὴν φιλοσοφικὴν σχολήν, ἐκ τούτου δὲ ἐπωνομάσθη ‘Ἐλεάτης. Ἀπέθανεν ἐκεῖ εἰς βαθὺ γῆρας περὶ τὸ 484.

Αἱ ἰδέαι τοῦ Ξενοφάνους, τολμηραὶ διὰ τὴν ἐποχήν του, δεικνύουν τὸ ἔξοχον πνεῦμά του. Δὲν ἐπεδοκίμαζεν ὅσα περὶ θεῶν ἔγραψαν ὁ ‘Ουρος καὶ ὁ ‘Ησίοδος. Ἐκήρυττεν ὅτι δ Θεὸς εἶναι εῖς, ἀγένητος, ἀκίνητος, ὅχι ἀνθρωποειδῆς, τέλειος, τὰ πάντα διὰ τοῦ νοῦ κυβερνῶν.

‘Εγραψε διδακτικὸν ἔπος «Περὶ φύσεως» καὶ ἐλεγείας, τῶν ὁποίων ἐσώθησαν ἀποσπάσματα.

12. Συμπόσιον.

α) **Στ. 1 - 12.** γάρ, ἐδῶ : ὄντως, ἀληθῶς (αἰτιολογεῖ τὰ κατωτέρω, στ. 13). — δὴ πλέον. — ζάπεδον δάπεδον. — ἡ κύλιξ τὸ ποτήριον. — ἀμφιτιθεῖ περιβάλλει. — ἀλλος, δηλ. παῖς, δοῦλος. — δ δ' ἀλλος δὲ πάλιν. — παρατείνω προσφέρω (κατὰ σειράν). — φιάλη πλατύ καὶ

ἀβαθής ποτήριον.— **κρητήρ** (κρατήρ), εύρυχωρον ἀγγεῖον (ἐντὸς τοῦ ὅποίου ἐγίνετο ἡ μεῖζις τοῦ οἴνου μετά τοῦ ὕδατος).— **μεστὸς ἐυφρό-**
σύνης (μεταφορικῶς) ἀκένωτος πηγὴ εὐθυμίας.— **ἔστηκε** ἵσταται ἀνα-
 μένων, προκλητικός.— **ἄλλος δ' οἶνος**, ἔκτὸς τοῦ ἐν τῷ κρατῆρι.— **προ-**
δώσειν, δηλ. εἶναι ἀρκετός, ὥστε δὲν θὰ προδώσῃ τοὺς συμπότας ἐγκα-
 ταλείπων αὐτούς: δ ὅποῖς διαλαλεῖ ὅτι δὲν θὰ ἔξαντληθῇ.— **μείλιχος**
 γῆλυκός.— **κέραμος** πήλινον ἀγγεῖον.— **ἄνθεος δόσδόμενος** ἀναδίδων
 ὅσμην ἀνθους, «μοσχομύριστος».— **ἐν μέσοισι** (ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ
 εὑρισκομένου) εἰς τὸ μέσον ἡμῶν.— **ἴησιν** ἀναπέμπει.— **πάρκεινται=**
παράκεινται ἔχουν παρατεῦται.— **γεραρὸς** σεβαστός, μεγαλοπρεπής.—
ἀχθομένη κατάφορτος.— **πίων** παχύς, πυκνός.— **ἀν** = ἀνά.— **πάντη**
 πρὸς ὅλας τὰς πλευράς.— **πεπύκασται**, τοῦ **πυκάζομαι** ἔχω πύκνὸν
 κάλυμμα, σκεπάζομαι.— **μολπὴ** τραχούδι καὶ χορὸς.— **ἀμφὶς** ὅλόγυρα.
 — **ἔχει** κατέχει, ἐπικρατεῖ— **θαλίη** εὐθυμία.

Στ. 13 - 24. εὔφημος μῦθος εὔσεβής μυθολογικὴ διήγησις.—
καθαρὸς λόγος ἐνάρετος, ἡθικὴ ἴστορικὴ διήγησις.— **σπείσαντας**,
 τοῦ ὁ. **σπένδω** = προσφέρω σπονδάς.— **εὔχομαι** προσεύχομαι, ζητῶ
 δι' εὐχῆς.— **πρήσσειν** πράττειν.— **ταῦτα = τοῦτο**, δηλ. τὸ **εὔξα-**
σθαι...— **ῶν = οὖν**, ἐδῶ: ὄντως, ἀληθῶς.— **προχειρότερον** τὸ πρῶ-
 τον καθῆκον.— **οὐχ** **ὕβρις (ἔστι)** πίνειν δὲν εἶναι κακὸν νὰ πίνης
 (τόσον).— **δόποσον κὲν...ἀφίκοικο** ὅσον ἀρκεῖ διὰ νὰ δύνασαι νὰ φθά-
 σῃς.— **ἔχων** πιωμένος.— **πρόπολος** θεράπων, ὑπηρέτης.— **μὴ πάνυ**
γηραλέος (ῶν) ἐὰν δὲν εἶσαι πολὺ γέρων.— **αἰνεῖν**, (ἐκ τοῦ χρή)
 ὑποκ. τινά, σέ.— **ἔσθλα ἀναφαίνει** = **ἔσθλον** λόγους ἀναφαίνει
 ὅμιλεῖ καλά.— **πιών** (ἐναντιωμ. μτχ.) ἀν καὶ πιωμένος.— **ῶς οἱ μη-**
μοσύνη (ἔστιν), **ἐπεξήγησις (τοῦ ἔσθλα ἀναφαίνει)** = ὅτι μέ-
 μνηται (τῆς ἀρετῆς).— **καὶ πόνος (ἔστιν)** ἀμφ' ἀρετῆς καὶ ἐργάζε-
 ται δι' αὐτῆν.— **διέπω** διηγοῦμαι, (τὸ ἀπαρέμφ. ἐκ τοῦ χρή).— **τῶν**
προτέρων, ἐνν. ποιητῶν.— **σφεδανὸς** σφοδρός, βίαιος.— **χρηστὸν**
 χρήσιμον, ὡφέλιμον.— **ἀγαθόν (ἔστι)** **ἔχειν (τινὰ)** αἰὲν προμηθείην,
 θεῶν· **ἔχω** προμηθείην ἔχω πρόνοιαν, σέβομαι.

β) Τὴν ἐλεγείαν του ψάλλει δ ποιητής, καθ' ὃν χρόνον ἔτοιμαζεται
 τὸ συμπόσιον (δ πότος). Μετά τὸ δεῖπνον ἀπεσύροντο τὰ φαγητά, ἐκα-
 θαρίζετο ἡ τράπεζα καὶ τὸ δάπεδον, οἱ δὲ κεκλημένοι ἔπλυνον τὰς χεῖ-

ρας καὶ ἐστεφανώνοντο, ἐνῷ οἱ δοῦλοι ἔφερον τὸν οἶνον, τὰ ποτήρια καὶ τὰ ἐπιδόρπια. Τότε εἰς τῶν συμπολιτῶν ὥρίζετο ὡς ἀρχηγὸς τοῦ συμποσίου, καλούμενος βασιλεὺς ἢ συμποσίαρχος. Ἀφοῦ δὲ ἐγίνετο ἡ σπονδὴ ὑπὸ τῶν δαιτυμόνων, ὁ συμποσίαρχος ἔδιδε τὸ σημεῖον τῆς ἐνάρξεως τοῦ συμποσίου, διηγένθυνεν αὐτὸν καὶ ἐφρόντιζε νὰ κρατῆται καλὴ διάθεσις μὲ ποικίλας παιδιάς, συζητήσεις, φίσματα, μουσική, χορούς κτλ. Εἰς τοιοῦτον συμπόσιον, ἐνῷ ἐτελοῦντο εἰσέτι οἱ ἐτοιμασίαι, ὁ ποιητὴς ψάλλει τοὺς στίχους του διδάσκων πῶς πρέπει οἱ «εὔφρονες ἄνδρες» νὰ τελοῦν τὰ συμπόσια.

Στ. 2. πλεκτούς στεφάνους· συνήθιζον οἱ ἀρχαῖοι νὰ στεφανώνωνται εἰς τὰ συμπόσια μὲ στεφάνους μύρτων καὶ ρόδων, διότι τὸ συμπόσιον ἐθεωρεῖτο ἴερὰ τελετὴ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Διονύσου.

Στ. 3. εὐῶδες μύρον· συνήθιζον ἀκόμη νὰ ἀλείφωνται πρὸ τοῦ συμποσίου μὲ μύρον.— **ἐν φιάλῃ**· φιάλη ἦτο ἀγγεῖον ἀνοικτόν, ἀβαθέες, χρησιμεῦον ὡς ποτήριον, μᾶλιστα δὲ εἰς σπονδὰς καὶ χοάς.

Στ. 4. κρητήρ· μέγας ἀγγεῖον μὲ εὐρὺ στόμιον, συνήθως πήλινον ἢ χαλκοῦν (ἐνίστε ὄμως καὶ ἀργυροῦν ἢ χρυσοῦν), ἐντὸς τοῦ ὅποιού ἀνεμείγνυνον οἶνον καὶ ὅδωρ, ἐκεῖθεν δὲ ἥντλουν καὶ ἔπινον· ἡ ἀνάμειξις τοῦ οἴνου ἐγίνετο μὲ διπλασίαν ἢ τριπλασίαν ποσότητα ὅδατος, τὸ δὲ μέγεθος τοῦ κρατῆρος ἐξηρτᾶτο ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν συνδαιτυμόνων.

Στ. 9. γεραρὴ τράπεζα· νοεῖται ἡ μετὰ τὸ δεῖπνον συμποσιακὴ τράπεζα, ἡ δευτέρα καλουμένη, ἐπὶ τῆς ὅποιας ἐπίθεντο τὰ ἐπιδόρπια («ἄρτοι ξανθοί, τυρός, μέλι! ») κ.ἄ.).

Στ. 11. βωμός, ὁ κατὰ τὸ μέσον τῆς αἰθούσης κείμενος.

Στ. 13. θεόν, καθ' ἐνικὸν («εἰς Θεός μέγιστος »).

Στ. 14. εὐφήμοις μύθοις καὶ καθαροῖσι λόγοις, δηλ. ὅχι μὲ βλασφήμους μύθους καὶ λόγους περὶ μαχῶν μεταξὺ Τιτάνων, Γιγάντων, Κενταύρων κτλ., ὡς ἐξηγεῖ κατωτέρω εἰς στ. 21 - 22.

Στ. 15. σπείσαντας δέ..., ἡ σπονδὴ ἐγίνετο δι' ἀκράτου οἴνου χυνομένου εἰς τὰς φλόγας τοῦ βωμοῦ.

Στ. 18. οἰκαδ' ἄνευ προπόλου· τὸ νὰ μεταβῇ κανεὶς ἀπὸ τὸ συμπόσιον εἰς τὴν οἰκίαν του, χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην νὰ ὑποβαστάζεται

ύπὸ ὑπηρέτου, ἐθεωρεῖτο δεῖγμα σωφροσύνης· μόνον εἰς τοὺς γέροντας ἐπετρέπετο ἡ χρῆσις ὑπηρέτου.

Στ. 21. Τιτᾶνες, Γίγαντες. Οὗτοι κατὰ τὴν παλαιὰν μυθολογίαν ἡσαν ρωμαλέα, πελώρια, καὶ πανίσχυρα δύντα κινήσαντα συνεχεῖς ἐπαναστάσεις ἐναντίον τοῦ Οὐρανοῦ, τοῦ Κρόνου, τοῦ Διὸς καὶ τῶν ἄλλων ἐπουρανίων θεῶν. Προφανῶς διὰ τῶν Τιτάνων καὶ Γιγάντων ὑπεδηλοῦντο αἱ βίαιαι καὶ ἀκαταδάμαστοι φυσικαὶ δυνάμεις, αἱ δόποιαι ἐπάλαιον διὰ τὴν μεταβολὴν καὶ μετάπλασιν τοῦ κόσμου. Αἱ γιγαντομαχίαι καὶ τιτανομαχίαι ἡσαν προσφιλῆ θέματα τῆς ποιήσεως, τῆς γλυπτικῆς καὶ τῆς ζωγραφικῆς. 'Ο Ξενοφάνης ὅμως δὲν ἐπιδοκιμάζει τὴν εἰς τὰ συμπόσια ἔξιστόρησιν τοιούτων μαχῶν καὶ ἐπαναστάσεων μεταξύ τῶν θεῶν καὶ θεωρεῖ ἀσέβειαν τὴν πίστιν εἰς τοιούτους μύθους.

Στ. 22. Κένταυροι. Οὗτοι ἡσαν ἄγριος Θεσσαλικὸς λαὸς οἰκῶν περὶ τὸ Πήλιον καὶ τὴν Ὀσσαν, ἔμπειρος εἰς τὴν Ἱππασίαν, δι' ὃ ἐφαντάζοντο αὐτοὺς ὡς ἵππους μὲν κάτω, ἄνδρας δὲ ἄνω.

'Ο Ξενοφάνης θεωρεῖ ἀνάξιον σωφρόνων ἀνδρῶν τὴν ἔξιστόρησιν τῶν ἄγριων πράξεων ἐνὸς τοιούτου λαοῦ.

—Ποῖος ὁ χαρακτὴρ τῆς ποιήσεως τοῦ Ξενοφάνους; Ποῖον πνεῦμα τὸν διέπει ἀκόμη καὶ κατὰ τὰς ὥρας ἐνὸς εὐθύμου συμποσίου;

ΘΕΟΓΝΙΣ

Θέογνις ὁ Μεγαρεὺς (550 - 500 π.Χ.) θεωρεῖται κατ' ἔξοχὴν γνωμικὸς ποιητής, διότι αἱ ἐλεγεῖαι του περιέχουν ἐν ἀφθονίᾳ γνώμας πολιτικὰς καὶ θήικάς. Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ ποιητοῦ ἡ πατρίς του καὶ ὅλαι αἱ ἐλληνικαὶ πόλεις ἐκλυδωνίζοντο ὑπὸ τῶν ἐσωτερικῶν ταραχῶν μεταξύ τῶν εὐπατριδῶν καὶ τοῦ δήμου. 'Ο Θέογνις εἶχεν ἀναμειχθῆ ζωηρῶς εἰς τοὺς πολιτικοὺς ἀνταγωνισμοὺς ταχθεὶς ὑπὲρ τῶν ἀριστοκρατικῶν καὶ μετὰ πάθους ἀποκρούσας τὴν ἐπικράτησιν τοῦ δήμου, τὸν ὁποῖον ἔβλεπε νὰ ἄγεται καὶ νὰ φέρεται ἀπὸ τῶν δημαρχῶν. 'Επικρατήσαντος τοῦ δήμου ἔξωρίσθη καὶ ἐπὶ μακρὸν περιεπλανήθη μακρὰν τῆς πατρίδος του.

Βραδύτερον ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του ὑποκύψας εἰς τὸ νέον καθεστώς. Δὲν ἐπαυσεν δόμως νὰ ἐκδηλώῃ τὰ ἀριστοκρατικά του φρονήματα, τὰ δόποια ἐκφράζονται τολμηρῶς εἰς τὰς ἐλεγείας του. Παρ' ὅλα

ταῦτα, ἐπειδὴ πολλοὶ στίχοι του διδάσκουν τὴν ἀρετήν, ἀνεγινώσκοντο παρὰ πάντων καὶ βραδύτερον εἰσήχθησαν εἰς τὰ σχολεῖα. Ἐκ τῶν ἐλεγειῶν του σφύζονται 1400 περίπου στίχοι. Εἶναι δύμως οὗτοι ἄθροισμα διαφόρων ἀποσπασμάτων χωρὶς ἐσωτερικὴν συνοχήν. Οἱ περισσότεροι τούτων ἀπευθύνονται πρὸς Κύρον Πολυπατέδην, ἀριστοκρατικὸν νέον Μεγαρέα, τὸν δόποῖον ὁ ποιητὴς, ὡς πατὴρ διδάσκων, ζῆτει νὰ καταστήσῃ ἀγαθὸν κατὰ τὴν ἀριστοκρατικὴν ἀντίληψιν.

13 (1). Εἰς Ἀπόλλωνα.

α) Στ. 1-4. Ὡς ἄνα, ποιητ. κλητ. τοῦ ἄναξ.—σεῖο = σοῦ.—λήσμοναι, μέλλ. τοῦ (ἐπι) λανθάνομαι = λησμονῶ.—κλῦθι, προστ. τοῦ κλύω εἰσακούω.

Στ. 5 - 10. πότνια σεβαστή.—ῥαδινῆς χερσὶν (δοτ. ὄργ.)· ραδινὸς εὐλύγιστος, λεπτοφυής, κομψός.—τροχοειδῆς στρογγυλός.—ἀπειρεσίη κυκλική.—ἄμβρόσιος θεῖος.—γῆθησε, τοῦ γηθέω χαίρω.—ἢ ἄλσ (γεν. τῆς ἄλδος) ἡ θάλασσα, (ἐνῶ δὲ ἄλσ τὸ ἄλατι).—πολιδός ὑπόλευκος·

β) Στ. 1. Λητοῦς υἱέ, Διός τέκος. 'Ο 'Απόλλων καὶ ἡ "Αρτεμις ἥσσαν δίδυμα τέκνα τοῦ Διός καὶ τῆς Λητοῦς. "Οπως δὲ 'Απόλλων εἶναι δὲ Φοῖβος (δὲ λάμπων), οὔτω καὶ ἡ ἀδελφή του, εἶναι ἡ Φοίβη (ἡ λάμπουσσα). Συμβολίζουν τὸ οὐράνιον φῶς, δὲ μὲν ἀδελφὸς ὡς ἥλιος, αὐτὴ δὲ ὡς σελήνη. Διὰ τὴν γέννησίν των μυθολογεῖται, διτι ἡ Λητὼ καταληφθεῖσα ὑπὸ ὀδίνων ἥλθεν εἰς Δῆλον καὶ κρατηθεῖσα ἀπὸ τὸν ιερὸν φοίνικα ἐγέννησε τὰ δύο τέκνα της παρὰ τὴν στρογγύλην λίμνην, ΒΑ τοῦ ἐν Δήλῳ ιεροῦ.

'Ο 'Απόλλων ἔθεωρεῖτο προστάτης τῆς ποιήσεως καὶ τῆς μουσικῆς (κιθαρώδος, Μουσηγέτης). Διὰ τοῦτο ἐδῶ δὲ ποιητὴς ἐπικαλεῖται τὴν βοήθειάν του.

Στ. 5. Φοῖβε· ἐπίθετον τοῦ 'Απόλλωνος σημαῖνον τὸν λάμποντα, τὸν φωτεινὸν (ἐκ τοῦ φάος, φώας, φῶς).

Στ. 8. Δῆλος ἀπειρεσίη· ὀνομάζεται ἀπειρεσίη, ὡς μὴ ἔχουσα πέρατα, διότι εἶναι κυκλική.

ΥΠΟΘΗΚΑΙ ΕΙΣ ΚΥΡΝΟΝ

14 (2). I. Οὐδὲν φίλτερον πάτρης.

α) Στ. 1 - 6. Εύρωτα (γενικὴ δωρ.).—δονακοτρόφος δ τρέφων

δόνακας (καλάμους).—**ἔφιλευν** (ἰων.) = ἔφιλουν· φιλέω φιλοξενῶ.—
ἔπέρχομαι ἐπισκέπτομαι.—**οὔτις μοι τέρψις...** ἔκείνων (γεν.
ὑποκειμ.) ακθόλου δὲν μὲ ἔτερπον αἱ περιποιήσεις ἔκεῖναι.—**οὕτως**
φίλτερον τόσον πολὺ ἀγαπητόν.—**ἄρ(α)** ἀληθῶς λοιπόν.

β) **Στ. 1. ἥλθον... ἀγλαδὸν ἀστυ.** Κατὰ τὸν πλάνητα βίον τοῦ ἔξορι-
στου ὁ Θεογνις περῆλθε πολλοὺς τόπους (ἐδῶ ἀναφέρει τὴν Σικελίαν, τὴν
Εὔβοιαν, τὴν Σπάρτην). Εἶδεν ἐκεῖ ὡραῖα καὶ εὐχάριστα πράγματα, εὗρε
φιλοξενίαν κτλ. ’Αλλ’ ὅμως ἡ ψυχὴ του ἐπέτει πρὸς τὴν πατρίδα του.

‘Ο Κάλβος ἐκφράζει παρόμοια συναισθήματα εἰς τὸν «Φιλόπατρον»,
ὅταν λέγῃ διὰ τὴν πατρίδα του: «Ποτὲ δὲν σὲ λησμόνησα — ποτέ καὶ ἡ
τύχη μ’ ἔρριψε — μακρὰν ἀπὸ σέ· μὲ εἰδε — τὸ πέμπτον τοῦ αἰῶνος — εἰς
ξέρα ἔθην. — ’Αλλὰ εὐτυχῆς ἦ δύστηνος — ὅταν τὸ φῶς ἐπλούτει — τὰ
βουνὰ καὶ τὰ κύματα — σὲ ἐμπρός τῶν ὀφθαλμῶν μου — πάντοτε εἰχον»...
«εἴναι γλυκὺς ὁ θάρατος — μόνον ὅταν κοιμώμεθα — εἰς τὴν πατρίδα»
Πρβλ. καὶ ’Οδυσσείας ι, 27 : «οὕτοι ἔγωγε ἦς γαῖης δύναμαι γλυκε-
ρώτερον ἄλλο ίδεσθαι ».

15 (3). II. “**Ὕν δὲ κακοῖσι συμμίσγης...**

α) **Στ. 1 - 8. Ισθι,** προστ. τοῦ οἴδα. — προσομιλῶ συναναστρέφο-
μαι.—**ἔχομαι** κρατοῦμαι, προσκολλῶμαι.—**τὸν ἔοντα** δν ἐκ φύσεως
ἔχεις.—**συντίθεμαι** συνάπτω.—**ἔπη δύσφημα** βλασφημίαι.—**ἔλπομαι**
ἐλπίζω, νομίζω.—**ἔτυμος** ἀληθής, σωστός.

β) **Στ. 5.** ‘Ο κακὸς δὲν γεννᾶται κακός· εἶναι ἡ θεωρία, καθ’ ἡν ἡ
ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι χάρτης ἄγγρωφος (tabula rasa). Τὸ περι-
βάλλον θὰ ἐπιδράσῃ ἐπ’ αὐτοῦ, διὰ νὰ γίνη κακὸς ἢ καλός. Κάτι παρό-
μοιον εἶπεν ἀργότερον ὁ Σωκράτης : « οὐδεὶς ἐκὼν κακός ».

16 (4) III. ‘Ο διπρόσωπος φίλος

α) **Στ. 1 - 8.** εἰ τις ἐπαινέσῃ· τὸ εἰ μὲ ὑποτακτ. ποιητικὸν.—**ὅσ-**
σον δρψης (αύτὸν) ἐφ’ ὅσον εὑρίσκεται ἐνώπιόν σου.—**νοσφίζομαι**
ἀπομακρύνομαι (ἐκ τοῦ νόσφι χωριστά, μακράν).—**ἄλλη (τοπ.)** εἰς
ἄλλο μέρος.—**ἵησι,** γ’ ἐν. ὑποτ. τοῦ ἴημι ἐκβάλλω, ἀπολύω (: ἴημι
γλῶσσαν κακὴν = κακολογῶ).—**τοι** βεβαίως, ἀληθῶς.—**ἔταιρος**
ἀνήρ σύντροφος.—**φίλος** οὕτι μάλ’ ἐσθλός (**ἐστι**) δὲν εἶναι διόλου

πολὺ καλὸς φίλος.—**ὅς κ' εἴπη = δις ἀν εἴπη.** — λώια (συγκρ. τοῦ ἀγαθός, ἐδῶ ἀνευ συγκρίσεως) εὐάρεστα.—γιγνώσκων, ἐναντ. μτχ.—θαρὺς ὁργὴν ἐπίμονος εἰς τὴν ὁργὴν του. — καὶ (ἐπιδοτ.) ἔστω καὶ.—φέρω ὑποφέρω, ἀνέχομαι.—ἀντὶ κασιγνήτου ὡς ἀδελφός.—φράζομαι σκέπτομαι.—**ἔξοπίσω** εἰς τὸ μέλλον.

β) Στ. 1. εἰς τις ἐπαινέση σε· οἱ πρὸς κολακείαν ἐπαινοῦντες φίλοι δὲν εἶναι πιστοί, λέγει καὶ ὁ Ἰσοκράτης: «πιστοὺς ἥγου μὴ τοὺς ἄπαν ὅτι ἀν λέγης ἢ ποιῆς ἐπαινοῦντας, ἀλλὰ τοὺς τοῖς ἀμαρταρομένοις ἐπιτιμῶντας» (Πρὸς Νικοκλέα, 28).

Στ. 6. φέρει· ἡ ἀνοχὴ τῆς ὁργῆς τοῦ φίλου εἶναι ὁ καλύτερος σωφρονισμός του. Καὶ ἐπὶ τούτου ὁ Ἰσοκράτης λέγει: «δμιλητικὸς δ' ἔσει... μὴ πρὸς τὰς τῶν πλησιαζόντων δργὰς τραχέως ἀπαντῶν, μηδ' ἀν ἀδίκως ὁργιζόμενοι τυγχάνωσιν, ἀλλὰ θυμουμένοις μὲν αὐτοῖς εἰκων, πεπαυμένοις δὲ τῆς ὁργῆς ἐπιπλήττων» (Πρὸς Δημόνικον, 31).

17 (5). IV. Εἰλικρίνεια.

α) **Στ. 1 - 6. στέργω** ἀγαπῶ. — **νόον δ' ἔχε** (ἐνν. ἀλλον) καὶ **φρένας ἀλλας** καὶ ἄλλα νὰ σκέπτεσαι μὲ τὸν νοῦν σου.—**πιστός**, ἐδῶ: εἰλικρινής.—**καθαρὸς** ἀδόλος.—**θέμενος** ἐπιδεικνύων.—**ἀποειπών**, τοῦ ἀπόφημι διακηρύττω διαρρήδην (λέγω κάτι καθαρὰ καὶ ξάστερα).—**ἔχθαίρω** μισῶ.—**νεῖκος** ἔρις, ἔχθρα.—**ἀείρω** ἐγείρω, σηκώνω.—**ἀμφαδίην** ἀναφανδόν, δημοσίᾳ.—**δίχ'** ἔχει **νόον** εἶναι γίβουλος.—**μιῆ γλώσση** ἐνῷ ἔχει μίαν γλώσσαν.—**δειλὸς** (ἐνν. ἔστι) φαῦλος, πρόστυχος.—**βέλτερος** προτιμότερος.—**ἄν,** ὑποθετικὴ μτχ.

β) **Στ. 6. Κύρνε·** ὅλαι αἱ συμβουλαὶ τῶν παρατιθεμένων ἀποσπασμάτων ἀπευθύνονται, ὡς ἐλέχθη εἰς τὸν νεαρὸν Κύρνον, τὸν Πολυπατήδην (βλ. ἀνωτέρω εἰς βιογρ. Θεόγνιδος).

18 (6). V. Σπάνιος δ πιστὸς φίλος.

α) **Στ. 1 - 8. παῦρος** δλίγος (parvus, paulus).—**δμόφρονα** θυμὸν τὴν αὐτὴν γνώμην, δμόλογον διάθεσιν.—**τῶν ἀγαθῶν, τῶν κακῶν** (οὐδ.). τῆς εὐτυχίας, τῆς δυστυχίας (τῶν φίλων).—**οὐ χ' εύροις = οὐκ ἀν εύροις.**—**διζημαὶ** ἀναζητῶ (ἡ μτχ. ὑποθ.).—**ἐπὶ πάντας**

ἀνθρώπους καθ' ὅλον τὸν κόσμον.—οὖς, ἀναφ. συμπερ.=ώστε τούτους.—μή... ἄγοι νὰ μὴ ἥθελε περιλάβει (εἶναι δηλ. ὀλιγώτεροι ἀπὸ ὅσους ἡμπορεῖ νὰ περιλάβῃ ἔνα πλοῖον).—οἰσιν ἐπὶ γλώσσῃ (σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος) = ὡν ἐπὶ γλώσσῃ κτλ. — αἰσχρὸν χρῆμα ἐπὶ (ἀναστροφή) = ἐπὶ αἰσχρὸν χρῆμα.

β) Στ. 1. Πολυπαῖδη· πατρωνυμικὸν ἐκ τοῦ Πολυπᾶις, -ιδος (πολυπάμων = πολυκτήμων).

Στ. 4. Ισον τῶν ἀγαθῶν τε καὶ κακῶν μετέχειν. Πολλοὶ ἀνθρώποι συμμετέχουν μὲν τῆς εὐτυχίας τῶν φίλων των, δὲν συμμερίζονται ὅμως καὶ τὴν δυστυχίαν αὐτῶν, ἀλλὰ... «δ καλὸς δ φίλος στὴν ἀνάγκη φαίνεται».

'Αλλ' ἐνίστε τινὲς μετέχουν μὲν τῆς δυστυχίας τῶν ἀλλων, ὅχι ὅμως καὶ τῆς εὐτυχίας των, κινούμενοι ἐκ φθόνου.—'Ο Ισοκράτης συμβουλεύει νὰ ἐκλέγωμεν ὡς φίλους «μὴ μόνον τοὺς ἐπὶ τοῖς κακοῖς δυσχεραίνοντας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς μὴ φθονοῦντας».

(Πρὸς Δημόνικον, 26).

10 (7). VI. Ἡ πενία.

Στ. 1 - 4. τοι βεβαίως.—θυμοφθόρος ὁ κατατρώγων τὴν καρδίαν, ὁ καταστρεπτικός.—ἀχρημοσύνη στέρησις, ἔλειψις.—οὐλόμενος (μτχ. ἀδρ. β' τοῦ θλλυματι) κατηραμένος.—προφέρω ὀνειδίζω.—τάλαντον ἡ ζυγαριά (τῆς τύχης).—ἐπιρρέπω κάμνω νὰ κληνῇ.—ἄλλοτε ἄλλως, ἄλλοτε πρὸς τὰ ἔδῶ καὶ ἄλλοτε πρὸς τὰ ἔκει.

20 (8). VII. Ἡ Ἐλπίς.

α) Στ. 1 - 10. ἄλλοι δέ, ἐνν. θεοί.—ἐκπρολιπόντες, ἐγκαταλιπόντες, (ἐνν. τοὺς ἀνθρώπους).—Οὐλυμπόνδε, εἰς τὸ ἔβαν: ἐπῆγαν εἰς τὸν Ὀλυμπὸν.—φθίνω (καὶ φθίνομαι) ἐκλείπω σιγά σιγά, σβήνω.—θέμιστες νόμοι, δικαιοσύνη.—δέρρα τις ζώει ἐν ὅσῳ ζῇ κανεῖς.—εὔσεβέω περὶ θεοὺς σέβομαι τοὺς θεούς.—'Ελπίδα προσμενέτω (μεταφορ.) ἃς μένη πλησίον τῆς Ἐλπίδος, ἃς μὴ χάνη τὴν ἐλπίδα.—εὐχόμενος (χρον.) προσευχόμενος.—ἀγλαδς θαυμαστός, ἔξαρετος.—μηρία, δηλ. τῶν θυσιαζομένων ζώων.—πύματος τελευταῖος.

β) Στ. 1. Ἡ Ἐλπίς. 'Ο ποιητὴς προσωποποιῶν τὴν ἐλπίδα ἀναφέρεται εἰς τὸν γνωστὸν μῦθον τῆς Πανδώρας, ἡ ὅποια ἐστάλη ὑπὸ τοῦ

Διὸς διὰ νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἀνθρώπους, διότι εἶχον λάβει παρὰ τοῦ Προμηθέως τὸ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κλαπὲν πῦρ. Κατὰ τὸν μῦθον ἡ Πανδώρα κομίζουσα κεκλεισμένον πίθον πλήρη ἀγαθῶν ἔγινε δεκτὴ ὑπὸ τοῦ Ἐπιμηθέως παρὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ ἀδελφοῦ του Προμηθέως· ὅταν δὲ ἤνοιχθη ὁ πίθος, ἔφυγαν ὅλα τὰ ἀγαθὰ καὶ ἐπέταξαν πρὸς τὸν οὐρανόν, πλὴν τῆς Ἐλπίδος, τὴν ὃποιαν ἐπρόλαβεν ὁ Ἐπιμηθεὺς νὰ κλείσῃ ἐντὸς τοῦ πίθου. Αὐτὴ λοιπὸν ἀπέμεινε ἔκτοτε μόνη παρήγορος διὰ τοὺς ἀνθρώπους θεά. Προφανῶς ὁ ποιητὴς συνθέτων τοὺς στίχους του ἐν τῇ ἔξορίᾳ, ὑποδηλοῦ τὴν κατέχουσαν αὐτὸν ἐλπίδα τῆς ἐπανόδου εἰς τὴν πατρίδα· ἥτο αὕτη τὸ μόνον ἀγαθόν, τὸ ὄποιον τοῦ ἀπέμεινε.

Στ. 3. Πίστις, προσωποποιεῖ τὴν ἀμοιβαίναν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἐμπιστοσύνην.

Στ. 4. Σωφροσύνη, προσωποποιεῖ τὴν μετριοπαθῆ φρόνησιν.—**Χάριτες**. δι’ αὐτῶν προσωποποιεῖ ὁ ποιητὴς τὰς ἡθικὰς ἀρετὰς τῶν ἀνθρώπων. Αἱ Χάριτες ἦσαν κατὰ τὴν μυθολογίαν τρεῖς ἀδελφαί, (Ἀγλαΐα, Εὐφροσύνη, Θαλία), ἥλιακαι θεότητες ἀντιπροσωπεύουσαι πᾶν τὸ ὡραῖον καὶ τὸ λαμπρὸν εἰς τὴν φύσιν καὶ εἰς τὴν ζωήν.

—*H προσωποποιεῖ τὴν ποίησιν καὶ εἰς τὰς τέχνας εἶναι συχνή. Αναφέρατε παραδείγματα.*

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)

Σιμωνίδης ὁ Κεῖος πλὴν τῶν ἔξοχῶν χορικῶν ποιημάτων του ἔγραψε καὶ ἐλεγείας καὶ ἐπιγράμματα. Ἀπὸ τὰς ἐλεγείας του ἐσώθη τὸ κατωτέρω ἀπόσπασμα, τὸ ὄποιον περιέχει συμβουλὰς πρὸς νεανίαν. (Βλέπε εἰς τὸ τμῆμα τῆς «Χορικῆς ποιήσεως» βιογραφικὴν εἰσαγωγὴν περὶ τοῦ ποιητοῦ, σελ. 131).

21. ‘Υποθῆκαι εἰς νέον.

α) **Στ. 1 - 6. χρῆμα πρᾶγμα.** — ἔμπεδος σταθερός, ἀναλλοίωτος.— **Χίος ἀνήρ**, δηλ. ὁ Ὄμηρος. — γενεὴ φύσις, ζωή. — **παῦρος** ὀλίγος.— **οὗας** (γεν. οὔατος) οὗς· οὔασι δέχομαι = ἀκούω. — **ἔγκαττατίθεμαι στέρνοις** ἐναποθέτω εἰς τὴν καρδίαν μου.

Στ. 7 - 10. ὅφρα τις ἔχῃ ἐν ὅσῳ ἔχει. — **πολυήρατος** περιπόθητος, πολυυθέλγητρος. — **κοῦφος** θυμὸς ἐλαφρὸς νοῦς. — **ἀτέλεστος** ἀνεκτέλεστος, ἀπραγματοποίητος. — **πόλλα** ἀτέλεστα νοεῖ συλλαμβά-

νει πολλὰ ἀπραγματοποίητα ὄνειρα.—**έλπις** πρόβλεψις.—**φροντίς** σκέψις.—**κάματος** νόσος.

Στ. 1 - 14. **υήπιοι** ἀνόητοι.—**οῖς** = **οὗτοι**, **οῖς**.—**ταύτη** κεῖται νόος σκέπτονται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον.—**βιότου ποτὶ τέρμα** ὡς πρὸς τὰ ὄρια τῆς ζωῆς.—**τλῆθι** (προστ. ἀχρήστου ρ., τοῦ δποίου πρκ. **τέτληκα**, ἀδρ. **ἔτλην**) τόλμησον· **ψυχῇ τλῆθι** δεῖξε τὴν ψυχικήν σου δύναμιν.—**χαριζόμενος** προσφέρων (εἰς τοὺς ἄλλους).—**τῶν ἀγαθῶν** (γεν. διαιρ. οὐδ.) ἀπὸ τὰ ἀγαθά σου.

β) **Στ. 2. Χίος** ἀνὴρ λέγεται ὁ "Ομηρος, διότι ἡ Χίος ἐθεωρεῖτο πατρίς του (ἀν καὶ πολλὰ πόλεις ἐρίζουσι περὶ αὐτοῦ).

Στ. 3. **οἶη περ φύλλων γενεή**· εἶναι στίγος ἐκ τῆς Ἰλιάδος Z, 146 (πρβλ. Μιμνέρμου «Ἡ νεότης» 7,1).

2. ΤΟ ΤΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)

'Ο Σιμωνίδης εἶναι κυρίως χορικὸς ποιητής, ἔγραψεν ὅμως καὶ πολλὰ ἐπιγράμματα μετ' ἔξαιρετικῆς τέχνης. (Βλέπε περὶ αὐτοῦ εἰς τὸ τμῆμα τῆς «Χορικῆς ποιήσεως», σελ. 131).

22 (1). **Εἰς τοὺς Μαραθωνομάχους** Ἀθηναίους (490 π.Χ.).

α) **προμαχῶν** τινος μάχομαι ὑπέρ τινος.—**χρυσοφόρος** φορτωμένος μὲν χρυσάφια.—**ἐστόρεσαν** κετέβαλον, κατενίκησαν (τοῦ ἀχρήστ. στορένυμι).

β) Χαρακτηριστικὸν τοῦ ἐπιγράμματος εἶναι ἡ βραχυλογία καὶ ἡ ἐκφραστικὴ δύναμις. Δύο ἡ τέσσαρες τὸ πολὺ στίχοι εἶναι τὸ κανονικὸν καὶ σύνθητος μῆκος αὐτοῦ. Εἰς τὸ παρὸν ἐπίγραμμα ὁ Σιμωνίδης διὰ δύο στίχων ἐπέτυχε νὰ παρουσιάσῃ τὸν ἔνδοξον ἀγῶνα τῶν Ἀθηναίων πρὸς τοὺς Μήδους, δηλῶν τὸν τόπον, τὸν τρόπον καὶ τὸ ἀποτέλεσμα.

Λέγει **χρυσοφόρους** τοὺς Μήδους, διότι ἐφόρουν χρυσᾶ κοσμήματα (ψέλια, στρεπτοὺς κτλ.) κατὰ τὰ ἔθιμα τῶν Ἀνατολικῶν λαῶν.

23 (2). **Εἰς Θερμοπύλας** (480 π.Χ.).

α) **τῆδε** ἐδῶ, (δηλ. εἰς τὰς Θερμοπύλας).—**τέτορες** δωρ. τύπος ἀντὶ τέσσαρες.

β) Τὸ ἐπίγραμμα ἦτο ἐπὶ στήλης στηθείσης ἐπὶ τόπου, ἀναφέρεται

δὲ εἰς τὸν ἀγῶνα τῶν δλίγων χιλιάδων Ἑλλήνων, οἱ ὅποιοι μετὰ τῶν τριακοσίων τοῦ Λεωνίδου κατέλαβον τὸ στενὸν τῶν Θερμοπύλων, διὰ νὰ ἐμποδίσουν τὴν διάβασιν τοῦ Περσικοῦ στρατοῦ ἀνερχομένου εἰς τρία ἑκατομμύρια ἄνδρῶν. Μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ Ἐφιάλτου παρέμειναν ἔκεῖ οἱ τριακόσιοι Σπαρτιάται, διὰ τοὺς ὅποίους ἐγράφη τὸ κατωτέρω.

23 (3). Ἐπιτύμβιον εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Θερμοπύλαις (480 π.Χ.)

α) (ξεῖν(ε)) =ξένε.—ἀγγέλλειν, ἀπαρέμφ. ἀντὶ προστακτικῆς=ἄγγελλε.—**τῆδε** ἐδῶ (δηλ. εἰς τὰς Θερμοπύλας).—**ρῆμα** ρητὴ διαταγή.

β) Ἡ ρητὴ διαταγή, ἡ ὅποια ἵσχυε πάντοτε διὰ τοὺς Σπαρτιάτας ἦτο τὸ νὰ μὴ ὑποχωροῦν ποτὲ καὶ ἐν ἀνάγκῃ νὰ πίπτουν μέχρις ἐνός. Τὸ **πειθόμενοι** δὲν ἔχει τὴν ἔννοιαν τῆς ἀναγκαστικότητος, ἀλλὰ τῆς ἀνεπιφυλάκτου καὶ ὀλοψύχου ἀποδοχῆς τῶν κελευσμάτων τῆς πατρίδος καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τὸν πατροπαράδοτον νόμον. Τὸ ἐπίγραμμα εἶχεν ἀναγραφῆ ἐπὶ τοῦ τύμβου τῶν πεσόντων καὶ κατέστη περιώνυμον.

25 (4). Εἰς τοὺς πεσόντας μετὰ Λεωνίδου (480 π.Χ.).

α) **εὔκλέας** εὐκλεεῖς, ἐνδόξους (κτυρμ. εἰς τὸ ἐννοούμενον **τούςδε**, τούτους, οἵ...).—**αἷα** γῇ (ἄλλος τύπος τοῦ **γαῖα**).—**κέκευθε** (πρκ. μὲ σημ. ἐνεστ. τοῦ **κεύθω**) κρύπτει, καλύπτει. — **σεῖο** σοῦ. — **εὐρύχορος** εὐρύχωρος, μεγάλη. — **πλείστων** δὴ κλπ., ἡ σειρά: **δεξάμενοι** πολέμῳ σθένος πλείστων τόξων κλπ., ὑπομείναντες ἐν πολέμῳ τὴν δύναμιν κλπ.—**Μηδείων** Μηδικῶν, τῶν Μήδων.

β) Τοῦτο εἶναι ἄλλο ἐπίγραμμα ἀφιερωμένον εἰς τὸν Λεωνίδαν, ὡς ἀρχηγὸν τῶν 300. Ἀποτελεῖται ἀπὸ 2 δίστιχα ἐλεγειακά.

26 (5). Εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Σαλαμῖνι Κορινθίους (480 π.Χ.).

α) **ναίών** κατοικῶ.—**ἄμ(ε)** ἡμᾶς, δωρ. (δνομ. **ἄμεις**).—**ἔχει** κατέχει, κρατεῖ. —**δύσσαμεθα** (ἀόρ. ἀναβόξ.) τοῦ **δύομαι** ὑπερασπίζω, σφύζω.

β) Τὸ ἐπίγραμμα εὐρέθη εἰς Ἀμπελάκιον τῆς Σαλαμῖνος. Ἀναφέρεται εἰς τὴν συμβολὴν τῶν Κορινθίων, οἱ ὅποιοι ὑπὸ τὸν ναύαρχον Ἀδείμαντον διεκρίθησαν κατὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, παρὰ τὰς πρηγουμένας διαφωνίας των πρὸς τοὺς Ἀθηναίους.

Στ. 1. εὔνδρον, διὰ τὰ ἄφθονα ὕδατα τῆς Κορίνθου.

Στ. 2. Αἴαντος νᾶσος Σαλαμίς, διότι τῆς Σαλαμῖνος εἶχε βασιλεύσει κατὰ τοὺς ἡρωῶντας γρόνους ὁ Τελαμών, πατέρος τοῦ Αἴαντος.

Στ. 3. Φοινίσσας· ὡς γνωστόν, ὁ στόλος τῶν Περσῶν ἦτο κατὰ τὸ πλεῖστον Φοινικικός.

27 (6). Εἰς πεσόντας ἥρωας.

ἀσβεστον κλέος ἀκατάλυτον, ἀθάνατον δόξαν.— περὶ...θέντες (τμῆσις) πατρίδι περιβάλλοντες τὴν πατρίδα.— ἀμφιβάλλομαι περιβάλλομαι.— κυάνεον σκοτεινὸν (ἡ ὄλη περίφρασις: ἀπέθανον).— σφ', σφέ, σφᾶς αὐτούς.— καθύπερθεν (εἰς τὸ κυδαίνουσα) ἀνωθεν.— κυδαίνω δοξάζω.— ἀνάγω ἄγω ἐπάνω (έρμ. ὁδηγεῖ αὐτοὺς ἐπάνω εἰς τοὺς οὐρανούς).— ἐκ δώματος Ἀΐδεω ἐκ τοῦ "Αδου, ἐκ τοῦ κάτω κόσμου.

28 (7). Εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν Μηδικῶν πεσόντας ἥρωας.

ἐκ πάντων πρὸ πάντων.— περιτίθημι περιβάλλω (κυρίως ἐπὶ ἐνδυμάτων), ἐδῶ μεταφορικῶς: περιτίθημι τῇ Ἑλλάδι ἐλευθερίην ἐλευθερώνω τὴν Ἑλλάδα.— χρῶμαί τινι ἔχω κάτι — εὐλογία ἔπαινος, δόξα.

29 (8). Σκωπτικὸν εἰς Τιμοκρέοντα Ρόδιον.

α) φαγὼν...πιὼν..., αἱ μηχ. χρον.— κακὰ λέγω (τινὰ) κακολογῶ.

β) Τὸ ἐπίγραμμα εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων σκωπτικῶν. Ἀναφέρεται εἰς τὸν ὁμότεχνον τοῦ Σιμωνίδου Τιμοκρέοντα, πρὸς τὸν ὅποιον οὗτος εἶχε μεγάλην ἐχθρότητα. Ο Τιμοκρέων ἦτο ἀληγῆτης καὶ ἐφημίζετο διὰ τὴν πολυφαγίαν καὶ τὴν κακογλωσσίαν του.

30 (9). Εὔτράπελον ἀφιέρωμα.

α) Σῶσος, Σωσώ, δύο ἀδελφῶν πιθανῶς.— Σῶτερ Ζεῦ.— τόνδ' ἀνέθηκαν, εἶναι ἄγνωστον τὸ ἀνάθημα.

β) Τὸ ἐπίγραμμα εἶναι εὐπράπελον καὶ ἔχει ἴδιαίτερον χαρακτήριστικὸν τὴν παρήχησιν. Πιθανώτατα ὁ ποιητὴς εἰρωνεύεται τοὺς κάμνοντας χρῆσιν τῆς παρηχήσεως καὶ ἐκεῖ, ὅπου δὲν ὑπάρχει λόγος.

Π Λ Α Τ Ω Ν

'Ο μέγας Ἀθηναῖος φιλόσοφος Πλάτων, υἱὸς τοῦ Ἀρίστωνος (427-

347), ἐπιφανέστατος μαθητής τοῦ Σωκράτους, ἰδρυτὴς τῆς περιωνύμου φιλοσοφικῆς Σχολῆς, τῆς λεγομένης Ἀκαδημίας, συγγραφεὺς πλείστων φιλοσοφικῶν συγγραμμάτων, ἔγραψε καὶ ποιήματα. Ἀργότερον, ὅταν ἀφωσιώθη εἰς τὴν φιλοσοφίαν, ὑπετίμησε τοὺς ποιητὰς καὶ τοὺς ἀπέβαλεν ἀπὸ τὴν ἴδαινικὴν «Πολιτείαν» του. Πάντως τὰ σωζόμενα ἐπιγράμματα τοῦ Πλάτωνος μαρτυροῦν θαυμαστὴν ποιητικότητα.

31 (1). **Εἰς τοὺς μακρὰν τῆς πατρίδος ἀπαχθέντας Ἐρετριεῖς.**
α) ἄγχι πλησίον.—**Σοῦσα**, πρωτ. τῆς Περσίας.—**ὅσσον**, ἐπίρρ.—**ἄφ' ἡμετέρης (γῆς)** μακρὰν τῆς πατρίδος μας.

β) 'Ο Δᾶτις καὶ ὁ Ἀρταφέρνης, μετὰ τὴν ἀλωσιν τῆς Ἐρετρίας (490) π.Χ., ἀπέστειλαν εἰς τὸν Δαρεῖον δεσμίους τοὺς συλληφθέντας Ἐρετριεῖς, οὗτος δὲ κατώκισεν αὐτοὺς ἐν θέσει τῆς Κισσίας, παρὰ τὰ Σοῦσα, ἡ δόποια ἐκαλεῖτο Ἀρδέρικκα. Εἰς τούτους εἶναι ἀφιερωμένον τὸ ἐπίγραμμα, διερμηνεύον τὴν πανελλήνιον συγκίνησιν διὰ τὸν ἐκπατρισμὸν τοσούτων ἐλευθέρων Ἑλλήνων.

32 (2). **Εἰς φίλον του οὐρανοδίφην.**

α) **ἀστήρ**, κτυγρμ.—ἐν ζωοῖσιν μεταξὺ τῶν ζώντων.—**Ἐῶος** 'Εωσφόρος (Αὔγερινός).—ἐν φθιμένοις μεταξὺ τῶν νεκρῶν.

β) 'Ως γνωστὸν ἡ Ἀφροδίτη, πλανήτης τοῦ ἥλιου καὶ μας συστήματος, ἀνατέλλει ὀλίγας ὥρας πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἥλιου καὶ τότε λέγεται **Ἐωσφόρος** (κοιν. Αὔγερινός), δύει δὲ ὀλίγας ὥρας μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἥλιου καὶ λέγεται **"Εσπερος** (κοιν. Ἀποσπερίτης).

—Προσέξατε τὴν παρομοίωσιν καὶ τὴν ἀντίθεσιν, ἡ δοπία ἐννυπάρχει εἰς τοὺς δύο στίχους, νοήματος πρὸς νόημα καὶ λέξεως πρὸς λέξιν.

33 (3) **Εἰς Σαπφώ.**

α) **δλιγάρως** ἀπροσέκτως, ἀπερισκέπτως (δλιγαρῶ).—**ἡνίδε** ἴδού.

β) Βλέπε περὶ τῆς Σαπφοῦς εἰς τὸ τμῆμα τῆς «Μελικῆς ποιήσεως» (σελ. 121) καὶ περὶ τῶν Μουσῶν εἰς σελ. 93.

34 (4). **Εἰς ἀπολέσαντα χρυσὸν καὶ εὑρόντα βρόχον.**

α) **βρόχος** θηλειά.—ὁ χρυσὸν κλπ., ἡ σειρά : δούχε εὑρών τὸν χρυσόν, δὸν λίπεν, ἦψε βρόχον, δὸν εὗρε.—ἦψεν τοῦ ἀπτω, ἐδῶ = ἐξάπτω, ἀναρτῶ, κρεμῶ διὰ ν' ἀπαγχονισθῶ.

ΘΟΥΚΥΔΙΔΗΣ

Ο Θουκυδίδης (470 - 395 π.Χ.), διμέγιος ιστορικός των αἰώνων, ἔγραψε τὸ κατωτέρω ἐπίγραμμα, ἀφιερωμένον εἰς τὸν ἔξοχον τραγικὸν ποιητὴν Εύριπίδην (485 - 407 π.Χ.) ἀποθανόντα ἐν Μακεδονίᾳ.

35. Εἰς Εύριπίδην.

μνῆμα... Εὔρ., ἐνν. ἐστί.—ἴσχω ἔχω, κρατῶ.—γῆ Μακεδὼν (περίφρασις) Μακεδονίᾳ.—τῇ (τοπ.) ἐκεῖ.—δέξατο ὑποχμν. Εύριπίδης (ἀντικ. τέρμα βίου).—Ἐλλάδος Ἑλλὰς (ποιητικὴ φράσις) τὸ κέντρον τῆς Ἐλλάδος, «ἡ καρδία τῆς Ἐλλάδος», δηλ. αἱ Ἀθῆναι.—μούσαις (δοτ. ὄργανική) διὰ τῆς ποιήσεως.

ΑΝΑΚΡΕΩΝ

Ο Ἀνακρέων εἶναι κυρίως μελικὸς ποιητής, ἔγραψεν δόμως καὶ ἐπιγράμματα, ἐκ τῶν ὁποίων σώζεται τὸ κατωτέρω. (Βλέπε περὶ αὐτοῦ εἰς τὸ τμῆμα τῆς «Μελικῆς ποιήσεως», σελ. 125 - 126).

36. Ἡ μυκωμένη βοῦς.

α) τὰν ἀγέλαν τὴν ἀγέλην.— πόρρω μακράν.— νέμω ὀδηγῷ εἰς βοσκήν.—βοίδιον, ὑποχορ. τοῦ βοῦς.—ἔμπνους ὁ ἔχων πνοὴν, ζῶν.— συνεξελαύνω ὀδηγῷ καὶ ἄλλο τι (μαζὶ) πρὸς τὸ αὐτὸ μέρος, παρασύρω.

β) Μύρων· διάσημος Ἀθηναῖος γλύπτης, σύγχρονος τοῦ Φειδίου, ἐξ Ἐλευθερῶν (παρὰ τὰ σύνορα τῆς Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας). Περίφημα ἔργα του εἶναι δισκοβόλος καὶ ἡ μυκωμένη βοῦς, ἣτις εἶχε τόσην φυσικότητα, ὥστε, ὡς λέγεται, ἀκόμη καὶ μόσχος ἦτο δυνατὸν νὰ ἔξαπατηθῇ καὶ νὰ πλησιάσῃ διὰ νὰ θηλάσῃ.

ΦΙΛΙΠΠΟΣ

Φίλιππος ὁ Θεσσαλονικεὺς εἶναι μεταγενέστερος ἐπιγραμματοποιός, ἀκμάσας ἐπὶ αὐτοκράτορος Τιβερίου (14 - 17 μ.Χ.). Ἐγραψεν ἐπιγράμματα ἰδικά του καὶ συλλογὴν ἐπιγραμμάτων ἀρχαίων ποιητῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Στέφανος».

37. Εἰς Φειδίαν ποιήσαντα τὸν Ὀλύμπιον Δία.

Τὸ ἐπίγραμμα τοῦτο εἶναι περιώνυμον. Ο μέγας Ἀθηναῖος γλύπτης Φειδίας (5ος π.Χ. αἰ.) εἶναι δι μεγαλύτερος ἀγαλματοποιὸς τῆς ἀρχαιό-

τητος. Πλὴν τῶν ἄλλων, περίφημον ἔργον του εἶναι καὶ τὸ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τοῦ Διὸς τῆς Ὀλυμπίας, ἐν τῶν ἐπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου.

ΠΑΛΛΑΔΑΣ

Καὶ δὲ Παλλαδᾶς δὲ ἔξι Ἀλεξανδρείας εἶναι μεταγενέστερος ἐπιγραμματοποιὸς ἀκμάσας ἐπὶ αὐτοκράτορος Ἀρκαδίου (383 - 408 π.Χ.).

38. Συμβουλὴ πρὸς ὑπομονήν.

α) Εἰς τὸ ἐπίγρ. τοῦτο ὁ ποιητὴς λογοπαιικτεῖ διὰ τῆς διπλῆς σημασίας τοῦ φέρω = 1) φέρω, διδηγῶ παρασύρω· 2) ὑποφέρω, ἀνέχομαι.— τὸ φέρον ἡ τύχη (ἢ ὅποια διδηγεῖ τὰ πάντα).— φέρε ύπομενε.— φέρου ἀφησε τὸν ἔχυτόν σου νὰ φέρεται, νὰ διδηγῆται (ὅπου θέλεις ἡ τύχη).— καὶ τὸ φέρον... καὶ παρὰ ταῦτα ἡ τύχη σὲ φέρει.

β) Πρβλ. τὸ περίφημον ποίημα τοῦ Κ. Χατζοπούλου: «Ἄσ τη βάρκα στὸ κῦμα, ὅπου θέλει νὰ τρέχῃ — ἀς δρίζῃ τὸ ἀέρι τιμόνι, πανί... ἀς τὸ φέρῃ ὅπου θέλει τὸ ἀέρι, ὅπου ξέρει τὸ ἀέρι» («Ἀπλοῦ τρόποι»).

—Εἶναι ὁρθὴ ἡ γνώμη, δτὶ δ ἄνθρωπος πρέπει ν' ἀφήνεται ἔρμαιον τῆς φορᾶς τῶν πραγμάτων, χωρὶς ν' ἀντιδῷ διὰ τῆς ἰδίας βουλήσεως;

ΑΔΕΣΠΟΤΑ

39. Εἰς νεαρὰν παρθένον.

ῶρη παντοθαλῆς ἡ ἄνοιξις, ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὅποιαν ὅλα θάλλουν.— πρωτοφανῆς καλύκων ἡ πρώτη ἐμφανισθεῖσα κάλυξ τοῦ ἄνθους, πρωτολούσιοδο.— μέλλουσα γάμῳ μείγνυσθαι μελλόνυμφος.— ἐν φθιμένοις μεταξὺ τῶν νεκρῶν.

40. Εἰς τὴν μακρόβιον καὶ πολύτεκνον Καλλικράτειαν.

ἔδρακόμην, τοῦ δέρκομαι = βλέπω.—δ σκίπων (καὶ σκήπων) βακτηρία (σκίμπτομαι = στηρίζομαι).—τρομερὸς ὁ τρέμων.

41. Εἰς ἄγαλμα Νιόβης ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθέν.

α) ἐκ ζωῆς, ἐνν: οὔσης· ζωὸς ζωντανὸς (ἥμην ζωντανὴ καὶ οἱ θεοὶ μὲ ἔκαμον λίθον).-- ἔμπαλιν ἀντιστρόφως.

β) 'Η Νιόβη ήτο κόρη τοῦ Ταντάλου καὶ σύζυγος τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Ἀμφίονος. Κατὰ τὸν μῦθον ἡ Νιόβη ἀπέκτησεν διὰ υἱούς καὶ διηγατέρας, ἐπειδὴ δὲ ὑπερηφανεύθη διὰ τοῦτο καὶ ἐμυκτήριζε τὴν Λητώ, ὡς ἔχουσαν δύο μόνον τέκνα, ἐτιμωρήθη σκληρῶς· τὰ μὲν τέκνα τῆς κατετοξεύθησαν ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἀρτέμιδος, αὐτὴ δὲ πλήρης πένθους ἐπανῆλθεν πλησίον τοῦ πατέρος τῆς εἰς τὸ Σίπυλον τῆς Φρυγίας, ὅπου ἀπελιθώθη ὑπὸ τῶν θεῶν, αλαίουσα καὶ ὡς λίθος ἀκόμη τὴν πικρὰν μοῖράν της. Ταύτην — λέγει τὸ ἐπίγραμμα — ἐπανέφερεν εἰς τὴν ζωὴν διὰ τοῦ ἕργου του ὁ Πραξιτέλης, εἰς ἐκ τῶν ἐπιφανεστέρων γλυπτῶν τῆς ἀρχαὶ οἴτητος, ἀκμάσας περὶ τὰ μέσα τοῦ Δ' π.Χ. αἰῶνος.

42. Εἰς ἄγαλμα Σατύρου ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθέν.

α) **ὑποτρέχω** ὑπεισδύω, χώνομαι.—**ἀμφιχύνομαι** χύνομαι: διλόγυρα.

β) Σάτυροι ήσαν κατώτεραι θεότητες, ἀκόλουθοι τοῦ Διονύσου, ἔξεπροσώπουν δὲ τὰς εὐθύμους διατέσεις τῶν ἀνθρώπων. Τὸ χαλκοῦν ἄγαλμα τοῦ Σατύρου ήτο ἐν ἀπὸ τὰ ὥραιότερα ἔργα τοῦ Πραξιτέλους. Παρίστανε τὸν Σάτυρον ἐν ἀναπαυτικῇ στάσει στηριζόμενον ἐπὶ κορμοῦ δένδρου μὲν ὄφος πλήρους ἀμεριμνησίας. Τὸν Σάτυρον τοῦτον οἱ ἀρχαῖοι ἔκάλουν «περιβόητον».—'Αντίγραφον αὐτοῦ σφέζεται εἰς τὸ Μουσεῖον τοῦ Καπιτωλίου τῆς Ρώμης. 'Ωραῖον ἐπίσης ἄγαλμα Σατύρου εὑρίσκεται ἐν Ἀθήναις, εἰς τὸ μουσεῖον τῆς Στοᾶς τοῦ Ἀττάλου.

43. Ἐπὶ ἀνδριάντος τοῦ Δημοσθένους.

α) **γνώμη** φρόνησις, φρόνημα.—**Ἀρης Μακεδὼν** οἱ πολεμικοὶ Μακεδόνες (ἀντονομασία).

β) 'Ο κορυφαῖος τῶν Ἑλλήνων ρητόρων Δημοσθένης ὁ Ἀθηναῖος, (384 - 322 π.Χ.), ὁ ἐπὶ δεκαπενταετίαν ἀγωνισθεὶς μετὰ πάθους ἐναντίον τῆς μακεδονικῆς κυριαρχίας, ηύτοκτόνησε πιῶν δηλητήριον ἐν Καλλυρείᾳ, ὅπου νῦν ὁ Πόρος, ἐντὸς τοῦ ἐκεῖ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος.

Οἱ Ἀθηναῖοι τὸ 280 π.Χ. ἐτίμησαν τὸν Δημοσθένη στήσαντες ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀνδριάντα αὐτοῦ, ἔργον τοῦ ἀνδριαντοποιοῦ Πολυεύκτου, εἰς τὸ βάθρον τοῦ δποίου ήτο ἐπιγεγραμμένον τὸ περίφημον τοῦτο ἐπίγραμμα.

— **Ποῖα τὰ εἰδη τῶν περιεχομένων ἐδῶ ἐπιγραμμάτων;** Συγκοίτατέ τα μὲ γνωστὰ ἐπιγράμματα τοῦ Σολωμοῦ καὶ ἄλλων νέων Ἑλλήνων ποιητῶν.

Β'. ΙΑΜΒΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ

‘Ο Ἀρχίλοχος (680 - 629 π.Χ.) ἐγεννήθη εἰς τὴν Πάρον. “Εξῆσε βίον περιπετειώδη. Νέος ὡν μετέσχεν ἀποικίας ἐκπεμφθείσης ἐκ Πάρου εἰς Θάσον. Ἐκεῖ ἀτυχήσας εἰς πόλεμον ἐναντίον τῶν γειτόνων τῆς Θάσου Θρακῶν Σατῶν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του. Μετ' ὀλίγον μνηστευθεὶς τὴν Νεοβούλην, θυγατέρα τοῦ Παρίου Λυκάμβου, ἐγκαταλείπεται ὑπὸ αὐτῆς. Τότε ὁ ποιητὴς γράφει τόσον λυσσώσεις ἴαμβους ἐναντίον αὐτῆς καὶ τοῦ πατέρος της, ώστε, ὡς λέγεται, ἔφερεν εἰς ἀπόγνωσιν τὸν Λυκάμβην, ὁ δόποιος μὴ δυνάμενος ν' ἀνεχθῇ τοὺς ὄνειδισμοὺς ἀπηγχονίσθη μετὰ τῶν θυγατέρων του.

Μετὰ τοῦτο ὁ Ἀρχίλοχος φεύγει ἐκ Πάρου. Ζῆται ταραχώδη βίον πλανώμενος καὶ θεραπεύων τὰς Μούσας ὡς ποιητὴς καὶ τὸν Ἀρην ὡς μισθοφόρος. Τέλος φονεύεται εἰς τινα μάχην πρὸς τοὺς Ναξίους.

Παρ' ὅλην τὴν δηκτικότητα καὶ τὴν ἐμπάθειαν τῶν στίχων του ἐπιμήθη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς δεύτερος “Ομηρος. Εἰς τὸ Βατικανὸν σφέζεται ἀρχαία μαρμαρίνη κεφαλὴ μὲ δύο πρόσωπα, εἰκόνιζοντα τὸν “Ομηρον καὶ τὸν Ἀρχίλοχον. Μετεχειρίσθη εἰς τὴν ποίησίν του πολλὰ μέτρα καὶ ἐποίησεν ἐλεγεῖας, ἴαμβους, ὕμνους πρὸς τοὺς θεοὺς κ.ἄ. Ἀτυχῶς μόνον ὀλίγα ἀποσπάσματα τούτων διεσώθησαν.

44 (1). Περιγραφὴ τῆς Θάσου.

α) ὥστε ὡσάν.—**΢λη δάσος.**—**Ἐπιστεφής κεκαλυμμένη,** στεφανωμένη.—**Ἐφίμερος** ποθητός, θελκτικός.—**Ἐρατὸς ἀξιαγάπητος.**

β) **Σίρις** (γεν. **Σίριος**), θ. 1) ποταμὸς ἐν Παιονίᾳ τῆς Μακεδονίας (παρὰ τὴν σημερινὴν Γουμένιτσαν), 2) ποταμὸς ἐν Ν. Ἰταλίᾳ.

‘Η περιγραφὴ αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν τραχεῖαν καὶ ὀρεινὴν Θάσον, ὅπου ὁ Ἀρχίλοχος εἶχε δοκιμάσει πολλὰς ἀπογοητεύσεις ὡς μισθοφόρος.

45 (2). **Ἀδιαφορία διὰ τὰ ἐγκόσμια.**

οὖ μοι μέλει (οὐχὶ ἀπροσώπως, ὑποκμ. **τὰ Γύγεω**) = δὲν μὲ ἐνδιαφέρουν.—**τὰ Γύγεω** (συνίζ.) τὰ πράγματα τοῦ Γύγου, δ πλοῦτος τοῦ Γύγου. **Γύγης**, βασιλεὺς τῶν Λυδῶν, παροιμιώδης διὰ τὸν πλοῦτον του.—**εἴλε με** μὲ κατέλαβε (προσωποποιία).—**πω ποτέ.**—**ζῆλος**

ζηλοτυπία, φθόνος.—**ἀγαίομαι** θαυμάζω, ζηλεύω.—**θεῶν ἔργα** τὰ δημιουργήματα τῶν θεῶν, τὰ θεῖα μεγαλουργήματα.—**ἔρέω** (ἰων.): ἔράω = ἐπιθυμῶ.—**ἀπόπροθεν** πολὺ μακράν.—**ἐμῶν διφθαλμῶν** τῶν βλέψεων, ἐπιδιώξεών μου.

46 (3). **Ἡ μεγαλαυχία.**

α) **φιλέω** (συνίζ.) ἀγαπῶ.—**μέγας**, ἐδῶ = ὑψηλὸς, ὅγκωδης.—**διαπλίσσομαι** (διωρ. **πλίξ** = βῆμα) βηματίζω μὲν μεγάλα βήματα, μεταφορικῶς: μεγαλυκῶ.—**γαῦρος** κομπάζων, ὑπεροπτικός.—**βοστρύχοις** σι, δοτ. τῆς αἰτ. —**ὑποξυράομαι** μισοξυρίζομαι: οἱ σχετικῶς νέοι τὴν ἡλικίαν πολεμισταὶ ἄφηγον πώγωνα, διὰ νὰ φαίνωνται ἀγριώτεροι.—**εἴη μοι τὸ κατ'** ἐμὲ ἀς εἶναι.—**σμικρός**, δηλ. κατὰ τὸ ἀνάστημα.—**περὶ κνήμας ιδεῖν** ὡς πρὸς τὰς κνήμας.—**ροικός** κυρτός, στρεβλός (ροιοβοσκελής: στραβοπόδης).—**ἀσφαλέως**, συνίζ.—**πλέος πλήρης**.—**καρδίη** (μεταφ.) τόλμη, ὡς καὶ παρ' ἡμῖν «έχει καρδιά: εἶναι γενναῖος».

β) Τὸ ποίημα εἶναι τροχαϊκόν. Τὸ μέτρον τοῦτο ἡτο πρὸ τοῦ Ἀρχιλόχου ἐν χρήσει εἰς τὰ δημώδη ἄσματα, πρῶτος δὲ ὁ Ἀρχ. τὸ εἰσήγαγεν εἰς τὴν ἔντεχνον ποίησιν, μεταχειρισθεὶς αὐτὸς κυρίως εἰς τὰ σκωπικὰ καὶ συμποτικὰ ἄσματα. Χρῆσιν αὐτοῦ ἔκαμε καὶ ὁ Σόλων.

47 (4). **Ἐκ θεῶν τὰ πάντα.**

α) **Στ. 1 - 5. τίθημι** ἀναθέτω, ἐμπιστεύομαι. —**ἐκ κακῶν** (οὐδ.) ἀπὸ τὴν δυστυχίαν.—**όρθιῶ** ἀνορθώνω, ἔγειρω.—**μάλ' εὗ** βεβηκότας ἐνῷ ἵσταντο ἀσφαλῶς.—**κλίνω** καταρρίπτω.—**καὶ πλανᾶται**, ἐνν. ὑποκ. ὁ **ἄνηρ**.—**χρήμη** ἔλειψις, στέρησις (ἡ δοτ. τῆς αἰτίας).—**βίου** τῶν πρὸς τὸ ζῆν.—**παρήροιος** νόσου ἔξω φρενῶν, χαλαρωμένος κατὰ τὸν νοῦν (ἐκ τοῦ **παρα-είρω**).

β) **Στ. 5. βίου χρήμη πλανᾶται**. ὁ ποιητὴς ὑποδηλοῦ τὰς πλήρεις στερήσεων περιλανήσεις τοῦ ιδίου.—**παρήροιος** ἐλέγετο κυρίως ὁ ἴππος ὁ προσηρτημένος εἰς τὰ πλάγια, διότι ἐκτὸς τῶν δύο ἴππων τῶν ἔξευγμένων ὑπῆρχε συνήθως καὶ τρίτος, ἀναπληρωματικός. 'Ο πρόσθετος οὗτος ἐδένετο μὲν **παρηροίας** (χαλαρωμένα λωρία) παραλήλως πρὸς τοὺς δύο ἄλλους· ἦτο δηλ. ἔξω τοῦ ζυγοῦ, χωρὶς νὰ σύρῃ βάρος. 'Εδῶ κατὰ μεταξὺ ἀνέγεται **παρήροιος** ὁ χαλαρωμένος νοῦς (δι' ἄνθρωπον, ὁ ὄποιος ἔχει χαμένον τὸν νοῦν του ἀπὸ τὰς δυστυχίας).

48 (5) Θάρρος εἰς τὰς δοκιμασίας.

α) θυμὸς ψυχή. — ἀμήχανος ἀνυπόφορος. — κῆδος, φροντίς, θλῖψις. — κυκώματι συνταράσσομαι, στενοχωροῦμαι. — ἀναδύομαι ὥρθωνομαι, ἐγείρομαι. — δυσμενής ἔχθρος. — ἀλέξομαι ὑπερασπίζομαι. — προσβάλλω στέρον στρέφω τὸ στῆθός μου ἐναντίον (τῶν ἔχθρῶν). — αἱ δοκοὶ αἱ προσδοκίαι, αἱ ἐνέδραι. — ἀμφάδην ἀναφανδόν, φανερά. — χαρτὸς ὁ προξενῶν χαράν· ἐπὶ χαρτοῖσιν (οὐδ.) εἰς τὰς εὔτυχίας. — ἀσχαλάω (καὶ ἀσχάλλω) λυποῦμαι, θλίβομαι. — μὴ λίην (λίαν), ἀνήκει ἀπὸ κοινοῦ καὶ εἰς τὰς δύο προτ. — βύσμὸς ρυθμὸς (= ποιὸς ρυθμὸς κυβερνᾷ τὰ ἀνθρώπινα).

β) Καὶ ἐδῶ ὅμιλεῖ ἐξ ιδίας ἐμπειρίας ὁ πολλὰ παθῶν ποιητής.

—Ποιὸς ὁ ρυθμὸς τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων κατὰ τὸν ποιητήν;

49 (6). Τὰ πάντα πιθανά.

α) χρήματα πράγματα. — ἄελπτον ἀνέλπιστον, ἀπροσδόκητον. — ἀπώμοτον ἀπίστευτον, ἐκεῖνο τὸ ὄποιον βεβαιοῦμεν ἐνόρκως ὅτι δὲν δύναται νὰ γίνῃ (οὐδ' ἀπώμοτον οὔτε ἡμπορεῖ κανεὶς νὰ δρκισθῇ ὅτι εἰναι ἀδύνατον). — ἔθηκε ἔκαμε, ἔφερε. — λυγρὸς δλέθριος, τρομερός. — ἐκ δὲ τοῦ ἀπὸ τότε. — κάπιελπτα (καὶ ἐπίελπτα) ἐπιστά, πιστευτά. — εἰσορῶν δι' ὅσα βλέπει. — ἀνταμείβομαι ἀνταλάσσω. — νομὸς τόπος διαμονῆς. — ἐνάλιος θαλάσσιος (ἐν τῇ ἀλί). — δελφοῖσιν, ἔμμεσον ἀντικ. τοῦ ἀνταμείψωνται. — σφιν, δηλ. εἰς τὰ θηρία. — τοῖσι δ' ἥδυ ἦν ὅρος εἰς τὰ ὄποια (θηρία) ὅμως προηγουμένως ἦτο εὔχαριστος ἡ διαμονὴ εἰς τὸ ὅρος.

β) Στ. 3. ἐκ μεσημβρίης ἔθηκε νύκτα· προφανῶς ὅμιλεῖ δι' ἔκλειψιν τοῦ ἥλιου, τὴν ὄποιαν οἱ ἀρχαῖοι ἐθεώρουν ὡς προμηνύουσαν συμφοράν· ἵσως πρόκειται διὰ τὴν ἐπισυμβᾶσαν κατὰ τὴν 5 Ἀπριλίου 648 π.Χ., ὀρατὴν εἰς Πάρον καὶ εἰς Θάσον.

Στ. 6-9. Τὸ νόγμα εἶναι: ὃς μὴ ἀπορήσῃ κανεὶς δι' ὅτιδήποτε βλέπει, μήτε ἀκόμη ἀν ἴδη τὰ θηρία ν' ἀνταλάσσουν τόπον διαμονῆς μὲ τὰ δελφίνια καὶ ἀγαπήσουν καλύτερα τὴν θάλασσαν ὡς κατοικίαν των, ἐνῷ προηγουμένως ηγχαριστοῦντο νὰ μένουν εἰς τὰ βουνά. Καὶ τὸ νεώτερον δημοτικὸν τραγούδι λέγει: «Ποιὸς εἰδεψ ψάρια στὸ βουνό καὶ θάλασσα σπαρμένη», ὡς τὸ μέγιστον ἀπίθανον.

Σ Ο Λ Ω Ν

(Περὶ τοῦ Σόλωνος ὡς ποιητοῦ βλέπε εἰς σελ. 88)
α'. τρίμετρα Ιαμβικά.

50 (1). 'Ο σκοπὸς τῆς νομοθεσίας του.

α) Στ. 1-12, τῶν οὕνεκα (ῶν εἶνεκα) ἔνεκα τῶν δποίων.—**συνάγω** 1) συναθροίζω, συγκαλῶ, 2) συνδιαλλάττω, συμφιλιῶ. — **τυχεῖν** (ύποκ. ἔγω, ταυτοπρ.) = **ἐπιτυχεῖν**. — **παύομαι**, ἐδῶ = ἀποσύρομαι τῆς ἔξουσίας· ἢ σειρὰ τῶν λέξ. : ἔγω δὲ ἐπαυσάμην πρὶν **τυχεῖν τί τούτων**, τῶν (ῶν) οὕνεκα ξυνήγαγον δῆμον; ἢ ἔννοια: ἔγω δὲ δὲν ἀπεσύρθην πρὶν ἐπιτύχω ὅλα ἔκεινα, χάριν τῶν δποίων ἐπεδίωξα τὴν συνδιαλλαγὴν τοῦ λαοῦ). — **συμμαρτυροίη** ἂν δύναται μετ' ἐμοῦ νὰ μαρτυρήσῃ, ἃς μοῦ εἶναι μάρτυς. — **ἀριστα**, ἀναφέρ. εἰς τὸ **συμμαρτυροίη** ἂν. — **ἐν δίκῃ χρόνου** ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τοῦ χρόνου. Προσφυῶς ὁ χρόνος προσωποποιύμενος παρίσταται ὡς δικαστὴς τῶν γεγενημένων. — **ἀνεῖλον** τοῦ ρ. **ἀναιρῶ** ἀφαιρῶ, ἀποσπῶ (ύπονοεῖται ἢ **σεισάχθεια**). — **ὅρος** ὅριον· λιθίνη στήλη ἐστημένη εἰς τὰ ἐπυπόθηκα κτήματα, ἐν ἢ ἀνεγράφετο τὸ ὄνομα τοῦ δανειστοῦ καὶ τὸ ποσὸν τοῦ χρέους. — **πεπηγότας** (τοῦ ρ. **πήγνυμαι**) = **ἐμπεπηγμένους** οἱ δποῖοι εἶχον στηθῆ. — **πρόσθεν** δὲ **δουλεύουσα** ἐνῷ δὲ πρότερον ἦτο δούλη (διὰ τὰ χρέη καὶ τὰς ύποθήκας). — **θεόκτιτος** θεόκτιστος (ὡς κτισθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ποσειδῶνος). — **ἀνάγω** ἐπαναφέρω. — **πραθέντας** (παθ. ἀρ. τοῦ ρ. **πιπράσκομαι**) οἱ δποῖοι ἐπωλήθησαν. — **ἔκδικως** παρὰ τὸ ἰσχὺον δίκαιον, ἀδίκως. — **χρειώ** ἀναγκαίη ἀνάγκη ἐπιτακτική, ἀδυσώπητος· (ἡ ἀνάγκη αὔτη ἦτο ὁ κίνδυνος νὰ καταστοῦν δοῦλοι, μὴ δυνάμενοι νὰ ἔξοφλήσωσι τὰ χρέη). — **φεύγω** εἴμαι φυγάς. — **ἴημι γλῶσσαν** ὄμιλῶ γλῶσσαν. — **ώς ἂν...** πλανωμένους (ώς ἂν μὲ σημασίαν αἰτιολ.).) = διότι ἐπλανῶντο.

Στ. 13-27. **ἐνθάδ'** αὐτοῦ καὶ ἐδῶ ἀκόμη (καὶ ἐν Ἀθήναις ἀκόμη). — **ἀεικής** ἀπρεπής, ἐπονείδιστος. — **ἥθη** τρόποι, αἰθαίρεσίαι. — **τρομέομαι** τρέμω, φοβοῦμαι. — **κράτει** νόμου διὰ τῆς ἐπιβολῆς τῆς ἰσχύος τοῦ νόμου. — **συναρμόσας** ἀφοῦ ἐρρύθμισα, ἀφοῦ συνεδύασα. — **ἔρεξα** καὶ διηλθον ἔπραξα καὶ ἔφερα εἰς πέρας. — **κακός** πένης, δημοκρατικός. — **ἀγαθός** πλούσιος, II εὐγενής, ἀριστοκρατικός. — **εὐθεῖαν** δίκην **ἀρμόσας** ἀμερόληπτον δικαιοσύνην καθιερώσας. — **κέντρον** βούκεντρον,

έδω συμβολικῶς ἡ νομοθετικὴ ἔξουσία.—**κακοφραδῆς** κακόβουλος.—**φιλοκτήμων** πλεονέκτης.—**κατέχω** συγκρατῶ.—**ἐθέλω** ἀποδέχομαι.—**ἐναντίοι** οἱ ἀντίπαλοι (τοῦ δήμου).—**ἄνδανε** ὅσα ἤσαν ἀρεστά.
—**οὔτεροι** (οἱ ἔτεροι) οἱ ἄλλοι, δηλ. οἱ δημοκρατ. —**ἄντραστα** (φράσαιντο) τοῖσιν ὅσα διενοοῦντο ἐναντίον ἐκείνων (τῶν εὐγενῶν).—**χηρώ** ἀποστερῶ, ἀπορφανίζω.—**ἄλκη** ἀνδρεία.—**ἄλκην ποιοῦμαι** ἀμύνομαι.—**πάντοθεν** πρὸς πᾶσαν κατεύθυνσιν.—**ώς**, συνάπτεται μὲ τὸ λύκος. β) **Στ. 16.** βίην τε καὶ δίκην συναρμόσας. ‘Ο Σόλων ἐρρύθμισε τὴν νομοθεσίαν του οὕτως, ὥστε ὁ ὑπὸ τῆς πολιτείας ἔξαναγκασμὸς τῶν πολιτῶν εἰς ἐκτέλεσιν τῶν πρὸς αὐτὴν ὑποχρεώσεών των νὰ στηρίζεται ἐπὶ τῆς δικαιοσύνης.

β'. τετράμετρα τροχαῖα.

51 (2). Ἀφιλοκέρδεια.

α) **Στ. 1-7.** οὐκ ἔφυ δὲν ἔγεννήθη, δὲν ἐπλάσθη.—**βαθύφρων** συνετός.—**βουλήεις** νοήμων.—**ἐσθλὰ ἀγαθά**, εὔτυχία.—**διδόντος** ἐνῷ ἔδιδε.—**περιβαλῶν** ἀν καὶ περιέκλεισε.—**ἄγρα**, ἐπὶ κυνηγῶν=θήραμα, ἐπὶ ἀλιέων = ἰχθύες καὶ κατὰ μεταφορὰν = πολιτικὴ ἔξουσία.—**περιβαλῶν ἄγραν**, ἐννοεῖται **δικτύψ**, ἐκ τοῦ κατατέρω «**δίκτυον**».—**ἄγαμαι** θαυμάζω, καταπλήσσομαι.—**ἐπισπῶ** ἀνασύρω.—**θυμὸς** θάρρος.—**θ' ἀμαρτῆ** ἀμα τε, συγχρόνως.—**ἀποσφάλλομαι** τινος ἀποβάλλω, χάνω τι.—**κρατήσας** ἐάν ἐπεκράτουν, ἀν ἀπέκτων δύναμιν.—**λαβῶν** καὶ **τυραννεύσας** σχῆμα πρωθύστηρον.—**μοῦνον** μόνον.—**δεδάρθαι** (ἐκ τοῦ ήθελον κεν,) παρακμ. μέσ. φων. τοῦ ρ. **δέρω** = ἐκδέρω (γδέρνω).—**ἀσκός**, προληπτ. κατηγορμ. = νὰ ἐκδαρῶ καὶ τὸ δέρμα μου νὰ γίνη ἀσκός.—**ἐπιτρίβομαι** ἀφανίζομαι.—**κάπιτετρίφθαι** γένος καὶ νὰ ἀφανισθῇ τὸ γένος μου (τὸ σόء μου). τὰ ἀπαρέμφ. **δεδάρθαι** καὶ **ἐπιτετρίφθαι** μὲ κάποιαν ἀπόχρωσιν παραχωρήσεως (θὰ ηθελα γιὰ μιὰ μέρα νὰ γίνω τύραννος κι' ὑστερά ἀς μὲ ἔγδερναν ...).

Στ. 8 - 12. **πατρίδος**, ἐπίθ. εἰς τὸ γῆς=πατρικῆς γῆς.—**ἀμείλιχος** ἀμείλικτος, ἀδυσώπητος.—**οὐ καθηψάμην** δὲν ἤγγισα.—**μιάνας** μετοχὴ ὑστερόχρονος (ἀποτελεσματικὴ) ὥστε νὰ μιάνω, νὰ κηλιδώσω.—**αἰδεῦμαι**(αἰδοῦμαι) ἐντρέπομαι.—**ῶδε** οὕτω, διὰ τῆς στάσεως, ἦν ἐτήρησα.—**δοκέω**, συνίζησ.—**πλέον** νικήσειν ὅτι θὰ ὑπερβάλω.—**πάντας** ἀνθρώπους, νόησον : τοὺς συνήθεις τύπους τῶν ἀνθρώπων.

β) Τὰ τετράμετρα τοῦ Σόλωνος ἀφήνουν ἐντύπωσιν ἀπομνημονευμάτων, γραφέντων μετὰ τὴν ἀποχώρησιν αὐτοῦ ἐκ τῆς ἔξουσίας. Εἰς τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο δὲ Σ. εἰσάγει κερδοσκόπον τινὰ συμπολίτην του μεμφόμενον αὐτὸν ὡς ἀνόγητον, διότι δὲν ἔξεμεταλλεύθη τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ δύναμιν διὰ νὰ γίνη τύραννος καὶ πλούσιος.

ΣΗΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΑΜΟΡΓΙΝΟΣ)

‘Ο Σημωνίδης ἦτο σχεδὸν σύγχρονος τοῦ Ἀρχιλόχου (περὶ τὸ 650 π.Χ.). Ἐγεννήθη εἰς τὴν Σάμον, ὁπόθεν ἤλθεν εἰς τὴν Ἀμοργὸν ὡς ἀρχηγὸς ἀποίκων. Ἐκ τούτου ἐπωνομάσθη Ἀμοργῖνος πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τοῦ Σιμωνίδου τοῦ Κείου. Πληροφορίαι περὶ τῆς ζωῆς του ἐλλείπουν. Ἐγραψεν ἵαμβους, διὰ τῶν δοπίων ἐσατίρισεν ὀρισμένα πρόσωπα καὶ γενικώτερον διάφορα κοινωνικὰ ἐλαττώματα. Πάντως ἡ ποίησίς του ἀπέβλεπεν εἰς τὸ νὰ διορθώσῃ τὰ κακῶς ἔχοντα καὶ νὰ δώσῃ συμβουλάς. Ἀπὸ τὰ ποιήματά του σφύζονται μόνον ὀλίγα μεμονωμένα ἀποσπάσματα. Τὸ μακρότερον τούτων εἶναι ἡ περὶ τοῦ χαρακτῆρος τῶν γυναικῶν σάτιρα.

52 (1). Ματαιότης τῶν ἀνθρωπίνων.

α) **Στ. 1 - 5.** τέλος ἡ ἔκβασις.—**ἔχει** κρατεῖ εἰς χεῖράς του.—**βαρύκτυπος** βαρύβροντος.—**τίθημι** κανονίζω.—**όνκη** ὅπως.—**νοῦς** δὲ (**Διός**) αἱ βουλαὶ τοῦ Διός.—**ἐπήμεροι** ζώουσι ἐφήμεροι ζοῦν (οἱ ἀνθρωποι).—**Ἀ δὴ (= οἴα δὴ)** = ὅπως δέ, ὅπως πράγματι.—**βοτάκτηνη**, ζῷα, ἐκ τοῦ βόσκω (= ὡς ζῷα ποὺ εἶναι πράγματι).—**ὄκως** ἔκτελευτήσει ποῖον τέλος ἐπιψυλάσσει.

Στ. 6 - 10. **κάπιπειθείη** (καὶ ἐπιπειθείη) καὶ ἡ πεποίθησις, ἡ πίστις.—**ἄπρηκτον** ἀπραγματοποίητον, ἀνέφικτον—**δρμαίνω** διαλογίζομαι, ὄνειρεύομαι.—**μένουσιν** περιμένουν.—**ἡμέρην** ἔλθειν νὰ ἔξημερώσῃ (διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ ὄνειρόν των).—**ἐτέων** περιτροπαὶ περιοδικοὶ κύκλοι τῶν ἐτῶν (πολλὰ ἔτη).—**νέωτα** ἐπίρ., κατὰ τὸ νέον ἔτος (νέον Φέτα).—**φλύω** εἶμαι κατάφορτος.

Στ. 11 - 19. **φθάνει...** λαβόν προφθάνει καὶ καταλαμβάνει.—**ἄζηλος** ἄζήλευτος.—**τέρμα** πραγματοποίησις τῶν ὄνειρων.—**δεδμημένος**, τοῦ δάμνημι = καταβάλλω.—“**Ἄρει** ὑπὸ τοῦ πολέμου.—**ἡ λαῖλαψ** ἡ θύελλα, ἡ καταιγίς.—**κλονεύμενος** (κλονούμενος), ὃνῳ

κάτω φερόμενος. — πορφυρῆς ἀλὸς τῆς κυμαίνομένης θαλάσσης. — νώσωνται = νοήσωνται, εὗτ' ἀν νώσωνται εὐθὺς μόλις αἰσθανθοῦν. — ἡδὺ ζόειν τὴν γλυκύτητα τῆς ζωῆς. — ἀγχόνην ἄψαντο ἀπαγχονισθέντες ἀπέθανον. — δυστήνω μόρω δι' οἰκτροῦ θανάτου. — καύταγρετος (=καὶ + αὐτάγρετος) αὐθόρμητος, ἔκουσίως.

Στ. 20 - 24. ἀπ' οὐδέν (ἐστιν) = οὐδὲν ἀπεστιν. — κήρυξ μοῖρα τοῦ θανάτου. — ἀνεπίφραστος ἀπροσδόκητος. — ἡ δύνη ἡ δυστυχία. — πῆμα πάθημα, συμφορά. — πιθοίατο = πίθοιντο (οἱ βροτοί). — αἰκίζομαι (παθ.) βασανίζομαι. — ἐπ' ἀλγεσι κακοῖσ' ἔχοντες θυμὸν στρέφοντες διαρκῶς τὸν νοῦν μας εἰς τὰς ἐπιμόχθους φροντίδας.

β) **Στ. 1.** θαρύκτυπος · δ "Ομηρος λέγει «ἐρίγδουπος»· κοσμητικὸν ἐπίθετον τοῦ ἔξαπολύοντος τὴν βροντὴν καὶ τὸν κεραυνὸν Διός.

Στ. 8. ἑτέων περιτροπάς· πρβλ. τὸ τῆς Ὀδυσσ. α, 6 : «περιπλομένων ἐγιαυτῶν».

— Πῶς βλέπει τὴν ζωὴν ὁ ἀπαισιόδοξος ποιητής; Διατὶ οἱ ἀνθρώποι θὰ ἴσαν δλιγώτερον δυστυχεῖς, ἐὰν ἐπείθοντο εἰς αὐτόν; (εἰ δὲ μοὶ πιθοίατο, στ. 22). — Πρβλ. «Ὑποθήκας εἰς ἑαυτὸν» Σόλωνος (σελ. 24).

53 (2). Χαρακτῆρες γυναικῶν.

α) **Στ. 1 - 6.** χωρὶς χωριστὰ διὰ καθεμίαν, ποικιλοτρόπως. — νόος χαρακτήρ. — τὰ πρῶτα εὐθὺς ἔξ ἀρχῆς. — ὅς χοῖρος (ἐδῶ θηλ.). — τανύθριξ μακρότριχος, δρόθριτριχος. — πεφυρμένα τοῦ φύρω ἀνακατώνω. — εἷμα ἔνδυμα (ἔννυμι, Φέσ-νυμι). — κοπρίνη κοπριά, ἀκαθαρσία. — ἡμαι κάθημαι. — πιαίνομαι παχύνομαι (γίνομαι παχύς).

Στ. 7 - 11. ἀλιτρός πανοῦργος. — ἔθηκε ἔκαμε. — ἵδρις (ιος) γνώστης, ἔμπειρος (ἐκ τοῦ οἰδα). — μὴν αὐτὴν (ἀντικ. τοῦ λέληθε). — τὸ μὲν, δηλαδὴ τὸ ἄμεινον (τὸ καλόν). — εἴπε, γνωμ. ἀόρ. — τὸ δὲ ἐσθλὸν = τὸ δὲ κακὸν εἴπεν ἔσθλὸν (ὃς διεστραμμένη). — δργὴ τρόπος, (ψυχικὴ) διάθεσις.

Στ. 12 - 26. ἡ δύν' ἐν φρεσὶν νοεῖ ἡ ὅποια εἶναι δίβουλος, διγνωμος. — τὴν μὲν ἡμέρην μίαν μὲν ἡμέραν. — γέγηθα (πρκμ. μὲ σημ. ἐνεστ. τοῦ γηθέω) χαίρω. — τὴν δὲ ἄλλην δὲ ἡμέραν. — οὐκ ἀνε-

κτός (θηλ.) δὲν ὑποφέρεται. — **οὔτε ἀσσον ἐλθεῖν** οὔτε νὰ τὴν πλησιάσῃ κανεὶς (**ἀσσον**, συγκρ. τοῦ **ἄγχι**=πλησίου). — **ἀπλητον** πρᾶγμα ἀπροσπέλαστον. — **ἀμείλιχος** ἄγριος. — **ἀποθύμιος** ἀποκρουστικός. — **ἀτρεμῆς** ἀκίνητος. — **ἀπήμων** ἀβλαβής. — **βαρύκτυπος** βαρύβροντος, θορυβώδης. — **φορευμένη**, τοῦ **φέρομαι** φέρομαι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.

Στ. 27 - 38. **χαιτέεσσα** ἡ ἔχουσα πλουσίαν χαίτην. — **γείνομαι γεννῶμαι**: **ἔγεινάμην** ἐγένενησα (ἐνεργ.). — **δούλια ἔργα** ἐπίπονοι ἐργασίαι (βαρείες δουλιές). — **δύη** δυστυχία, στενοχωρία. — **περιτρέπω** ἀποφεύγω. — **ἡ μύλη** ὁ μύλος, χειρόμυλος. — **ἄρειν**, εύκτ. τοῦ αἱρω. — **λοῦται ἀπο = ἀπολοῦται** · **ἀπολοῦμαι** ρύπον λούματι καλὰ (καθαρίζω ἐντελῶς κάθε λέρων ἀπ' ἐπάνω μου). — **φορῶ φέρω, ἔχω. — χαίτη βαθεῖα,** ἐδῶ = πλουσία κόμη, ἄφθονα μαλλιά. — **ἀνθεμον** ἀνθος, λουλούδι. — **σκιάζομαι** καλύπτομαι, στεφανώνομαι. — **ῶν = οὖν** διντας, ἀληθῶς. — **τύραννος** βασιλεύς. — **σκηπτοῦχος** ἄρχων, μεγιστάν. — **τοιούτοις** (τρόποις) διὰ τὴν τοιαύτην φιλαρέσκειαν. — **ἀγλαΐζομαι** καμαρώνω.

Στ. 39 - 45. **τὴν ταύτην. — λαβών, ἐνν.** ὡς σύζυγον. — **οἰος μόνος. — μῶμος μομφή, κατηγορία. — προσιζάνει ἀρμόζει. — καπαέξεται (καὶ + ἐπαέξεται) αὐξάνει, προάγεται. — βίος, δῆλ. ἐν τῷ οἴκῳ. — φιλεῦντι = φιλοῦντι. — ὁ πόσις (γεν. πόσιος, δοτ. πόσει καὶ ιων. πόσι) ὁ σύζυγος. — **όνομάκλυτος** ἔξακουστός. — **ἀριπρεπῆς** περιβλεπτος. — **ἀμφιδέδρομεν** (ὡς ἐνεστ.) περιβάλλει.**

β) **Τὸ σατιρικὸν τοῦτο ποίημα, ὅπως καὶ ὅλα τὰ ποιήματα τοῦ τοιούτου εἴδους, δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ περιπαίξῃ, διὰ νὰ ίκανοποιήσῃ ἀπλῶς τὴν σκωπτικὴν διάθεσιν τοῦ ποιητοῦ, ἀλλὰ θέλει νὰ ὑποδείξῃ τὰ ἐλαττώματα, τὰ ἐποῖα πρέπει ν' ἀποφεύγουν αἱ γυναῖκες. "Αλλωστε καταλήγει ἔξυμνῶν τὴν καλὴν γυναικα, τὴν ὁποίαν παραβάλλει πρὸς μέλισσαν. Χάριν ἀστεῖσμοῦ καὶ αἱ γυναῖκες ἔψαλλον ὑπὸ τὸ ἴδιον πνεῦμα σκωπτικὰ ἄσματα ἐναντίον τῶν ἀνδρῶν, «τὰ ἐξ ἀμάξης» καλούμενα. — Πιθανῶς τὸ ποίημα τοῦ Σημωνίδου εἶναι ἀπάντησις εἰς ἐκεῖνα.**

— **Ποῖος δὲ χαρακτήρ τῆς ποιήσεως τοῦ Σημωνίδου;** Ἡ ὑπερβολὴ εἰς τὴν σάτιραν ἐπιτρέπεται; μέχρι ποίου βαθμοῦ; καὶ ποῦ ἀποβλέπει; **Συγκρίνατε μὲν σατιρικὰ ποιήματα νέων Ἑλλήνων ποιητῶν** (Λασκαράτου, Σουρῆ κ.ά.).

Γ'. ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΑΛΚΑΙΟΣ

‘Ο Ἀλκαῖος ἐκ Μυτιλήνης τῆς Λέσβου (ἀκμάσας περὶ τὸ 610 π.Χ.) ἀνῆκεν εἰς τὴν ἀριστοκρατικὴν μερίδα τῆς πατρίδος του καὶ ἡγωνίσθη μετὰ πάθους ἐναντίον τῆς ὑπὸ τοῦ δήμου ἐγκατασταθείσης τυραννίδος τοῦ Μελάγχρου καὶ τοῦ διαδόχου Μυρσίλου. Ἀλλὰ καὶ τὸν ἀναλαβόντα τὴν ἀρχὴν βραδύτερον μετριοπαθῇ τύραννον Πιττακόν, ἐνα τῶν ἐπτὰ σοφῶν, ἐπολέμησε σφοδρῶς. Ἀποπειραθεὶς δὲ νὰ καταλύσῃ τὴν ἀρχὴν τοῦ δήμου καὶ ἀποτυχών ἀναγκάζεται νὰ ἐκπατρισθῇ καὶ νὰ ζήσῃ ἐπὶ πολλὰ ἔτη περιφερόμενος εἰς τὴν ξένην. Περὶ τὸ τέλος τῆς ζωῆς του ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, τυχών γενναιοφύχου ἀμνηστείας ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Πιττακοῦ.

Ἐγραψε ποιήματα ποικίλου περιεχομένου, στασιωτικὰ (δηλ. πολιτικά), συμποτικά, ἐρωτικά καὶ διαφόρους ύμνους. Τὸν ποιητὴν τοῦτον ἐμιμήθησαν οἱ ποιηταὶ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Ἰταλίας, ιδίως ὁ Οράτιος.

Ἄτυχῶς ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Ἀλκαίου μόνον ἀποσπάσματα διεσώθησαν. Διάλεκτος αὐτοῦ εἶναι ἡ αἰολικὴ.

54 (1) Ή αἴθουσα τῶν ὅπλων.

α) μαρμαίρω ἀπαστράπτω.—παῖσα πᾶσα.—στέγα αἴθουσα.—κυνίη (= κυνέη) περικεφαλαία.—κάτ = κατὰ (εἰς τὸ νεύοισιν).—τᾶν (= τῶν, ὧν) κατύπερθεν ἄνωθεν, ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῶν ὁποίων.—ἴπιοι λόφοι λόφοι (φοῦντες) ἀπὸ οὐράνου (ἢ χαίτην) ἵππων.—νεύοισιν (-ουσιν): κατα-νεύουσιν, κλίνουν πρὸς τὰ κάτω. — ἀγάλματα κοσμήματα (διὰ τὰς κεφαλὰς τῶν ἀνδρῶν). — χάλκιαι δὲ λάμπραι κνάμιδες = χαλκαῖ δὲ λαμπραὶ κνημῖδες (περικνημῖδες). — κρύπτοισιν πασσάλοις = κρύπτουσι πασσάλους (εἶναι τοποθετημέναι γύρω ἀπὸ ξύλινα καρφιὰ ἐμπεπηγμένα εἰς τοὺς τοίχους). εἰς τὴν αἰολικὴν τὸ οἱ ἀντὶ ου. — τὸ ἄρκος ἀμυντήριον (ἄρκεω = ἀποκρούω). — ἰσχύρω (γεν.). — ἰσχυροῦ. — βέλευς (γενικὴ αἰολ.). βέλος βλῆμα. — νέω λίνω (γεν. τῆς Ὂλης) ἀπὸ νέον λινὸν ὕφασμα.—κοίλος κοῖλος.

—κατ(ὰ) . . . βεβλημέναι τοποθετημέναι κάτω.—πάρ = παρά.—ζῶμα βραχεῖα περισκελίς.—δικύπασσις μικρὸς χιτωνίσκος.—τῶν τούτων (τῶν προειρημένων).—ἐπειδὴ πρώτιστα ἀφοῦ τώρα πλέον.—νπὸ ἔσταμεν, οὐ πέστημεν ἀνελάβομεν.—ἔργον τόδε τοῦτον τὸν ἀγῶνα.

β) Τὸ ποίημα ἐγράφη εἰς τὰς παραμονὰς ἀγῶνος, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ τελευταίου στίχου. Πρόκειται ἡ περὶ τοῦ πολέμου πρὸς τοὺς Ἀθηναίους διὰ τὴν ἀνάκτησιν τοῦ ἐν Ἑλλησπόντῳ Σιγείου ἡ περὶ ἑτοιμαζομένου κινήματος πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ Μυρσίλου. Ὁπωσδήποτε, ἐπικειμένου τοῦ ἀγῶνος, δικύπασσις εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ὅπλων του, διὰ νὰ τὰ ἀναλάβῃ. Εἰσερχόμενος δέ, ἵσταται πρὸς στιγμήν, τὰ παρατηρεῖ μὲν ὑπερηφάνειαν καὶ τὰ περιγράφει.

Στ. 6. Χαλκίδικαι· ἐκ Χαλκίδος, ὅπου ἐγίνετο κατεργασία τῶν μετάλλων καὶ δὴ τοῦ χαλκοῦ, δρυπτομένου ἐκ τῶν παρὰ τὴν πόλιν χαλκωρυχείων, ἐξ οὗ λέγεται, ὅτι ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα ἡ πόλις.

—Προσέξατε τὴν ζωηρότητα τῆς περιγραφῆς καὶ τὰ κοσμητικὰ ἐπιθέτα.

55 (2). Ή πόλις ἐν τρικυμίᾳ.

α) ἀσυνέτημι = ἀσυνετῶ δὲν ἐννοῶ.—στάσις ἐμφύλιος πόλεμος, ἐδῶ κατὰ μεταφορὰν = ἡ ταραχή, τὸ ἀνακάτωμα (τῶν ἀνέμων).—τὸ μὲν ἄλλο μὲν κῦμα.—ἄμμες ἥμεῖς.—όν (= ἀν) ἀνά.—ναι=νηὶ (δοτ. τοῦ ναῦς).—φόρημαι = φοροῦμαι φέρομαι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ.—μοχθέω ταλαιπωροῦμαι, ὑποφέρω. —χείμων τρικυμία. —πέρ - ἔχει περιέχει, σκεπάζει ὀλόγυρα. —διάντλος, τὸ ὑδωρ (τὸ εἰσέρεον εἰς τὸ κῦτος τοῦ πλοίου).—ἰστοπέδα = ιστοπέδη ὅπῃ ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῶν πλοίων, εἰς τὴν ὁποίαν χώνεται ἡ βάσις τοῦ ιστοῦ (κοιν. τρύπα τοῦ καταρτιοῦ).—λαῖφος τὸ ιστίον.—πᾶν = πᾶν.—ζάδηλος (διάδηλος) διάτρητος, τελείως σχισμένος. —ἡ λάκις (γεν. -ιδος) ἡ σχισμή. —κατ' αὐτοῦ εἰς αὐτό.—χόλαισι (χάλαισι - χαλῶσι) ἔχουν χαλαρωθῆ. —ἄγκυλα τὸ σχοινὶ (διὰ τοῦ ὁποίου εἶναι δεμέναι ἐπὶ τοῦ ιστοῦ αἱ κεραῖαι).

β) Ο ποιητὴς γράφει τὸ ποίημά του, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ πόλις συνταράσσεται ὑπὸ τὸν τύραννον Μύρσιλον.

—Πῶς περιγράφει δικύπασσις τὴν τρικυμίαν ἐν τῇ θαλάσσῃ; Ποῖαι αἱ λεπτομέρειαι τῆς περιγραφῆς; Τὶ ὑπονοεῖ ὁ ποιητής;

56 (3). Χαιρεκακία.

α) μεθύσθην = μεθυσθῆναι (ύποκμ. πάντας, δηλ. τοὺς ἔχθρους τῆς τυραννίδος). — τινὰ τινές, δηλ. οἱ μὴ εἰθισμένοι εἰς τὸ πίνειν. — καὶ πρὸς βίαν καὶ χωρὶς νὰ θέλουν, χωρὶς διάθεσιν (« καὶ μὲ τὸ στανό »). — πώνειν πίνειν. — κάτθανε (= κατέθανε) ἀπέθανε.

β) Ὁ θάνατος τοῦ τυράννου Μυρσίλου καθιστᾷ τὸν Ἀλκαῖον ἔξαλλον ἐκ χαρᾶς. Εἰς τὸ ποίημα τοῦτο ἀντικατοπτρίζεται ὁ χαρακτὴρ τοῦ ποιητοῦ.

57 (4). Καταπολέμησις τοῦ χειμῶνος.

α) Ὕει βρέχει. — ὄρανος οὐρανός. — πεπάγαισι (πεπήγασι) ἔχουν παγώσει, ἔχουν χρυσταλλώσει. — ὕδατων ὥσται τὰ ρεῖθρα τῶν ὕδατων (τὰ τρεχούμενα νερά). — κάββαλλε κατάβαλλε (προστ.), καταπολέμησον. — ἐπὶ τίθεις (ἐπιτιθεὶς) ἐπιθέτων, θέτων ἐπὶ τῆς ἑστίας. — ἐν κέρναις (μτχ. ἐνεστ.) = ἐγκιρνᾶς ἀναμειγνύων (εἰς τὸν κρατῆρα). — μέλιχρος γλυκύς. — αὐτὰρ δέ. — ἡ κόρσα οἱ κρόταφοι, ἡ κεφαλή. — ἀμφιβαλῶν, περιβαλῶν, τοποθετήσας περί... — γνόφαλλον προσκεφάλαιον.

β) Τὸν οἶνον θεωρεῖ ὁ ποιητὴς ὡς θερμαντικὸν κατὰ τὸν χειμῶνα. Εἰς ἄλλους στίχους του τὸν δέχεται ὡς δροσιστικὸν κατὰ τὸ θέρος καὶ ὡς παυσίλυπον φάρμακον καθ' ὅλης τὰς ἐποχάς.

—Ποῖος ὁ χαρακτὴρ τῆς ποιήσεως τοῦ Ἀλκαίου; Ποῖοι οἱ αἰολικοὶ τύποι καὶ πῶς ἀποδίδονται εἰς τὴν ἀττικὴν διάλεκτον;

58 (5). Συμποσιακὸν ἄσμα.

α) λύχνος, πληθ. λύχνοι καὶ λύχνα, ἐδῶ συνεκδοχικῶς ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ «λύχνων ἀφάς» = τὸ ἀναμματικόν λύχνων, τὴν ὥραν καθ' ἥν ἀνάπτονται οἱ λύχνοι, τὴν ἑσπέραν. — δόμμένω ἀναμένω (ὸν - μένω, ὃν - μένω || δόμμένω, ἀμμένω). — δάκτυλος ἐλαχίστη μονάς μήκους (0,018 μ.). — δάκτυλος ἀμέρα, «ἔνα δάκτυλο ἔχει ἀκόμα ἡ ἡμέρα μάχρος». — κάδ, κάτ=κατά. — κάδ ἀερρε (τυῆσις), τοῦ ρ. καταέρρω = καταβιβάζω. — κυλίχνα (ἥ), κυλίχνη (κύλιξ) ποτήριον (κυλίχναις, ἡ κυτάληξις αἱς τῆς αἵτ. πληθ. ἀντὶ αἱς). — ἀίτα ἀγαπητέ μου. — ποικίλος στολισμένος (μὲ σκαλίσματα, «πλουμιστός»). — υἱος=υἱός. — λαθικάδης (λαθικηδῆς) ὁ φέρων τὴν λήθην τῶν φροντίδων, παυσίλυπος (ἐκ θέμ. τοῦ

ρ. λανθάνω λαθ- καὶ κῆδος = φροντίς). — ἔγχεε: ένν. οἶνον ἐντὸς τῶν κρατήρων (τὸ ἀ σύν δε τον δίδει ζωηρότητα). — κέρναις (κεραννύς) ἀναμειγνύων. — ἔνα καὶ δύο = ἔνα πρὸς δύο. — πλέαις (αἰτ. πληθ. ἀντὶ πλέας), προληπτ. κατηγορυμ.: ὡστε πλέας εἶναι = ὡστε πληθῆναι ὡστε νὰ εἶναι πλήρεις. — κὰκ κεφάλας κατὰ κεφαλῆς, μέχρι κεφαλῆς, μέχρι στεφάνης. — & δ' ἐτέρα ἡ δὲ ἐτέρα. — ωθήτω ἀντὶ ωθεῖτω (έρμ.: τὸ δὲ ἐν ποτήριον ἀς διαδέχεται τὸ ἄλλο ἀνευ διακοπῆς).

β) Στ. 3. Σεμέλη. θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν Κάδμου, μήτηρ τοῦ Διονύσου.

Σ Α Π Φ Ω

‘Η Σαπφώ (627 - 567 π.Χ.) ἐγεννήθη ἐξ εὐγενοῦς οἰκογενείας εἰς τὴν Ἐρεσσὸν τῆς Λέσβου καὶ ἦτο σύγχρονος τοῦ Ἀλκαίου. Τὸ λεσβιακὸν ὄνομά της ἦτο Ψάπφα. “Εζησεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὴν Σικελίαν, ἐπιστρέψασα δὲ εἰς τὴν Λέσβον ἐγκατέστησεν εἰς τὸν οἰκὸν της μουσικὴν καὶ ποιητικὴν σχολήν. Εἰς αὐτὴν ἐσύχναζον πολλαὶ νεάνιδες, μετὰ τῶν δόπιων ἡ Σαπφώ συνεδέθη δι’ ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἀγνῆς φιλίας.

‘Αλλ’ οἱ ἐλεύθεροι καὶ πνευματώδεις τρόποι τῆς καὶ αἱ ποιητικαὶ ἐκδηλώσεις τῆς γυναικείας ψυχῆς τῆς ἐξένισαν τοὺς “Ιωνας καὶ τοὺς Ἀθηναίους, οἱ δόποιοι ἀργότερον ἐπλασαν διαφόρους περὶ αὐτῆς θρύλους. ‘Αναληθῶς ἐπίσης ἐλέχθη, ὅτι κατόπιν ἀτυχοῦς ἔρωτος πρὸς τὸν περικαλλῆ νεανίνα Φάωνα ἐκρημνίσθη ἀπὸ τοὺς βράχους τῆς Λευκάδος. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἡ Σαπφώ ἦτο σεβαστὴ εἰς τὴν πατρίδα τῆς καὶ ἐθαυμάσθη διὸ τὸ ποιητικὸν ἔργον της. Οἱ ἀρχαῖοι θαυμασταὶ τῆς ὥνομασαν αὐτὴν «δεκάτην μοῦσαν», «Πιερίαν μέλισσαν» καὶ «Λεσβίαν ἀγδόνα». Τὰ ποιήματα τῆς Σαπφοῦς ἥσαν ὕμνοι, φύδαι ἐρωτικῆς ὑποθέσεως καὶ ἐπιθαλάξια, ὅλα εἰς αἰολικὴν διάλεκτον.

59 (1). Ωδὴ εἰς τὴν Αφροδίτην.

α) Στ. 1 - 4. ποικιλόθρονος ὁ καθήμενος εἰς πεποικιλμένον, εἰς καταστόλιστον θρόνον. — δολόπλοκος (δολοπλόκος) πανοῦργος. — λίσσομαι ἵκετείω. — ἄσσα (ἢ ἄσση) στενοχωρία, θλῖψις. — δνία (ἀνία), λύπη, βάσανον — δαμνάω 1) δαμάζω, 2) καταπονῶ, καταθλίβω.

Στ. 5 - 24. τυῖδ' (τῆδε) ἐδῶ. — αἱ ποτα (=εἴποτε) ἐὰν κάποτε, (ἐδῶ = ὅπως κάποτε). — κάτερωτα (καὶ ἐτέρωτα) καὶ ἄλλοτε. — τᾶς ἔμας αὔδως (γεν.). — ἡ αὔδω (τῆς αὔδως) αὔδη, φωνή. — ἀιοισα

(ἀίουσα) ἀκούουσα.— πήλυι (τῆλε) ἀπὸ μακράν.— κλύω ἀκούω.— λίποισα = λιποῦσα.— ὑπασδεύξαισα ὑποζεύξασα.— ὄχυς (ὄχυς) ταχύς.— στροῦθος στρουθίον, σπουργίτης.— δίννεντες (δινοῦντες) κινοῦντες.— περὶ ὑπέρ, ὑπεράνω.— ὄρανος οὐρανός.— αἴψα ταχέως.— ἔξικοντο ἔφθασαν εἰς τὸ τέρμα των. — τὸ σύ. — μάκαιρα (θηλ. τοῦ μάκαρ) μακαρία, πανευδιάμων. — ἥρε' (ἥρεο), τοῦ ἐρωτῶ.— ὅττι ὅ, τι, τί;— δηῦτε (δὴ αὗτε), ὅττι δηῦτε τί λοιπὸν πάλιν.— κώττι (καὶ ὅττι) καὶ τί;— μαινόλας μαινόμενος, παράφορος.— Πείθω ἡ Πειθώ (ἡ θεραπαινὶς τῆς Ἀφροδίτης).— μαῖσαι· τὸ α' πρόσ. μαῖμαι (μαίομαι) ζωηρῶς ἐπιθυμῶ.— ἐς σὰν φιλότατα (= φιλότητα) εἰς τὴν ἀγαπὴν σου. — ἀδικήω = ἀδικέω (ὡ).— καὶ γάρ καὶ βεβαίως. αἱ = εἱ (βλ. καὶ στ. 5).— διώξει θὰ τρέχῃ ὅπισθέν σου, θὰ σὲ ἀκολουθῇ.— φίλει (φιλεῖ) ἀγαπᾶ. — κωύκ = καὶ + οὐκ.

Στ. 26 - 28. λύω ἀπολυτρώνω (ἐκ γαλεπῶν μεριμνῶ).— ὅσσα ὅσσα.— μοι, δοτ. γαρ.— τέλεσαι = τελέσαι (ἀπαρ. ἐκ τοῦ ἴμέρρει), ὑποκ. ἐνν. σέ. — ἴμέρρω (ἴμείρω) = ποθῶ.— αὔτα αὐτή.

β) Ἡ φδὴ αὕτη διεσώθη ὀλόκληρος ὑπὸ τοῦ Διονυσίου τοῦ Ἀλικαρνασσέως (τεχνογράφου καὶ ιστοριογράφου τοῦ α' π.Χ. αἰῶνος), ὁ δποτοῖς περιέλαβεν αὐτὴν εἰς τὸ « Περὶ συνθέσεως ὄνομάτων » ἔργον του, ὃς δεῖγμα τέχνης καὶ ὕφους.

Στ. 2. δολόπλοκος· ως ἐμπνέουσα δολοπλοκίας καὶ πλεκτάνας.

Στ. 10. στροῦθοι· τὰ στρουθία καὶ αἱ περιστεραὶ ἥσαν ἱερὰ πτηνὰ τῆς Ἀφροδίτης.

Στ. 18. Ἐδῶ ἡ ποιήτρια παρουσιάζει αὐτὴν τὴν Ἀφροδίτην ὁμιλοῦσσαν· (διατὶ ἡ στροφὴ αὕτη τοῦ λόγου ;)

60 (2) Ἡ ξενιτέμενη φίλη.

α) **Στ. 1 - 5.** ἀπο, μακράν.— τυῖδε (τῇ δε) ἐδῶ.— νῶν· τυῖδε νῶν ἔχοισα (ἡ ξενιτέμένη φίλη μας Ἀριγνώτα) κατευθύνουσα τὰς σκέψεις της πρὸς τὰ ἐδῶ.— ως (χρον.) ὅτε— πεδαζώω συζῶ· ως πεδεζώμεν ὅταν ἔζούσαμε μαζί.— βεβάως βεβαίως, ἀσφαλῶς.— ἔχειν εἶχεν, ἔθεωρει.— ἵκελος (καὶ εἰκελος) ὅμοιος· τὸ ἵκέλαν κτυρμ.— θέᾳ = θεῷ (ἐκ τοῦ ἵκέλαν) = ὅμοίαν πρὸς θεάν. — μόλπα (= μολπὴ) ḥσμα.— σᾶ δὲ μάλιστα ἔχαιρε μόλπα = εῦρισκε μεγίστην εὐχαρίστησιν εἰς τὸν ἵδικόν σου ḥσμα.

Στ. 6 - 11. νῦν δέ, ἀντίθεσις εἰς τὸ ὅς πεδεζώμεν.—ἐμπρέπομαι (ἐμπρέπω) διαπρέπω, ξεχωρίζω.—Λύδαι = Λυδαί, αἱ ἐκ τῆς Λυδίας.—περρέχω (περιέχω) ὑπερρέχω.—ἐπίσχω (ἐπέχω) διευθύνω.—θάλασσαν ἔπι ἀλμυρὰν ἐπὶ τὴν ἀλμυρὰν θάλασσαν.—ἴσως καὶ δόμοίως, ὅπως καί.—(ἐπὶ) πολυανθέμοις ἀρούραις (αἰτ. πληθ.) πρὸς τὰς ἀνθισμένας ἔκτασεις τῆς ξηρᾶς.

Στ. 12 - 14. ἔέρσα δρόσος.—κάλα καλή, χαρίεσσα (κτυγμ.).—κέχυται εἶναι χυμένη, διασκορπισμένη.—τεθάλασσι (τεθήλασι) θαλάουν.—κάπαλ' (= καὶ ἄπαλα) ἀπαλά.—ἄνθρυσκον, φυτὸν φέρον ἄνθος σκιαδωτὸν (ὅμοιον πρὸς τὸν ἄνηθον), ἀγριόχορτον.—μελίλωτος, εἶδος εὐάδους τριφυλλίου.—ἀνθεμώδης πολυανθής, ἀνθισμένος.

Στ. 15 - 17. ζαφοίταισις (ι) διαφοιτᾶ, περιφέρεται ἐδῶ (νοερῶς).—ἐπιμνάσθεισα ἐπιμνησθεῖσα.—ἄγανος πρᾶξος, γλυκύς.—ἄγάνας 'Ατθίδος ἐπειδὴ ἐνεθυμήθη τὴν γλυκεῖνα φίλην τῆς 'Ατθίδα.—ἱμερος (=ἱμερος) πόθος· ἵμέρω λέπταν φρένα· μὲ πόθον εἰς τὴν λεπτήν, τὴν εὐαίσθητον ψυχήν τῆς.—βόρηται (= βαρεῖται) καταπιέζεται ὑπὸ τοῦ βάρους.—τὸ κῆρος (κέαρ), γεν. κῆρος, καρδία.—ἄσα(η) ἀνία, θλῖψις.

Στ. 18 - 20. κῆθοι ἐκεῖ.—ἔλθην (= ἔλθεῖν) ν' ἀπέλθωμεν.—ἄμμε (ἢ ἄμμι) ἡμῖν, (εἰς τὸ βοῦ).—δέξιν δυνατά.—τὰ δὲ ἀλλ' αὐτὰ (δηλ. τὰς φωνὰς τῆς 'Αριγνώτας).—γαρύω (= γηρύω) φωνάζω, (ἢ γηρυρος = ἡ φωνή). οὐ γαρύει νῶν δὲν φωνάζει, δὲν διαβιβάζει εἰς ἡμᾶς.—νύξ πολύως ἡ πολύωτος νύξ, ἡ νύξ μὲ τὰ πολλὰ ὕπατα, (ἢ ὁποία λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης σιγῆς ἀκούει τὰ πάντα).—δι' ἀλος (= δι' ἀλός), διὰ τῆς θαλάσσης, μέσω τῆς θαλάσσης.—

β) 'Η μαθήτρια τῆς Σαπφοῦς 'Αριγνώτα νυμφευθεῖσα ἐν Σάρδεσιν αἰσθάνεται λύπην διὰ τὸν χωρισμὸν ἀπὸ τὰς φίλας τῆς. Τὰ συναισθήματα αὐτὰ τῆς 'Αριγνώτας διερμηνεύει ἡ Σαπφώ ἀπευθυνομένη διὰ τοῦ ποιήματος τούτου πρὸς τὴν μαθήτριαν καὶ φίλην τῆς 'Ατθίδα.

Τὸ ποίημα δὲν διεσώθη ὀλόκληρον. 'Ελλείπει ή α' στροφή, μέρος τῆς β' καὶ τὸ τέλος. Παρὰ τὸῦτο τὸ ἀπόσπασμα εἶναι ἀξιολογώτατον.

61 (3). Εἰς γυναῖκα ἀμουσον.

α) κατθάνοισα (καταθανοῦσα) ὅταν ἀποθάνῃς.—κείσεαι θὰ κεῖσαι, θὰ εἶσαι μέσα εἰς τὸν τάφον σου.—οὐδέ ποτα καὶ ποτὲ δέν.—μναμοσύνα σέθεν ἔσσετ' = θὰ μνημονεύεται τὸ ὄνομά σου.—οὐδ'

έρος (σέθεν ἔσσεται) ούτε θὰ σὲ ποθῇ κανεὶς (θὰ σὲ ἀναζητῇ).—πεδέχω μετέχω.—ἀφάνης ἀφανῆς, ἄσημος.—κὴν = καὶ ἐν.—πεδ' (ά), αἰολ. καὶ δωρ. = μετά.—ἄμαυρος (άμαυρὸς) σκοτεινὸς, ἄδοξος.—ἐκ-πεποταμένα ὅταν ἀποθάνης (τοῦ ἐκποτάομαι) πετῶ ἔξω· ἐδῶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία πετῷ ἔξω τοῦ σώματος.

β) Στ. 3. Τὰ ρόδα τῆς Πιερίας· ἐννοεῖ τὴν μουσικὴν καὶ τὴν ποίησιν (ἀντὸν ομασία). τὰ ρόδα ἔθεωροῦντο ἀγαπητὰ ἄνθη τῶν Μουσῶν, αἱ ὁποῖαι ἐλατρεύοντο ἐν Πιερίᾳ (βλ. 11 (3), στ. 2 «Μοῦσαι Πιερίδες»).

—Διατὶ ἐκδηλοὶ τοιαύτην ἀποστροφὴν ἡ Σαπφὼ πρὸς τὴν ἀπειρόκαλον καὶ ἄμουσον γυναικα; Πῶς ἐκφράζει τὴν ἀποστροφὴν τῆς αὐτῆς;

62 (4) Εἰς ὥραιαν κόρην ἀκόμη ἀνύπανδρον.

οἶον ὅπως.—γλυκύμαλον γλυκύμηλον.—έρεύθομαι κοκκινίζω, γίνομαι κόκκινος (ἔρευθος — ἔρυθμημα, κοκκινάδα).—ύσδος (ἀρσ.) = κλάδος· ἄκρω ἐπ' ὕσδω ὑψηλὰ εἰς τὴν ἄκραν τῶν κλάδων.—μαλοδρόπτης (μῆλα δρέπω) οἱ κόπτοντες τὰ μῆλα (οἱ μηλοτρυγηταί).—οὐ μὰν καὶ ὄμως δὲν (σχῆμα ἐπανορθώσεως).—ἐπίκεσθαι (ἐφικέσθαι) νὰ τὸ φθάσουν.

63 (5). «‘Υπεροχή».

α) ἀστερες ἀστέρες.—κάλα καλή, ὥραια.—σελάννα σελήνη.—ἄψ ἀντὶ αἴψα ἀμέσως.—ἀπυκρύπτοισι ἀποκρύπτουσι.—φρέννον εἶδος (φραιεινὸν εἶδος) λαμπρὰ μορφή.—ὅπποτα λάμπη δύπταν λάμπη.—πλήθοισα (= πλήθουσα) πλήρης (δόλγιομη).—ἐπὶ γᾶν παῖσαν εἰς ὅλην τὴν γῆν.—ἄργυρέα ἀργυρόχρους (ἀργυρόχρωμη).

β) Τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο, ὡς καὶ τὸ κατωτέρω, δεικνύει πόσον μεγάλην ἀπήκησιν εἶχεν ἡ φύσις εἰς τὴν εὐαίσθητον ψυχὴν τῆς Σαπφοῦς. "Αλλο ὄμως νόγμα λαμβάνει τὸ ποίημα, ἀν θεωρηθῇ ὡς ἀλληγορικὴ ἔκφρασις τῆς ὑπεροχῆς τῆς μαθητρίας της Ἀριγνώτας ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἀλλας γυναικας τῆς πατρίδος της.

64 (6). ‘Ρέμβη.

ἀμφὶ τριγύρω.—ἴψιοθεν (=ὑψόθεν) ὄντωθεν, ἐκ τοῦ οὐρανοῦ.—κελάδει κελαδεῖ. —ύσδος, ὄσδος ἀντὶ δέσιος κλάδος, κλῖνος.—μάλινος, μῆλινος τῆς μηλέας.—αἰθυσσόμενος (τοῦ ρ. αἰθύσσομαι) σειόμενος.—κῶμα (τὸ) = 1) λήθαργος, «ἀποκάρωμα», 2) ρέμβη,

δύνειροπόλησις.—**καταρρεῖ**— καταρρέει, ρέει πρὸς τὰ κάτω.

65 (7). **Γαμβρὸς** (ἐπιθαλάμιον, ἀπόσπασμα).

α) **Ὡψοι καὶ Ἰψοι**, αἰολ. ὅντι **Ὡψοῖ** ὑψηλά.— μέλαθρον ὑπέρθυρον ἢ δροφή.—**ἀέρρω** (**ἀείρω**, **αἴρω**) ὑψώνω, σηκώνω.—**τέκτων** ξυλουργός, οἰκοδόμος.— **ἴσσοις** **ἴσσος**.—**Ἄρευι** = "Αρει.— **ἄνδρος** ἄνδρος.—**μεγάλω** μεγάλου, μεγαλοσώμου.

β) Τὰ ἐπιθαλάμια ἡσαν γαμήλια φύσματα, τὰ ὄποια ἐψάλλοντο κυρίως ὅταν ἡ νύμφη ὠδηγεῖτο ὑπὸ τοῦ γαμβροῦ εἰς τὸν νυμφικὸν θάλαμον. Ἀλλὰ καὶ ὅταν ὠδηγεῖτο ἡ νύμφη ἐκ τῆς οἰκίας της εἰς τὴν τοῦ γαμβροῦ, ἐψάλλοντο καθ' ὅδὸν γαμήλια φύσματα (ὑμέναιοι), ὥπως καὶ σήμερον γίνεται εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ελλάδος.

Υμήναος 'Υμέναιος, ὁ θεὸς τοῦ γάμου. **Υμήναον** ἐνν. **μέλπετε**: ἡ λέξις αὕτη ἐπανελαμβάνετο εἰς τὰ ἐπιθαλάμια φύσματα μεθ' ἔκαστον στίχον ἢ παρενεβάλλετο εἰς τὰς στροφάς, τρόπον τινὰ ὡς ἐπωδός, καὶ ἐψάλλετο ὑπὸ χοροῦ. Ὁ χορὸς ἦτο διηρημένος εἰς δύο τμήματα, ἕτινα ἐψάλλον ἐναλλάξ ἀνὰ ἔνα στίχον ἢ ἀνὰ μίαν στροφήν. Τὴν ἐπιφώνησιν **Υμήναον** ἐψάλλον καὶ τὰ δύο τμήματα (ἡμιχόρια) μαζί.

'Η Σαπφὼ παρουσιάζει μετά τινος φίλοπαίγμονος διαθέσεως τὸ ἀνάστημα γαμβροῦ, καθ' ἥν στιγμὴν πρόκειται οὗτος νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν οἰκίαν ὁδηγῶν τὴν νύμφην.

66 (8). **Ο θυρωρὸς** (ἐπιθαλάμιον ἀπόσπασμα).

α) **θυρωρῷ** = θυρωρῷ.—**ἐπτορόγυιος** (ἐπτὰ + ὄργια) ὁ ἔχων μῆκος ἐπτὰ ὄργια. — **σάμβαλον** σάνδαλον, ὑπόδημα.— **πεντεβόητη** ἢ **πεμπεβόητη** ἐκ πέντε δερμάτων βοείων.—**πίσυγγος** ὑποδηματοποιός.—**ἔξεπόνασαν** (= **ἔξεπόνησαν**) κατεσκεύασαν.

β) Καὶ εἰς τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ἡ Σαπφὼ μετά τινος εὐθύμου διαθέσεως μᾶς παρουσιάζει τὸν θυρωρὸν τῆς οἰκίας τοῦ γαμβροῦ.

— *Ποῖος δὲ χαρακτήρα τῆς ποιήσεως τῆς Σαπφοῦς;*

A N A K R E O N

'Ο **Ανακρέων** ἐγεννήθη εἰς τὴν Τέων, πόλιν τῆς Λυδίας ἔναντι τῆς Σάμου, ἀγνωστον ἀκριβῶς πότε. Ἡτο ὅμως ἀνὴρ ἥδη, ὅτε τὸ 540

π.Χ. ἐγκατέλειψε τὴν πατρίδα του κατόπιν τῆς ὑποταγῆς της εἰς τοὺς Πέρσας ἐπὶ Κύρου τοῦ μεγάλου. Κατέφυγε τότε εἰς τὰ "Αβδηρα τῆς Θράκης, ἀποικίαν τῶν Τήιων. Ἐκεῖθεν προσκληθεὶς ἀλληλοδιαδόχως διέτριψεν ἐπὶ πολὺ εἰς τὰς αὐλὰς τῶν τυράννων Πολυκράτους τῆς Σάμου, τῶν Πειστρατιδῶν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῶν Ἀλευαδῶν τῆς Θεσσαλίας. Ἀπέθανεν εἰς βαθὺ γῆρας ἄγνωστον ποῦ.

Συνέθεσεν εἰς ποικίλα μέτρα ποιήματα ἐρωτικὰ καὶ συμποσιακὰ ἀποτελοῦντα πέντε βιβλία, ἐκ τῶν ὁποίων σφέζονται μόνον ἀποσπάσματα. Τὰ ποιήματα τοῦ Ἀνακρέοντος εἶχον γίνει δημοτικώτατα καὶ ἀπέκτησαν βραδύτερον πολλοὺς μιμητάς, οἱ ὅποιοι ἔγραψαν τὰ λεγόμενα «ἀνακρεόντεια» ἄσματα.

67 (1). Παραγγελίαι διὰ τὸ συμπόσιον.

α) Στ. 1-6. ἄγε δή, παρακελ.—κελέβῃ(ή), μέγα ποτήριον (εἴδος κκνάτας).—ή ἀμυστις (πόσις) τὸ νὰ πίνῃ κανεὶς χωρὶς νὰ κλείη τὸ στόμα, ἀπνευστί, μονοροῦφι (ἐκ τοῦ α στερητ. καὶ μύω = κλείω).—προπίνω πίνω πρῶτος.—τὰ μέν...τά... δ' ἀφ' ἐνὸς μέν, ἀφ' ἐπέρου δέ.—ἔγχέας (μετοχ. ἀορ. τοῦ ἔγχέω) ἐνν. εἰς τὴν κελέβην.—κύαθος ποτήριον (διὰ τοῦ ὁποίου ἤντλουν τὸν οἶνον ἐκ τοῦ κρατῆρος).—ἀνυβρίστως νηφαλίως, εὐπρεπῶς.—ἀνὰ... βασσαρίσω : ἀναβασσαρέω εὐθυμῶ («μπαίνω στὸ κέφι»).—δηῦτε = δή αὗτε πάλιν δέ.

Στ. 7-11. οὕτω (μὲ οὔσ.) μὲ τόσον...—ἀλαλητὸς ἀλαληγμός.—μηκέτι... μελετῶμεν ἂς μὴ γυμναζώμεθα πλέον, ἂς μὴ κάψωμεν γυμνάσια (σκυθικῆς οἰνοποσίας).—παρ' οἴνῳ εἰς τὸ συμπόσιον.—ἀλλὰ ὑποπίπνοντες πίνοντες μετρίως («κουτσοπίπνοντας»).—ἐν καλοῖς ὕμνοις ἀνάμεσα σ' ὡραίους ὕμνους, (ψάλλοντες ὡραίους ὕμνους).

β) Στ. 3-4. Διὰ τὰς ἀναλογίας τῆς ἀναμείξεως τοῦ οἴνου βλ. Ξενοφάνους «Συμπόσιον» στ. 4, σελ. 96.

Στ. 6. βασσαρέω (εὐθυμῶ), ἐκ τοῦ ὀνόματος **Βασσαρεύς**, ὅπως ἐλέγετο ὁ Διόνυσος ὑπὸ τῶν Θρακῶν.

Στ. 9. Σκυθικὴ πόσις· οἱ Σκύθαι ἐφημίζοντο διὰ τὴν ἄμετρον οἰνοποσίαν : ἔπινον οἶνον ἄκρατον.

Στ. 10-11. καλοῖς ἐν ὕμνοις· πρβλ.. τὸ «εὐφήμοις μύθοις καὶ καθαροῖσι λόγοις» τοῦ Ξενοφάνους εἰς «Συμπόσιον» σελ. 26, στ. 14.

68 (2). Στεναγμοί γήρατος.

α) πολιός ὑπόλευκος.—τὸ κάρη ἡ τὸ κάρα (γεν. τοῦ καρήστος καὶ κάρητος ἡ κεφαλή ἐδῶ = ἡ κόμη, τὰ μαλλιά (μετωνυμία).—πάρα (ἔστι) = πάρεστι.—γλυκεροῦ κλπ. ἡ σειρά: ούκέτι λέλειπται πολλὸς χρόνος γλυκεροῦ βιότου.—ἀνασταλύζω ἀναστενάζω.—θαμὰ συχνά.—μυχός Ἀίδεω τὰ βάθη τοῦ "Ἄδου.—ἀργαλέος φρικτός, πικρός.—έτοιμόν (ἔστι) εἶναι ώρισμένον, ὑπερβέβαιον.

β) Τάρταρος· οὗτος ἦτο κατὰ τὴν ἀρχαίαν πίστιν σκοτεινὸς καὶ φοβερὸς τόπος ὑπὸ τὸν "Ἄδην, εἰς βάθος τόσον, ὅση ἡ ἀπόστασις τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς.

69 (3). Γεροντικὰ παράπονα.

α) σφαιρή πορφυρῆ, δοτ. ὁργ. εἰς τὸ βάλλων: «κτυπώντας με μὲ σφαιρὰ πορφυρή».—δηῦτε (= δὴ αὔτε) ίδού πάλιν, πάλιν λοιπόν.—νεᾶνις, νεῆνις || νῆνις νήνις δοτ. νήνι = νεάνιδι (εἰς τὸ συμπαίζειν).—ποικιλοσάμβαλος ποικιλοσάνδαλος, ἡ φοροῦσα σανδάλια πεποικιλμένα («πλουμιστά»).—ἔστιν γάρ... εἶναι δὲ (παρενθετικῶς).—εὔκτιτος ἔχων (ἔχουσα) ὥραιάς οἰκοδομάς.—καταμέμφομαι ψέγω, «περιγελῶ».—χάσκω (ώς καὶ ἡ σημερινή σημασία του): προσβλέπω μὲ ἀνοικτὸν στόμα.—πρὸς ἄλλην, ἐνν. κόμην (πρὸς ἄλλον τινά.)

β) Στ. 1. σφαιρή πορφυρῆ· ὅπλα τοῦ "Ερωτος εἶναι κυρίως τὸ τόξον καὶ τὰ βέλη, δι' ὧν ἔπληγτεν ἐκεῖνον, εἰς τὸν ὅποιον ἥθελε νὰ ἐμβάλῃ σφοδρὸν ἔρωτα. Πλὴν τούτων ἔζησε καὶ σφαιρῶν (τόπι), διὰ τῆς ὁποίας ἔπληγτεν ἐκεῖνον, τὸν ὅποιον ἥθελεν ἀπλῶς νὰ ἐμβάλῃ εἰς πειρασμόν.

Στ. 5. ἀπ' εὐκτίτου Λέσβου· διὰ τούτων χαριεντιζόμενος ὑπονοεῖ, ὅτι δὲν τὸν καταδέχεται ἡ νεᾶνις ως ἐπαρχιώτην, «πρωτευουσιάνα αὐτῇ».

Στ. 7. καταμέμφεται· ἡ νεᾶνις τὸν περιπαῖζει διὰ τὴν λευκὴν κόμην του. Εἶναι γνωστὸν, ὅτι αἱ γυναῖκες τῆς ἀρχ. Λέσβου ἦσαν χειραφετημέναι, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐλευθεριότης τῆς νεάνιδος.

—Ποῖος ὁ χαρακτὴρ τῆς ποιήσεως τοῦ Ἀνακρέοτος; Κατὰ τὸ δμοιάζει δὲ "Ιων Ἀνακρέων πρὸς τοὺς Αἰολεῖς λυρικούς;

Δ'. ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΤΕΡΠΑΝΔΡΟΣ

‘Ο Τέρπανδρος (680 - 620 π.Χ.) είναι ο ἀρχαιότατος τῶν Λεσβίων χορικῶν ποιητῶν. Ἐδοξάσθη κυρίως ὡς μουσικός, διότι ποικιλοτρόπως προήγαγε τὴν μουσικὴν τέχνην καὶ συνεκέντρωσε τὰς διεσπαρμένας μελωδίας, ὅσαι ἐποιήθησαν ὑπὸ τῆς φυσικῆς κλίσεως τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν μουσικὴν καὶ τὰς ἔρρυθμισε κατὰ τεχνικοὺς κανόνας. Ἀλλὰ καὶ ἡ ποίησις αὐτοῦ φαίνεται, ὅτι δὲν ἐστερεῖτο ἀξίας, ὡς μαρτυροῦν τὰ διασωθέντα ἀποσπάσματα τῶν ποιημάτων του.

70. Ἀποσπάσματα Τερπάνδρου.

‘Απ. 1. α) ἀρχὰ ἀρχή, ἔναρξις (διότι ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τοῦ Διὸς ὅλοι οἱ ποιηταὶ ἥρχιζον τὰ ποιήματά των, ἐξ οὗ καὶ τὸ «ἀπὸ Διὸς ἀρχεσθαι»).—ἀγγήτωρ ἡγήτωρ είναι φανερὸν ὅτι τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο ἦτο προοίμιον μακροτέρου ἀσματος.

β) Στίχοι διοσπόνδειοι. Τούτους μετεγειρίζοντο οἱ “Ἐλληνες λυρικοὶ κατὰ τὰς σπονδάς.

‘Απ. 2. α) ἔνθα ὅπου.—αἰχμὰ ἡ αἰχμή, τὸ δόρυ (τὸ πολεμικὸν πνεῦμα).—μῶσα μοῦσα.—λιγὺς (λίγεια, λιγὺ) καλλίφωνος.—δίκα (-η) δικαιοσύνη.—εύρυαγυια ἡ ἔχουσα εὐρείας ἀγυιάς, ἡ ἀποφεύγουσα τὰς σκολιοδρομίας, εύθυδικος.—ἐπιτάρροθος ἀρωγός, βοηθός.

β) Διὰ τοῦ ἀποσπ. τούτου ὑμεῖς τὴν Σπάρτην, ὅπου ἤκμαζε τὸ πολεμικὸν πνεῦμα («αἰχμά»).

‘Απ. 3. α) σοὶ (κελαδήσομεν) πρὸς τιμήν σου.—ἀποστέρξαντες ἀφήσαντες, ἀπορρίψαντες.—τετράγηρυν ἀοιδὰν τὴν διὰ τετραχόρδου λύρας μουσικὴν.—ἐπτάτονος ἐπτάχορδος, ἐπτάφωνος.

β) ‘Ο Τέρπανδρος ἐτελειοποίησε τὴν κιθάραν καὶ ηὔξησε τὰς χορδὰς αὐτῆς ἀπὸ 4 εἰς 7. Διὰ τοῦτο λέγει ὅτι θὰ ψάλῃ διὰ τῆς «ἐπτατόνου φόρμιγγος».

ΑΛΚΜΑΝ

‘Ο Ἀλκμάν ἤκμασε περὶ τὸ 620 π.Χ. Ἡτο Λυδὸς ἐκ Σάρδεων, ἀλλ’ αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ τῶν Κιμμερίων (βλ. Καλλίνον) ἐπωλήθη ὡς δοῦλος

εἰς τὴν Σπάρτην, δῆπου διακριθεὶς διὰ τὴν μουσικήν του ἵκανότητα ἀπογέλευθερώθη καὶ ἐπωνυμάσθη Λάκων. Προήγαγε τὴν μουσικὴν καὶ πρῶτος διεμόρφωσεν εἰς τὴν χορικὴν ποίησιν τὰς στροφὰς ἀντὶ τῶν ἀπλῶν στίχων. "Ἐγραψε πολλὰ ποιήματα, μεταξὺ τῶν δύοιων ἐφημίζοντο τὰ λεγόμενα παρθενικά νεανία, ἤτοι ἄσματα ἀδόμενα εἰς ἑορτάς, ἵδια πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος, ὑπὸ χοροῦ παρθένων διηρημένου εἰς δύο ἡμιχώρια.

'Ἐκ τῶν ἔργων του μόνον ἐλάχιστα ἀποσπάσματα διεσώθησαν. Δύο ἐκ τούτων εἶναι τὰ κατωτέρω.

71 (1). Νυκτερινὴ ἡρεμία.

α) εὔδω (καθεύδω) κοιμῶμαι, ἡσυχάζω.—ἡ φάραγξ τὸ φαράγγι. δ πρῶν (πληθ. οἱ πρώωνες ἢ πρῶνες) προεξοχὴ ὅρους, βράχος.—φῦλα αἱ φυλαὶ (φῦλά θ' ἐρπετὰ καὶ τὰ ποικίλα εἰδὴ τῶν ἐρπετῶν).—τόσσα δσα.—ὅρεσκῷος ὁρεσίβιος.—κνῶδαλον ἀγρίμι (ἐδῶ=θαλάσσιον ζῷον, κῆτος).—βένθος βάθος.—πορφύρεος ταραχώδης, σκοτεινός.—τανυπτέρυξ (τανυσίπτερος) ὁ ἔχων μακρὰς πτέρυγας, μακρόπτερος.

β) 'Ο ποιητὴς δίδει ἐδῶ ὀρχίαν εἰς ὃν αἱ τῆς κοιμωμένης φύσεως.
Ἄναλύσατε τὴν εἰκόνα εἰς τὰ στοιχεῖα της. (Πρβλ. Σολωμοῦ «Γαλήνη»).

72 (2). Τὸ γῆρας.

α) οὐ μ' ἔτι..., ἡ σειρὰ τῶν λέξ.: οὐκέτι γυῖα δύναται φέρειν με=δὲν μὲ βαστοῦν τὰ γόνατά μου πιᾶ· γυῖα τὰ μέλη τοῦ σώματος, κυρ. οἱ πόδες.—μελίγαρυς, μελίγηρυς (μέλι-γῆρυς= φωνή, λαλία) μελίφωνος, γλυκύφωνος.—ἱμερόφωνος (συνών. τοῦ προηγουμένου) ὁ ἔχων θελτικὴν φωνήν, «γλυκόλαλος».—βάλε (εὐχετικὸν μόριον) εἴθε, μακάρι.—κηρύλος εἶδος θαλασσίου πτηνοῦ, τοῦ γένους τῶν ἀλκυονίδῶν, κυρίως δὲ ἡ δρρηγὴ ἀλκυών, (κοινῶς: ψαροφάγος, βασιλοπούλι).—ὅστε=δς ὁ δόπονος.—ἄνθος κύματος ἀφρός τοῦ κύματος.—νηδεής (στερ. μόρ. νή καὶ δέος) ἀφοβος.—ῆτορ καρδία.—ἀλιπόρφυρος ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τῆς θαλασσίας πορφύρας ἢ ὁ ἔχων χρῶμα κυανοῦν καὶ πορφυροῦν (γαλαζοκόκκινο).—εἴαρος ἔαρος.—

β) Τὸ ἄσμα εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων παρθενείων. (Βλ. ἀνωτέρω εἰς βιογραφ. Ἀλκμάνος). 'Εδῶ δὲ Ἀλκμάν, ὃς ἀρχηγὸς τοῦ χοροῦ (χορηγὸς), μονωδῶν ἀπευθύνεται πρὸς τὸν χορὸν τῶν παρθένων καὶ ὄμιλεῖ δι' ἔσυτὸν παραπονούμενος διὰ τὰ γηρατεῖά του.

Στ. 4. νηδεές ήτορ ἔχων. 'Ο κηρύλος δὲν φοβεῖται τὰ γηρατεῖα, διότι, ὅταν γηράσῃ καὶ δὲν δύναται νὰ πετᾶ, φέρεται κατὰ τὰς ἀποδημίας (ώς λέγει ἡ παράδοσις) ἐπὶ τῶν πτερύγων τῶν θηλειῶν.— **εἰαρος** δρνις οἱ κηρύλοι, ὅπως καὶ οἱ χελιδόνες, εἶναι προάγγελοι τῆς ἀνοίξεως.

ΣΤΗΣΙΧΟΡΟΣ

'Ο Στησίχορος (640 - 555 π.Χ.) ὠνομάζετο Τεισίας καὶ κατήγετο ἐκ τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος. Κατῆλθεν εἰς Ἰμέραν τῆς Σικελίας, ὅπου ἐπωνομάσθη Στησίχορος ὁ Ἰμεραῖος. Συνέθεσε ποιήματα ποικίλα, τὰ δύοια παράδιδεν εἰς τοὺς χορούς, τοὺς ὄποιους πρῶτος αὐτὸς ἔστησεν (ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐπωνυμία του). Τὰ ποιήματά του, ἔχοντα ὑποθέσεις ἐξ ἀρχαίων μύθων, ἔξετείνοντο εἰς 26 βιβλία.

Σπουδαία καινοτομία τοῦ Στησιχόρου ὡς πρὸς τὴν μορφὴν τῶν ὕμνων εἶναι ἡ ὑπὸ αὐτοῦ ἐπινοηθεῖσα «τριάς», ἥτοι ὅμας ἐκ τριῶν στροφῶν· δηλ. μετὰ τὰς δύο ἐπακριβῶς δμοίας στροφάς, στροφὴν καὶ ἀντιστροφὴν, ὁ Στησίχορος προσέθεσε καὶ τρίτην, τὴν ἐπωδόν, μὲ διάφορα μέτρα καὶ μὲ διάφορον μουσικὸν σκοπόν. Δυστυχῶς ὅμως ἐλάχιστα ἀποστάσματα ἐκ τοῦ ἔργου του περιεσώθησαν.

73. Η νυκτερινὴ ἐπιστροφὴ τοῦ Ἡλίου.

α) **‘Υπεριονίδας (-δης)** ὁ υἱὸς τοῦ ‘Υπερίωνος, ἐνὸς τῶν Τιτάνων.— **δέπας ποτήριον.**— **έσκατέβαινε** κατέβαινε μέσα εἰς.— **βένθος βάθος.**— **έρεμνός** (**έρεβνός**) σκοτεινός.— **ὅ δὲ πάις Διός,** δηλ. ὁ ‘Ηρακλῆς.— **κουριδίη ἀλοχος** νόμιμος σύζυγος, ἢ ἀπλῶς: σύζυγος· (βλ. Καλλίνου, στ. 7.).— **ποσσοὶ** μὲ τὰ πόδια, πεζῆ.

β) Οἱ στίχοι οὗτοι εἶναι ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ βιβλίου, τὸ δύοϊον ἐπεγράφετο «Γηρυονῆς» καὶ εἶχεν ὡς ὑπόθεσιν τὸν γνωστὸν ἄθλον τοῦ ‘Ηρακλέους. Οὗτος διετάχθη ὑπὸ τοῦ Εύρυσθέως νὰ κομίσῃ τὰς βοῦς τοῦ Γηρυόνου, τρικεφάλου τέρατος οἰκοῦντος εἰς τὰς ἐσχατιὰς τῆς γῆς. Πορευόμενος ὁ ‘Ηρακλῆς διὰ τῆς Εύρωπης ἔστησε τὰς ‘Ηρακλείους στήλας, ἔλαβε δὲ ἐκεῖ παρὰ τοῦ ‘Ηλίου χρυσοῦν δέπας, διὰ τοῦ δύοϊου διεπέρασε τὸν ὡκεανόν. Ἀφοῦ δὲ ἔλαβε τὰς βοῦς καὶ ἐφόνευσε τὸν Γηρυόνην, ἐπανῆλθεν εἰς τὰς ‘Ηρακλείους στήλας, ὅπου ἀπέδωσε τὸ δέπας εἰς τὸν ‘Ηλιον. Καὶ τώρα ὁ ‘Ηλιος μέλλει ν’ ἀκολουθήσῃ διὰ τοῦ ὡκεανοῦ

τὴν νυκτερινὴν πορείαν του ἐπιστρέφων εἰς τὴν οἰκίαν του, ὅπόθεν θὰ ἐπανέλθῃ τὴν πρωταν τῆς ἐπομένης, διὰ νὰ φωτίσῃ τὸν κόσμον.

Δέπας ἥτο πλατὺ ποτηρίον μὲ λαβάς, διὰ τοῦ ὅποίου ἡντλουν τὸν οἶνον ἐκ τοῦ κρατήρος. Κατὰ τὴν φαντασίαν τῶν ἀρχαίων ἐντὸς τοιούτου ποτηρίου, ὡς ἐπὶ κλίνης, ἐφέρετο ὁ "Ηλιος ἀπὸ τὴν δύσιν εἰς τὴν ἀνατολὴν κατὰ τὴν νύκτα, ἐνῶ ἔξ. Α πρὸς Δ ἐφώτιζε τὸν κόσμον ἐλαύνων ἐπὶ τεθρίππου, συρομένου ὑπὸ πυριπνῶν ἵππων.

ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)

Τρεῖς ποιηταὶ ἔφερον τὴν χορικὴν ποίησιν εἰς τὴν τελειότητα. Οὗτοι ἡσαν ὁ Σιμωνίδης, ὁ Βακχυλίδης καὶ ὁ Πίνδαρος.

'Ο Σιμωνίδης οὗτος (556-468 π.Χ.), διάφορος τοῦ Σημωνίδου τοῦ 'Αμυργίνου, ἐγεννήθη εἰς τὴν μικρὰν πόλιν 'Ιουλίδα τῆς νήσου Κέω (ἢ ὅποια σήμερον ὀνομάζεται Κέα, κοινῶς Τζιά). Κατ' ἀρχὰς ἔγινε γνωστὸς ὡς χοροδιδάσκαλος, ἀφοσιωθεὶς δμως εἰς τὴν ποίησιν ηὐτύχησε νὰ ἀποκτήσῃ μεγάλην φήμην. "Ενεκα τούτου αὐλαὶ φιλομούσων τυράννων ἐφιλοτιμοῦντο νὰ καλέσουν πλησίον αὐτῶν τὸν ποιητὴν. Τοιουτορόπως ἔζησεν ἐπὶ πολὺ πλησίον τῶν Πεισιστρατιδῶν ἐν Ἀθήναις. "Ἐπειτα μετέβη εἰς Θεσσαλίαν πρὸς τοὺς 'Αλευάδας καὶ Σκοπάδας, τοὺς ὅποίους ἐνεκωμίαζεν ἐπὶ μισθῷ. Κατὰ τὰ μηδικὰ ἐπανῆλθεν εἰς τὰς 'Αθήνας, διόπου ἔγινε φίλος τοῦ Θεμιστοκλέους. Τότε διὰ τῶν ὑπερόχων ἐπιγραμμάτων του ὑμνησε τοὺς μεγάλους ἀγῶνας τῶν 'Ελλήνων καὶ τοὺς ἡρωϊκῶς πεσόντας. Μετὰ ταῦτα μετέβη εἰς τὴν Σικελίαν παρὰ τῇ αὐλῇ τοῦ τυράννου 'Ιέρωνος. 'Εκεῖ ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 90 σχεδὸν ἐτῶν.

'Ο Σιμωνίδης ἔγραψε πολλὰ καὶ ποικίλα ποίηματα, τὰ ὅποια ἔγιναν γνωστὰ εἰς δλην τὴν 'Ελλάδα, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ποίησίς του κατέστη καθολικὴ καὶ πανελλήνιος ὑπερπηδήσασα τοὺς φυλετικούς φραγμούς, τοὺς χωρίζοντας τοὺς "Ελληνας ἀπ' ἀλλήλων.

'Απυχῶς, ἀπὸ τὴν ποιητικὴν δημιουργίαν τοῦ Σιμωνίδου, πλὴν τῶν ἐπιγραμμάτων του, μόνον ἀπόσπασματα σφέζονται. Καὶ ταῦτα δμως μαρτυροῦν τὴν τελειότητα τῆς τέχνης καὶ τῆς ποιητικῆς του ἀξίας.

74(1). 'Εγκώμιον εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Θερμοπύλαις, (480 π.Χ.).

α) εὐκλεής ἀ τύχα, διότι ἔπεσον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. — πότμος θάνατος.— πρὸ γόνων ἀντὶ θρήνων.— ἡ μνᾶστις ἡ μνήμη.— οἴκτος

λύπη.—**έντάφιον** (ένν. είμα) σάβανον (δηλ. τὴν δόξαν, ἡ ὅποια ἔχει περιβάλλει αὐτοὺς).—**εύρως** εύρωτισις, μούχλα.—**ἀμαυρόω** ἐπισκιάζω, ἔξαφανίζω.—**σακός** (σηκός) ἵερὸς χῶρος (ἐδῶ = τάφος).—οἰκέτης ἔνοικος (οἰκέταν, κτγρμ.= ὡς ἔνοικον).—**εύδοξία** δόξα.—ἀνδρῶν ἀγαθῶν κτλ., ἡ σειρά: **ὅδε σακός,** (**σακός ὧν**) ἀνδρῶν ἀγαθῶν, **εἴλετο** (= ἐκτήσατο) οἰκέταν **εύδοξίαν** ‘Ελλάδος.—μαρτυρεῖ, δηλ. τοῦτο, ὅτι ὁ τάφος οὗτος ἐγκλείει τὴν δόξαν τῆς Ἐλλάδος.—**λελοιπώς**, μτχ. ἀναφορ. —**κόσμος** τιμή, ἐγκώμιον.—**ἀρετὰ** ἀνδρεία.—**ἀέναος** αἰώνιος.

β) Οἱ στίχοι οὗτοι διεσώθησαν ὑπὸ τοῦ Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου, ιστοριογράφου τοῦ α' π.Χ. αἰώνος, περιιληφθέντες εἰς τὸ σύγγραμμά του «Βιβλιοθήκη ιστορική» καὶ χαρακτηριζόμενοι ὑπ' αὐτοῦ ὡς «ἄξιον τῆς ἀρετῆς ἐκείνων ἐγκώμιον».

Στ. 3. βωμός· ἀποκαλεῖται βωμὸν τὸ τάφον τῶν πεσόντων, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἀπεδίδοντο τιμαὶ καὶ ἐτελοῦντο θυσίαι εἰς τοὺς νεκρούς, ὡς εἰς ἥρωας.

—Ποιαὶ αἱ ἀρεταὶ τοῦ ποιῆματος; Ποια τὰ τεχνικὰ μέσα; Εἰς ποίους στίχους ἐνυπάρχει ἡ κεντρικὴ ἰδέα;

75 (2). **Ἄσταθῆ τὰ ἀνθρώπινα.**

α) ἐών = ὧν, αἰτιολ. μτχ.—μὴ φάσης = μὴ φήσης.—μηδέ: μηδὲ φάσης... ὅσον κτλ.—**ἔσσεται**, ἐνν. ὄλβιος (= εύτυχης).—**ώκεια**, θηλ. τοῦ ὥκνος ταχὺς ἡ σειρά: οὐδὲ γάρ ἡ τῆς ταχυπερύγου μυίας μετάστασις οὕτως ὥκειά ἐστιν. — μετάστασις ἀλλαγὴ θέσεως, ἐναλλαγὴ (καταστάσεως), ἡ ἐκ τῆς ζωῆς εἰς τὸν θάνατον μετάβασις.

β) Τὸ ἀπόσπασμα τοῦτο, ὡς καὶ τὸ ἐπόμενον, ἀνήκει εἰς τοὺς «θρήνους», τοὺς ὅποιους ἔγραψεν ὁ Σιμωνίδης διὰ τοὺς Σκοπάδας, τυράννους ἐν Κραννῶνι τῆς Θεσσαλίας, οἱ ὅποιοι κατεπλακώθησαν ὑπὸ τῆς πεσούσης στέγης τῆς οἰκίας των, διασωθέντος ὡς ἐκ θαύματος τοῦ ποιητοῦ.

76 (3). **Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου.**

κάρτος (κράτος) δύναμις.—**ἀπρακτος** ἀνωφελής. — μεληδῶν μεριμνα.—**παῦρος** ὀλίγος, μικρὸς (parvus - paulus). — αἰώνιος βίος.—**πόνος** ἀμφὶ πόνω βάσανα διαδέχονται τὰ βάσανα.—**ἀφυκτος** ἀν-

πόφευκτος.—**διμῶς** διμοίως (ἀδιακρίτως δι' ὅλους).—**κείνου**, δηλ. τοῦ θανάτου.—**λάχον** = ἔλαχον ἔλαχον παρὰ τῆς μοίρας.

77 (4). 'Η' Αρετή.

α) **λόγος** μῆθος, θρῦλος.—**ναίω** κατοικῶ.—**δυσάμβατος** δυσανάβατος.—**πέτρα** βράχος.—**ἀμφέπω** διαμένω, κατοικῶ.—**οὐδέ... ἔσοπτός (ἐστιν)** οὔτε εἰναι ὁρατή.—**βλέφαρα**, ἐδῶ = ὀφθαλμοὶ.—**ῷ** (περιληπτικόν), ἀναφέρεται εἰς τὸ πάντων ἀντί : **ἔσοπτος οὐδενὶ ὥ.** — **ὥ μὴ...** μόλη εἰς ὄντινα δὲν ἔλθῃ. — **δακέθυμος** βασανιστικός : (ὅστις δὲν βασανισθῇ καὶ δὲν ἰδρώσῃ).—**ἴκη τ'** = καὶ μὴ ίκη, ἐνν. **οὔτος** (ἐκ τοῦ ὥ) : καὶ δὲν ἀναπτύξῃ οὗτος εἰς ὑπέρτατον βαθμὸν τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικάς του δυνάμεις.

β) 'Ο ποιητὴς προσωποποιεῖ τὴν ἀρετὴν καὶ φαντάζεται ὅτι αὕτη ἀποσυρθεῖσα τοῦ κόσμου διὰ τὴν αὐξανομένην κακίαν του κατέψυγεν εἰς τὰς ἀπροσίτους κορυφὰς τῶν βράχων. Διὰ νὰ τὴν φθάσῃ κανεὶς χρειάζεται νὰ ἴδρωσῃ κτλ. πρβλ. 'Ησιόδου «Ἐργα καὶ ἡμέραι», στ. 289 - 292 (κατὰ μετάφρασιν Σ. Μενάρδου) : «"Ομως ἐμπρός στὴν Ἀρετὴν ἔχοντας ἴδρωτα βάλει — οἱ ἀθάνατοι, καὶ μακρινὸς ἀνήφορος σ' ἐκείνη — πηγαίνει στὴν ἀρχὴν τραχύς· μόν' ἄμα κανεὶς φθάσῃ — στὴν κορυφή, τότεν εὔκολος δ πρὸν δύσκολος εἶναι».

78 (5). 'Επίκρισις ἐπιτυμβίου ἐπιγράμματος.

α) **τίς κεν αἰνήσειε** ποῖος θὰ ἥτο δυνατὸν νὰ ἐπαινέσῃ. — **νόῳ πίσυνος** δρθιοφρονῶν, ἔχων πεποίθησιν εἰς τὴν δρθήν του κρίσιν. — **ναέτας, ναιέτης** (**ναίω**=κατοικῶ) κάτοικος.—**ἀέναος** (**ἀεὶ νάω** = ρέω) διαρκῶς ρέων. — **δίνη στρόβιλος**. — **ἀντία θέντα παραληγλίσαντα**. — **μένος δύναμις, ἀντοχή, διάρκεια**. — **στάλα στήλη, βάθρον**. — **ἥσσω κατώτερα, ἀσθενέστερα**. — **θραύσοντι** = θραύσουσι, δύνανται νὰ θραύσουν. — **φώς, φωτός** ἀνήρ. — **ἄδει βουλὰ** = ἥδε βουλὴ ἡ ἔμπνευσις αὕτη.

β) 'Επὶ τοῦ τάφου τοῦ Μίδα, τοῦ βασιλέως τῶν Φρυγῶν, εἶχε στηθῆ χαλκίνη Σφίγξ, ἐπὶ δὲ τοῦ βάθρου αὐτῆς εἶχε γραφῆ ἐπίγραμμα τοῦ Κλεοβούλου, ἐκ Λίνδου τῆς Ρόδου, δόποιος θεωρεῖται εἰς τῶν ἐπτά σοφῶν τῆς ἀρχαίας Ελλάδος. Τὸ ἐπίγραμμα αὐτό, τὸ δόποιον ἐδῶ ἐπικρίνει δι Σιμωνίδης, ἔχει ὡς ἑξῆς :

Χαλκῆ παρθένος εἰμί, Μίδου δ' ἐπὶ σήματι κεῖμαι.

*"Εστ' ἀν̄ ὅδωρ τε νάγη καὶ δένδρεα μακρὰ τεθήλῃ,
ἡέλιος τ' ἀνιῶν λάμπῃ, λαμποὴ τε σελήνῃ,
καὶ ποταμοὶ πλήθωσιν, ἀνακλύζῃ τε θάλασσα,
αὐτοῦ τῇδε μένουσα πολυκλαύστῳ ἐπὶ τύμβῳ
ἀγγελέω παριοῦσι Μίδας ὅτι τῇδε τέθαπται.*

Στ. 5. λίθον· ὁ ποιητὴς φαντάζεται τὸ βάθρον τῆς Σφιγγὸς λίθινον.
—**θεῶν ἥσσω**· τὰ φυσικὰ φαινόμενα **μόνον** ἀπὸ τοὺς θεοὺς εἰναι ἀσθενέστερα. Ἐπομένως δὲν εἰναι φρόνιμον νὰ παραβάλῃ κανεὶς τὴν ἀντοχὴν ἢ τὴν διάρκειαν τῶν φθαρτῶν (λίθος - στάλα), πρός τὴν δύναμιν ἢ πρὸς τὴν ἀνακύλησιν τῶν φυσικῶν φαινομένων.

B A K X Y L I D H S

‘Ο Βακχυλίδης (περὶ τὰ 510 - 440 π.Χ.) ἐγεννήθη καὶ αὐτὸς εἰς τὴν Ιουλίδα τῆς νήσου Κέω, ἦτο δὲ ἀνεψιός τοῦ Σιμωνίδου καὶ συνοδός του εἰς τὰ ταξίδια. Ἰδιαιτέρως ἐτιμήθη εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἱέρωνος τῶν Συρακουσῶν. Ἔγραψε ποικίλα χορικὰ ποιήματα, ἐκ τῶν ὁποίων εἶχον σωθῆ ἐλάχιστα ἀποσπάσματα. Ἀλλὰ τὸ 1896 εὑρέθη εἰς τὴν Αἴγυπτον πάπυρος μὲ 13 ἐπινίκους καὶ 6 διιθυράμβους του.

‘Ο Βακχυλίδης προήγαγεν ἔτι περαιτέρω τὴν χορικὴν ποίησιν, εἰς τὴν ὁποίαν ἔδωσε τεχνικωτέραν μορφήν, μουσικότητα καὶ ρυθμικότητα.

79 (1). Παιάν εἰς τὴν εἱρήνην.

α) Στ. 1-5. τίκτει γεννᾶ, φέρει, χαρίζει. — μεγάλα (θηλ.) ἡ μεγαλειώδης. — καὶ ἄνθεα μελιγλώσσων ἀσιδᾶν (= ὁδῶν) ἄνθη μελισταλάκτων ὡδῶν (: ὥραια καὶ εὐχάριστα φύσματα). — **δαιιδάλεος** τεχνικός, πολυποίκιλτος (: ἐπὶ δαιιδαλέων βωμῶν). — **θεοῖσιν**, δοτ. χαριστική. — **αἴθομαι** καίομαι (τὸ ἀπαρ. ἐκ τοῦ **τίκτει**: κάμνει νὰ καίωνται). — **μῆρα** (βοῶν καὶ μῆλων) μηρία βοῶν καὶ προβάτων. — **τανύθριξ** μακρόμαλλος. — **γυμνασίων τε νέοις...** μέλειν (τὸ ἀπαρ. πάλιν ἐκ τοῦ **τίκτει**): κάμνει νὰ καταγίνωνται οἱ νέοι εἰς τὰ γυμνάσια (τὰς ἀθλητ. ἀσκήσεις). — **αύλῶν** (ἀρσ.) τε καὶ κώμων (ἀρσ.) εἰς τὴν μουσικὴν καὶ εἰς τὰ τραγούδια.

Στ. 6 - 8. δ πόρπαξ ἡ λαβὴ τῆς ἀσπίδος.—**αιθός** καμένος, μαῦρος: ίστοι **αιθᾶν ἀραχνᾶν**, γενικὴ πληθ.—**πέλονται** γίνονται, ὑφαίνονται.—τὸ ἔγχος τὸ δόρυ.—**ἀμφάκης** (**ἀμφήκης**) ἀμφίστομος.—**δάμνημη** καταβάλλω, καταστρέφω .— **εύρως** μούχλα, σκωρία.

Στ. 9 - 13. **χαλκεᾶν** (γεν. πληθ.) χαλκῶν (σαλπίγγων).—**συλᾶται** ἀφαιρεῖται, διακόπτεται (ύπὸ τοῦ ἥχου τῶν σαλπίγγων).—**μελιφρων** γλυκὺς (ἐκ τοῦ μέλι καὶ φρήν).—**ἀῷος** (**ἀὼς=ἡώς**) πρωΐνος.—**θάλπω** ζωογονῶ.—τὸ **κέαρ** (**κῆρ**), γεν. **κῆρος**, καρδία.—**έρατὸς** ποθητὸς.—**βρίθοντ(ι)** δωρ. = βρίθουσι.—παιδικοὶ ὅμνοι νεανικὰ τραγούδια.—**φρέγονται** ἀνάπτουν, ἀντηχοῦν ἐνθουσιωδῶς.

β) Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι ὁ μόνος διασωθεὶς παιάν τοῦ Βακχυλίδου. 'Ο παιάν ἦτο: 1) ᾧσμα εἰς τὸν "Αρην πρὸ τῆς μάχης (ἐ μ β α τ ἡ ρ ι ο ν)." 2) ᾧσμα εὐγχριστήριον πρὸς τοὺς θεοὺς μετὰ τὴν νίκην (ἐ πινίκιον). 3) ᾧσμα εἰς 'Απόλλωνα καὶ "Αρτεμιν εὐχαριστήριον διὰ τὴν ἐκ κακοῦ τινος λύτρωσιν. 4) ἐπιτραπέζιος προσευχὴ κατὰ τὸ συμπόσιον.

Κατὰ τὸν παιᾶνα τοῦτον ὁ γλύπτης Κηφισόδοτος (ἀκμάσας τὸ α' ἥμισυ τοῦ δ' π.Χ. αἰῶνος) κατεσκεύασε τὴν θεὰν Εἰρήνην φέρουσαν εἰς τὰς χεῖρας τὸν Πλοῦτον. 'Ωραῖον ἀντίγραφον εὑρίσκεται εἰς Μόναχον.

80 (2). **Μία** ἡ ὁδὸς τῆς εύτυχίας (ἀπόσπασμα).

α) **εἰς δρος** (**εύτυχίας ἔστιν**) ὑπὸ ἔνα μόνον δρον ἔξασφαλίζεται ἡ εύτυχία.—**ἀπενθῆς** ἀπαθής, ἥρεμος.—**διατελῶ** βίον διάγω τὸν βίον, ζῶ. — **ἀμφιπολῶ** σκέπτομαι. — τὸ δὲ **παρ'κτλ.**, ἡ σειρά: **Ιάπτεται δὲ ἐδὼν κέαρ παρ' ἄμαρ τε καὶ νύκτα χάριν μελλόντων** (**συμβῆναι**).—**Ιάπτομαι** βλάπτω, πληγώνω. — **τὸ κέαρ (κῆρ)** καρδία. — **παρ' ἄμαρ τε καὶ νύκτα** ἡμέραν καὶ νύκτα.—**ἄκαρπον** ἔχει πόνον ματαίως μοχθεῖ.

β) Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι προσόδοιον, ἦτοι ᾧσμα ἀδόμενον συνοδείᾳ αὐλῶν ὑπὸ χοροῦ προσερχομένου εἰς ναὸν ἡ βωμὸν κατὰ τὰς ἑορτάς.

Στ. 2. **θυμὸν ἀπενθῆ**. ἡ ἀπάθεια ὡς προϋπόθεσις τῆς εύτυχίας ἀπετέλεσε βραδύτερον τὴν βάσιν τῆς θεωρίας τῶν Στωϊκῶν φιλοσόφων, οἱ ὅποιοι ἔλεγον «μένε καὶ κράτει» πρβλ. 'Αρχιλόχου «Θάρρος εἰς τὰς δοκιμασίας» (σελ. 42).

81 (3). Διθύραμβος εἰς τὸν Θησέα .

α) Στ . 1 - 15 . (στροφὴ α') : τᾶν Ἱερᾶν Ἀθανᾶν τῶν ἵερῶν Ἀθηνῶν . — ἀβρόβιος ἀβροδίαιτος , ἐπιχαρίτως ζῶν . — " Ιωνες " οὕτω καλοῦνται οἱ Ἀθηναῖοι ὡς οἱ κυριώτεροι ἀντιπρόσωποι τῆς Ἰωνικῆς φυλῆς . — τί διατί . — νέον νεωστί , πρὸ δὲ λίγου . — ἔκλαγε , ἀρ. β' τοῦ κλάζω = ἥχω ἴσχυρῶς , ὅξεως , (κλαγγὴ τῶν ὅπλων) . — χαλκοκάδων χαλκόστομος , χαλκῆ . — ἀοιδά , ἐδῶ = σάλπισμα . — δυσμενής ἐναντίος , ἐχθρός . — ἀμφιβάλλω περικυκλῶ· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἀμφιβάλλει δρια ἀμετέρας χθονός . — κακομάχανος δόλιος , κακοῦργος . — ἀέκατι (ἐπιρ .) ποιμένων παρὰ τὴν θέλησιν τῶν ποιμένων . — σεύοντ (1) (= σεύουσιν) ἀπάγουσι . — μῆλα αἰγοπρόβατα (ἀγέλας ... μῆλων) . — ἀμύσσω (ἀμυχὴ) σπαράσσω , σχίζω . — φθέγγευ (= φθέγγους) διμίλει , λέγε . — εἴ τινι βροτῶν περισσότερον παντὸς ἄλλου θυητοῦ . — ἔμμεναι καὶ τὸν = εἶναι καὶ σοὶ ὅτι ἔχεις καὶ σύ .

Στ . 16 - 30 . (στροφὴ β') : νέον , βλ. στ . 3 . — ἀμείβω ποσὶν ἀλλάσσω τόπον , διαβάνω . — δολιχὸς μακρός . — κέλευθος (ἡ) ὁδός . — δολιχὰν 'Ισθμίαν κέλευθον τὴν μακρὰν (διὰ) τοῦ 'Ισθμοῦ ὁδόν . — κάρυξ κήρυξ . — ἀφατος ἀνέκφραστος , καταπληκτικὸς (μέση λέξεις : ἐδῶ ἐπὶ καλοῦ) . — ἀφατα ἔργα καταπληκτικὰ κατορθώματα . — κραταιοῦ φωτός ἐννοεῖ τὸν Θησέα . — ὑπέρβιος βίαιος , σκληρός . — ἔπειφνεν , ἀρ. β' τοῦ ἀχρήστου ρ . φένω = φονεύω . — φέρτατος καὶ φέριστος (συγκριτ . φέρτερος) = ὑπεροχώτατος . (φέρτατος ἴσχυΐ = ἴσχυρότατος) . — Κρονίδα τέκοις τέκνον τοῦ Κρονίδου (τέκνον τοῦ υἱοῦ τοῦ Κρόνου . ἐδῶ Κρονίδης νοεῖται ὁ Ποσειδῶν) . — σεισίχθων : ἐπίθ . τοῦ Ποσειδῶνος ὡς σείοντος τὴν γῆν . — σῦς , συδὸς ἀγριόχοιρος . — νάπη κοιλάς σύνδενδρος (λόγγος) . — ἀτάσθαλος ἀκατάστατος II μοχθηρός , κακοῦργος . — ἔσχεν κατέλαβε . — πολυπήμων ὁ προκαλῶν πολλοὺς πόνους , ὀλέθριος . — ἔξέβαλε ἀπέρριψε , ἐπέταξε . — ἀρείων γενναῖοτερος . — ὅπα τελεῖται ποῦ θὰ καταλήξουν .

Στ . 31 - 45 (στροφὴ γ') : πολεμήιος πολεμικός . — πολλὰν πολλήν . — δπάων δπαδός , ἀκόλουθος . — ἔμπορος ὁδοιπόρος , ταξιδιώτης . — οἱ(α) ὡς , ὡσάν . — ἀλάτας ἀλήτης , πλάνης . — ἀλλοδαμία ἔνη χώρα . — ὡδε οὕτω (ὡς περιεγράφη ὑπὸ τοῦ κήρυκος) . — θρασὺς τολμηρός . — ἔσχεν ἐδάμασε , κατενίκησε . — ἦ ἀληθῶς . — δρμᾶ παρορμᾶ , παρακινεῖ . —

μήσεται, μέλλων τοῦμήδομαι = σκέπτομαι, σχεδιάζω νὰ ἔκτελέσω.—**ծφρα** ίνα (ἐδῶ μὲ δριστικήν).—**αἰὲν** ἔρδοντα (ἔνν. ὑποκείμ. τινά, ἀντικείμ. κακόν).—**μὴ** 'ντυχεῖν (= ἐντυχεῖν) **κακῷ** νὰ μὴ συναντήσῃ κακόν.

Στ. 46 - 60. (στροφὴ δ'). **φῶτε**, αἰτ. δυϊκ. συναπτομένη μὲ αἰτ. πληθ. (μόνους).—**δμαρτέω** τινὶ (καὶ ἀμαρτέω) συνοδεύω τινά.—**οἱ** =**αὐτῷ** (ἀντικ. τοῦ δμαρτεῖν).—**φαιδίμος** λαμπρός, ἐδῶ = ἴσχυρός. —**ἔλεφαντόκωπος** ὁ ἔχων ἐλεφαντίνην λαβήν.—**ξεστὸς** ἄκων λεῖον, στιλπνὸν ἀκόντιον.—**χείρ**, ποιητ. δοτ. πληθ. **χέρεσσ(ι)** = **χερσί**. —**κηγύτυκτον**=**καὶ εύτυκτον** (ἐκ θ. τοῦ ρ. **τεύχω** = κατασκευάζω) καλῶς κατειργασμένην.—**κυνέα** περικεφαλαία.—**κρατὸς** πέρι (ἀναστρ.) περὶ τὴν κεφαλὴν· (ὄνομα ἄχρηστον «κράς»), εὔχρηστος ὁ τύπος **τὸ κάρη** ἡ κεφαλὴ (βλ. καὶ σελ. 126 στ. τελ.).—**πυρσοχαίτης** πυρρόθριξ, ξανθός.—**ἀμφί**, εἰς τὸ στέρνοις.—**χλαμύς** (ἡ) βραχὺς μανδύας, ἔνδυμα τῶν ἐφῆβων ἵππεων.—**οὐλίος** μάλλινος.—**Θεσσαλὰν** Θεσσαλίαν.—**δμμάτων** ἄπο (ἀναστρ.) ἀπὸ τῶν ὁφθαλμῶν, ἀπὸ τοῦ βλέμματος.—**στίλβειν** ὅτι σπινθηροβιολεῖ.—**Λαμνία** (Λημνία) **φλόξ** φλόξ τῆς Λήμνου, ὅπου ἐπιστεύετο, ὅτι εἶχε τὸ ἔργαστηριόν του ὁ "Ηφαιστος".—**φοίνισσα** ἐρυθρωπή.—**πρώθηβος** ὁ ἐν ἀργῇ τῆς ἐφηβικῆς ἥλικισις, νεαρός.—**ἀρήιος** πολεμικὸς —**ἄθυρμα** = παιγνίδιον, τέρψις.—**μέμναμαι** ἔχω εἰς τὸν νοῦν μου, ἐνδιαφέρομαι, φροντίζω.—**χαλκεόκτυπος** χαλκόβροντος. —**δίζημαι** ζητῶ νὰ εύρω.—**φιλάγλαος** ὁ ἀγαπῶν τὴν λαμπρότητα, φιλόκαλος.

β) 'Ο διθύραμβος εἶναι ἐν ἐκ τῶν εἰδῶν τῆς λυρικῆς ποιήσεως, συνδεόμενον μετὰ τῆς λατρείας τοῦ Διονύσου. Κατὰ τὰς Διονυσιακὰς δηλ. ἕορτὰς πολλοὶ ἔορτασται, μετημφιεσμένοι εἰς σατύρους, τραγόποδας ὀπαδοὶς τοῦ Διονύσου, ὠρχοῦντο περὶ τὸν βωμὸν αὐτοῦ ἔξυμνοῦντες καὶ μιμούμενοι ἐν ἐκστάσει καὶ τολμηρῷ ποιήσει τὰ παθήματα ἡ τὰς φαιδράς περιπετείας τοῦ θεοῦ.

Τὰ ἀσματα ταῦτα, συνοδεύομενα καὶ ὑπὸ αὐλοῦ, κατ' ἀρχὰς ἤσαν ἀτακτα κατὰ τὸ μέλος, τὴν ποίησιν καὶ τὸν ρυθμόν, διεμορφώθησαν δὲ τεχνικῶς τὸ πρῶτον ὑπὸ **Ἀρίονος** τοῦ **Μηθυμναίον** (περὶ τὸ 625 π.Χ.). 'Εκτοτε ὁ ἀριθμὸς τῶν χορευτῶν ὠρίσθη εἰς 50, ἐκ τῶν ὅποιων εἰς ἀποσπώμενος ἀνέβαινεν ἐπὶ τραπέζης ἡ ἄλλου βάθρου διὰ νὰ εἶναι δρατὸς

(κ ο ρ υ φ α ἴ ος τοῦ χοροῦ, ἐξάρχων τὸν διθύραμβον) καὶ ὑποδυόμενος τὸν Διόνυσον διελέγετο πρὸς τὸν χορὸν περὶ τῶν περιπετειῶν του.

Βραδύτερον ὁ διθύραμβος ἀπέβαλε τὸν ἀποκλειστικὸν χαρακτῆρα τῆς λατρείας τοῦ Διονύσου, αἱ δὲ ὑποθέσεις ἐλαμβάνοντο καὶ ἐξ ἄλλων μύθων ἀναφερομένων εἰς ἥρωας.

Εἰς τὸν διθύραμβον τοῦτον περιγράφεται ἡ πορεία τοῦ Θησέως πρὸς τὰς Ἀθήνας. Κορυφαῖς προφανῶς εἶναι ὁ βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν καὶ πατὴρ τοῦ Θησέως Αἴγευς, χορὸς δὲ πολῦται Ἀθηναῖοι.

Στ. 15. Πανδίων· νιὸς τοῦ Κέκροπος καὶ πατὴρ τοῦ Αἴγεως, βασιλεύσας ἐν Ἀθήναις περὶ τὸ 1300 π.Χ. — **Κρέουσσα**· θυγάτηρ τοῦ Ἐρεχθίου, βασιλέως τῶν Ἀθηνῶν.

Στ. 20. Σίνις (Σίνιδος)· ὁ ληστὴς Πιτυοκάμπτης: οὗτος συνέκλινε τὰς κορυφὰς δύο πεύκων καὶ προσέδενεν εἰς ἐκατέραν τὰ σκέλη τῶν διαβατῶν, ἔπειτα δὲ ἀφήνων αὐτὰς ἐλευθέρας τοὺς διεμέλιζε.

Στ. 21. Λυταῖος· ἐπώνυμον τοῦ Ποσειδῶνος, ὡς λύσαντος (διαρρήξαντος) τὰ Τέμπη, ἵνα χύνωνται εἰς τὴν θάλασσαν τὰ ὅδατα, τὰ ὅποια κατέκλυζον τὴν Θεσσαλίαν.

Στ. 24. Κρεμμύδων (καὶ **Κρομμύδων**)· ὀχυρὰ θέσις ἐντεῦθεν τοῦ Ισθμοῦ ἐν Μεγαρίδι (περὶ τοὺς σημ. Ἀγ. Θεοδώρους).

Στ. 25. Σκείρων (καὶ **Σκίρων**)· περιβόητος κακοῦργος, ὁ δοποῖος εἰς τὴν παρὰ τὰ Μέγαρα ἀπόκρημνον τοποθεσίαν «Σκιρωνίδες πέτραι», τὴν σημερινὴν «Κακὴν Σκάλαν», ἡνάγκαζε τοὺς διαβάτας νὰ κύψουν διὰ νὰ πλύνουν τοὺς πόδας του καὶ διὰ λακτίσματος τοὺς κατεκρήμνιζεν ἐκ τῆς βραχώδους ἐκείνης ἀκτῆς εἰς τὴν θάλασσαν. Ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ Θησέως κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Στ. 26. Κερκυόνος παλαίστρα· μετὰ τὸ ἀνωτέρω κατόρθωμα διθησένις ἐφόνευσε τὸν φοβερὸν ληστὴν Κερκύονα, ὁ δοποῖος παρὰ τὴν Ἐλευσῖνα ἡνάγκαζε τοὺς διαβάτας νὰ παλαίσουν πρὸς αὐτὸν καὶ τούς ἡττωμένους ἐφόνευεν.

Στ. 29. Προκόπτας· ἄλλος διαβόητος κακοῦργος. Οὗτος διαιτώμενος παρὰ τὸν Ἀττικὸν Κηφισὸν καὶ κρατῶν σφῦραν ἡνάγκαζε τοὺς διαβάτας νὰ ἐξαπλώνωνται ἐπὶ σιδηρᾶς κλίνης καί, ἀν μὲν οἱ πόδες ἐξεῖχον, ἀπέκοπτε τὸ ἐξέχον μέρος αὐτῶν, ἐὰν δὲ ἦσαν βραχύτεροι, ἐτάνυε καὶ ἐξήρθρωνεν αὐτούς. Ἡτο γνωστὸς ὑπὸ τὸ δνομα Προκρούστης.

82 (4). Ἐπίνικος Ἀργείω, Κείω παιδί, πύκτη, "Ισθμια.

α) **Στ. 1 - 5.** **ἄιξον**, προστ. τοῦ **ἀίσσω** (ἄπτω, διάπττω) ὁρμῶ, πετῶ (πρβλ. διάπττων ἀστήρ). — **σεμνοδότειρα** ἡ φέρουσα σπουδαίας εἰδήσεις. — **Κέος = Κέως**. — **χαριτώνυμος** εὐχάριστος, εὐφρόσυνος. — **μάχας (-ης)** **θαρασύχειρος** εἰς ἀγώνισμα, τὸ ὄποιον ἀπαιτεῖ στιβαρὰς χεῖρας (πυγμάς), πυγμαχίαν. — **ἄρατο** τοῦ **αἴρομαι** κερδίζω, κατάγω.

Στ. 6 - 10. **ἀνέμνασεν** (**ἀνέμνησεν**) ἔφερεν εἰς τὸν νοῦν μας. — **καλῶν** (οὐδ. γεν. πλ.) ὠραίας ἀναμνήσεις (ἐνδόξων νικῶν). — **ὅσα**, νὰ συναφθῇ μὲ τὸ **ἐπεδείξαμεν**. — **αὐχὴν** λαυδὸς (στενὸν γῆς). — **ζάθεος** ἱερώτατος. — **Εὐξαντίς** ἡ Κέως. — **έβδομήκοντα** σὺν στεφάνοις δι' ἑβδομήκοντα νικῶν.

Στ. 11 - 14. **Μοῦσα αὐθιγενής**, Μοῦσα ἐγχώριος, (δηλ. ἐγὼ ὁ συμπολίτης τοῦ νικητοῦ καλῶ τὴν γλ. καν. αὐλῶν). διότι ὁ Βακχυλίδης ἦτο Κεῖος. — **γλυκεῖαν καναχάν αὐλῶν**, τὸν γλυκὺν ἥχον τῶν αὐλῶν. — **γεραίρω** τιμῶ, ἔξυμνω. — **ἐπινικίοις**, ἐνν. **ἄσμασι**. — **Πανθεῖδας (-ης)** πατὴρ τοῦ νικητοῦ.

β) Τὸ ποίημα τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν λεγομένων ἐπινίκων. Οἱ ἐπίνικοι (ὕμνοι) ἦσαν λυρικὰ ἄσματα ὑμνοῦντα τοῦς νικητὰς τῶν Πανελλήνιων ἀγώνων, ἥδοντο δὲ τῇ συνοδείᾳ λύρας (ἢ αὐλοῦ) ὑπὸ χοροῦ ἐκ νέων ἑορταζόντων τὴν νίκην.

Στ. 1. Φήμα· προσωποίησις τῆς φήμης, ἡ ὅποια παρουσιάζεται ως «**σεμνοδότειρα**» θεά· (ἐν 'Αθήναις ὑπῆρχε καὶ βωμὸς αὐτῆς).

Στ. 2. Κέον ιεράν, διότι ἐτέλει ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν.

Στ. 8. Εὐξαντίδα· ἡ Κέως λέγεται Εὐξαντίς, διότι ἐπώνυμος τῆς νήσου ἦτο ὁ Εὐξάντιος, υἱὸς τοῦ Κρητὸς Μίνω καὶ τῆς Κείας νύμφης Δεξιθέας.

—Πόθεν ἐλήγθησαν αἱ ὄνομασίαι τῶν τριῶν τμημάτων (στροφῶν); Πῶς ἔχορεύοντο; Ποῖος ὁ χαρακτὴρ τῆς ποιήσεως τοῦ Βακχυλίδου;

Π Ι Ν Δ ΑΡ Ο Σ

'Ο Πίνδαρος (522 - 442 π.Χ.) ἔφερε τὴν χορικὴν ποίησιν εἰς ἀφθαστον ὄψος. 'Ἐγεννήθη εἰς Κυνὸς Κεφαλὰς τῆς Βοιωτίας, δόλιγον ἔξω τῶν Θηβῶν, καὶ ἐπωνομάσθη Θηβαῖος. Κατήγετο ἐκ τοῦ ἐπιφανεστάτου γένους τῶν Αἰγιδῶν. 'Εσπούδασεν εἰς τὰς 'Αθήνας καὶ, νεώτατος ἀκόμη,

έγινε γνωστὸς ὡς χορικὸς ποιητής. Ἐπανελθὼν εἰς τὰς Θήβας παρέμεινεν ἐπὶ τι διάστημα ἀδρανῆς, διότι αἱ Θήβαι εἶχον ταχθῆ ὑπὲρ τῶν Μήδων, ἡ δὲ πανελλήνιος δόξα ἐστεφάνων τότε τὸν Σιμωνίδην, τὸν ὑμνητὴν τῶν ἑλληνικῶν ἀγώνων. Ἀλλ' ἡ ἑλληνικὴ του ψυχὴ γρήγορα τὸν ὄθησε νὰ λάβῃ τὴν πρέπουσαν θέσιν καὶ συγκεκινημένος ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν νίκην κατὰ τῶν Περσῶν ἔξυμνησε τὴν δόξαν τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὰς θυσίας τῶν Ἀθηναίων διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Ἑλλάδος. Αἱ Ἀθῆναι τότε ἐτίμησαν ἔξαιρετικῶς τὸν ποιητήν, ἡ δὲ φήμη του διεδόθη πανταχοῦ. Φιλοξενεῖται ἡδη ὑπὸ πολλῶν ἡγεμονικῶν αὐλῶν καὶ πλείστων ἐπιφανῶν οἴκων τῆς Ἑλλάδος.

Ίδιαιτέρως ἐδίξασθη ὁ Πίνδαρος ὡς ἀριστος μουσικὸς καὶ ὑμνητὴς τῶν ἀθλητικῶν ἀγώνων, οἱ δὲ σωζόμενοι 45 ἐπίνικοι πρὸς τιμὴν νικητῶν ἔξι δλων τῶν πόλεων τῆς Ἑλλάδος μαρτυροῦν τὴν πανελλήνιον φήμην του. Ἐτιμήθη ἐπίσης καὶ ὡς θρησκευτικὸς ποιητής, αἱ δὲ διάφοροι πόλεις τῆς Ἑλλάδος εἰς αὐτὸν ἀνέθετον τὴν σύνθεσιν ὕμνων καὶ παιάνων πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν. Ἀλλὰ καὶ ποικίλα ἄλλα εἰδη ποιημάτων συνέθεσε. "Ολα τὰ ποιητικά του δημιουργήματα συνεκεντρώθησαν ὑπὸ τῶν μεταγενεστέρων θαυμαστῶν του εἰς 17 βιβλία. Ἐκ τούτων ἐσώθησαν μόνον τέσσαρα, τὰ περιέχοντα τοὺς ἐπινίκους. Ἀπὸ τὰ ἄλλα μόνον ἀποσπάσματα ἔχομεν τῶν διαφόρων ποιητικῶν εἰδῶν, ίκανα ὅμως νὰ ἐπισφραγίσουν τὴν δόξαν του.

83 (1). Προσόδιον (εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος).

α) Στ. 1-6. θεόδματος (θεὸς-δέμω = κτίζω) θεόκτιστος (ἡ νῆσος Δῆλος).—λιπαροπλόκαμος ἡ ἔχουσα λαμπροὺς πλοκάμους (ώραιοπλέξουδη).—ίμεροέστατον ποιητότατον (ἐκ τούτου ἡ δοτ. παίδεσσι).—ἔρνος βλαστάρι.—ἀκίνητος ἀσειστος, στερεός.—τέρας θαῦμα.—ἄν = ἥν.—κικλήσκοισιν (αἰολ. θαμιστ. τύπος) = καλοῦσιν.—τηλέφραντος (τῆλε-φαίνομαι) ὁ μακρόθεν φαινόμενος.—κυανέα χθῶν θάλασσα.

Στ. 7 - 14. τὸ πάροιθε πρότερον.—ἥν φορητὰ ἐφέρετο, ἔπλεεν (ἀνὰ τὴν θάλασσαν).—ρίπαῖσιν, ποιητ. αἴτιον (ρίπη = ὁρμή).—ἄκοιογενῆς ἡ κόρη τοῦ Κοίου (ἡ Λητώ).—αἱ ὀδῖνες οἱ πόνοι (τοῦ τοκετοῦ).—ἄγχιτοκος ἔτοιμόγεννος.—θυίω(θύνω) μαίνομαι, ὑποφέρω (= δταν ὑποφέρουσα ἀπὸ τοὺς πόνους τοῦ ἐπικειμένου τοκετοῦ...).—

ἐπέβα νιν ἐπάτησεν ἐπ' αὐτῆς (τῆς Δήλου).—δὴ τότε τότε πλέον.—δρθαί...κίνεις κατακόρυφοι κίνεις.—ἀπώρουσαν ἔξεπετάχθησαν (τοῦ ἀπορούω ἀναπηδῶ).—πρέμνον ρίζα, πυθμὴν τῆς θαλάσσης (: πρέμνων χθονίων ἀπὸ τὰ ἔγκατα τῆς θαλάσσης).—ἄν δὲ σχέθον (= ἀνέσχεθον δὲ) καὶ ἐκράτησαν ἐπάνω τους.—πέτραν τὴν βραχώδη νῆσον.—ἀδαμαντοπέδιλοι (κίνεις) ἔχοντες ἀδαμαντίνην (στερεὰν) βάσιν.—τεκοῖσ' = τεκοῦσα.—ἐπόψατο (ποιητ. ἀρ. τοῦ ἐφορᾶ) ηὔτυχησε νὰ ἔδῃ.—ἡ γέννα τὰ τέκνα.

β) Τὸ παρὸν προσόδιον συνέθεσεν ὁ Πίνδαρος κατὰ παραγγελίαν τῶν Κείων, ἀδεται δὲ ὑπὸ χοροῦ Κείων προσερχομένων εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. (Περὶ προσόδιου βλ. εἰς σχόλια ποιήματος 80 (2), σελ. 135).

Στ. 2. ἔρνος (βλαστὸς) λέγεται ἡ Δῆλος ὡς «βλαστήσασα» ἐκ τῆς θαλάσσης. — **παίδεσσι Λατοῦς**, βλ. Θεόγνιδος «Εἰς Ἀπόλλωνα» (σελ. 98).

Στ. 7. ήν τὸ πάροιθε φορητά· ἐπιστεύετο, ὅτι ἡ Δῆλος ἦτο πλωτή, ἀλλὰ κατέστη ἀκίνητος, ἀφ' ὅτου ἡ Λητώ ἐγέννησεν ἐκεῖ τὰ δίδυμα τέκνα τῆς διὰ τοῦτο καὶ ἐν στ. 3 ὀνομάζει αὐτὴν ἀκίνητον **τέρας** (ἀκλόνητον θαῦμα).

Στ. 9. Κοιογενής· ἡ Λητώ ἦτο θυγάτηρ τοῦ Τιτᾶνος Κοίου καὶ τῆς Τιτανίδος Φοίβης.

—Προσέξατε τὰς μεταφοράς, τὰ κοσμητικὰ ἐπίθετα, τὰ ποιητικὰ σύνθετα (διὰ τὰ τελευταῖα βλ. «Σαλαμῖνα», εἰς σημειώσεις, σελ. 89 στ. 6).

84 (2). Διθύραμβος πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου.

α) **Στ. 1-5. ἴδετε,** ἐπιβλέψατε (λέγει πρὸς τοὺς θεοὺς ὁ Πίνδαρος παρερχόμενος ἐπὶ τὴν ὄρχηστραν ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ χοροῦ).—ἐν = εἰς πρός.—ἐπὶ τε πέμπετε καὶ πέμπετε ἐπ' αὐτόν.—**κλυτάν χάριν** τὴν θείαν χάριν σας.—**πολύθατος** παλυπάτητος, πολυσύχναστος.—**οἵ τε** = οἱ.—**δημφαλὸς** κέντρον τῆς πόλεως.—**θυσίεις** εὐώδης, μοσχοβολισμένος (ἀπὸ τὰ θυμιάματα).—**οἰχινέω** συχνάζω, ἐπισκέπτομαι συχνά (τοῦ αὐτοῦ θέμα. μὲ τὸ **οἰχομαι**).—**πανδαιδαλος** κατάτεχνος, κατεσκευασμένος μὲ τέχνην ἐκ θεμ. τοῦ ρ. **δαιδάλω** (= διαχοσμῶ, ἐπεξερ-

γάζομαι τεχνικῶς), ἔξ οὖ καὶ τὸ ὄνομα τοῦ τεχνίτου Δαιδάλου, συμβολίζοντος τὴν ἐπιτηδειότητα εἰς τὴν κατασκευὴν τεχνικῶν ἔργων.

Στ. 6 - 12. Ιόδετος πλεγμένος ἀπὸ ἵα («μενεξεδοπλεγμένος» κατὰ Βουτιερίδην).—**λάχετε** δεχθῆτε.—**ἐκαρίδρεπτος** ὁ κατὰ τὸ ἔκαρ δρεπόμενος («ἀνοιξιάτικος» Βουτ.).—**λοιβά** σπονδή, προσφορά (πρὸς τοὺς θεούς).—**Διόθεν** κατ' ἐντολὴν τοῦ Διός, κατ' εὐδοκίαν τοῦ Διός.—**ἀγλαῖα** λαμπρότης: **σὺν ἀγλαῖᾳ...ἀσιδᾶν** = μὲ τὴν λαμπρότητα τῶν φύδῶν (μὲ τὰ χαρούμενα τραγούδια μου...).—**πορευθέντ(α)** ὑποκ. μέ.
—**δεύτερον** διὰ δευτέραν φοράν.—**κισσοδέτας** (ὁ Διόνυσος) κισσοστεφανωμένος· (ἡ σειρά: **ἱδετέ με πορευθέντα δεύτερον σὺν ἀγλαῖᾳ ἀσιδᾶν ἐπὶ κισσοδέταν θέον**).—**Βρόμιος**, **Ἐριβόας**: μὲ τὰ ἐπίθετα ταῦτα προσηγόρευον τὸν Διόνυσον ὡς θεὸν τῆς εὐθυμίας, ἢ ὅποια συνήθως ἐκδηλοῦται θορυβωδῶς: **βρόμιος** = θορυβωδῆς ἐκ τοῦ **βρόμος** = κρότος, πάταγος. **Ἐριβόας** = ὁ ἴσχυρῶς βοῶν, ἐκ τοῦ **Ἐριβοάω**.—**μελπέμεν** (κυρίως τελικ. ἀπαρ. ἐκ τοῦ **πορευθέντα**) = διὰ νὰ ψάλω.—**γόνος** υἱός. —**ὑπάτων πατέρων**, τοῦ Διός. —**γυναικῶν Καδμεῖσαν** (= Θηβαΐδων), τῆς Σεμέλης (πληθυντικοὶ μεγαλοπρεπείας).

Στ. 13 - 18. ἐναργῆς ὀλοφάνερος.—**σάματα** σημεῖα, προμηνύματα.—**τέλεα** αἱ τελεταί, αἱ (ἐκαριναὶ Διονυσιακαὶ) ἑορταί.—**οὐ λανθάνει**, ἐν. **ἡμᾶς**, τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ἑορτάζοντας· ἡ σειρά: **ἐναργέα σάματα τελέων οὐ λανθάνει ἡμᾶς** = τὰ ὀλοφάνερα προμηνύματα τῶν ἐκρινῶν ἑορτῶν τοῦ Διονύσου δὲν μᾶς ξεφεύγουν (διότι βλέπομεν τὴν ἐκαρινὴν ὅψιν τῆς φύσεως).—**φοινικοέανος** κοκκινόπεπλος (ἐκ τοῦ **φοῖνιξ** = κόκκινος καὶ **ἴανδος** = πέπλος), ἐπιθ. τῶν **Ὦρῶν**.—**οἰχθέντος** = ἀνοιχθέντος.—**ἐπάγησιν** ἐπιφέρωσιν (αὗται, αἱ **Ὦραι**).· ἡ σειρά: **ὅποτε οἰχθέντος θαλάμου φοινικοέανων Ὦρῶν ἐπάγησιν εὔοδμον ἔαρ**.—**νεκτάερος** θεῖος, εὐώδης (ἐκ τοῦ **νέκταρ** = τὸ ποτὸν τῶν θεῶν).—**βάλλεται** ρίπτονται, ἐκσφενδονίζονται. —**ἄμβροτος** ἀθάνατος· **ἐπ'** **ἄμβρόταν χθόνα** ἐπὶ τῆς ἀθανάτου (τῆς ἀγηράστου) γῆς.—**έρατὸς** ποθητός, εὐχάριστος.—**φόβη** φύλαωμα, ἀνθοδέσμαι..—**κόμαισι** μείγνυται περιπλέκονται μὲ τὴν κόμην, στεφανώνουν τὴν κεφαλήν.—**ἀχεῖτε** (= **ἡχεῖτε**) ὑμεῖτε.—**δύμφαι** μελέων μεληδικαὶ φωναί, ḥσματα τοῦ χοροῦ· (κυρίως **δύμφη** = φωνὴ τοῦ μαντείου).—**σὺν αὐλοῖς** μὲ συνοδείαν αὐλῶν.—**Σεμέλαν**, τὴν μητέρα τοῦ

Διονύσου. — **έλικαμπυξ** ή φέρουσα στρογγύλον διάδημα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

β) 'Ο παρὸν διθύραμβος συνετέθη ὑπὸ τοῦ Πίνδαρου ἵσως ἐπὶ τῇ ἔορτῇ τῶν «Μεγάλων Διονυσίων», διεσώθη δὲ ὑπὸ τοῦ Διονυσίου 'Αλικαρνασσέως, ὁ ὅποῖς περιέλαβε τοῦτον εἰς τὸ ἔργον του «Περὶ συνθέσεως ὄνομάτων». — (Περὶ τοῦ Διθύράμβου βλέπε εἰς σελ. 137).

Στ. 1. ἴδετ' ἐν χορόν, Όλυμπιοι. ὁ Πίνδαρος ἀρχίζει τὸ ἄσμά του ἐπικαλούμενος τὴν χάριν τῶν Όλυμπίων, ἐνῷ μετὰ τοῦ χοροῦ παρέρχεται ἐπὶ τὴν ὀρχήστραν.

Στ. 3. διμφαλὸς τοῦ ἀστεως ἦτο ἡ ἀγορὰ (τὸ κέντρον τῆς πόλεως), ὃπου καὶ ὁ βωμὸς τῶν 12 θεῶν, ὁ ἴδρυθεὶς ὑπὸ τοῦ Πεισιστράτου. 'Ονομάζει αὐτὸν **πολύβατον**, διότι ἐκεῖ συνήρχοντο τὰ πλήθη τῶν Αθηναίων.

Στ. 5. πανδαιδαλος (κατάτεχνος), διότι ἡ ἀγορὰ ἦτο κεκοσμημένη μὲ διάφορα ἔργα τέχνης, ἀγάλματα κτλ. Διὰ τοῦτο καὶ **εὐκλεής** (συγκεντρώνουσα καὶ ἐπιδεικνύουσα τὴν δόξαν τοῦ ἀστεως). — **κισσοδέταν θεόν**. ὁ Διόνυσος παρίστατο κατὰ τὴν φαντασίαν τῶν ἀρχαίων κισσοστεφάνωτος ὁ κισσὸς καὶ ἡ ἀμπελος ἥσαν ἱερὰ φυτὰ τοῦ Διονύσου.

Στ. 11. γόνον κτλ. 'Ο Διόνυσος ἦτο νίδις τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης. 'Ο Ζεὺς ὀνομάζεται ὑπατος πατήρ (κατὰ τὸν "Ομηρον εἶναι «ὁ ὑπατος κρείοντων» καὶ «πατήρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε».). 'Η Σεμέλη ἦτο κόρη τοῦ Κάδμου καὶ τῆς 'Αρμονίας.

Στ. 14. Αἱ "Ωραι (προσωποιοῦσαι τὰς ἐναλλαγὰς τῶν ἐποχῶν τοῦ ἔτους) κατὰ τὴν μυθολ. παράδοσιν ἥσαν κεκλεισμέναι ἐντὸς τοῦ οὐρανίου θαλάμου των· αἱ θύραι τούτου ἤγοιγον κατὰ τὴν ἔναρξιν ἔκάστης ἐποχῆς, αἱ δὲ "Ωραι ἐξήρχοντο συνοδεύουσαι τὴν νέαν ἐποχῆς τοῦ ἔτους καὶ ἐγκαθιστῶσαι αὐτὴν ἐπὶ τῆς φύσεως. Κατὰ τὴν ἔναρξιν αἱ "Ωραι εἶναι κοκκινόπεπλοι συμβόλιζουσαι τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα τῆς γῆς, καλυπτομένης ἀπὸ κοκκινόχρωμα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄνθη.

Τὸ ποίημα εἶναι κατάμεστον ἀπὸ μεταφοράς, περιφράσεις, ἀντονομασίας, κοσμητικὰ ἐπίθετα, ποιητικὰ σύνθετα καὶ εἰκόνας.

—Νὰ εὑρεθοῦ, ν' ἀναλυθοῦν καὶ ν' ἀξιολογηθοῦν. Προσέξατε τὴν μεγαλοπρέπειαν τοῦ ὕφους καὶ τὸν τρόπον, διὰ τοῦ ὅποιον ἐκφράζεται ἡ ἐνθουσιαστικὴ διάθεσις τοῦ ποιητοῦ.

85 (3). Διθύραμβος πρὸς τιμὴν τῶν Ἀθηνῶν.
(Ἀπόσπασμα)

α) ταὶ αἱ (ἀρθρ.).—λιπαρὸς περίλαμπρος.—ἰστέφανος στεφανωμένος μὲ ἵα.—ἀσιδιμος πολυύμνητος (ἐκ τοῦ ἀσιδή).—δαιμόνιος θεῖος, θεσπέσιος (δαιμῶν = θεός, θεῖον πνεῦμα).—ὅθι ὅπου.- ἐβάλοντο ἐθεμελίωσαν, ἐστερέωσαν.—φαεινός φωτεινός, ἀκτινοβόλος.—κρηπὶς βάσις, θεμέλιον.

β) Μολονότι ἡ πατρὶς τοῦ ποιητοῦ « ἐμήδισεν », ὁ Πίνδαρος δὲν ἔμεινεν ἀσυγκίνητος ἀπὸ τὸν ἀγῶνα τῶν Ἀθηναίων κατὰ τῶν Περσῶν. ‘Υμνεῖ λοιπὸν ἐν διθυράμβῳ τὴν συμβολὴν τῶν Ἀθηναίων εἰς τὴν νίκην τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐκφράζει τὴν ἀγάπην του πρὸς τὰς Ἀθήνας.

Στ. 2. Ἑλλάδος ἔρεισμα, διατί ;

Στ. 3. Μετὰ τὸν στίχον τοῦτον λείπει μέγα τμῆμα, εἰς τὸ δποῖον δίνδ. ἐξήγει τισας διατὶ δύνομάζει τὰς Ἀθήνας « Ἑλλάδος ἔρεισμα ».

84 (4). Παιδὸν ἐπὶ τῇ ἐκλείψει τοῦ ἡλίου.

α) Στ. 1 - 6. πολύσκοπος ὁ πολλὰ ἐξετάζων, ὁ ἐπιβλέπων τὰ πάντα.— μήσεαι, μελ. τοῦ μήδομαι σχεδιάζω, μηχανεύομαι.— μᾶτερ δύμμάτων τροφὲ τῆς ὄράσεως, πηγὴ τοῦ φωτὸς (« σὺ τῶν ματιῶν ἡ μάνα » κατὰ Σ. Μενάρδον).— ἐν ἀμέρᾳ κατὰ τὴν ἡμέραν, ἐνῷ εἰναι ἡμέρᾳ.— κλέπτομαι ἐξαφανίζομαι, σβήνω.— ἔθηκας ἔκαμες.— ἀμάχανος ἀνίσχυρος.— ἴσχὺς ἡ σωματικὴ δύναμις.— σοφίας ὀδὸς (περὶ φρασις) σοφία, νοῦς.— ἐπίσκοπος σκοτεινός.— ἐπίσκοπον ἀστραπὸν σκοτεινὸν μονοπάτι (πρὸς τὸ δποῖον δηλ. ἐτράπη ὁ ἡλιος ἐκφυγῶν ἀπὸ τὸν κανονικὸν φωτεινὸν δρόμον του).— ἐσσυμένα μτχ. πρκμ. τοῦ σεύομαι κινοῦμαι ταχέως, ἐκτρέπομαι.— ἐλαύνω (μτβτ.) φέρω.— νεώτερον εἰς παρομοίας ἐκφράσεις σημαίνει : κακόν.— πάρος προηγουμένως· ἡ πάρος, β' δρ. συγκρ. πρὸς τὸ νεώτερον (: προμηνύεις κανένα κακόν, τὸ δποῖον δὲν ὑπῆρχε προηγουμένως ;).

Στ. 7 - 10. Πρὸς Διὸς δὶ’ ὄνομα τοῦ θεοῦ.— ἵπποσόα (θηλ. τοῦ) ἵπποσας ἡ δίδουσα δρόμον εἰς τοὺς ἵππους (ἐκ τοῦ ἵππος καὶ σεύω = κινῶ).— θοὸς ὁ ταχύπους· θοάς, θηλ. αἰτ. πληθ. εἰς τὸ ἵππους ἐκ τοῦ ἵπποσόα (: ἡ κινοῦσα ταχύποδας ἵππους).— ἀπήμων ἄλυπος (ἀ-πῆμα).— δλβος εὐτυχία (εἰς δλβον, δηλοῦ ἀποτέλεσμα : ὥστε νὰ ἐπέλθῃ εὐτυχία, πρὸς εὐτυχίαν).— τράποιο (δηλοῦ εὐχῆν) εἴθε νὰ τραπῆς, νὰ ἀκολουθήσῃς πλέον τὴν κανονικὴν τροχιάν σου (ὥστε νὰ φέρης εἰς τὰς Θή-

βας κάποιαν καλήν εύτυχίαν). — πάγκοινον κοινὸν εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, παγκόσμιον. — τέρας θαῦμα.

Στ. 11 - 21. ήρ(α) ἄραγε. — ἀτασθαλία ἀμαρτία. — κοτεσσαμένα, τοῦ κοτέω δργίζομαι, μνησικακῶ. — πάμπαν καθ' ὀλοκληρίαν. — ἔξαιρέω ἐξαφανίζω. — αἰών ἡ ζωή, ὁ κόσμος. — ἀγνὸν ἀμόλυντον. — σᾶμα προμήνυμα. — καρποῦ φθίσις σιτοδείκα, λιμός. — νιφετὸς χιονοθύελλα, ὁ χιονάς. — σθένος νιφετοῦ σφοδρότης χιονοθύελλης. — ὑπέρφρατος ἀνώτερος περιγραφῆς, πρωτοφανής. — οὐλόμενος κατηραμένος. — κενέωσις κένωσις, ἄδειασμα. πόντου κενέωσις κατακλυσμὸς τῆς θαλάσσης. — ἄρ(α) ἵσως. — ἀμ πέδον ἀνὰ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. — παγετὸς χθονὸς ψῦξις τῆς γῆς. — νότιος ὑγρός, βροχερός. — ζάκοτος λίαν ὠργισμένος, λυσσώδης (ἐκ τοῦ ἐπιτατ. ζα καὶ κοτέω). — (θέρος) ῥέον ἔχον βροχάς. — κατακλύσαισα (δωρ.) ἀφοῦ πνίξῃς μὲ κατακλυσμόν. — θήσεις θά κάμης, θά δημιουργήσῃς — οὐδὲν δ, τι οὐδόλως δι' δ, τι (: οὐδόλως θρηνῶ δι' δ, τι θά πάθω μαζὶ μὲ ὅλους).

β) 'Ο παρὸν παιάν (βλ. σελ. 135 περὶ παιᾶνος) ἐψάλη πρὸς τὸν 'Απόλλωνα ἐπὶ τῇ σχεδὸν διεκῆ ἐκλείψει τοῦ ἡλίου, ἡ ὅποια συνέβη τὴν 30 Ἀπριλίου 463 π.Χ., ὥραν 2 μ.μ. 'Η ἐκλείψις τοῦ ἡλίου ἐθεωρεῖτο κακὸς οἰωνὸς προκαλῶν πανικόν. 'Ο Πίνδαρος ἐκφράζει τοὺς φόβους του μὲ τοὺς στίχους του, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν μουσικὴν καὶ μὲ τὰ κινήματα τοῦ χοροῦ, ὁ ὅποιος στρέφεται πρὸς τὸν ἡλιον καὶ ψάλλει.

Στ. 1. Ἀκτὶς ἀελίου (κατὰ συνεκδοχὴν) ἀντί: ἀκτινοβόλε ἡλιε. ('Ο Σοφοκλῆς εἰς τὴν «Ἀντιγόνην» στ. 100 ἔχει τὴν ἰδίαν φράσιν. Καὶ ὁ Χορτάτζης εἰς τὴν «Ἐρωφίλην» λέγει «Ἀκτίνα τ' οὐρανοῦ χαριτωμένη»).

Στ. 7. ιπποσόα θοάς, ἐφαντάζοντο, ὅτι ὁ ἡλιος ἐπέβαινε τεθρίππου ἀρματος. (Βλ. καὶ εἰς σελ. 131, στ. 3, εἰς λέξιν δέπας).

Στ. 19 - 20. ἡ γαῖαν κατακλύσαισα κτλ. ὅπως ἔγινεν ἐπὶ Δευκαλίωνος, ὅτε διὰ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐξηφανίσθη τὸ ἀνθρώπινον γένος καὶ ἐδημιουργήθη νέον διὰ λίθων, τοὺς δόποίους ἔρριπτον ὅπισθεν των οἱ διασωθέντες Δευκαλίων καὶ Πύρρα.

—Τὶ ἐκφράζουν αἱ συνεχεῖς ἐρωτήσεις τῶν στίχων 1-5 καὶ 11-20; Ποῖον νόημα ἐγκλείει ὁ τελευταῖος στίχος; Ποῖα τὰ αἰσθητικὰ στοιχεῖα τοῦ ποιήματος;

87 (5). Ἐπίνικος εἰς Ὀλυμπιονίκην.

Ἄσωπίχω Ὁρχομενίω παιδί, σταδιεῖ· (476 π.Χ.).

Ἐπίνικος (βλ. σελ. 139) διὰ τοῦ ὁποίου ὑμνεῖται ὁ νέος (ὁ παῖς) Ἀσώπιχος, υἱὸς τοῦ Κλεοδάμου ἐξ Ὁρχομενοῦ τῆς Βοιωτίας, νικήσας ἀγῶνα σταδίου (σταδιεύς, σταδιοδρόμος). Στάδιον ἦτο ἀπλοῦς δρόμος ἀπὸ τῆς ἀφετηρίας μέχρι τοῦ τέρματος τοῦ στίβου, 192 μ.

α) **Στ. 1 - 10. Καφισίων, τοῦ Κηφισοῦ τῆς Βοιωτίας.—λαχοῖσαι (λαχοῦσαι), μὲ γεν. : διὰ κλήρου λαβοῦσαι.—ταὶ τε καὶ αἱ ὄποιαι.—ναίω κατοικῶ.—καλλίπωλος ἡ τρέφουσα ὠραίους ἵππους, εὔιππος.—ἔδρα χώρα.—λιπαρὸς περίλαμπρος (ἐδῶ : πλούσιος). ἡ γεν. εἰς τὸ Ἔρχομενοῦ (= Ὁρχομενοῦ).—ἀοιδιμος πολυύμνητος.—παλαιί-γονος παλαιός, ἀρχαῖος.—Μινυᾶν γεν. πλ. (Μινύαι οἱ παλαιοὶ κάτοι-κοι τοῦ Ὁρχομενοῦ).—ἐπίσκοποι προστάτεδες.—κλῦτ' (ε) εἰσακού-σατε.—ἄνεται, γ' ἐν. παθ. τοῦ ἀνω (καὶ ἀνυμι καὶ ἀνύτω) φέρω εἰς πέρας, κατορθώνω (: πάντα ἄνεται ὅλα κατορθώνονται).—βροτοῖς, ποιητ. αἰτιον.—εἱ σοφὸς κτλ., ἐπεξήγησις εἰς τὸ τερπνὰ καὶ γλυ-κέα (δηλ. ἐὰν κανεὶς θὰ γίνη σοφὸς κτλ.).—ἀγλαός, ἐδῶ : ἔνδοξος (τὸ νόημα : μὲ τὴν βοήθειάν σας λαμβάνουν οἱ ἄνθρωποι ὅλα τὰ τερπνὰ καὶ γλυκέα χαρίσματα, δύως εἶναι ἡ σοφία, τὸ κάλλος, ἡ δόξα).**

Στ. 11 - 17. σεμνᾶν, γεν. πληθ.—ἄτερ (μὲ γεν.) ἄνευ.—κοιρα-νέοντι, γ' πληθ. τοῦ κοιρανέω κυβερνῶ, διακοσμῶ (ἐκ τοῦ κοιρανος = ἀρχῶν).—δαις (γεν. δαιτὸς) γεῦμα συμπόσιον.—ταμίας οἰκονόμος, ὁ διευθύνων καὶ ἐπικελούμενος τινός (ταμίαι, κτυρμ. : αἱ Χάριτες φρον-τίζουν δι' ὅλα).—θέμεναι (μτχ. ἐπιθ.) αἱ ὄποιαι ἔθεσαν, ἔστησαν.—θρόνους (ἀντικ. τοῦ θέμεναι) τοὺς θρόνους των.—αἰέναος αἰώνιος.—σέβοντι (= σέβουσι) σέβονται.—τιμὰ ἔξουσία.

Στ. 19 - 35. πότνια σεβαστή.—φιλησίμολπος ἡ ἀγαπῶσα τὴν χορῳδίαν.—ἐπακοέω ἐπακούω, εἰσακούω (ἐπακοοῖτε, εὐκτ. εὐχε-τική).—έρασίμολπος, συνώνυμον τοῦ φιλησίμολπος.—Ειδοῖσα (ἰδοῦσα), χάριν τοῦ μέτρου ἀναφέρεται πρὸς τὴν τελευταίαν, ἀντὶ ιδοῦ-σαι : ἐπὶ τῇ θέᾳ ... — κῶμος ἐπινίκιος πομπή.—ἐπ' εύμενεῖ τύχῃ διὰ τὸ εὐτυχὲς γεγονός.—κοῦφα βιβῶντα βαίνοντα μὲ ἐλαφρὰ βή-ματα (βιβάω καὶ βιβημι = βαίνω).—(ἐν) Λυδῷ τρόπῳ μὲ λυδικήν ἀρμονίαν.—ἐν μελέταις τ' καὶ μὲ ἐπιμελελημένους στίχους.—ἀείδων

ύμνων, ίνα ύμνησω.— **Έμολον** ήλθον (α' πρόσ. διότι διμιλεῖ διὰ τοῦ χοροῦ)· τὸ **Έμολον** ἀδρ. β' τοῦ **Βλώσκω** ἔρχομαι, πηγαίνω.—**Ούνεκα** ἐπειδή.—**Όλυμπιόνικος**, κτργμ. (εἰναι 'Ολυμπιονίκης).—ά **Μινύεια** (πόλις), δηλ. ὁ **Ορχομενός**.—**σεῦ ἔκατι** ἐξ αἰτίας σου (μὲ τὴν βοήθειαν ύμῶν τῶν Χαρίτων).—**μελαντειχής** ὁ ἔχων μαύρους τοίχους, ὁ σκοτεινός.—**Φαχοῖ** ('Αχοῖ, 'Ηχοῖ), κλητ. : σὺ δὲ **Ηχώ**.—**πατρί**, εἰς τὸν πατέρα τοῦ νικητοῦ Ασωπίχου (δηλ. εἰς τὸν Κλεόδαμον).—**κλυτὸς** ἔνδοξος, περίφημος.—**φέροισα** (**φέρουσα**) ίνα φέρης.—**δφρα...** εἴπης, ἐπεξήγησις εἰς τὸ ἀγγελίαν.—**υἱόν**, προληπτ. ἀντί : ὅτι **Foi** υἱός...—**νέαν χαίταν** τὴν νεανικήν του κόμην.—**παρ'** εὐδόξοις κόλποις **Πίσης**, εἰς τὴν ἔνδοξον κοιλάδα τῆς Πίσης (ὑπὸ τὸ Κρόνιον ὄρος, ὃπου ἐτελέσθησαν οἱ ἀγῶνες).—**πτεροῖσι κυδίμων** ἀέθλων (οὐδ.) μὲ τὰ πτερὰ τῶν ἐνδόξων ἐπάθλων, δηλ. μὲ τὰς ταινίας τὰς κρεμαμένας ἐκατέρωθεν τῶν ἐνδόξων ἐξ ἐλαίας στεφάνων **κύδιμος** ἔνδοξος.

β) 'Ο ύμνος ἀπευθύνεται πρὸς τὰς τρεῖς Χάριτας, **Αγλαΐαν**, **Εὐφροσύνην** καὶ **Θαλίαν**, αἱ ὄποῖαι ἡσαν τέκνα τοῦ Διὸς καὶ τῆς Εὐρυνόμης. Αἱ Χάριτες ἡσαν ἡλιακαὶ θεότητες, ἐξωρατίζουσαι τὴν φύσιν, φαιδρύνουσαι τὰ ἔμψυχα δυντα καὶ ἐπιδαψιδεύουσαι πλούσια δῶρα εἰς τὸν ἀνθρωπὸν (σοφίαν, κάλλος, δόξαν κ.τ.λ.).

Στ. 1. Καφισίων ύδάτων λαχοῖσαι εἰς τὸν παλαιὸν **Ορχομενόν**, πλησίον τοῦ Βοιωτικοῦ Κηφισοῦ, ὑπῆρχεν ἀρχαιότατον ιερὸν τῶν Χαρίτων, αἱ ὄποῖαι ἐκεῖ ἐτιμῶντο ίδιαζόντως.

Στ. 2. καλλίπωλος διότι ἡ Βοιωτία ἐφημίζετο διὰ τοὺς ἵππους, τοὺς ὄποιους ἔτρεψε.

Στ. 5. Εἰς **Ορχομενὸν** κατάκουσν παλαιότερον **οἱ Μινύαι** οὗτοι κατῆλθον ἐκ Θεσσαλίας ὑπὸ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν Μινύαν καὶ ἔδρυσαν τὸ κράτος τῶν Μινυῶν μὲ πρωτεύουσαν τὸν **Ορχομενόν**, προώδευσαν δὲ καὶ ἐπλούτησαν διὰ τοῦ ἐμπορίου.

Στ. 25. Λυδῷ τρόπῳ · ἡ ἀρχαία ἐλληνικὴ μουσικὴ εἶχεν ἐξ ἀρμονίας : δωρεικήν, φρυγικήν, λυδικήν, αἰολικήν, ἴωνικήν καὶ μιξολυδικήν ἐξ τούτων ἡ λυδικὴ ἦτο ἀπαλωτέρα καὶ γλυκυτέρα τῶν ἄλλων, διὰ τοῦτο δὲ ἥρμοζε περισσότερον εἰς ύμνον τῶν Χαρίτων.

Στ. 30. Ηχώ · οἱ ἀρχαῖοι "Ελληνες προσωποιήσαντες

καὶ τὴν ἡχώ ἔπλασαν περὶ αὐτῆς πολλοὺς μύθους. Κατὰ τὸν ἐπικρατέστερον ἡ Ἡχὼ ἦτο ὥραιοτάτη Νύμφη γαλουχηθεῖσα καὶ ἀνατραφεῖσα ὑπὸ τῶν ἄλλων νυμφῶν, ἐκπαίδευθεῖσα δὲ ὑπὸ τῶν Μουσῶν εἰς τὴν τέχνην τοῦ ἄσματος, τοῦ αὐλοῦ καὶ τῆς σύριγγος. Ἐπειδὴ ὅμως περιεφρονήθη ὑπὸ τοῦ Ναρκίσσου, καταφεύγει εἰς τὰ βάθη τῶν μονήρων ἀντρῶν, διὰ ν' ἀποκρύψῃ τὴν ἐντροπήν της, ἐκεῖ δὲ ἡ λύπη καὶ ἡ ὁργὴ τὴν κατάβαλλουν: τὸ σῶμά της τήκεται, τὸ αἷμά της ἐξατμίζεται· μόνον ἡ φωνὴ καὶ τὰ ὀστᾶ της ἀπομένουν. Καὶ ἡ μὲν φωνὴ διετηρήθη· τὰ ὀστᾶ της ὅμως ἔλαβον μορφὴν βράχου. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης δὲν τὴν βλέπουν πλέον ἐπὶ τῶν ὁρέων, ἀλλ᾽ ἀπὸ τὰ βαθέα σπήλαια, ἔνθα κρύπτεται, ἀπαντᾷ ἀκόμη πρὸς τοὺς καλοῦντας αὐτὴν (Ovid. Metam. III, 342).

Ἡ Ἡχὼ ἔχει τὴν δύναμιν νὰ διαβιβάζῃ — ὅπως καὶ ἡ Φήμη — μακρυνάς ἀγγελίας: δὲ ἀντίλαος τῆς ἐπινικίου ἕορτῆς δύναται, κατὰ τὸν ποιητὴν, νὰ φθάσῃ καὶ μέχρι τοῦ "Ἄδου, διὰ νὰ φέρῃ εἰς τὸν πατέρα τοῦ νικητοῦ τὸ ἄγγελμα τῆς νίκης τοῦ υἱοῦ του.

—Ποῖος δὲ χαρακτήρει τῆς ποιήσεως τοῦ Πινδάρου; Ὁμοιότητες καὶ διαφοραὶ μεταξὺ τῶν διδαχθέντων εἰδῶν τῆς χορικῆς ποιήσεως: (προσόδιον, διθύραμβος, παιάν, ἐπίνικος).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Ό γραπτὸς λόγος εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα	5
2. Ἡ ἀνάπτυξις τῆς λυρικῆς ποιήσεως	6
3. Εἶδη τῆς λυρικῆς ποιήσεως	7
4. Α'. Ἐλεγειακὴ ποίησις	7
5. Β'. Ἰαμβικὴ ποίησις	8
6. Γ'. Μελικὴ ποίησις	9
7. Δ'. Χορικὴ ποίησις	9
8. Διαιλεκτικὰ διαφορὰ	10

Α'. ΕΛΕΓΕΙΑΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

1. Η ΕΛΕΓΕΙΑ

	Σελ.		Σελ.		
	Κειμ.	Σημ.	Κειμ.	Σημ.	
ΚΑΛΛΙΝΟΣ					
1. Πολεμικὸν σάλπισμα	15	77	11 (3). Ὑποθῆκαι εἰς ἔσωτὸν	24	92
ΤΥΡΤΑΙΟΣ			ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ		
2 (1). Ὑποθῆκη	16	80	12. Συμπόσιον	25	94
3 (2). Ὑποθῆκη	17	82	ΘΕΟΓΝΙΣ		
4 (3). Ἐμβατήριον	19	84	13 (1). Εἰς Ἀπόλλωνα	27	98
ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ			‘Ὑποθῆκαι εἰς Κύρον :		
5 (1). Ἡ ἀπολεσθεῖσα ἀσπὶς	19	85	14 (2). Οὐδὲν φίλτερον πάτρης	27	98
6 (2). Δέν ὡφελοῦν οἱ θρῆνοι	20	85	15 (3). Ἡν δὲ κακοῖσι συμμί-		
ΜΙΜΝΕΡΜΟΣ			σγης	28	99
7 (1). Ἡ νεότης	20	86	16 (4). Ὁ διπρόσωπος φίλος	28	99
8 (2). Τὸ γῆρας	21	87	17 (5). Εἴλικρίνεια	28	100
ΣΟΛΩΝ			18 (6). Σπάνιος ὁ πιστὸς φίλος	29	100
9 (1). Σαλαμῖς	22	88	19 (7). Ἡ πενία	29	101
10 (2). Ὑποθῆκαι εἰς Ἀθηναῖους	22	90	20 (8). Ἡ ἐλπὶς	29	101
			ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)		
			21. Ὑποθῆκαι εἰς νέον	30	102

2. ΤΟ ΕΠΙΓΡΑΜΜΑ

Σελ.	Σελ.
ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ	Κειμ. Σημ.
22 (1). Εἰς τοὺς Μαραθωνομάχους Ἀθηναίους 32 103 23 (2). Εἰς Θερμοπύλας 32 103 24 (3). Ἐπιτύμβιον εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Θερμοπύλαις 32 104 25 (4). Εἰς τοὺς πεσόντας μετὰ Λεωνίδου 33 104 26 (5). Εἰς τοὺς πεσόντας ἐν Σαλαμῖνι Κορινθίους.. 33 104 27 (6.). Εἰς πεσόντας ἥρωας.. 33 105 28 (7.). Εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν Μηδικῶν πεσόντας ἥρωας 33 105 29 (8.). Σκωπικὸν εἰς Τιμοκρέοτα Ρόδιον 34 105 30 (9.). Εὐτράπελον ἀφιέρωμα 34 105	Σελ. Κειμ. Σημ.
ΠΛΑΤΩΝ	
31 (1). Εἰς τοὺς μαχράν τῆς πατρίδος ἀπαχθέντας Ἐρετριεῖς 34 106 32 (2.). Εἰς φίλον του οὐρανοφίδην μετὰ θάνατον.. 35 106 33 (3.). Εἰς Σαπφώ 35 106	Σελ. Κειμ. Σημ.
ΘΟΥΚΙΔΙΔΗΣ	
34 (4.). Εἰς ἀπολέσαντα χρυσὸν, καὶ εύρόντα βρόχον.. 35 106	Σελ. Κειμ. Σημ.
ΑΝΑΚΡΕΩΝ	
36. Ἡ μυκωμένη βοῦς 36 107	ΦΙΛΙΠΠΟΣ
37. Εἰς Φειδίαν ποιήσαντα τὸν Ὀλύμπιον Δία 36 107	ΠΑΛΛΑΔΑΣ
ΑΔΕΣΠΟΤΑ	
38. Συμβουλὴ πρὸς ὑπομονὴν 36 108	Σελ. Κειμ. Σημ.
39. Εἰς νεαρὰν παρθένον 37 108 40. Εἰς τὴν μακρόβιον καὶ πολύτεκνον Καλλικράτειαν.. 37 108	Σελ. Κειμ. Σημ.
41. Εἰς ἄγαλμα Νιόβης ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθὲν 37 108	Σελ. Κειμ. Σημ.
42. Εἰς ἄγαλμα Σατύρου ὑπὸ Πραξιτέλους ποιηθὲν 38 109	Σελ. Κειμ. Σημ.
43. Ἐπὶ ἀνδριάντος τοῦ Δημοσθένους 39 109	Σελ. Κειμ. Σημ.

Β'. ΙΑΜΒΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Σελ.	Σελ.
ΑΡΧΙΛΟΧΟΣ	Κειμ. Σημ.
α'. τρίμετρα	
44 (1). Περιγραφὴ τῆς Θάσου 41 110 45 (2.). Ἀδιαφορίᾳ διὰ τὰ ἔγκλοσμα 41 110	Σελ. Κειμ. Σημ.
β'. τετράμετρα	
46 (3.). Ἡ Μεγαλαυχία..... 44 111	Σελ. Κειμ. Σημ.
ΣΟΛΩΝ	
α'. τρίμετρα	
47 (4.). Ἐκ Θεῶν τὰ πάντα... 42 111 48 (5.). Θάρρος εἰς τὰς δοκιμασίας 42 112 49 (6.). Τὰ πάντα πιθανὰ 42 112	Σελ. Κειμ. Σημ.
50 (1.). Ὁ σκοπὸς τῆς νομοθε-	

	Σελ.		Σελ.
	Κειμ.	Σημ.	Κειμ.
σίας του	43	113	ΣΗΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΑΜΟΡΓΙΝΟΣ)
β'. τετράμετρα	52 (1).		Ματαιότης τῶν ἀνθρω-
51 (2). Αφιλοκέρδεια	44	114	πίνων
			53 (2). Χαρακτήρες γυναικῶν
			46 116

Γ'. ΜΕΛΙΚΗ ΠΟΗΣΙΣ

ΑΛΚΑΙΟΣ	Σημ.	Σελ.	Κειμ.
54 (1). Ἡ αἰθούσα τῶν ὅπλων	51	118	62 (4). Εἰς ὥραιαν κόρην ἀκό-
55 (2). Ἡ πόλις ἐν τρικυμίᾳ . . .	51	119	μη ἀνύπανδρον
56 (3). Χαιρεκακία	52	120	55 124
57 (4). Καταπολέμησις τοῦ χει-			63 (5). «Τυπεροχὴ»
μῶνος	52	120	55 124
58 (5). Συμποσιακὸν ἔσμα . . .	52	120	64 (6). Ρέμβη
			55 125
ΣΑΠΦΩ			65 (7). Γαμβρὸς
59 (1). Ωδὴ εἰς τὴν Ἀφροδί-			56 125
τῆν	52	121	66 (8). Ο θυρωρὸς
60 (2). Ἡ ξενιτεμένη φίλη . . .	54	122	
61 (3). Εἰς γυναῖκα ἀκούσον.	54	123	
			ΑΝΑΚΡΕΩΝ
			67 (1). Ηπαγγελίαι διὰ τὸ
			συμπόσιον
			56 126
			68 (2). Στεναγμοὶ γήρατος . . .
			57 126
			69 (3). Γεροντικὰ παράπονα . . .
			57 127

Δ'. ΧΟΡΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΤΕΡΠΑΝΔΡΟΣ	Σελ.	Σελ.	Κειμ.
70. Αποσπάσματα	61	128	78 (5). Ἐπίκρισις ἐπιτυμφίου
ΑΛΚΜΑΝ			ἐπιγράμματος
71 (1). Νυκτερινὴ ἡρεμία . . .	61	129	64 133
72 (2). Τὸ γῆραξ	61	129	
ΣΤΗΣΙΧΟΡΟΣ			
73. Νυκτερινὴ ἐπιστροφὴ τοῦ			79 (1). Παιάνιν εἰς τὴν εἰρήνην
ἡλίου	62	130	65 134
ΣΙΜΩΝΙΔΗΣ (Ο ΚΕΙΟΣ)			80 (2). Μία ἡ δόδος τῆς εύτυ-
74 (1). Ἔγκωμιον εἰς τοὺς πέ-			χίας
σόντας ἐν Θερμοπύ-			65 135
λαις	63	131	81 (3). Διθύραμβος (εἰς τὸν
75 (2). Ασταθὴ τὰ ἀνθρώπινα	63	132	Θηρέα)
76 (3). Ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου	64	132	66 136
77 (4). Ἡ Ἀρετὴ	64	133	82 (4). Ἐπίνικος Ἀργείῳ, Κεί-
			ω παιδί, πύκτῃ, Ἰσθμια
			68 139
ΠΙΝΔΑΡΟΣ			
			83 (1). Προσόδιον (εἰς τὸν ναὸν
			τοῦ Ἀπόλλωνος)
			69 140

	Σελ. Κειμ. Σημ.		Σελ. Κειμ. Σημ.
84 (2). Διθύραμβος (τρὸς τι- μὴν τοῦ Διονύσου)	70 141	ψει τοῦ ἡλίου)	71 144
85 (3). Διθύραμβος (πρὸς τι- μὴν τῶν Ἀθηνῶν)	71 144	87 (5). Ἐπίνικος εἰς Ὁλυμπι- ονίκην. — Ἀσωπίχω, Ὀρχομενίφ παιδί, στα- διεῖ	72 146
86 (4). Παιάν (ἐπὶ τῇ ἔκλει-			

ΣΗΜ. 'Εκ τῶν « Ἐκλογῶν » τοῦ κ. ΜΙΑΤΙΑΔΟΥ ΤΣΕΛΙΟΥ ἐλήφθησαν :
1) Τὰ ὑπ' ἀριθ. 4, 5, 6, 27, 35, 36, 44, 45, 46, 50, 51, 56, 58, 63, 64, 65,
66, 69, 72, 78, 81 ποιήματα.

2) Αἱ ἀντίστοιχοι ἔρμηνευτικαὶ σημειώσεις τῶν ἀνωτέρω ποιημάτων.
Ἡ λοιπὴ ὅλη τοῦ παρόντος βιβλίου ἐλήφθη ἐκ τῶν « Ἐκλογῶν » τοῦ κ.

ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΚΡΗΤΙΚΟΥ.

Έκδοσις Ι', 1968 (IX) — ANT. 110.000 — ΣΥΜΒ. 1776/22-8-68—1777/22-8-68

Έκτ.: Π. ΓΑΛΛΙΑΣ Κ.ΛΙ ΣΙΑ — Βιβλ.: ΠΑΙΠΥΡΟΣ ΓΡΑΦΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ Α. Ε.

Το εργασιμάτιο αγόρι

Μήν καρκίνης λόγω προρόμενου αγόρι
χαδικής ως λόγω νοτία
αγγίτης ή διάτασσα ελώ γεροβόρης

Και σάν της πυγοπέδης λόγω γύρης
είς δέρματα μια αναπορία
λόγια γρυπά ως τον άνεμο
στέφης γέρα της ημέρας.

Δέν ωραία να προσέρχεται θράψης
να τον προσέρχεται πατέρων
γάιχνης μαρτζής σταθμών της γηλιάνης
σικνών να λεπτίσει την πονή.

